

วารสารไทย

THAI JOURNAL

ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑๔ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๒๗

ขอให้ทุกฝ่าย ทุกคน นึกถึงประโยชน์และความมั่นคงของชาติบ้านเมือง
ให้มาก อย่าก่อความขัดแย้งและก่อเงื่อนไขอันเป็นเหตุให้เกิดความไม่สงบ
และความแตกแยก ผู้ใดมีภาระหน้าที่อันใดอยู่ ก็เร่งกระทำให้สำเร็จ
ลุล่วงโดยพลัน ด้วยความรู้ความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้วยไมตรี
จิตมิตรภาพ และด้วยความเมตตาปรารถนาดีต่อกัน

พระบรมราโชวาท

ของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบัน

ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑๔ เมษายน-มิถุนายน ๒๕๒๗
หมายเลขสากลประจำวารสาร ISSN 0125-579

วารสารไทย

THAI JOURNAL

“วารสารไทย” เป็นวารสารเผยแพร่ข้อมูล ความรู้เชิงสารคดีที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนชาวไทย เพื่อสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข คณะบรรณาธิการ

นายสถิตย์ เล็งไธสง	นางคณิดา เลขะกุล
นายวิจิตร อวาทกุล	นางศิริวัลย์ เหมะจันทร์
นายชาคริต จุลกะเลวี	นางกรรณิการ์ อัครเดชชา
นายสุวิทย์ ยอดมณี	นายอรุณ รักธรรม
นายเย็นใจ เลหาวนิช	นางสาวอนงค์ ณ บางช้าง
นายประพัฒน์ ตรีนรงค์	นางสาวชมภูภา หงษ์สุวรรณ
นายแพทย์เทพนัม เมืองแมน	นายจรินทร์ ปัญญาศิริ
นายภักดี รัตนผล	นายพลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา
นายยศ สันตสมบัติ	นางสาวสุมาลี จุตศิริ
นายบุรีรักษ์ นามวัฒน์	นายวรวิทย์ อังประทีป
นายธงทอง จันทร์รางคู่	

ฝ่ายศิลป์

นางสาวชมภูภา หงษ์สุวรรณ
นายศิริชัย สมศิริธรรม

ฝ่ายเผยแพร่

ฝ่ายส่งเสริมและประสานงาน
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

เจ้าของ

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานวารสารไทย

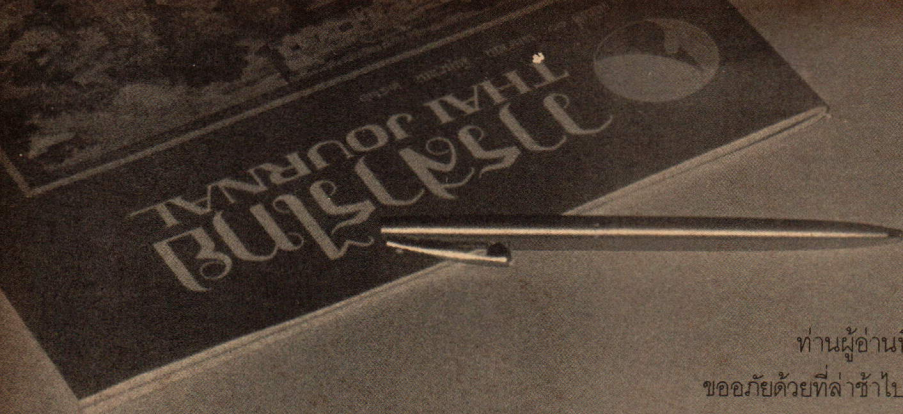
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ตึกบัญชาการ ชั้น ๒ ทำเนียบรัฐบาล
โทร. ๒๘๑๖๗๐๖ , ๒๘๑๖๘๕๙

วารสารไทย เป็นเอกสารเผยแพร่เป็นอภินันทนาการแก่ประชาชนทั่วไป
ทรงคนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในวารสารนี้ เป็นของผู้
เขียนแต่ละท่าน ซึ่งไม่จำเป็นต้องตรงกับความเห็นของบรรณา
ธิการและคณะผู้จัดทำ

พิมพ์ที่ บริษัททุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด
๘๕-๙๕ ถนนมหานคร เขตบางรัก กทม. ๑๐๕๐๐
โทร. ๒๓๔๐๙๔๓-๔๔
นายชลชาย จิวจรรณกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๒๗

ปกหน้า ชื่อภาพ “เรียน”
(ภาพโดย: นายประกอบ ริมดุสิต)

จากชาว

ท่านผู้อ่านที่รัก วารสารไทยได้หาหน้าไประยะหนึ่ง คณะผู้จัดทำต้องขออภัยด้วยที่ล่าช้าไปโดยไม่ตั้งใจ เนื่องจากอยู่ในระยะปรับปรุง ท่านจะเห็นว่ามีหน้าใหม่ ๆ เข้ามาร่วมคณะอีกสามสี่ท่าน ซึ่งล้วนแต่ผู้มีฝีมือทั้งสิ้น เนื่องจากความล่าช้ามานาน ชาววารสารไทยได้รับออกฉบับนี้อย่างถูกต้อง ซึ่งอาจมีพิมพ์ผิดพิมพ์พลาดบ้าง ก็ขอได้โปรดเห็นใจ

จุดมุ่งหมายในการจัดทำวารสารไทยก็เพื่อเผยแพร่อุดมการณ์ของชาติ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย สร้างพลเมืองไทยให้เป็นคนเข้มแข็ง มีความอดทน มีคุณภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ เร่งเร้าให้เรามีความรักชาติ นิยมไทย มีระเบียบวินัย ซึ่งเป็นหัวใจของชาติ และเป็นสิ่งที่เราต้องการที่สุด แต่ก็ดูเหมือนว่าเราจะขาดเอาอย่างมาหลายเวลา ใครอยากทำอะไรลงตรงไหนก็ทิ้ง อยากเดินข้ามถนนตรงไหนก็เดิน ไฟแดงก็ข้ามรถฝ่า ไม่มีใบขับขี่ก็ขับรถแย่งกันรับบริการ แย่งกันขึ้นรถเมล์ไม่มีการเข้าคิว ไม่มีความเคารพต่อสิทธิของผู้อื่น อันเป็นขวากหนามของการปกครองระบอบประชาธิปไตยและความไม่มีระเบียบวินัยเหล่านี้มันก่อให้เกิดภาวะแก่ชาติ แก่สังคมน่าับประการ เราตื่นขึ้นมาต้องมานั่งแก้ปัญหาที่คนไม่มีวินัยก่อขึ้น ทำให้เราพัฒนาช้ากว่าที่ควร ในเมื่อชาติอื่นในย่านเอเชียด้วยกันบางประเทศก้าวไปอย่างสุดกู่ เช่น สิงคโปร์หรือเกาหลี เป็นอาทิ ไม่ต้องพูดถึงญี่ปุ่นซึ่งกลายเป็นประเทศมหาอำนาจไปแล้ว บทความของเราในเล่มจึงมีแต่เรื่องเร่งเร้าให้ประชาชนตื่นตัว เป็นคนมีระเบียบวินัย มีคุณธรรม มีพลานามัยแข็งแรง มีความนิยมไทย ซึ่งเราจะปลูกเร้าต่อไปจนกว่าจะถึงขีดสุดตามอุดมการณ์ ในขณะเดียวกันเราก็รับฟังความคิดเห็นของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นสั้นหรือยาว หรือแม้แต่บทความเราก็ยินดีลงพิมพ์ให้ ขออย่างเดียวก็คือว่า อย่าติอย่างเดียว เพราะการตินั้นใคร ๆ ก็ทำได้ สิ่งที่เราต้องการคือการสร้างสรรค์ ขอให้แสดงให้เห็นปัญหา ติเพื่อก่อ และเสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหานั้นมาด้วย เป้าหมายของเราคือประชาชน ซึ่งเป็นเจ้าของประเทศ เพราะฉะนั้นบทความหรือข้อคิดที่ส่งมาขอให้อยู่ในระดับประชาชนอ่าน อย่าใช้คำยากหรือมีลักษณะเป็นวิชาการเกินไป และถ้าจะมีตลกแทรกด้วยก็จะทำให้ชวนอ่านยิ่งขึ้น

สิ่งที่ชาววารสารไทยรำลึกอยู่เสมอไม่รู้ลืมก็คือ “เราจะต้องแน่วแน่มั่นคงในสิ่งผิด” ไม่ใช่ที่เราทอดทูลพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแต่อย่างเดียว แต่มันเป็นสิ่งที่เราเผชิญอยู่เวลานี้ ขณะที่บางอย่างกำลังดีขึ้น มีบางอย่างกำลังเลวร้ายลงไปกว่าเดิม และบางอย่างก็ทรง ๆ ไม่ดีขึ้น ประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศทั้งหลายนั้นแหละครับจะต้องช่วยกันแก้ ตามระบอบประชาธิปไตย แก้อะไร ก็แก้ทั้งที่ตัวท่านเอง ด้วยกร ำทำตนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ประหยัด เคารพกฎหมาย ซื่อสัตย์ของไทย ไม่ทิ้งสิ่งของลงบนถนน รักความสะอาด รักษาสาธารณสมบัติของชาติเหมือนดังของตนเอง มีคุณธรรม และซื่อสัตย์สุจริต และแก้ที่คนอื่นด้วยการว่ากล่าวร้องเรียนเมื่อเห็นคนอื่นทำไม่ถูกไม่ต้อง เห็นใครคอร์รัปชั่นฉ้อราษฎร์บังหลวงก็ให้ช่วยกันร้องเรียน ดำเนิน

การสารไทย

ถ่วงรั้งเหนี่ยวดึง เห็นคนทั้งขยະลงบนถนนก็ให้ช่วยกันดักเตือนเขา เห็นใครขายของปลอมของเทียม หรือของที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนก็ให้ร้องเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่าได้กลัวโทษกลัวภัย ถ้าท่านทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนแล้วรับรองว่ากฎหมายให้ความคุ้มครองท่าน สมมติว่าท่านเห็นร้านขายอาหารร้านหนึ่งแบฝุ่น สกปรก หรือใส่กัญชาเพื่อให้คนกินติดรสอาหารของเขา ท่านอาจลงหนังสือพิมพ์บอกประชาชนไม่ให้ไปซื้อกิน หรือเห็นกรรมการสร้างงานในชนบทรวมหัวกันกินเงิน ก.ส.ช. ก็อาจร้องเรียนนายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือแม้แต่นายกรัฐมนตรี ก็ได้ แล้วท่านไม่ต้องกลัวจะมีโทษฐานหมิ่นประมาทหรือเกรงว่าจะเป็นละเมิด เพราะท่านทำเพื่อบ้านเมือง เพื่อประชาชน แล้วท่านจะได้ชื่อว่าเป็นผู้เหนี่ยวรั้งถ่วงดุลย์อำนาจธรรมทั้งหลาย นั่นแหละคือการปกครองระบอบประชาธิปไตย ไม่ใช่สักแต่ว่าเลือกผู้แทนเข้าไปพูดในสภาอย่างเดียว ซึ่งถ้าเลือกผู้แทนดีก็แล้วไป แต่ถ้าเลือกคนที่แจกเงิน แจกทองเข้ามาถอนทุน กอบโกย หรือกลางวันประชุม ตกกลางคืนเข้าปอนประชาธิปไตยก็หมดเหมือนกัน

สิ่งที่เราชาววารสารไทยระลึกอยู่ไม่รู้ลืมก็คือผู้นำระดับตำบลและหมู่บ้าน ซึ่งได้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้าน ท่านเหล่านี้เงินเดือนน้อย และใช้เงินในการเลือกตั้งเข้ามาเป็นส่วนใหญ่ ก็ไม่ว่าที่จะหาทางถอนทุน เราน่าจะมีกฎหมายห้ามใช้เงินในการหาเสียงเลือกตั้ง หากทำไม่ชอบไม่ควรก็ควรให้ผู้มีส่วนได้เสียฟ้องร้องขอให้ศาลสั่งว่าการเลือกตั้งเป็นโมฆะหรือไม่ชอบ และให้มีการเลือกตั้งใหม่เหมือนดังกรณีผู้แทนราษฎรและผู้แทนระดับท้องถิ่นอื่น ๆ บ้างกำนันผู้ใหญ่บ้านนั้นเมื่อเข้ามาแล้วก็มักจะอยู่จนเกษียณอายุ ราษฎรต้องรับกรรมหวานอมขมกลืน จริงอยู่ กฎหมายให้สิทธิราษฎรที่จะออกเสียงกว่าครึ่งเอาเขาออกจากตำแหน่งได้ ราษฎรเพียงหมู่บ้านเดียวก็เอากำนันออกได้ แต่ในทางปฏิบัติแล้วไม่เคยปรากฏว่าราษฎรกล้าทำ

สิ่งที่เราควรรำลึกอีกอย่างหนึ่งก็คือ การเมืองระหว่างประเทศ เราเป็นประเทศด้อยพัฒนา อยู่ในฐานะต่ำต้อยเสียเปรียบ อาจถูกผู้ไม่ปรารถนาดีให้เกิดความไม่สงบขึ้นในบ้านเมือง ตามชายแดน ให้แตกร้างรบรากับเพื่อนบ้าน เพื่อเขาจะได้มีโอกาสเข้ามาแทรกแซงแสวงหาประโยชน์ พี่น้องประชาชนต้องรู้ ต้องตื่นตัว และต้องมีความหนักแน่น วิจรณญาณ อดกลั้น และมีความรักความสามัคคีระหว่างกัน ทั้งระหว่างคนในชาติเองและกับพี่น้องมิตรประเทศเพื่อนบ้าน

ท้ายนี้ เราชาววารสารไทยขอส่งความปรารถนาดีมายังพี่น้องร่วมชาติทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใดในแผ่นดิน ไม่ว่าจะเชื่อชาติใด ภาษาใด ย่อมได้ชื่อว่าเป็นคนไทย ขอให้มีความสุขความเจริญ มีพลานามัยสมบูรณ์ มีระเบียบวินัย ภูมิใจในความเป็นไทย มีความรักชาตินิยมไทย รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง ทั้งนี้เพื่อความเจริญก้าวหน้าของชาติ อันเป็นที่รักยิ่งของเรา

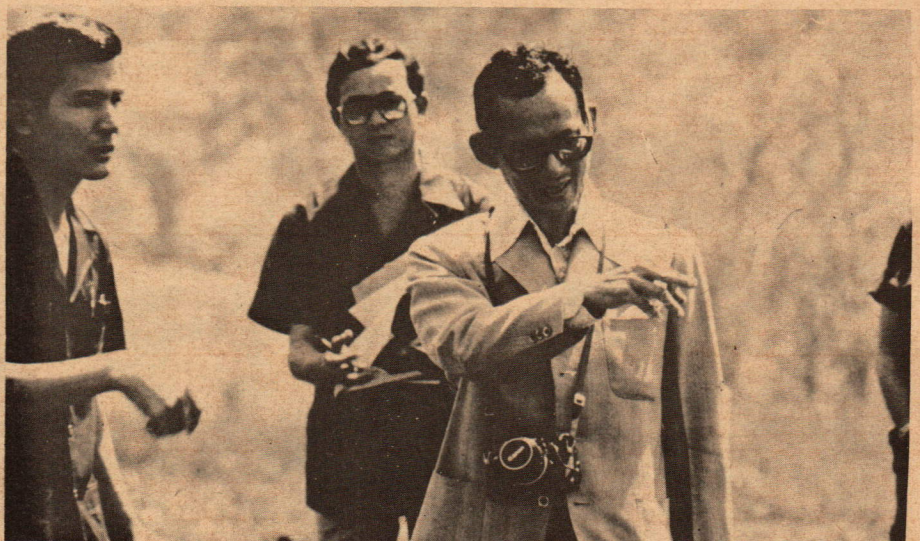
พระมหากษัตริย์ ผู้ทรงทำงานหนัก

ใครจะเป็นคนตัดริบบิ้นเปิดโครงการ แต่ทรงยินดีที่จะได้ทรงลงมือทำงานให้สำเร็จจุล่งไป แม้พระหัตถ์จะเปื้อนดินโคลนก็ตาม

กว่าจะเสด็จกลับพระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ก็เลย ๕ ทุ่มไปแล้ว บรรดาข้าราชการบริพารต่างเหนื่อยอ่อน ชำระล้างร่างกาย แล้วก็ได้นอนพักผ่อน

แต่เช้าก่อน สำหรับในหลวงยังหาได้ทรงพักผ่อนไม่ เสด็จพระราชดำเนินตรงเข้าห้องทรงพระอักษรพร้อมกับแผนที่ม้วนใหญ่ แล้วทรงวางแผนช่วยเหลือราษฎรของพระองค์ต่อไป”

ผู้สื่อข่าวต่างประเทศอีกเหมือนกันเขียนไว้ในอีกเรื่องหนึ่งว่า “ทรงเป็นพระ

เมื่อซิลวานา พัว ผู้สื่อข่าวยู พี ไอตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เยี่ยมราษฎรภาคใต้ เมื่อปี ๒๕๒๓ เขาเขียนบทความภาษาอังกฤษลงพิมพ์เผยแพร่ตอนหนึ่งแปลความได้ว่า

“การชลประทานเป็นเรื่องที่ในหลวงสนพระราชหฤทัยเป็นพิเศษ ทรงศึกษาค้นคว้าด้วยพระองค์เอง จึงทรงมีความเข้าใจดีและทรงแก้ปัญหาต่างๆ ของราษฎรได้ไม่ว่าจะเสด็จพระราชดำเนินไป ณ ที่ใด ชาวไร่ชาวนา จะขอพระราชทาน “น้ำ” และถ้าโครงการชลประทานไหนไม่มีทุนรอนทำก็จะพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ (หรือทรง “ควักกระเป๋า” เอง) เช่นนี้เป็นเนื่องนิจในหลวงไม่ทรงใฝ่พระราชหฤทัยว่า

มหากษัตริย์ที่ทรงทำงานหนักที่สุดในบรรดากษัตริย์ของประเทศในโลกซึ่งมีอยู่ ๒๕ พระองค์”

เมื่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกับไทยทีวีสีช่อง ๓ ร่วมกันจัดประกวดเรียงความเรื่อง “ในหลวงของเรา” ของเยาวชนไทยในภาคต่างๆ เยาวชนภาคใต้ น.ส.แวยาเราะ แวอาแซ นักเรียนโรงเรียนเวียงสุวรรณวิทยาคม จังหวัดนราธิวาส เขียนเรียงความตอนหนึ่งว่า

“เสียงพูดเจี๊ยวจ๊าวเจี๊ยบหายลงโดยไม่ต้องร้องเตือนกัน ข้าพเจ้าตั้งใจเฝ้านูฟังเสียงของพระองค์ที่ทรงมีพระราชปฏิสันถารต่อพลกนิกรทวนหน้าด้วยพระพักตร์ที่ยิ้มแย้มแจ่มใส นับว่าเป็นภาพที่ประทับใจทุก ๆ

คน ข้าพเจ้าซาบซึ้งในพระราชกรณียกิจของพระองค์ที่ทรงเป็นห่วงประชาชนชาวไทย ถึงแม้จะอยู่ไกลแสนไกลกันดารหาซื้ออุปสรรคที่จะมาขวางกั้นพระราชประสงค์ของพระองค์ไม่ บางครั้งต้องทรงพระดำเนินยาไปบนโคลน น้ำ และสายฝนที่กระหน่ำลงมา”

เรียงความอีกฉบับหนึ่งจากเยาวชนภาคอีสาน น.ส. วิไลวรรณ ไชยวงศ์ต นักเรียนโรงเรียนร่มเกล้า อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เขียนไว้ตอนหนึ่งว่า

“เวลาเสด็จแปรพระราชฐานที่พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์นั้น พระองค์มิได้ทรงพักผ่อนเลย ได้เสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรจนมืดค่ำทุกวัน ในวันที่ฉันได้มีโอกาสรับเสด็จนั้น ฉันมองดูพระองค์เห็นทรงยิ้มสรวลดูเหมือนว่าไม่ทรงเหน็ดเหนื่อยหรืออย่างไรงัน แต่ฉันก็อดคิดไม่ได้ว่าพระองค์คงต้องเหน็ดเหนื่อยมาก เพราะเสด็จฯ ที่นั่นที่นี้บ้างเกือบตลอดทั้งวัน”

เรื่องของความเหน็ดเหนื่อยนั้น แม้จะเป็นเรื่องธรรมดาที่จริง ใคร ๆ ก็ทำงาน ใคร ๆ ก็เหน็ดเหนื่อย แต่การทำงานและความเหน็ดเหนื่อยเพราะเป็นหน้าที่เป็นความจำเป็น กับความเหน็ดเหนื่อยทั้ง ๆ ที่ไม่มีใครหรืออะไรมาบังคับและการทำงานเพื่อตัวเองหรือเพื่อครอบครัว กับการทำงานเพื่อคนทั้งชาติย่อมมีคุณค่าแตกต่างกัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตย ไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์ใด ๆ ว่าจะต้องทรงขจัดความทุกข์ยากของประชาชนด้วยพระองค์เองถึงเพียงนี้ แต่ด้วยความห่วงใยเมตตาปรานีราษฎรของพระองค์ จึงทรงทุ่มเทเวลาพระสติปัญญา พระวรกายและพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทุกวิถีทางที่จะทรงทำได้ ทรงมุ่งมั่นที่จะให้ประชาชนได้ใกล้ชิดนับแต่วาระแรกที่ทรงรับเป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๙ ได้ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องราววันเสด็จจากเมืองไทย เพื่อไปทรงศึกษาต่อภายหลังจากทรงรับเป็นพระมหากษัตริย์พระราชทานแก่อนังสือวรรณคดีของ ม.ร.ว.

สุมนชาติ สวัสดิ์กุล ตอนหนึ่งว่า

“๑๘ สิงหาคม เราต้องจากไปในวันพรุ่งนี้แล้ว อะไร ๆ ก็จัดเสร็จหมด หมายถึงกำหนดการก็มีอยู่พร้อม ปายวันนี้ เราไปถวายบังคมพระบรมราชูปถัมภ์ของเราทั้งสมเด็จพระมหากษัตริย์และสมเด็จพระราชินีในรัชกาลก่อน ๆ แล้วก็ไปถวายบังคมลาพระบรมศพ เราต้องทูลลาให้เสร็จ และไม่ใช่ว่าพรุ่งนี้ตามที่กะไว้แต่เดิม เพื่อจะรับไม่ให้เกิดข้าเพราะพรุ่งนี้จะได้มีเวลาเล่นรถข้า ๆ ให้ราษฎรเห็นหน้ากันได้ทั่วถึง”

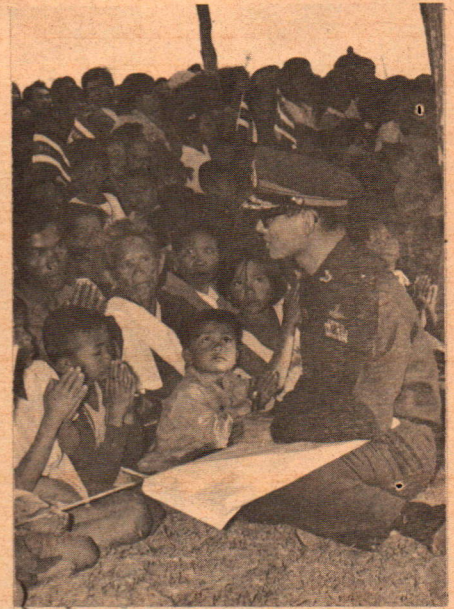
น้ำพระราชหฤทัยที่จะ “ให้ราษฎรเห็นหน้ากันได้ทั่วถึง” ซึ่งทรงมีในครั้งนั้น ต่อมาตลอดระยะเวลายาวนานจนถึงปัจจุบัน ก็ไม่ได้ทรงเปลี่ยนแปลงเลย กลับยิ่งทวีริคุณเป็นที่ประจักษ์ได้เสด็จไปถึงที่อยู่ของราษฎรด้วยพระองค์เองทั่วทุกภาค ไม่ว่าราษฎรจะอยู่ตามเทือกเขาสูงกว่าระดับน้ำทะเล ๑,๐๐๐ ฟุต หรือตามท้องถื่นทุรกันดารแม้กระทั่งในเขตผู้ก่อการร้าย ขณะสถานการณ์ตึงเครียดได้เคยมีพระราชดำรัสกับเจ้าหน้าที่ว่า “ราษฎรเขาเสี่ยงภัยกว่าเราหลายเท่าตัว เพราะเขาต้องกินอยู่ที่นั่น เราจะพลาดแม้แต่จะไปเยี่ยมทุกข์สุขของเขาเสียหรือ”

ในการเสด็จเยี่ยมจะทรงถามทุกข์สุขและความต้องการของราษฎรจากปากของราษฎรเอง

ราษฎรบางคนจะกราบบังคมทูลเรื่องราวความเป็นอยู่เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเยี่ยม แต่บางคนจะใช้วิธีทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา เช่นนายเลื่อน จันกระสาย ราษฎรจังหวัดแพร่ ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาตอนหนึ่งว่า

“กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ด้วยข้าพระพุทธเจ้าได้เข้าเฝ้าพระองค์ที่อ่างเก็บน้ำแม่หยวก อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๒๔ ขอรับโครงการพระราชดำริสร้างอ่างเก็บน้ำแม่สะงอนใน ต่อมานายช่างชลประทานได้ให้ข้าพระพุทธเจ้าพาไปดูพื้นที่ที่จะสร้างให้ บัดนี้ อ่างเก็บน้ำแมงหลวงก็ได้สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ข้าพระพุทธเจ้าได้ไปดู

หลายครั้งสร้างได้สวยงามมากและกว้างใหญ่กว่าอ่างแม่หยวก รู้สึกซาบซึ้งในพระมหากษัตริย์คุณเป็นล้นพ้นปีนี้จึงอยากได้อ่างเก็บน้ำแม่สะงอนในอีกอ่างหนึ่ง เพราะชาวนาชาวไร่ที่ต้องการใช้น้ำจากอ่างแม่สะงอนในนี้อยากได้เหลือเกิน วันนี้จึงได้ให้ข้าพระพุทธเจ้าเข้าเฝ้าติดตามขออ่างแม่สะงอนในให้จงดี และหวังว่าคงได้รับพระมหากษัตริย์คุณจากพระองค์จัดสร้างให้ในปี ๒๕ นี้”

เรื่องต่าง ๆ ที่นำมาเล่าตอนนี้ ท่านคงจะเห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราทรงใกล้ชิดกับประชาชนอย่างหาช่องว่างไม่พบทีเดียว ในระยะที่ผ่านมา โดยปกติยกเว้นปีที่ทรงพระประชวรหนัก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้เวลาปีละประมาณ ๘ เดือน เสด็จออกท้องถื่นทุรกันดารเพื่อทรงให้ “ราษฎรเห็นหน้ากันได้ทั่วถึง” และได้ทอดพระเนตรชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรเพื่อทรงหาทางแก้ไขความทุกข์ยากให้ได้ยุติกันดีมีอาชีพเลี้ยงตัวเอง มีการศึกษามีอนามัยสมบูรณ์ จากโรคภัยไข้เจ็บ ได้มีการติดตามพระราชดำริมากมายก่ายกองทั้งในภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคอีสาน ที่ทรงศึกษาดำเนินการติดตามผล ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขให้บังเกิดผลดียิ่ง ๆ ขึ้น พื้นที่เทือกเขาสูงไม่เคยใช้ปลูกพืชผักผลไม้หลายแห่งเปลี่ยนสภาพเป็นพื้นที่เกษตรกรรมไม่เมืองหนาว ที่ลุ่มมีน้ำกักขังไว้ทำไร่นาไม่ได้

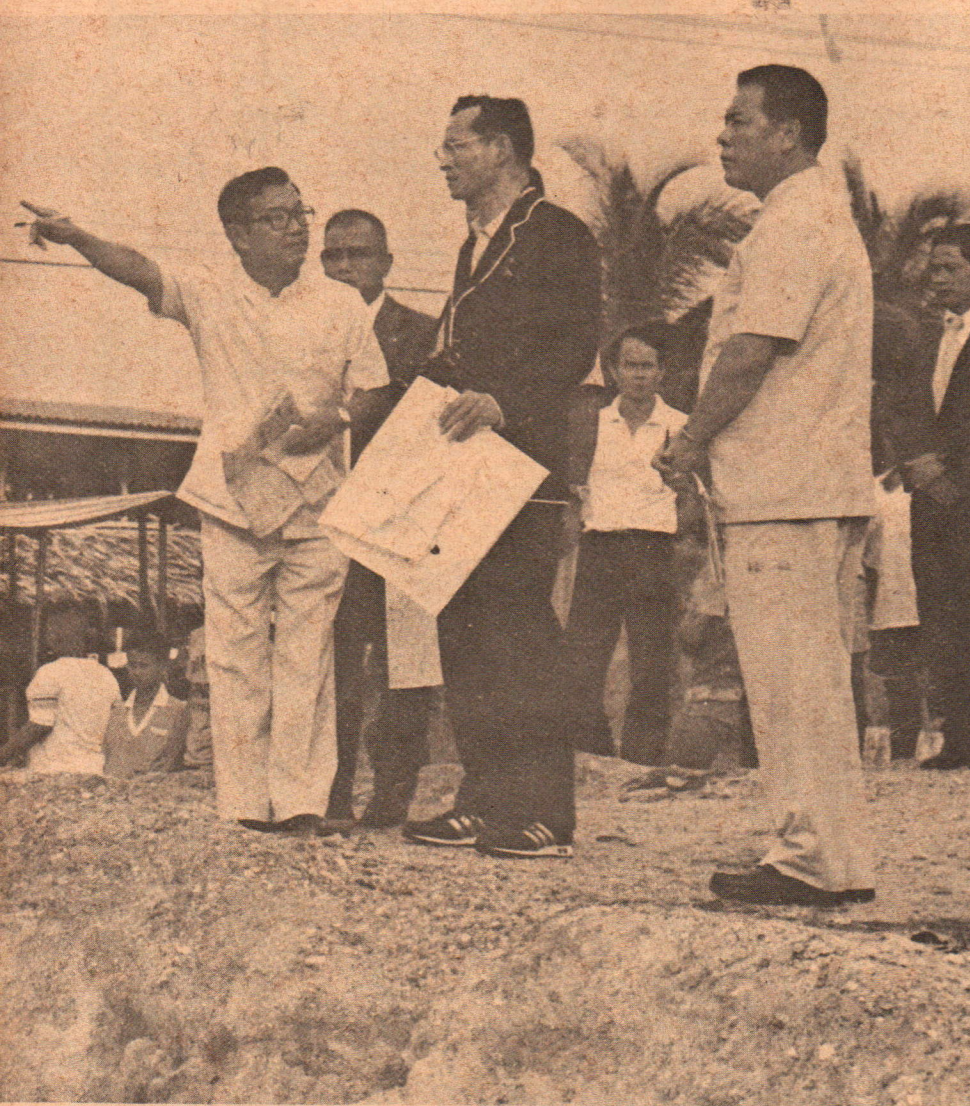
กลายเป็นพื้นที่เพาะปลูก พืชผักผลไม้ดอกไม้
เมืองหนาวที่ไม่เคยมีใครปลูกได้มาก่อนใน
เมืองไทยมีการปลูกจนให้ดอกให้ผลสะพรั่ง
ชาวบ้านที่เคยมีดแปดด้านหยิบจับอะไรไม่
ถูก มองอะไรไม่เห็นทางทำมาหากิน สามารถ
ประกอบอาชีพได้ เป็นผลมาจากโครงการ
ตามพระราชดำริ

ในขณะเดียวกัน พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวก็ไม่ได้ทรงทอดทิ้งประชาชนในกรุง
เทพมหานคร ทุกครั้งที่มิเหตุการณ์คับขันจะ
ทรงอยู่ใกล้ชิดแก้ไขสถานการณ์อย่างทันทั่ว
ที่ ท่านคงจะจำเหตุการณ์ เมื่อเกิดน้ำท่วม
กรุงเทพมหานครครั้งใหญ่ได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสน
พระราชหฤทัยเรื่องการป้องกันแก้ไขน้ำท่วม
กรุงเทพฯ อยู่แล้ว แม้ขณะทรงพระประชวร

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้โปรดเกล้าฯ ให้ผู้ว่าราช
การกรุงเทพมหานครเข้าเฝ้ารับพระราชกระ
แสไปดำเนินการแก้ไขเมื่อทรงทราบว่าประ
ชาชนในกรุงเทพฯ เดือดร้อนเพราะน้ำท่วม

ในปีนี้ เมื่อถึงฤดูน้ำหลาก ท่วมกรุง
เทพฯ ซึ่งเกิดจากองค์ประกอบหลายอย่างทั้ง
น้ำฝน น้ำเหนือ น้ำทะเล และอื่น ๆ ประดัง
มาพร้อมกันอย่างรุนแรงเกินวิสัยที่เจ้าหน้าที่ผู้
เกี่ยวข้องจะตั้งรับได้ทัน น้ำได้ซัดเจ็บบน
เป็นบริเวณกว้างหลายเขตท่วมถนนหลาย
สาย การจราจรติดขัด ประชาชนเดือดร้อนลำ
บากมากกว่าทุก ๆ ปีที่ผ่านมา พระบาทสม
เด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงห่วงใย เสด็จออก
ตรวจสภาพน้ำท่วมเกือบจะทุกแห่งด้วยพระ
องค์เองหลายครั้ง ทั้งโดยเฮลิคอปเตอร์ เรือ
ท้องแบน และรถยนต์ บางแห่งก็เสด็จลง
จากรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนิน

เสด็จทอดพระเนตรสภาพน้ำท่วมบริเวณทุ่งพระโขนงกับทุ่งลาดพร้าว ซึ่งมีสภาพน้ำท่วมขังมาเป็นเวลาประมาณ ๒ เดือนแล้ว และทอดพระเนตรสภาพคลองธรรมชาติสายต่าง ๆ ซึ่งเป็นคลองระบายน้ำออกจากพื้นที่น้ำท่วม

ตรวจตรา ได้พระราชทานพระราชดำริในการแก้ปัญหาเป็นโครงการอย่างละเอียดหลายขั้นตอนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและทรงติดตามผลอย่างจริงจัง

การที่ทรงศึกษาหาทางแก้ไข พระราชทานพระราชดำริและเสด็จออกตรวจสภาพน้ำท่วม สภาพความเป็นอยู่ของผู้ถูกน้ำท่วมด้วยพระองค์เองอย่างฉับพลันทันที นอกจากจะเป็นแรงกระตุ้นและเสริมงานรัฐบาลแล้วยังเป็นความอบอุ่นใจและความหวังแก่ผู้ประสบความเดือดร้อนเป็นอย่างยิ่ง ตลอดระยะเวลาที่น้ำท่วมกรุงเทพฯ คนกรุงเทพฯ เดือดร้อนลำบาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ประ

ทับอยู่ในกรุงเทพฯ ด้วยทั้ง ๆ ที่โดยปกติจะเป็นช่วงระยะเวลาแปรพระราชฐาน จึงเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่ตระหนักอยู่ในใจของทุกคนแล้วเป็นอย่างดี

ในสมัยมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ซึ่งได้เวียนมาบรรจบอีกครั้งในวันพรุ่งนี้ที่ ๕ ธันวาคม จึงขอเชิญชวนท่านผู้ฟังน้อมจิตรวมใจสรรเสริญพระบารมี ขอให้“ผลพระคุณธิรक्षा ปวงประชาเป็นสุขคานต์ ขอบันดาลธประสงคใด จงสฤษดิ์ดังหวังวรหฤทัย ดุจถวายชัยชัย”

วนิดา สถิตานนท์

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ ๗

ทองต่อ กล้ายไม้ ณ อยู่ชยา

พระบรมราชินีพระองค์สุดท้ายในสมัย
สมบูรณาญาสิทธิราชย์

เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๗ เวลา ๒๑.๐๐ น. ได้มีประกาศสำนักพระราชวัง เรื่องสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ สวรรคต ความเป็นมาของพระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ สวรรคต ความเป็นมาของพระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ สวรรคต ความเป็นมาของพระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ สวรรคต

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี
พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ ประ
ชวรสวรรคตด้วยพระหทัยวาย โดยพระ
อาการสงบ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม
๒๕๒๗ เวลา ๑๕ นาฬิกา ๕๐ นาที
ณ พระตำหนักวังศุโขทัย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
เศร้าสลดพระราชหฤทัยเป็นอย่างยิ่ง และทรง
อาลัยระลึกถึงพระคุณูปการที่ทรงมีพระจริยา
วัตรตั้งอยู่ในศีลธรรมและขันติธรรมอย่างมั่น
คง เป็นที่เคารพสักการะอย่างยิ่งของพระองค์
ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ทั้งปวง จึงมี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สำนัก
พระราชวังจัดการพระบรมศพ ถวายพระ
เกียรติยศตามราชประเพณี ประดิษฐานพระ
บรมศพ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ใน
พระบรมมหาราชวัง

อนึ่ง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้พระบรมวงศานุวงศ์และข้าทูลละออง
ธุลีพระบาทในราชสำนัก ไว้ทุกข์ถวายมี
กำหนด ๑๐๐ วัน ตั้งแต่วันสวรรคตเป็น
ต้นไป”

นอกจากนั้นสำนักนายกรัฐมนตรี

ได้ออกประกาศเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม
๒๕๒๗ เรื่องสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี
พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ สวรรคต
ความว่ารัฐบาลได้รับทราบด้วยความโศก
อย่างยิ่ง และได้พิจารณาเห็นว่าในฐานะ
ที่พระองค์ทรงมีพระเมตตาเป็นที่เคารพสัก
การะของประชาชนชาวไทยตลอดมา สมควรที่
ข้าราชการประชาชนจะได้ไปถวายสักการะ
พระบรมศพ ถวายความจงรักภักดีทั่วกัน

อนึ่ง การไปถวายสักการะพระบรม
ศพนี้ ขอให้แต่งกายสุภาพ และไม่จำเป็นต้อง
ไว้ทุกข์ก็ได้ ทั้งนี้เป็นไปตามพระราชดำริ
ให้ประชาชนเดือดร้อน

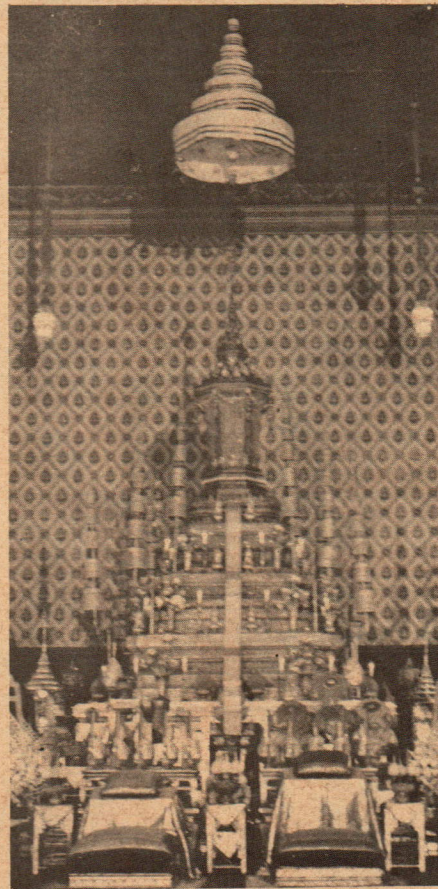
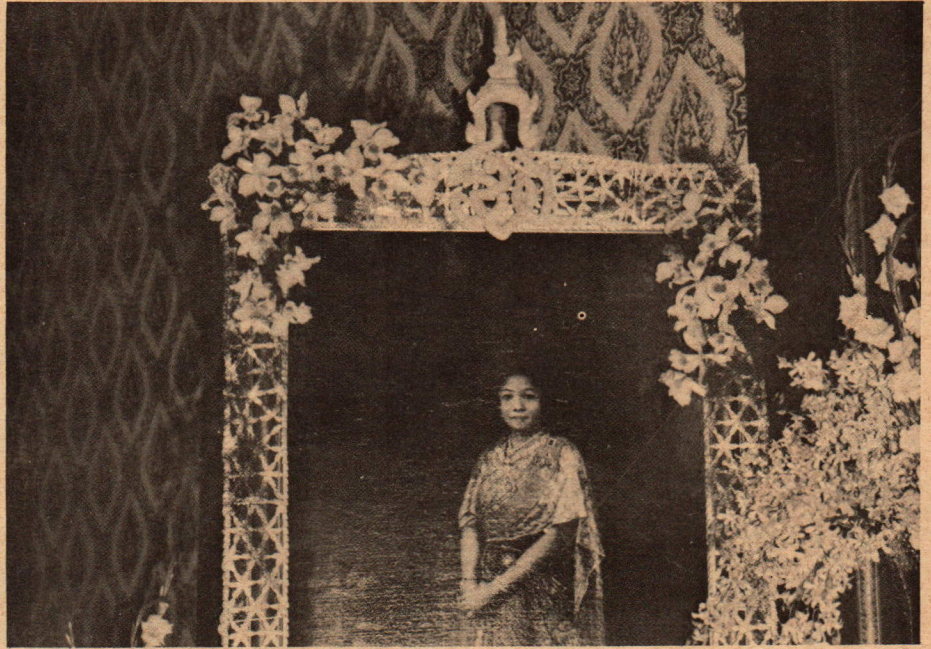
ขณะเดียวกันสำนักนายกรัฐมนตรี
ได้ประกาศให้ส่วนราชการต่างๆ ทุกแห่งลด
ธงครึ่งเสา มีกำหนด ๓ วัน และให้ข้าราชการ
ไว้ทุกข์ ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤษภาคม
วารสารไทย ๙

ภาค ๒๕๒๗ เป็นต้นไป

ส่วนการพระราชพิธีพระบรมศพนั้น เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๒๗ เวลา ๑๓.๓๐ น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินจาก พระที่นั่งบรมพิมาน พระบรมมหาราชวัง ออกไปรับพระบรมศพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ ณ พระตำหนักวังศุโขทัย เวลา ๑๓.๔๕ น. ขบวนรถยนต์นำพระบรมศพออกจากพระตำหนักวังศุโขทัย วิ่งมาตามถนนสามเสนจนถึงสี่แยกเทเวศร์ เลี้ยวซ้ายเข้าถนนศรีอยุธยา ทะลุสู่ถนนราชดำเนินนอก ซึ่งมีประชาชนยืนรอถวายความเคารพอยู่ตลอดทาง ขบวนเข้าสู่พระบรมมหาราชวังทางประตูเทวาภิรมย์ ด้านท่าช้างวังหลวง ผ่านประตูศรีสุนทรและประตูพรหมโลกา เข้าสู่พระที่นั่งพิมานรัตยา อันเป็นสถานที่ตั้งพระบรมศพ

พระที่นั่งพิมานรัตยา เป็นอาคารทรงไทยเหมือนกับโบสถ์หรือวิหาร ก่ออิฐถือปูนยกพื้นสูง สร้างต่อจากมุขกระสันพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาททอดยาวไปทางทิศใต้รอบระเบียบเป็นเสาราย หลังคาชั้นลด ๓ ชั้น มุขกระเบื้องเคลือบสี มีช่อฟ้าใบระกาทางหงส์ประดับ พระที่นั่งองค์นี้เคยเป็นพระวิมานที่บรรทมของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสที่เสด็จมาประทับ ณ หมู่พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ดังเช่นเมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงบูรณะหมู่พระมหามณเฑียรเป็นเวลา ๑ ปี ก็เสด็จมาประทับ ณ พระที่นั่งองค์นี้ และต่อมาได้เคยเป็นที่สรงน้ำพระบรมศพสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ และพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

เวลา ๑๕.๓๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายาในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา และเรืออากาศเอกวิระยุทธ ดิษยะศริน พระสวามีในสมเด็จฯ ๑๐ วารสารไทย

เด็จพระเจ้าลูกเธอ จากพระที่นั่งบรมพิมานไปยังพระที่นั่งพิมานรัตยาในพระบรมมหาราชวัง ในการพระราชพิธีถวายน้ำสรงพระบรมศพ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗

เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงพระที่นั่งพิมานรัตยาแล้ว เสด็จพระราชดำเนินเข้าสู่

ภายในพระฉาก ซึ่งพระบรมศพบรรทมอยู่บนพระแท่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับหมอน้ำพระสุคันธ์ และโถน้ำขมิ้นจากเจ้าพนักงาน ถวายสรงที่ตรงพระอุระพระบรมศพ แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ทรงรับขวดพระสุคันธ์จากท้าวโสมกัญญา ถวายสรงที่พระบาทพระบรมศพ แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไปและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เข้าไปถวายบังคมสรงพระบรมศพตามลำดับ ต่อจากนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงหิวัพระเกษชาพระบรมศพขึ้นครั้งหนึ่งและหิวัอีกครั้งหนึ่ง เสร็จแล้วทรงหิวัพระสางนั้นวางไว้ในพานซึ่งเจ้าพนักงานเชิญอยู่ ทรงพระราชทานพระขมิ้นที่พระเศียรพระบรมศพ แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานเชิญพระบรมศพบรรจุลงในพระลองเงิน แล้วอัญเชิญขึ้นประดิษฐานเหนือพระแท่นแว่นฟ้า ณ มุขตะวันตกพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท มีพระบรมโกศทองใหญ่ประกอบ ภายใต้เศวตฉัตร ๗ ชั้น ตามตำแหน่งพระบรมราชินี แวดล้อมด้วยเครื่องสูง บังแทรก ชุมสาย ต้นไม้เงินต้นไม้ทอง เสร็จแล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถทรงจุด

รูปเทียนเครื่องทองน้อยและเครื่องราชสักการะถวายบังคมพระบรมศพ แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจุดรูปเทียนเครื่องนมัสการที่หน้าพระแท่นเศวตฉัตร ทรงทอดผ้าไตรและทรงหลังทักษิณทก พระสงฆ์ ๗๙ รูป สดับปกรณ์ ถวายอดิเรกถวายพระพรลา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงกราบพระพุทธรูปที่หน้าพระแท่นมุก แล้วเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถไปถวายบังคมที่หน้าพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจุดรูปเทียนที่เตียงพระอภิธรรม ณ มุขหน้าพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท แล้วเสด็จลงทางมุขเหนือประทับรถยนต์พระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินกลับ

พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท สร้างในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และซ่อมใหญ่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นปราสาทจตุรมุข มุขทั้ง ๔ มีขนาดเท่ากัน องค์พระที่นั่งก่ออิฐถือปูน ยอดเป็นเครื่องไม้ทรงมณฑปซ้อน ๗ ชั้น มุขด้านเหนือมีมุขเด็จ ประดิษฐานพระที่นั่งบุษบกมาลาสำหรับเสด็จออกมหาสมาคม ที่กลางผนังมุขด้านใต้ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเจาะสร้างเป็นพระที่นั่งบุษบก สำหรับเป็นที่เสด็จออกให้ฝ่ายในเฝ้า ภายในพระที่นั่งองค์นี้มีศิลปวัตถุชิ้นเอกของชาติสมัยรัชกาลที่ ๑ อยู่ ๒ ชิ้น คือ พระแท่นราชบัลลังก์ประดับมุก และพระแท่นบรรจรณ์ประดับมุกซึ่งเป็นพระแท่นบรรทมของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทใช้เป็นสถานที่ประกอบพระราชพิธีสำคัญๆ เช่น พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระราชพิธีฉัตรมงคล และเป็นที่ประดิษฐานพระบรมศพสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า และพระอัครมเหสี ตลอดจนพระศพสมเด็จพระบรมวงศ์ต่างพระองค์ และเคยเป็นที่ชุมนุมสงฆ์ในการทำสังคายนาพระไตรปิฎก นับว่าเป็นสถาปัตยกรรมไทยที่สง่างามยิ่งแห่งหนึ่งของชาติ

ก่อนทรงเป็นพระบรมราชินี

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ พระนามเดิม หม่อมเจ้าหญิงรำไพพรรณี สวัสดิวัตน์ ประสูติเมื่อวันอังคารที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๔๔๗ เป็นพระธิดาองค์ใหญ่ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสวัสดิวัตน์วิเศษ กับ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภาภรณ์

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสวัสดิวัตน์วิเศษ พระนามเดิม พระองค์เจ้าสวัสดิโสภณ เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับเจ้าจอมมารดาเปี่ยม ในสกุลสุจริตกุล ซึ่งต่อมาทรงสถาปนาเป็นเจ้าคุณจอมมารดาในรัชกาลที่ ๕ และเป็นสมเด็จพระปิยมมาติ ศรีพัชรินทรา มาตา ในรัชกาลที่ ๖ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระเชษฐาและพระเชษฐภคินีร่วมพระมารดาเดียวกันคือ

๑. พระองค์เจ้าชายอุณากรรณอนันตโรไชย ประสูติเมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๙ ทรงเป็นนายร้อยตรีทหารมหาดเล็ก สิ้นพระชนม์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๗ พระชันษาได้เพียง ๑๘ ปี

๒. พระองค์เจ้าชายเทวัญอุไทยวงศ์ ประสูติเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๑ ต่อมาทรงได้รับ

สถาปนาเป็นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ ทรงเป็นมหาอำมาตย์นายก คือเทียบเท่ากับจอมพลของฝ่ายทหาร ทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศที่ยืนนานที่สุด ทรงเป็นสภานายกแห่งสภาการคลัง สิ้นพระชนม์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ พระชันษา ๖๖ ปี เป็นต้นราชสกุล เทวกุล

๓. พระองค์เจ้าหญิงสุนันทากุมารีรัตน์ ประสูติเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๓ ในรัชกาลที่ ๕ ทรงสถาปนาเป็นสมเด็จพระนางเจ้า สิ้นพระชนม์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๓ พระชันษา ๒๑ ปี ประชาชนขนานพระนามว่าพระนางเรือล่ม เพราะสิ้นพระชนม์เนื่องจากเรือประทับล่มในแม่น้ำเจ้าพระยา อันเป็นเหตุการณ์ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสลดพระราชหฤทัยเป็นอย่างยิ่ง

๔. พระองค์เจ้าหญิงสว่างวัฒนา ประสูติเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๕ ในรัชกาลที่ ๕ ทรงสถาปนาเป็นสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชเทวี ในรัชกาลที่ ๖ ทรงเป็น สมเด็จพระมาตุจฉาเจ้าสว่างวัฒนาพระบรมราชเทวี ในรัชกาลที่ ๗ ทรงเป็น สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ในรัชกาลที่ ๘ ทรงเป็น สมเด็จพระศรี

สวรินทราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า เสด็จสวรรคตในรัชกาลที่ ๙ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ พระชนมายุ ๙๓ พรรษา เป็นพระราชมารดาของ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระราชปิตุจฉา เจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร และ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

๕. พระองค์เจ้าหญิงเสาวภาผ่องศรี ประสูติเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๖ ในรัชกาลที่ ๕ ทรงสถาปนาเป็น สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ทรงสำเร็จราชการแผ่นดินแทนพระองค์เวลาเสด็จประพาสยุโรป ถึงรัชกาลที่ ๖ ทรงเฉลิมพระปรมาภิไธยเป็น สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พระพันปีหลวง เสด็จสวรรคตเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒ พระชันษา ๕๗ ปี เป็นพระราชชนนีพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

๖. พระองค์เจ้าชายสวัสดิโสภณ ประสูติเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๘ เป็นพระราชโอรสพระองค์เดียวของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ได้เสด็จไปทรงศึกษาต่างประเทศ อังกฤษ เมื่อเสด็จกลับมารับราชการในรัชกาลที่ ๕ ทรงเป็นกรรมการกรมพระนครบาล เป็นประมุขเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ทรงจัดการกระทรวงนั้นให้เป็นแบบแผนด้วยพระวิริยอุตสาหะ ภายหลังได้โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวแต่ยังเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ ออกไปจัดการให้ทรงเล่าเรียนวิชา ณ ประเทศอังกฤษ และได้อยู่ประจำแนะนำราชการในสถานทูตไทยสามประเทศ จึงได้ทรงสถาปนาเป็นกรมหมื่นสวัสดิวัตน์วิเศษ ถึงรัชกาลที่ ๖ เลื่อนเป็นกรมหลวง เมื่อจัดระเบียบศาลฎีกาขึ้นใหม่ ให้รวมเข้าอยู่ในกระทรวงยุติธรรม ก็ได้ทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีศาลฎีกาเป็นองค์แรก ในรัชกาลที่ ๗ ได้ทรงเฉลิมพระเกียรติจาก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ เป็นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เป็นกรณีพิเศษ สิ้นพระชนม์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ ที่ ๑๒ วารสารไทย

เมืองปิ่น พระชันษา ๗๐ ปี ทรงเป็นต้นราชสกุล สวัสดิวัตน์

ส่วนพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภาพรณี พระมารดาสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระนามเดิม หม่อมเจ้าหญิงอาภาพรณี เป็นหม่อมเจ้าองค์ใหญ่ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงพิชิตปรีชากร พระองค์เจ้าชายคัคณางค์ยุคล พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นอธิบดีศาลรับสั่งชำระความฎีกา ทรงเป็นข้าหลวงต่างประเทศประจำมณฑลอิสาน และทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ทรงเป็นต้นราชสกุล คัคณางค์ หม่อมเจ้าหญิงอาภาพรณีนั้นได้เคยอยู่ในพระราชสำนักสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ปฏิบัติราชการสนองพระเดชพระคุณเป็นที่ทรงพระเมตตากรุณามาแต่ก่อน และทรงมีอภัยยศอันดี มีมรรยาทสุภาพ สมเป็นกัลยาณีนารีรัตน์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้ทรงสถาปนาเป็นพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภาพรณี

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ แต่เมื่อยังทรงเป็นหม่อมเจ้าหญิงนั้น ทรงอยู่ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ตั้งแต่พระชนมายุได้ ๒ พรรษา เรียกกันในเวลานั้นว่า ท่านหญิงนา พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ทรงนิพนธ์หนังสือชื่อ “เกิดวังปารุสก์” (เล่ม ๑ หน้า ๖๐) ทรงเล่าถึงที่มาของพระนามนี้ว่า “เพื่อนเล่นที่ข้าพเจ้ารักมากที่สุดเป็นหญิงและแก่กว่าข้าพเจ้าราวสามปี เป็นหม่อมเจ้าธิดาของเสด็จปู่สวัสดิ์ทรงนามว่า รำไพพรรณี และเรียกกันในเวลานั้นว่า ท่านหญิงนา หม่อมเจ้าหญิงนั้นโดยมากมักจะเรียกกันว่า ท่านหญิงใหญ่ ท่านหญิงเล็ก ท่านหญิงน้อย ดังนี้เป็นต้น การถูกเรียกว่าท่านหญิงนานั้นผู้อ่านบางคนอาจจะเห็นว่าแปลก เรื่องราวเป็นเช่นนี้ เมื่อเล็ก ๆ อยู่เป็นเด็กที่มีรูปร่างอ้วน จึงถูกล้อว่าเป็นเต้า สำหรับไทยเราการถูกเรียกว่าเต้าเมื่อเล็ก ๆ ไม่เป็นของเสียหาย แม้ทุกหม่อมลู่ก็เคยถูกสมเด็จพระเจ้าเรียกว่า

เต้า อย่างไรก็ดี เมื่อท่านหญิงนายังเล็ก ๆ อยู่ได้ถูกถามว่า “อยากเป็นอะไร อยากเป็นเต้าทองหรือเต้านา” ท่านหญิงองค์เล็กได้ยิ้มและตอบว่า “อยากเป็นเต้านา” และก็เลยกลายเป็นท่านหญิงนาตั้งแต่นั้นมา”

ท่านหญิงนาทรงรับการศึกษาเบื้องต้นในพระบรมมหาราชวังและพระราชวังพญาไท จนกระทั่งชนมายุได้ ๗ พรรษา จึงได้เสด็จเข้าศึกษาที่โรงเรียนราชินี ขณะเดียวกันก็ได้ทรงศึกษาภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสจากพระอาจารย์ชาวต่างประเทศ เมื่อพระชนมายุได้ ๑๕ พรรษา ทรงอภิเษกสมรสกับพันโท สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมขุนสุโขทัยธรรมราชา ผู้บังคับการโรงเรียนนายร้อยปทุม โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบรมเชษฐาทรงไปสวามิภักดิ์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้มีการอภิเษกสมรส ณ พระที่นั่งวโรดมภิมาน พระราชวังบางปะอิน เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๔๖๑

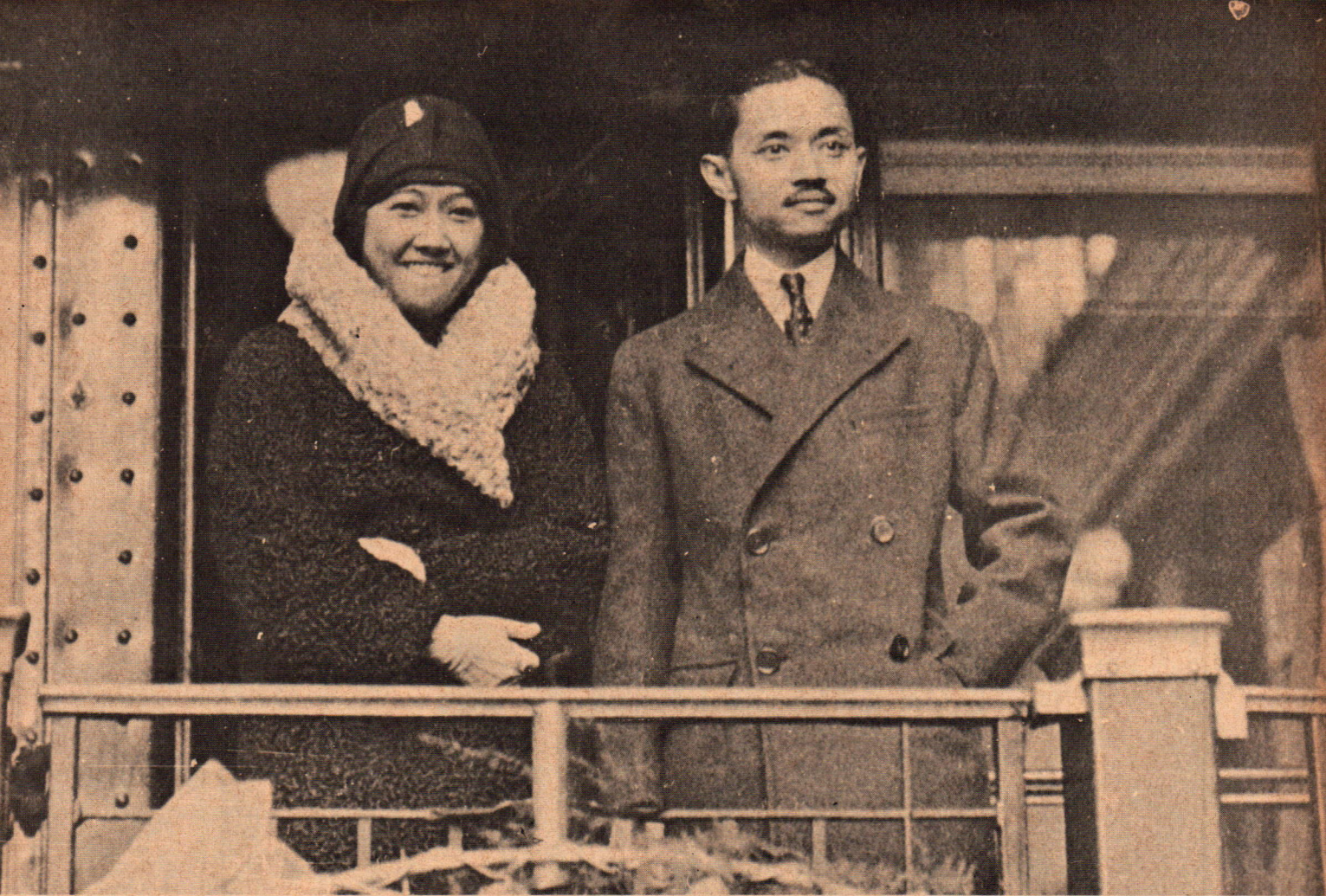
เมื่อสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนสุโขทัยธรรมราชาเสด็จไปทรงศึกษาเพิ่มเติม ณ ประเทศฝรั่งเศสพระราชชายาก็ได้ตามเสด็จไปด้วย และได้ทรงใช้เวลาว่างศึกษาภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสโดยสะดวก จนกระทั่งสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงสุโขทัยธรรมราชาเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ จึงเฉลิมพระนามหม่อมเจ้าหญิงรำไพพรรณี พระวรราชชายาเป็นสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี บรมราชินี ดังประกาศดังนี้

ประกาศ

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาล ๒๔๖๘ พรรษา กุมภาพันธ์มาส ปุณณวิสุติมสูลทิน พุทธศักราชกำหนด

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกฯ พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระราชดำริว่า ราชประเพณีมีสืบมาแต่โบราณ เมื่อพระมหากษัตริราชเจ้าเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติราชาภิเษกแล้ว ย่อมโปรดฯให้พระชายาเดิมเฉลิมพระเกียรติ

ยศเป็นสมเด็จพระอัครมเหสี ราชประเพณีอันนี้ ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ได้ทรงประพุดตีสีบบมา ทั้งสมเด็จพระมหาไปยการิราช พระบาท สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก และสมเด็จพระ ไปยการิราช พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย มาเว้นบ้างในรัชกาลภายหลัง ก็เพราะสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลนั้น ๆ มิได้มีพระราชชายาอันทรงศักดิ์ สมควรจะเป็นพระมเหสีอยู่ในเวลาเมื่อเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ จึงมิได้ทรงสถาปนาพระอัครมเหสี บ้าง ทรงสถาปนาต่อภายหลังบ้าง ส่วนสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบันนี้ เมื่อยังเสด็จ ดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอฯ อยู่ในรัชกาลก่อน สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานอภิเชษฐสมรสกับหม่อมเจ้าหญิงรำไพพรรณี ตั้งแต่พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ หม่อมเจ้าหญิงรำไพพรรณีได้ดำรง พระยศเป็นพระราชชายามาจนบัดนี้ และ ทรงศักดิ์เป็นอุบาติสุชาตียชิตติยานารี สมควร จะทรงสถาปนาเป็นสมเด็จพระอัครมเหสีตาม

เมื่อครั้งเสด็จยุโรป ครั้งที่ ๒ เสด็จฯ แวนคูเวอร์ แคนาดา พ.ศ. ๒๔๗๔

โบราณราชประเพณีได้ประการ ๑

อีกประการ ๑ ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้า อยู่หัวทรงอภิเชษฐกับหม่อมเจ้าหญิงรำไพ พรรณีมา ได้ทรงประจักษ์แจ้งความซื่อตรง จงรักของหม่อมเจ้าหญิงรำไพพรรณีอันมี ต่อพระองค์ ได้ตั้งพระหฤทัยสนองพระเดช พระคุณทั้งปฏิบัติวิภูษากในเวลาเมื่อทรงเป็น สุขสำราญ และพยาบาลรักษาเมื่อเวลาทรง พระประชวร แม้เสด็จไปประทับอยู่ที่พระสถาน ต่างประเทศ ก็อุตสาหโดยเสด็จติดตามไป มิได้ย่อท้อต่อความลำบากควรนับว่าได้เคย เป็นคู่ร่วมทุกข์สุขกับพระองค์สมเด็จพระเจ้า อยู่หัวมาเป็นนิจวันตร จะหาผู้อื่นเสมอเหมือน มิได้ เมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จเถลิง ถวัลยราชสมบัติ ก็สมควรที่จะทรงสถาปนา หม่อมเจ้าหญิงรำไพพรรณี ขึ้นเป็นสมเด็จพระ อัครมเหสี เพราะความชอบความดีซึ่ง ได้มีต่อพระองค์มาแต่หลังด้วยอีกสถาน

๑

กระแสพระราชดำริทั้งนี้ ได้ทรงปรึกษา พระบรมวงศ์ผู้ใหญ่ทั้งฝ่ายหน้าฝ่ายใน ก็ทรง ยินดีเห็นชอบพร้อมกันดังพระราชบริหาร จึงมีพระบรมราชโองการมา ณ พระบัณฑูร- สุรสิงหนาท ดำรัสสั่งให้ประกาศเฉลิมพระนาม หม่อมเจ้าหญิงรำไพพรรณี พระวรราชชายา เป็นสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีบรมราชินี และให้มีพระเกียรติยศเป็นพระอัครมเหสี สมบูรณ์ตามพระราชกำหนดกฎหมายและ พระราชประเพณีจกทุกประการ

ขออนุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และเทพยเจ้าทั้งหลาย จงอภิบาลสมเด็จพระ นางเจ้ารำไพพรรณี บรมราชินี ให้ทรง พระเจริญทุกขมณาย พุทธ สุข พล ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ สรรพสิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคล ศุภวิบูลยมนูญผล พระเกียรติยศมโฬาร ทุกประการเทอญ”

พระราชประวัติ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๓๖ เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ทรงเป็นเจ้าฟ้าพระอนุชาองค์สุดท้ายที่ร่วมพระบรมราชชนนีเดียวกัน ซึ่งมีตามลำดับดังนี้คือ

๑. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหมาทนิล

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหมาทนิล เสด็จไปทรงศึกษาในประเทศอังกฤษ ได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๗ ทรงศึกษาวิชาพลเรือนในมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด และวิชาทหารบกในโรงเรียนแซนด์เฮิสต์ ประเทศอังกฤษ เสด็จกลับมารับราชการได้เป็นนายพลเอก ราชองครักษ์ ตำแหน่งจเรทัพบก และผู้บัญชาการทหารมหาดเล็ก เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ ทรงดำรงราชสมบัติได้ ๑๖ พรรษา เสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๔๖๘ พระชนมพรรษา ๔๖ พรรษา

๒. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ ประสูติเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๕ เสด็จไปทรงศึกษาในประเทศอังกฤษ แล้วไปประทับอยู่ในราชสำนักสมเด็จพระเจ้านิโคลัสที่ ๒ แห่งรัสเซีย ทรงเล่าเรียนในโรงเรียนมหาดเล็กหลวงซึ่งเป็นโรงเรียนนายร้อยทหารบกด้วย จนทรงสอบไล่ได้ชั้นสูงสุด เสด็จกลับมารับราชการจนเป็นเสนาธิการทหารบก ดำรงพระยศจอมพลทหารบก

๓. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนครราชสีมา ประสูติเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๒ เสด็จไปทรงศึกษาในประเทศอังกฤษ แล้วทรงกลับมารับราชการในกองทัพบก ต่อมาเลื่อนเป็นนายพลเรือเอกกำกับราชการกระทรวงทหารเรือ

๔. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ ประสูติเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕ เสด็จไปทรงศึกษาในประเทศอังกฤษ เป็นแบชลอร์ ออฟ อาร์ต ในมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ เสด็จกลับมารับราชการในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนเพาะช่าง

๕. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ ประสูติเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๖ เสด็จไปทรงศึกษาในประเทศอังกฤษ เป็นแบชลอร์ ออฟ อาร์ต ในมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ เสด็จกลับมารับราชการในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนเพาะช่าง

พระองค์มีพระนามในราชสำนักว่า “ทูลกระหม่อมเอียดน้อย” ต่อมาพระราช

(ภาพซ้าย) (ภาพขวา)

พระบรมฉายาลักษณ์

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

มารดาไม่โปรด ทรงขอให้เปลี่ยนเป็น “ทูลกระหม่อมฟ้าน้อย” ครั้นพระชนมายุ ๑๒ พรรษา ได้รับพระราชทานพระสุพรรณบัฏเฉลิมพระนามเป็นเจ้าฟ้าต่างกรมว่า “สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ ฯลฯ กรมขุนสุโขทัยธรรมราชา” เหตุที่เป็นพระราชโอรสองค์สุดท้าย สมเด็จพระบรมราชชนกและสมเด็จพระบรมราชชนนี จึงได้ทรงถนอมเลี้ยงพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวไว้ใกล้ชิดติดพระองค์แต่ยังทรงพระเยาว์มาก เมื่อโสกันต์แล้วจึงโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จไปศึกษาวิชาการในประเทศอังกฤษ โดยทรงศึกษาวิชาสามัญที่วิทยาลัยอีตัน แล้วเสด็จไปทรงศึกษาวิชาทหารที่โรงเรียนนายร้อยเมืองวูลิช แผนกวิชาทหารปืนใหญ่ม้า ทรงสามารถสอบไล่ได้เต็มตามหลักสูตร ได้รับสัญญาบัตรเป็นนายร้อยตรีกิตติมศักดิ์แห่งกองทัพบกอังกฤษ แล้วเสด็จไปประจำกรมทหารปืนใหญ่ม้าเมืองออกเคอซอดทรงศึกษาหน้าที่นายทหารจนสำเร็จการศึกษาในขั้นนี้

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จนิวัตคืนสู่กรุงเทพมหานครเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ แล้วเข้ารับราชการในกองทัพบกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ เมื่อดำรงพระยศเป็น สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้ากรมขุนสุโขทัยธรรมราชา ได้ทรงลาราชการเสด็จออกทรงผนวช

ที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามในพระบรมมหาราชวัง แล้วประทับจำพรรษาที่วัดบวรนิเวศวิหารในสำนักสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงเล่าเรียนพระธรรมวินัยเป็นที่พอพระหฤทัยสมเด็จพระอุปถัมภ์เป็นอันมาก จนมีวาทะสืบมาว่า สมเด็จพระมหาสมณะพระองค์นั้นทรงปรารภเหตุที่สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ ทรงเป็นเพียงพระอนุชาพระองค์น้อยสุดในจำนวนเจ้าฟ้าชายร่วมพระบรมราชชนนีถึง ๕ พระองค์ คงไม่มีเหตุจำเป็นต้องเสด็จเถลิงราชสมบัติ จึงมีพระประสงค์อันแรงกล้าที่จะชักชวนพระองค์ไว้ในสมณเพศตลอดไป เพื่อเป็นใหญ่และเป็นทายาทปกครองสังคมชนบทของพระองค์ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหามงกุฎพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระอัยกาธิราชซึ่งเคยทรงผนวชเป็นเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหารมาแล้ว หากสมเด็จพระเจ้าฟ้าพระองค์นี้ทรงมีพระโรคเบียดเบียน ทั้งทรงมีห่วงกังวลอยู่แล้วทางฆราวาสวิสัย การจึงมิได้เป็นไปตามพระประสงค์นี้ และเมื่อทรงลาผนวชแล้วปีต่อมา พ.ศ. ๒๔๖๑ ก็รับพระราชทานอภิเษกสมรสกับหม่อมเจ้าหญิงรำไพพรรณี ซึ่งทรงสนิทเสน่หามาก่อนทรงผนวช

แต่ได้มีเหตุเศร้าสลดเกิดขึ้นในพระราชวงศ์จักรี คือ ภายในเวลาเพียง ๕ ปี ทูลกระหม่อมจักรพงษ์ จอมพล สมเด็จพระเจ้า

น้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ ทูลกระหม่อมจุฑาทุฑ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนเพชรบูรณ์อินทราชัย และทูลกระหม่อมอัมรินทร์ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงนครราชสีมา ก็เสด็จทิวงคตและสิ้นพระชนม์ตามลำดับ ดังนั้นทูลกระหม่อมประชาธิปก สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนสุโขทัยธรรมราชา จึงต้องทรงเป็นรัชทายาทขึ้นมาโดยไม่ทันรู้สึกพระองค์ เพราะขณะนั้นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวยังไม่มีพระราชโอรสพระราชธิดา จึงต้องเริ่มทรงศึกษาราชการแผ่นดินในหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ ต้องทรงเป็นประธานที่ประชุมสภาเสนาบดีในสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมิได้เสด็จประทับอยู่ในพระนคร ซึ่งก็ได้ทรงตั้งพระราชหฤทัยศึกษาจนหยั่งรู้ถึงราชการนั้น ๆ และปฏิบัติหน้าที่แทนพระองค์ด้วยความเรียบร้อยจึงทรงเลื่อนพระเกียรติขึ้นเป็น สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา

หลังจากได้ทรงรับสถาปนาเป็นกรมหลวงไม่ทันถึงเดือน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็เสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๔๖๘ พระบรมวงศ์และเสนาบดีได้ประชุมกันก่อนที่จะสว่างของวันนั้นเพื่อปรึกษารือปัญหาการสืบราชสมบัติและ

การพระบรมศพ ที่ประชุมได้เปิดพระราชหัตถเลขาติกรรมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแสดงพระราชประสงค์ว่า หากพระนางสุวทนาซึ่งทรงพระครรภ์อยู่มีพระราชโอรส ก็ให้พระราชโอรสได้สืบราชสมบัติต่อไป แต่ถ้าไม่มีพระราชโอรสก็ใครให้สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา ทรงรับรัชทายาทสืบสันตติวงศ์ตามราชประเพณี แต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าพระองค์นั้นเองไม่ได้มีพระราชหฤทัยจะรับราชสมบัติ ทรงอ้างว่าพระองค์ไม่เคยแกล้งราชการเพียงพอเจ้านายที่มีอาวุโสพอจะรับราชสมบัติก็ยังไม่อาจมี แต่ที่ประชุมได้ลงความเห็นเป็นเอกฉันท์ไว้วางใจในพระองค์ โดยเฉพาะสมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมหลวงนครสวรรค์วรพินิต ซึ่งอยู่ในข่ายสมควรได้รับราชสมบัติด้วยพระองค์หนึ่ง ได้ทรงรับรองแข็งแรงว่าจะถวายความช่วยเหลืออย่างเต็มความสามารถทุกสถาน จึงต้องทรงยินยอมรับอัญเชิญขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เจ้าฟ้ากรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา ทรงรับบรมราชาภิเษกเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๘ ทรงพระนามโดยย่อว่า พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาประชาธิปกฯ พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสถาปนาหม่อมเจ้าหญิงรำไพพรรณี พระวรชายา ขึ้นเป็น สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี บรมราชินี พระองค์ได้เสด็จขึ้นครองราชย์ด้วยความตระหนักถึงพระราชภาระที่จะต้องผจญกับปัญหาของบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือปัญหาเศรษฐกิจ ทรงประมาณพระองค์อยู่ตลอดเวลา ทรงใช้ชีวิตในราชสำนักด้วยความประหยัดเรียบง่าย แต่ได้ทุ่มเทพระสติปัญญาอย่างเต็มที่ เพื่อความสุขความเจริญของอาณาประชาราษฎร์และบ้านเมืองที่พระองค์รักและห่วงหาเนืองตลอดรัชกาล

การเปลี่ยนแปลงการปกครอง - สละราชสมบัติ

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงครองแผ่นดินด้วยความเป็นธรรม ทรง ๑๖ วารสารไทย

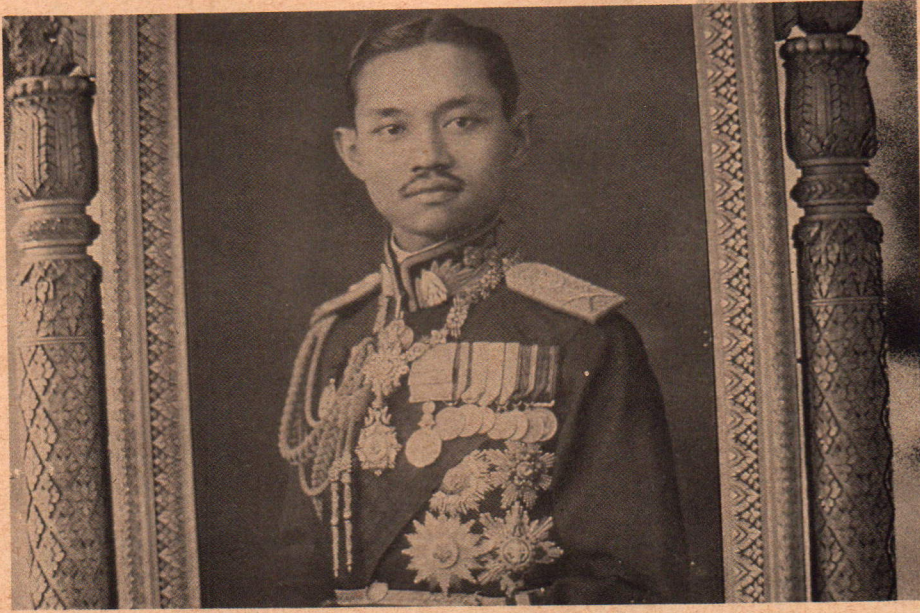
พยายามที่จะทะนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าตามกาลสมัย ทรงสถาปนาอภิรัฐมนตรีสภาขึ้นเป็นคณะที่ปรึกษาราชการแผ่นดินระดับสูง โดยมีพระราชดำริว่า “สมองคน ๆ เดียว จะคิดการให้รอบคอบไปทุกอย่างนั้นไม่ได้ ยิ่งเป็นการแผ่นดินด้วยแล้ว ต้องระวังให้มาก” ทรงฟื้นฟูเสนาบดีสภาให้เข้มแข็งขึ้น และพยายามให้เสนาบดีสภามีความรับผิดชอบร่วมกัน ทรงปรับปรุงองคมนตรีสภาให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาราชการแผ่นดินประเด็นที่สำคัญคือ มีพระราชประสงค์ให้องคมนตรีสภานี้เป็นที่ฝึกหัดการประชุมทำนองรัฐสภา เพื่อปูทางการปรับปรุงการปกครองให้เป็นระบอบประชาธิปไตยในกาลต่อมา นอกจากนั้นยังมีพระราชประสงค์ที่จะปลูกฝังการปกครองแบบประชาธิปไตยจากเบื้องล่างขึ้นมา โดยให้ประชาชนได้ฝึกหัดการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นอันได้แก่การเทศบาล โดยโปรดฯ ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นศึกษาการปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลของชาติต่าง ๆ แล้วร่างกฎหมายเทศบาลขึ้นมา แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าได้มีการกีดขวางถ่วงเวลาให้กฎหมายฉบับนี้ออกล่าช้าไป และพระราชกรณียกิจที่สำคัญยิ่งในการเตรียมประเทศให้มีการปกครองแบบประชาธิปไตย คือทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายเฮอร์เบิร์ต บี สตีเวนส์ ที่ปรึกษาระทรวงการต่างประเทศ และพระยาศรัยวิศาล วาจา ปลัดทูลฉลองกระทรวงการต่างประเทศร่างรัฐธรรมนูญถวาย เพื่อเตรียมพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยในโอกาสวันฉลองพระนครครบ ๑๕๐ ปี เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๔๗๕ แต่มีพระบรมวงศ์บางพระองค์ทรงคัดค้านว่ายังไม่ถึงเวลาอันสมควรที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญ การเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยจากพระมหากษัตริย์ผู้ทรงพระราชอำนาจโดยสิทธิขาดจึงต้องชะงักงันไป

เรื่องนักพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการบริหารราชการแผ่นดินคือทั่วโลกได้อยู่ในฐานะเศรษฐกิจตกต่ำ การทำมาหากินของประชาชนฝืดเคือง

งบประมาณแผ่นดินรายจ่ายสูงกว่ารายได้ติดต่อกันมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๓ ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัววิธีการต่อสู้กับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวคือการประหยัด ตัดรายจ่ายของทางราชการลงทุกวิถีทางที่จะทำได้ เริ่มด้วยการยุบหน่วยราชการที่พอจะรวมกันได้ ปลดข้าราชการออกจากตำแหน่ง ตั้งภาษีอากรขึ้นใหม่แก่บุคคลที่พอจะมีกำลังเสีย ทำจนกระทั่งทรงเสียสละเงินพระคลังข้างที่ซึ่งรัฐบาลตั้งถวายเป็นค่าใช้จ่ายส่วนพระองค์จากปีละ ๘ ล้านบาทลงเหลือ ๔ ล้านบาท และทรงยินยอมให้เก็บภาษีทรัพย์สินส่วนพระองค์เช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป

ในระหว่างที่มีการแปรพระราชฐานเสด็จพระราชดำเนินไปประทับที่ “สวนไกลกังวล” อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีมติของวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ได้มีบุคคลคณะหนึ่งเรียกตนเองว่า “คณะราษฎร” เข้ายึดอำนาจการปกครองแผ่นดินที่กรุงเทพมหานครไว้ได้ โดยเข้าจับกุมพระบรมวงศ์บางพระองค์และข้าราชการตำแหน่งสำคัญ ๆ ไว้เป็นตัวประกัน จากนั้นก็ได้มีหนังสือไปกราบบังคมทูลเชิญเสด็จกลับคืนสู่พระนคร เป็นพระมหากษัตริย์อยู่ใต้ธรรมนูญการปกครองแผ่นดินที่คณะราษฎรได้สร้างขึ้น ถึงแม้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะได้ทรงตระเตรียมพระราชทานอำนาจอธิปไตยนี้ให้แก่ราษฎรอยู่แล้ว แต่เมื่อมีคณะราษฎรแสดงปรารถนาอันแรงกล้าเช่นนี้ พระองค์ก็มิได้ถือที่สุมีมานะ ทรงละพระบรมเดชานุภาพด้วยไม่มีพระราชประสงค์จะให้มีการขัดใจในระหว่างชาวไทยด้วยกัน ทรงปลดพระราชภารกิจทั้งหลายทุกสถานเพื่อให้เป็นที่พอใจแก่ผู้ริเริ่มการนี้

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ทรงแปลพระราชหัตถเลขาภาษาอังกฤษที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระองค์ เล่าถึงเหตุการณ์วันเปลี่ยนแปลงการปกครองในหนังสือเกิดวังปารุสก์ (เล่ม ๒ หน้า ๔๕) ไว้ดังนี้

“ฉันรู้สึกเสียดายอย่างยิ่งที่เขามิได้
คิดจะถอดฉัน และฉันยังเสียใจอยู่จนบัดนี้
ความรู้สึกชั้นแรกก็คือจะลาออกทันที แต่
สมเด็จพระบรมราชินีฯ แนะนำว่าไม่ควรทำ
เพราะถ้าทำเช่นนั้นอาจมีการรบกวนจนนอง
เลือด ทั้งยุ่งยากต่าง ๆ จนอาจจะมีฝรั่งเข้า
มายุ่ง และชาติเราอาจเสียอิสรภาพได้....
ถ้าเราจะรบโดยใช้ทหารหัวเมืองหรือ.... นั้น
เป็นของแน่ที่เราอาจจะทำได้ แต่ฉันไม่ยินยอม
เลยแม้ชั่วขณะเดียว เพราะเจ้านายใน
กรุงเทพฯ อาจถูกฆ่าหมด ฉันรู้สึกว่าฉันจะนั่ง
อยู่บนราชบัลลังก์ที่เปื้อนโลหิตไม่ได้.... สมเด็จพระ
บรมราชินีฯ แนะนำตลอดเวลาให้ยืน
ยอมกลับกรุงเทพฯ และช่วยคณะราษฎรจัด
ตั้งการปกครอง โดยมีกษัตริย์และรัฐธรรมนูญ
ซึ่งก็เป็นของที่ฉันเคยอยากจะทำมานานแล้ว
แต่ว่าฉันเสียขวัญ ในที่สุดมีทางจะทำได้
๒ ทาง คือจะหนีหรือจะกลับกรุงเทพฯ ฉัน
ยอมรับว่าฉันตัดสินใจไม่ได้ทันทีว่าจะทำ
อย่างไรดี เราเพิ่งได้ยินคำแถลงการณ์ทาง
วิทยุกระจายเสียงอันรุนแรง ดูราวกับจะ
ไปทางบอลเชวิค ถ้าเช่นนั้นการที่จะกลับไป
ให้เขาตัดหัวดูออกจะไร้ประโยชน์ เป็น
การเสียสละอันไม่มีใครได้ประโยชน์อะไรเลย
แต่นั้นแหละ คำแถลงการณ์นั้นอาจเป็นถ้อย
คำของผู้ที่ออกจะคิดสั้น และรุนแรงรวดเร็ว
จัดคนหนึ่ง และไม่ใช่นโยบายจริงของคณะ
ฉันเลยตกลงใจเสีย โดยให้พวกผู้หญิงเขา

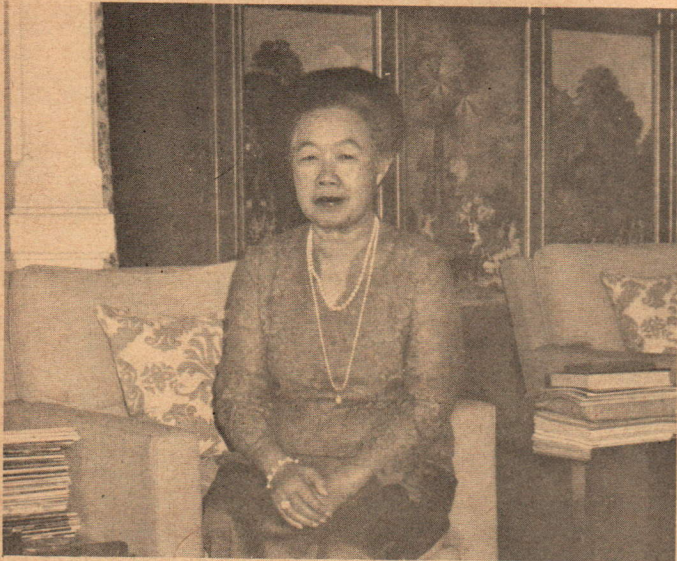
เลือก ทั้งหญิง (สมเด็จพระนางรำไพพรรณี
พระบรมราชินี) และหญิงอาภา (พระมารดา)
ตกลงเลือกให้กลับอย่างแน่วแน่ และฉัน
เห็นว่าทั้งสองควรจะได้รับเกียรติอย่างเต็มที่
ในการตกลงใจอย่างกล้าหาญเด็ดเดี่ยวเช่นนั้น
เพราะในเวลานั้นเราอาจกลับไปสู่ความตาย
ก็ได้ ผู้หญิงเขาเลือกเอาความตายดีกว่าการ
เสียศักดิ์ (คือการหนี) เท่านั้นก็พอแล้วสำหรับ
ฉัน”

หลังจากเสด็จพระราชดำเนินคืนสู่
พระนครแล้ว ต่อมาก็มีพระราชพิธีพระราช
ทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม
โดยในพระราชปรารภนั้นหวังว่ารัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้ จะเป็นที่สถาปนาประสิทธิภาพเป็น
บ่อเกิดแห่งความสุขของประชาชน และนำ
ให้ประเทศบรรลุถึงความเจริญวัฒนา แต่แล้ว
ก็มีความคิดเห็นขัดแย้งกันระหว่างพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับรัฐบาลในเรื่องหลัก
การสำคัญ ๆ เช่น รัฐบาลได้แต่งตั้งพรรค
พวกเข้าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท
ที่สอง และรัฐบาลไม่ให้สิทธิเสรีภาพแก่
ประชาชนอย่างเพียงพอ ดังนั้นระหว่างที่เสด็จ
พระราชดำเนินไปรักษาพระเนตรที่ประเทศ
อังกฤษ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๔๗๗ จึง
ตัดสินใจพระราชหฤทัยว่า

“บัดนี้ข้าพเจ้าเห็นว่า ความประสงค์
ของข้าพเจ้าที่จะให้ราษฎรมีสติหรือหลีกเลี่ยง
ในนโยบายของประเทศโดยแท้จริงไม่เป็นผล

สำเร็จ และเมื่อข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นอัน
หมดหนทางที่ข้าพเจ้าจะช่วยเหลือหรือให้
ความคุ้มครองแก่ประชาชนได้ต่อไปแล้ว ข้าพ
เจ้าจึงขอสละราชสมบัติและออกจากตำแหน่ง
พระมหากษัตริย์แต่บัดนี้เป็นต้นไป”

หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า
เจ้าอยู่หัวได้ทรงสละราชสมบัติแล้ว พระองค์
พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี
พระบรมราชินี และพระประยูรญาติสนิท
บางพระองค์ ได้เสด็จประทับที่ตำบลเวจเจนีร
วอเตอร์ อันเป็นชนบทใกล้กรุงลอนดอน
ครั้นถึงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๘๔ ได้
เสด็จสวรรคตโดยฉับพลันด้วยพระโรคพระ
หทัยวาย และได้ถวายพระเพลิงเสด็จในวันที่
๓ มิถุนายน ศกนั้น ต่อมา พ.ศ. ๒๔๙๒ รัฐ
บาลได้กราบบังคมทูลขอเชิญเสด็จสมเด็จพระ
นางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีใน
รัชกาลที่ ๗ ให้ทรงอัญเชิญพระบรมอัฐิ
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวกลับสู่
พระนครเพื่ออัญเชิญขึ้นประดิษฐานไว้ในที่
อันควรแก่พระบรมราชอิสริยยศร่วมกันกับ
สมเด็จพระบรมบูรพมหากษัตริย์ราชเจ้า คือ
หอพระบรมอัฐิที่ขึ้นบนพระที่นั่งจักรีมหา
ปราสาทในพระบรมมหาราชวัง พร้อมกันนั้น
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน
ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพระราชพิธี
บำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทานครบ
ถ้วนตามพระราชประเพณี

พระบรมฉายาลักษณ์ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี เสด็จเยี่ยมราษฎร
ที่จังหวัดตรัง โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดตรังตาม
เสด็จฯ

พระราชกรณียกิจและพระราชจริยาวัตรแห่งพระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ มิได้ทรงตระหนักมาก่อนเลยว่าจะต้องทรงรับพระราชภาระในตำแหน่งพระบรมราชินีในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เพราะทรงอภิเษกสมรสกับสมเด็จพระเจ้าอนุกาเหวพระองค์เล็กเท่านั้น แต่เมื่อเหตุการณ์บังคับให้พระองค์ต้องทรงเป็นพระบรมราชินี เป็นศูนย์รวมของสตรีทั้งชาติที่จะต้องทรงเป็นผู้นำทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาและศิลปกรรม ก็ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจได้อย่างเรียบร้อยงดงาม ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จประพาสเยี่ยมราษฎรห่างไกลตลอดทั่วมณฑลพายัพ และเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมต่างประเทศตั้งแต่ อินโดจีนของฝรั่งเศส เกาเซวาล ตลอดจนถึงสหรัฐอเมริกา พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ ก็ได้ตามเสด็จไปปฏิบัติพระราชกิจด้วยพระวิริยะอุตสาหะยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความจงรักภักดี แต่พระบรมราชสวามี ก็ได้ทรงบำเพ็ญพระองค์เป็นคู่ทุกข์คู่สุขอย่างแท้จริง ตั้งแต่การตามเสด็จสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนสุโขทัยธรรมมาธิราชไปรักษาพระองค์ ณ ทวีปยุโรป จนกระทั่งตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวไปรักษาพระเนตรที่ประเทศอังกฤษ จนทรงสละราชสมบัติก็ได้สนองพระเดชพระคุณรักษาพยาบาลอยู่ตลอดเสด็จสวรรคต ณ ประเทศนั้น ก็ยังมีพระราชภาระที่จะต้องอัญเชิญพระบรมอัฐิกลับประเทศไทยจนสำเร็จ

เมื่อสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ เสด็จกลับมาประทับในประเทศไทยแล้ว ในขณะที่สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอสมเด็จพระเจ้าลูกเธอในรัชกาลปัจจุบันยังไม่เจริญพระชันษา ก็ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ผ่อนคลายพระราชภาระของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันเป็นอันมาก

เป็นการสร้างความจงรักภักดีของประชาชน ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นยังได้เสด็จไปซื้อที่ดินประมาณ ๑,๒๐๐ ไร่ ที่จังหวัดจันทบุรี เพื่อทำสวนเป็นการสาธิตการกสิกรรมแก่ประชาชน โดยรับผู้ขายเข้าทำงานในสวนในไร่ และยังได้ทรงส่งเสริมงานหัตถกรรมการทอเสื่อกกพื้นเมืองให้เจริญก้าวหน้าขึ้น ด้วยการโปรดให้มีการค้นคว้าทดลองทางเคมีเพื่อที่จะปรับปรุงการย้อมสีเสื่อให้งามถาวร และทรงริเริ่มคิดประดิษฐ์ใช้เสื่อเป็นเครื่องใช้อื่น ๆ เช่น กระเป๋าถือ แผ่นรองจานรองแก้วน้ำ ทั้งนี้ได้ทรงประดิษฐ์ลวดลายและรูปแบบของใช้งานหัตถกรรมเหล่านี้ด้วยพระองค์เอง และทรงช่วยเหลือตลอดไปถึงด้านการตลาด อันมีผลทำให้งานหัตถกรรมเสื่อจันทบูรณเจริญก้าวหน้าทำรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก จนปัจจุบัน

นอกจากการส่งเสริมอาชีพกสิกรรมหัตถกรรมดังกล่าวแล้ว พระองค์ยังได้ทรงริเริ่มฟื้นฟูโรงพยาบาลประจำจังหวัดจันทบุรี ด้วยการสละพระราชทรัพย์ขยายกิจการของโรงพยาบาล เพราะทรงสลดพระหทัยว่าโรงพยาบาลเดิมนั้นขาดเครื่องมือเครื่องใช้เป็นอย่างยิ่ง เมื่อความทราบถึงรัฐบาลก็ได้สนองพระราชประสงค์สนับสนุนโรงพยาบาลนี้ให้มีจำนวนเตียงรับคนไข้ได้มากขึ้น จนเจริญก้าวหน้าเป็นศูนย์ฝึกอบรมนักศึกษาแพทย์ในชนบท และได้เปลี่ยนนามเป็นโรงพยาบาลพระปกเกล้า เพื่อถวายเป็นพระราชานุสรณ์แด่พระมหากษัตริย์พระองค์นั้น

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ ทรงมีพระบุญญาธิการประจำพระองค์อยู่ประการหนึ่งคือ ทรงพระสิริโฉมงดงามเป็นที่ยั้งตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ความงามของพระองค์นั้นเป็นความงามที่สมพระวัยนามหัตถจริย และยังมีพระปรีชาในการกำหนดฉลองพระองค์ได้อย่างเหมาะสมดังที่พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ทรงพระนิพนธ์ไว้ในหนังสือ เกิดวังปารุสก์ (เล่ม ๒ หน้า ๑๐๗) ซึ่งกล่าวถึงตอนพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

เสด็จไปรักษาพระเนตรที่ทวีปยุโรปหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้วว่า “สมเด็จพระนางเจ้าจะงามยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อนอีก แต่งพระองค์อย่างสตรีชาวยุโรปโดยทรงเลือกได้อย่างเหมาะสม ซึ่งผู้หญิงไทยน้อยคนจะทำได้เท่า ข้อนี้คนบางคนเคยเถียงว่า แ่นละท่านมีเงินมากจะซื้ออะไรก็ได้ แต่ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย การแต่งตัวสวยงามนั้นไม่อยู่ที่เงิน ถึงมีเงินมากเท่าใด ถ้าไม่มีความสามารถในทางเลือกแล้ว ก็แต่งกายเคอะคะอยู่ดี ข้าพเจ้าต้องยืนยันว่ายังไม่เคยเห็นผู้หญิงไทยที่เมื่อนอกที่งดงามเท่าหรือแต่งกายแก่และสวยเท่าสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี”

แต่อย่างใดก็ตาม นอกจากพระสิริโฉมงดงามและรู้จักแต่งพระองค์ได้เหมาะสมแล้ว ความประทับใจของประชาชนชาวไทยที่มีแด่สมเด็จพระนางเจ้าพระองค์นั้น คือพระราชจริยาวัตรอันนุ่มนวล พระพักตร์ที่แจ่มใสแย้มพระโอษฐ์อยู่เป็นนิตย์ ทำให้ประชาชนที่ไปเฝ้ารับเสด็จได้สัมผัสกับพระเมตตาคุณด้วยตนเองอย่างชัดเจน ไม่น่าเชื่อว่า พระบรมราชินีที่ทรงประสบกับโลกธรรมและการสูญเสียที่ยิ่งใหญ่หลายครั้งหลายครา จะมีพระพักตร์อิ่มเอิบเต็มไปด้วยพระเมตตากรุณาเช่นนั้น ดังนั้นในประกาศสำนักพระราชวังเรื่องการเสด็จสวรรคตจึงมีความตอนหนึ่งว่า “และทรงอาลัยรำลึกถึงพระคุณูปการที่ทรงมีพระจริยาวัตรตั้งอยู่ในสัจธรรมและขันติธรรมอย่างมั่นคง เป็นที่เคารพสักการะอย่างยิ่งของพระองค์ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ทั้งปวง”

แม้ว่าสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ จะได้เสด็จสวรรคตแล้วก็ตาม พระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ และพระราชจริยาวัตรของพระองค์ ก็ยังคงอยู่ในความทรงจำรำลึกถึงของประชาชนตลอดไป

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต

อรสา สนธิไทย

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต พระนามเดิมหม่อมเจ้าวิภาวดีรังสิตราชสกุลเดิม รัชนี้ เป็นพระธิดาพระราชวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (พระองค์เจ้ารัชนี้แจ่มจรัส) ต้นราชสกุลรัชนี้ ซึ่งในวงการประพันธ์รู้จักดีในนาม น.ม.ส.) และหม่อมเจ้าพรพิมลพรรณ (วรวรรณ) รัชนี้ ประสูติเมื่อวันเสาร์ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๔๖๓ มีพระอนุชาร่วมพระบิดาและพระมารดาเดียวกันเพียงองค์เดียว คือหม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี้ ได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาเป็นพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๐

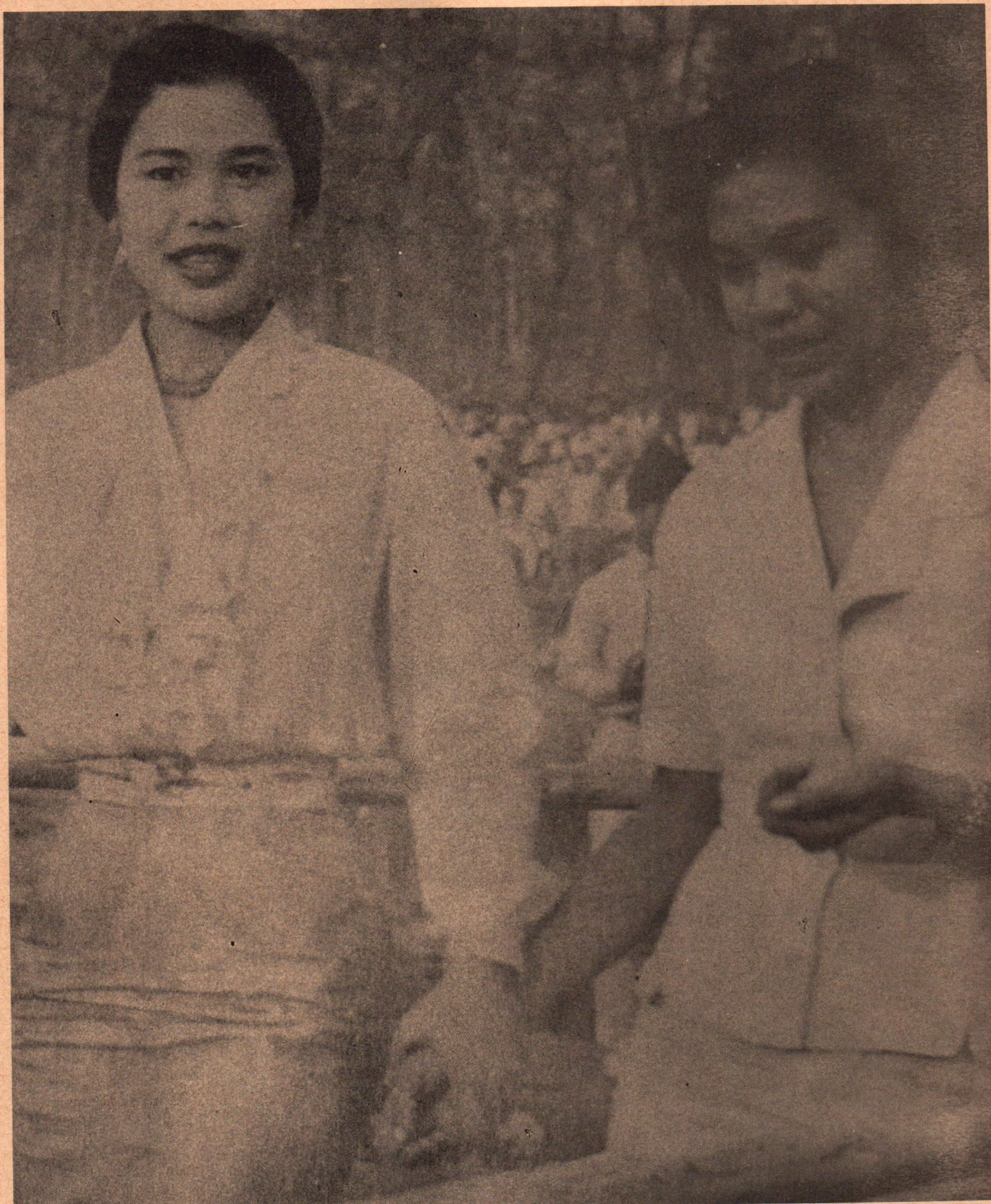
เมื่อพระชันษาถึงกำหนดเข้าโรงเรียน ได้ทรงเข้าเรียนที่โรงเรียนมาแตร์เดอี

วิทยาลัย จนสำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ ๘ แล้วได้ทรงศึกษาหลักสูตรพิเศษ ณ โรงเรียนเดียวกันต่อไปอีก ๓ ปี จนมีความรู้แตกฉานในภาษาศาสตร์ทั้งไทยและอังกฤษ นอกจากนี้ยังทรงเป็นนักประวัติศาสตร์นักโบราณคดีที่มีความรู้กว้างขวางและลึกซึ้ง ตรัสภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสได้คล่องแคล่ว

พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต ได้ทรงเสกสมรสกับหม่อมเจ้าปิยะรังสิต รังสิต โอรสองค์ใหญ่ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๔๘๙ โดยได้รับพระราชทานน้ำพระมหาสังข์จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ซึ่งมีเพียงคู่เดียวในรัชกาลนั้น

เนื่องจากได้ทรงปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการของพระบิดา และทรงสันทัดในการประพันธ์เป็นพิเศษมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ จึงโปรดการแต่งหนังสือตามรอยพระบิดา ทรงใช้นามปากกาว่า ว.ณ ประมวญมารค ได้ทรงประพันธ์หนังสือไว้หลายเรื่อง ทั้งนวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร และสารคดี ปรากฏเป็นที่ ตัดใจและเป็นที่ยอมรับอย่างสูงของผู้อ่าน นอกจากนี้ยังได้ทรงแปลหนังสือของนักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียงชาวต่างประเทศอีกหลายเรื่อง ผลงานด้านวรรณกรรมของพระองค์ท่านทำให้ทรงเป็นนักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียงเกียรติคุณแพร่หลายตราบจนถึงปัจจุบัน

อนึ่ง โดยที่ความปรากฏเป็นที่ประจักษ์

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ทรง
เป็นนางสนองพระโอษฐ์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

โดยทั่วไปว่าพระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต ทรงมีความรู้ความสามารถกว้างขวาง เนื่องจากทรงใฝ่หาความรู้ด้วยพระองค์เองอยู่เป็นนิจสิน จึงได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้รับราชการสนองพระเดชพระคุณอย่างใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลา ทั้งในประเทศและเมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปยังนานาประเทศ ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทรงเป็นนางสนองพระโอษฐ์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถอีกด้วย ซึ่งพระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต ก็ได้ทรงปฏิบัติราชกิจน้อยใหญ่สนองพระเดชพระคุณด้วยความสามารถและเรียบร้อยเป็นอย่างดีตลอดมา จากการที่ได้เสด็จไปต่างประเทศทั้งที่เป็นการสนองพระองค์เอง และในโอกาสตามเสด็จพระราชดำเนิน ทำให้ทรงเป็นที่รู้จักของบุคคลสำคัญ ๆ ของโลก โดยทั่วไปเป็นอย่างดี ทั้งนี้ นับว่าทรงมีส่วนช่วยในการเผยแพร่เกียรติภูมิของชาติส่วนหนึ่งด้วย

กรณียกิจของพระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต ได้ทรงปฏิบัติอันเป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ ประชาชนนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีอีกประการหนึ่ง และที่นับว่าสำคัญยิ่งคือทรงมีพระทัยเปี่ยมด้วยเมตตากรุณา ทรงห่วงใยในความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไป ได้เสด็จออกไปเยี่ยมเยียนและสงเคราะห์ อนุเคราะห์ประชาชนด้วยการส่งเสริมในทางความเป็นอยู่ การอาชีพ การศึกษา การรักษาพยาบาลในชนบททุกแห่งที่มีโอกาสเสด็จไปถึง ได้ทรงปฏิบัติเป็นประจำมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานอันเป็นเหตุให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงอาศัยเป็นกำลังในด้านนี้มาโดยตลอด โดยเฉพาะด้านการพัฒนาทางจังหวัดภาคใต้ พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต ได้สนองพระเดชพระคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในภารกิจที่ได้รับมอบหมายด้วยความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว มิได้หวาดเกรงความยากลำบาก และภัยอันตรายใด ๆ ในระยะ

ทรงห่วงใยในความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไป ได้เสด็จออกเยี่ยมเยียนและสงเคราะห์ ประชาชนในชนบททุกแห่งที่มีโอกาสเสด็จไปถึง

ทรงปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายด้วยความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว มิได้หวาดเกรงความยากลำบาก

๑๐ ปีสุดท้ายของพระชนม์ชีพ ทรงตั้งพระทัยอย่างแน่วแน่ที่จะปฏิบัติภารกิจเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ชาติบ้านเมืองและประชาชนส่วนใหญ่เป็นสำคัญ แม้ว่าบางครั้งต้องเสี่ยงอันตรายต่อชีวิตก็ได้ทรงย่อท้อ ทรงมีพระอุตสาหะอย่างแรงกล้าในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มพระสติกำลัง มุ่งมั่นแต่จะช่วยเหลือประชาชนทั้งในทางวัตถุ และทางกำลังใจ จนเป็นที่รักใคร่ของประชาชนในท้องถิ่นหลายจังหวัดในภาคใต้ ถึงกับเรียกพระองค์ท่านว่า “เจ้าแม่”

และแล้วในที่สุด เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐ ในระหว่างที่เสด็จโดยเฮลิคอปเตอร์นำสิ่งของพระราชทานไปตรวจเยี่ยมบำรุงขวัญ ตำรวจ ทหาร ที่ปฏิบัติภารกิจอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามปกติ ขณะที่ประทับอยู่บนเฮลิคอปเตอร์นั้น ทรงทราบจากวิทยุว่า มีตำรวจตระเวนชายแดนได้รับบาดเจ็บสาหัสจากกับระเบิด ๒ คน ด้วยความห่วงใยผู้ได้รับบาดเจ็บเกรงว่าจะได้รับอันตรายถึงชีวิตหากมิได้รับการรักษาพยาบาลให้ทันท่วงที จึงทรงให้นักบินนำเฮลิคอปเตอร์ร่อนลงเพื่อรับคนเจ็บนำส่งโรงพยาบาล ขณะที่นักบินนำเครื่องร่อนลงต่ำที่ใกล้บ้านเหนือคลอง ได้ถูกผู้ก่อการร้ายไม่ทราบจำนวนซึ่งชุมนุมอยู่ภาคพื้นดินระดมยิงอย่างหนาแน่น กระสุนของผู้ก่อการร้ายถูกเฮลิคอปเตอร์ และทะลุเข้ามาถูกพระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต เป็นบาดแผลฉกรรจ์ และในที่สุดก็ได้สิ้นพระชนม์บนเฮลิคอปเตอร์ที่นำเสด็จกลับไปยังจังหวัดสุราษฎร์ธานีในวันนั้นเอง นับเป็นเวลา ๑๐ ปี พอดีหลังจากที่เสด็จถึงที่นั่นเป็นครั้งแรก นับพระชันษาได้ ๕๘ ปี

เมื่อพิจารณาถึงกรณีกิจและพระประวัติข้างต้นแล้ว อาจกล่าวได้ว่าพระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต ได้ทรงมีศรัทธาความเชื่อที่ฝังมั่นด้วยความสวามิภักดิ์จึงรักภักดีในองค์

พระมหากษัตริยาธิราชเจ้า ในประเทศชาติและในพระพุทธศาสนา รวมทั้งในกรรมและผลของกรรม จึงมิได้ทรงย่อท้อต่ออันตรายเกิดขึ้นจากการเสด็จไปปฏิบัติภารกิจเพื่อยังประโยชน์แก่กุลแก่ผู้อื่น จนถึงกับต้องสละพระชนม์ชีพดังกล่าว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงตระหนักซึ่งในความเสียสละเป็นอย่างยิ่งของพระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต โดยลำดับมาจนถึงวาระที่สุด จึงทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชูปการเป็นเกียรติแก่พระศพ โดยเสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานน้ำสรงพระศพ ณ พระที่นั่งทรงธรรม วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม เป็นกรณีพิเศษ และทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระราชทานเป็นการประกาศยกย่อง พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต ให้ปรากฏเป็นที่ประจักษ์ทั่วไป นับตั้งแต่วันตั้งพระศพจนกระทั่งถึงวันพระราชทานเพลิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อทรงพิจารณาถึงกรณีกิจที่ พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติจนประสบความสำเร็จเป็นผลดีต่อราชการแผ่นดินจนต้องสิ้นพระชนม์ นับได้ว่าทรงทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างใหญ่หลวง สมควรแล้วที่จะได้รับการยกย่องสถาปนาอิสริยยศฐานันดรศักดิ์ให้สูงขึ้นให้สมกับความคิดความชอบตามแบบอย่างอันมี

มาแล้วแต่กาลก่อน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศสถาปนาพระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต เป็นพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐ อันเป็นวันพระราชพิธีออกเมรุก่อนหน้าวันพระราชทานเพลิง ณ เมรุวัดพระศรีมหาธาตุ เพียง ๓ วัน

การสิ้นพระชนม์ของพระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต เป็นเรื่องที่น่าสลดใจอย่างยิ่งและเป็นการสูญเสียครั้งใหญ่ของชาติบ้านเมืองของเรา นับว่าเป็นสตรีผู้กล้าหาญที่มีได้สิ้นพระชนม์ไปโดยเปล่าประโยชน์ วีรกรรมของพระองค์ท่านยังคงเป็นเครื่องเตือนใจปวงชนชาวไทยอยู่ตลอดไป และพวกเราที่อยู่เบื้องหลังควรจะต้องปฏิบัติสืบกันไปไม่มีที่สิ้นสุด

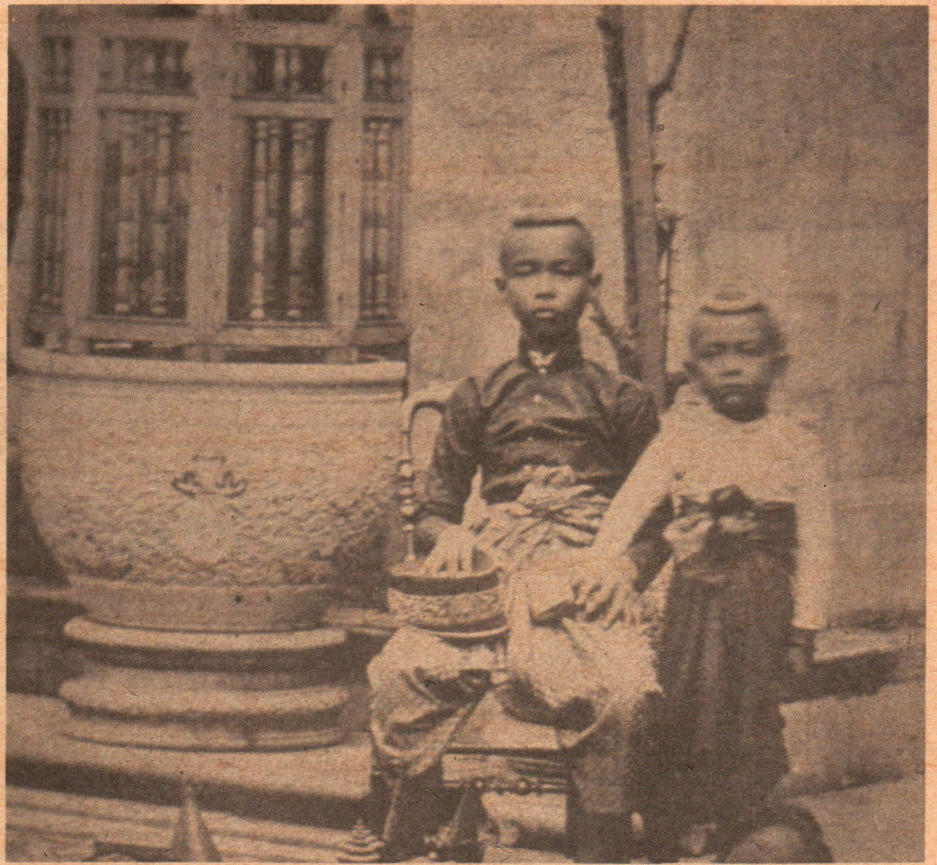
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๑๑ พระชนมายุ ๑๕ พรรษา ตอนต้นรัชกาลต้องมีผู้สำเร็จราชการบริหารราชการแผ่นดินแทนพระองค์ชั่วคราว เนื่องจากยังทรงพระเยาว์อยู่ ถึงพ.ศ. ๒๔๑๖ พระองค์มีพระชนมายุครบ ๒๐ พรรษา จึงทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเป็นครั้งที่ ๒ และทรงบริหารราชการแผ่นดินโดยสิทธิขาดด้วยพระองค์เอง

แม้ถึงจะมีพระราชอำนาจบริหารราชการแผ่นดินโดยสิทธิขาดด้วยพระองค์เองแล้วก็ตาม แต่ก็ได้ทรงตั้ง **แคนซิลอ์ออฟเดอะรีไทร์** ที่เรียกกันในภาษาไทยว่า **สภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน** ในวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๑๗ เพื่อให้ช่วยพระองค์คิดทะนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญยิ่งขึ้น ดังข้อความในพระราชปรารภ ๒๔ วารสารไทย

ร่างรัฐธรรมนูญ ในรัชสมัยรัชกาล

ประพัฒ

(ซ้าย) พระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท
(ขวา) เสด็จขึ้นเกลิงราชสมบัติเมื่อรัชกาลที่ ๔ สวรรคต ในวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๑๑ ขณะนั้นมีพระชนมายุ
เพียง ๑๕ พรรษา

ตอนหนึ่งว่า

“ทรงพระราชดำริเห็นว่า ราชการมลประ
โยชนบ้านเมืองสิ่งใดที่จะเกิดขึ้น และการ
ที่ยกรกร้างมาแต่เดิมมากนั้น ถ้าจะทรงจัดการ
แต่งพระองค์เดียวกันจะไม่สำเร็จไปได้ ถ้ามีคน
ช่วยกันคิดหลายปัญญาแล้ว การซึ่งรกร้างมาแต่
เดิมก็จะได้ปลดเปลื้องไปทีละน้อย ๆ ความ
ดีความเจริญก็จะบังเกิดแก่บ้านเมือง”

นอกจากมีพระราชปรารภดังอัญเชิญมา
แล้ว ยังได้ประกาศพระบรมราชโองการเกี่ยวกับ
เรื่องนี้อีกเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๑๗
ความในประกาศนั้นมีตอนหนึ่งว่า

“การใด ๆ ที่พระเจ้าแผ่นดินทรงพระราช
ดำริเป็นการไม่ต้องการ ราษฎรจะได้รับความ
เดือดร้อน มีแต่จะเร่งเอาเงินแก่ราษฎรทั้งแผ่นดิน
เป็นต้น เคาณซิลก็จะขัดอำนาจพระเจ้าแผ่นดิน
ก็พระเจ้าแผ่นดินองค์เดียว แล้วมีคาณซิลบีบคั้น
อยู่ดังนี้ ถึงจะมีอำนาจสักเท่าใด จะทำการใด ๆ

คดี ๆ โกง ๆ ไปก็ไม่มากนัก...

...ท่านทั้งปวงจะมีความสงสัยว่าอยู่ดี ๆ
แล้ว เหตุใดจึงมาตั้งผู้ให้ขัดอำนาจตัวดังนี้ ขอให้
เข้าใจเถิดว่าการใดกรรมเนียมใดซึ่งมีอยู่เดี๋ยว
นี้ ก็เพราะประสงค์ให้ช่วยอุดหนุน เมื่อราษฎรซึ่ง
เป็นโลหิตของแผ่นดิน มีความเจริญสุข ได้ประ
กอบการทำความหากินโดยชอบธรรมด้วยกัน
แล้ว บ้านเมืองก็คงเจริญเป็นแน่”

คาณซิลออกพลเดตหรือสภาที่ปรึกษา
การแผ่นดินที่ทรงตั้งขึ้นนอกจากทำหน้าที่เป็น
ที่ปรึกษาราชการแผ่นดินทั้งปวงแล้ว ยังมีหน้าที่
ปฏิบัติราชการตามที่พระเจ้าแผ่นดินจะทรง
หมายให้อีกด้วย เช่น การชำระคดี

ต่อมาได้ทรงตราพระราชบัญญัติประกาศ
ตั้ง ปรีวีเคานซิล หรือที่เรียกว่า สภาองค
มนตรี เป็นที่ปรึกษาในพระองค์ขึ้นอีกเมื่อวันที่
๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๑๗ พลตรีหลวง
วิจิตรวาทการ ได้อธิบายเรื่องนี้ไว้ในหนังสือ

สมเด็จพระเจ้าบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ผู้สำเร็จราชการบริหารราชการแผ่นดิน สมัยรัชกาลที่ ๕

เรื่อง การเมืองการปกครองของกรุงสยามว่า
“สภาองคมนตรีที่ทรงตั้งขึ้นคือเสมือนหนึ่ง
เป็นสภาของลงมาจาก เคาณชีลลอฟสเคต เพราะ
ข้อความที่ปรึกษาและตกลงกันในองคมนตรีสภา
แล้วจะต้องนำเสนอเคาณชีลลอฟสเคตแล้วจึง
เสนอเสนาบดี ซึ่งมีอำนาจสูงสุดในประเทศอยู่
เสมอความมุ่งหมายของพระบาทสมเด็จพระจุลจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัวในการที่ทรงตั้งองคมนตรี
สภาขึ้นอีก ก็โดยหวังว่าจะให้ข้าราชการเข้ามา
ติดต่อกับพระองค์ได้โดยตรง”

แต่ปรากฏว่า ผลของการปฏิบัติงานของ
สภาทั้งสองที่กล่าวมานั้น ยังไม่ได้ผลดีสมดัง
พระราชประสงค์ จึงทรงใช้วิธีใหม่คือทรงทำงาน
ด้วยพระองค์เอง โดยวิธีตรวจค้นพิจารณา
ระเบียบแบบแผนเก่าอย่างละเอียดถี่ถ้วน แล้ว
ทรงปรับปรุงแก้ไขด้วยพระปรีชาสามารถสุขุม
คัมภีรญาณพระราชทานพระราชดำริไปยังเสนาบดี
โดยตรง และได้เสด็จต่างประเทศเพื่อทอดพระ
เนตรการปกครองเพื่อนำปรับปรุงให้สอดคล้อง
ต้องกัน ดังพระราชนิพนธ์ค่านำของพระบาทสม
เด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ที่ทรงไว้ใน
เรื่องพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอม
๒๖ วารสารไทย

เกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแถลงพระบรมราชาธิบายแก่
ข้าราชการแผ่นดินว่า

“พระราชดำรัสนี้ได้ทรงเรียบเรียง
อย่างรอบคอบที่สุด แสดงให้เห็นชัดว่า สม
เด็จพระพุทธเจ้าหลวงทรงมีพระปรีชาสา
มารถรอบรู้ในทางรัฐประศาสนประเพณีการปก
ครองของไทย อย่างเก่าเป็นอย่างดี และส่วน
การประเพณีการปกครองอย่างที่ยึดมั่นใน
ทวีปยุโรปก็ได้ทรงศึกษาทรงทราบหลักการโดย
ตลอด พระราชดำรัสจึงเป็นหนังสือที่ให้ความรู้
ในการปกครองของประเทศสยามเป็นอย่างดียิ่ง”

อนึ่ง ในพ.ศ. ๒๔๓๐ ได้ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ เสด็จไปช่วยงาน
ฉลองราชสมบัติสมเด็จพระราชินีวิกตอเรีย ประ
เทศอังกฤษ ครบ ๕๐ ปีแทนพระองค์ แล้วให้
เสด็จไปประเทศฝรั่งเศส ประเทศสวิตเซอร์แลนด์และไปประ
เวศถวายเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่สมเด็จพระเจ้า
วิลเฮล์มที่ ๑ เอมเปอเรอร์เยอรมัน ณ ประเทศเยอรมนีด้วย พร้อมกันนั้นก็โปรดเกล้าฯ ให้ทรง
ตรวจตราลักษณะการปกครองของนานาประเทศ มาประกาศกับการที่ทรงพระราชดำริแก่

ข้าราชการปกครองแผ่นดินด้วย

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเท
วะวงศ์วโรปการ ได้ทรงปฏิบัติราชการในยุโรป
แล้ว เสด็จกลับมาทางสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น
ถึงกรุงเทพฯ ได้กราบบังคมทูลรายงานการที่ได้
ไปตรวจตราวิธีการปกครองในนานาประเทศทุก
ประการ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่
หัว จึงโปรดให้เริ่มตั้งเสนาบดีสภา ขึ้นใน
พ.ศ. ๒๔๓๑ เพื่อจะทรงทดลองการที่ทรงพระ
ราชดำริจัดขึ้นใหม่ให้เห็นประโยชน์แน่นอน
ก่อน โดยเสด็จประทับเป็นประธานในที่ประชุม
ของเสนาบดีสภามาเป็นเวลา ๓ ปี จึงทรงพระ
ภาคตั้งเสนาบดีตามตำแหน่งใหม่ ๑๒ ตำแหน่ง
เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๕

และในช่วงระยะเวลานี้นั่นเองปรากฏว่า
ได้มีการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นเสร็จก่อนวันที่
๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๓๒ โดยสมเด็จพระ
เจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ
ทรงเป็นผู้ร่าง แต่เรียกร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้
ราชประเพณี ซึ่งปรีดา ศรีชลาลัย ผู้ค้นพบร่าง
รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้นำมาเขียนไว้ในเรื่อง
“ร่างรัฐธรรมนูญแผ่นดินของสมเด็จพระ
ปิยมหาราช” เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.
๒๔๙๑ เป็นครั้งแรก โดยวิธีเก็บย่อเอาแต่ใจความ
มาเล่าตามลำดับมาตรา ดังนี้

มาตรา ๑ ว่าด้วยราชอิสริยยศ คือสม
เด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เป็นบรมรา
ชาธิราชแห่งลาวประเทศ มะลายูประเทศ กะ
เหรี่ยง ฯลฯ ผู้ทรงพระคุณธรรมอันมหาประเสริฐ

มาตรา ๒ ว่าด้วยราชอาณัติสิทธิ์ คือพระ
เจ้าแผ่นดินย่อมมีพระราชอาณัติสิทธิ์เด็ดขาดโดย
พระราชหฤทัยเป็นที่สุด

มาตรา ๓ ว่าด้วยราชศักดิ์กานูภาพ ๖
ประการ คือ (๑) เป็นเจ้าเป็นใหญ่ครองแผ่นดิน (๒) เป็นที่
เกิดแห่งความยุติธรรม (๓) เป็นที่
เกิดแห่งฐานันดรศักดิ์ (๔) เป็นจอมพลพลโยธา
(๕) เป็นพุทธศาสนูปถัมภก (๖) พระราชดำรัส
สั่งที่ได้ประกาศแล้ว ย่อมเป็นกฎหมายสำหรับ
แผ่นดิน

มาตรา ๔ ว่าด้วยนิรุปราภการ คือพระ
เจ้าแผ่นดินจะทรงการอันใดไม่มีผิด เพราะมี
เสนาบดีรู้เห็นเป็นผู้ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว

มาตรา ๕ ว่าด้วยราชูปถัมภ์ ๓ สถาน

คือรัฐมนตรีสภา ๑ องคมนตรีสภา ๑ เสนาบดีสภา ๑

มาตรา ๖ ว่าด้วยอภิตราช คือพระเจ้าแผ่นดินมีมกุฎราชกุมารเป็นผู้สืบขัตติยสันตติและแผ่นดินไม่ไร้พระเจ้าแผ่นดินด้วยราชประเพณีนี้เท่านั้น

มาตรา ๗ ว่าด้วยขัตติยสันตติ คือการสืบสันตติวงศ์ แสดงเส้นสืบขัตติยสันตติไว้พร้อม

มาตรา ๘ ว่าด้วยมฤตยานุชาติ คือผู้ที่อยู่ในฐานะจะสืบขัตติยสันตติ แต่ยังอยู่ในครรภ์ไม่แน่ว่าจะเป็นพระองค์ชายหรือพระองค์หญิง ให้มีอำนาจเพียงเท่าผู้รั้งราชการไปก่อนจนกว่าจะประสูติถ้าเป็นชาย ก็เป็นมกุฎราชกุมาร หากเป็นหญิง ก็ให้ขึ้นถดถอยไปเป็นผู้สืบขัตติยสันตติ

มาตรา ๙ ว่าด้วยผู้ไม่ควรสืบขัตติยสันตติ คืออะพาผู้สืบขัตติยสันตติประจวบพระโรคซึ่งจะเป็นจอมพลไม่ได้ และจะรักษาไม่หาย หรือเป็นผู้ตั้งอยู่ในมัทนียสถานคือติดฝิ่น หรือเสพสุราเมรัยเป็นนิตย์ ถ้าแม้เหตุการณ์เช่นว่านี้มีในเวลาพระเจ้าแผ่นดินยังทรงพระเยาว์ ต้องให้จตุรยศสันนิบาตปรึกษาชี้ขาด

มาตรา ๑๐ ว่าด้วยผู้รั้งราชการ คือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นั่นเอง เป็นแต่เรียกต่างกันไปเท่านั้น

มาตรา ๑๑ ว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของผู้รั้งราชการ ซึ่งต้องอาศัยตามคำวินิจฉัยของจตุรยศสันนิบาตและไตรวรยศสันนิบาตเป็นต้น

มาตรา ๑๒ ว่าด้วยผู้สมควรเป็นผู้รั้งราชการ กำหนดด้วยเพศ อายุและความเป็นพระญาติสนิทของพระเจ้าแผ่นดินเป็นต้น

มาตรา ๑๓ ว่าด้วยจตุรยศสันนิบาต คือรวมสภาทั้ง ๔ ได้แก่รัฐมนตรีสภา องคมนตรีสภา เสนาบดีสภา ราชพันธุ์สภา เปิดการประชุมใหญ่ ปรึกษาการตามที่กล่าวในมาตรา ๙ และการที่จะเลือกตั้งหรือเปลี่ยนผู้รั้งราชการ ทั้งนี้จะเพาะในเมื่อพระเจ้าแผ่นดินยังทรงพระเยาว์

มาตรา ๑๔ ว่าด้วยพระไตรวรยศสันนิ

บาต คือองค์ประชุมที่รวม ๓ สภาเข้าชุมนุมใหญ่ ได้แก่ รัฐมนตรีสภา องคมนตรีสภา เสนาบดีสภา เพื่อปรึกษาทำพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งผู้ที่ควรจะได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีหรือองคมนตรีที่ว่างไปด้วยสิ้นอายุในเมื่อพระเจ้าแผ่นดินยังทรงพระเยาว์เป็นต้น

มาตรา ๑๕ ว่าด้วย ปธานาธิบดี คือประธานแห่งจตุรยศสันนิบาตหรือไตรวรยศสันนิบาต

มาตรา ๑๖ ว่าด้วยการชี้ขาดปกปิด คือการที่จะปรึกษาชี้ขาดในจตุรยศสันนิบาต ให้เป็นการปกปิดตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๙๐ ข้อ ๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๒ ว่าด้วยวิธีและกระบวนชุมนุมปรึกษา

มาตรา ๑๗ ว่าด้วยการชี้ขาดเปิดเผย คือการที่จะปรึกษาชี้ขาดในไตรวรยศสันนิบาต เป็นไปตามที่กล่าวไว้ในพระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๒ มาตรา ๙๐ ข้อ ๒

มาตรา ๑๘ ว่าด้วยราชพันธุ์สภา คือนับเอาพระราชโอรส พระราชนัดดาและพระราชภาดาของพระเจ้าแผ่นดินที่เป็นบรมราชาธิราชในพระบรมราชวงศ์นี้ผู้สมควรจะได้รับหรือได้รับตราจุลจอมเกล้าสมควรเข้าประชุมได้โดยไม่ต้องแต่งตั้ง ห้ามจะเพาะผู้ตั้งอยู่ในมัทนียสถานและหือมีพระชนก อยู่ในสภานั้นแล้ว จึงจะเข้าประชุมไม่ได้

มาตรา ๑๙ ว่าด้วยอำนาจที่เป็นลำดับกัน คืออำนาจวินิจฉัยตามลำดับดังนี้ วินิจฉัยของเสนาบดี ของเสนาบดีสภา ขององคมนตรีสภา ของรัฐมนตรีสภา ของไตรวรยศสันนิบาต ของจตุรยศสันนิบาต พระบรมราชวินิจฉัยเป็นที่สุด

มาตรา ๒๐ ว่าด้วยคำวินิจฉัยตกลง คือการที่จะกำหนดเป็นวินิจฉัยตกลง ด้วยคะแนนเสียงของชุมนุมทั้ง ๕ ได้แก่ชุมนุมเสนาบดีสภาจนถึงชุมนุมจตุรยศสันนิบาต

ข้อใหญ่ใจความในร่างรัฐธรรมนูญมีเพียงเท่านี้ แต่ควรเข้าใจว่าเป็นเพียงร่างในขั้นต้นซึ่งอาจจะมีการตกเติมแก้ไขอีกตามควรก็ได้

อย่างไรก็ตาม ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ก็หาได้มีประกาศไม่ จะเป็นด้วยเหตุผลประ

การใดบ้างนั้น ท่านผู้อ่านอาจพิจารณาได้จาก “พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแถลงพระบรมราชาธิบายแก้ไขการปกครองแผ่นดิน” และ “พระบรมราชาธิบายเรื่อง สามัคคี” ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ที่จัดพิมพ์กันอย่างแพร่หลายแล้วผู้เขียนขอยุติเรื่องนี้ไว้โดยขอฝากคำท้ายบทวิจารณ์ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เกี่ยวกับเรื่อง “แนวพระราชดำริทางการเมืองในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” ของเกษม ศิริสัมพันธ์ นีออน สนิทวงศ์ ที่ว่า

“พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯ ได้ทรงปฏิวัติสังคมโดยให้เจริญยิ่งขึ้นและมีอิสระมากขึ้นตามคตินิยมแห่งนักปฏิวัติของพระองค์มิได้ทรงมีนโยบายใด ๆ ที่จะรักษาอำนาจการปกครองใด ๆ ไว้ในสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่ทราบดีที่อำนาจนั้นยังจำเป็นสำหรับพระองค์ในฐานะนักปฏิวัติซึ่งบุญกรรมบันดาลให้ต้องเป็นพระมหากษัตริย์อีกด้วยก็ต้องรักษาพระราชอำนาจนั้นไว้

ผลทางการเมืองต่าง ๆ ซึ่งจะต้องติดตามมาหลังการปฏิวัติของพระองค์นั้นก็ดูเหมือนจะทรงทราบดีอยู่แล้ว ดังปรากฏเป็นหลักฐานในพระราชหัตถเลขาเรื่องการศึกษาของพระราชโอรสในยุโรปพระราชทานไปยังเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี ซึ่งท่านทั้งสอง (เกษม ศิริสัมพันธ์ นีออน สนิทวงศ์) ที่เขียนบทความได้นำมาอ้างไว้แล้ว และจะเห็นได้ชัดจากการที่ได้ทรงจัดทรัพย์สินส่วนพระองค์ไว้เป็นพระราชมรดกและกองทุน เพื่อพระราชโอรสธิดาและบาทบริจาริกาทั้งปวงจะได้ใช้เลี้ยงชีพต่อไป โดยมีต้องพึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งจะต้องทรงทราบดีว่าสถาบันนั้นจะต้องเสื่อมอำนาจลงไปในอนาคตเพราะการปฏิวัติของพระองค์เอง

เหตุการณ์ในสมัยยุคต่อมา จึงไม่ขัดแย้งกับแนวพระราชดำริและน่าจะมีผลในทางส่งเสริม พระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์นั้น ผู้ได้ลัทธิวงล้อแห่งการพัฒนาในทางการเมืองและทางสังคมให้เริ่มออกเดินในประเทศไทย”

แนวทางการเมือง

ดร.บุญทัน ดอกไธสง

“

ประชาธิปไตย เป็นสิ่งที่เราปรารถนา เราต้องรู้ และศึกษา
บทความนี้ได้แสดงให้เห็นทฤษฎีและความเป็นมาของ
การปกครองระบบนี้

”

แนวคิดและวิวัฒนาการทางการเมือง

ทฤษฎีทางการเมืองที่สำคัญในโลกนั้น แบ่งเป็นแนวความคิดใหญ่ ๆ อยู่สามทฤษฎี ซึ่งในแต่ละทฤษฎีนั้นได้เป็นตัวดรรชนีบ่งบอก ความมีประสิทธิภาพต่อความสำเร็จของการพัฒนา ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคม เป็นอย่างดี ซึ่งกรอบทฤษฎีทางการเมืองนั้นได้เปิดม่านหมอกของการต่อสู้ในแนวทางการเมืองที่วิวัฒนาการมาจากยุคมืดในยุโรปตั้งแต่ศตวรรษที่ ๓ ถึงศตวรรษที่ ๑๒ ที่ชาวยุโรปตกอยู่ในอำนาจมืดของอำนาจแผ่ของอิทธิพลต่าง ๆ ที่เป็นพลังควบคุมโลกในยุคสมัยนั้น เมื่อเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม และการเปิดศักราชของยุคพัฒนาหรือที่เรารู้จักในนามยุค เรเนซัง นั้น ทำให้นักคิดนักปราชญ์ราชบัณฑิตทั้งหลายได้เสนอแนวคิดทางการเมืองออกอย่างเต็มทีภายหลังที่ได้ถูกบดบังและกดขี่จากอำนาจเทียมแผ่ดังกล่าว ข้อเขียนของ ราฟาแยลส์ ชาวฝรั่งเศส ได้เสนอการเทียบเท่า หรือความเสมอภาคของ

เอกบุคคลและของแต่ละชาติ และในศตวรรษที่ ๑๗ นั้นเอง นักคิดชาวอังกฤษ คือ จอน ล็อก ได้เสนอหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยที่กล่าวว่า การปกครองที่ดีที่สุดคือการมอบหมายให้คณะผู้บริหารบริหารประเทศ คณะผู้บริหารจะต้องบริหารให้เป็นไปเพื่อความก้าวหน้าและความเจริญตามมติของปวงชน ถ้าบริหารไม่เป็นไปตามเจตจำนงของปวงชนแล้ว ประชาชนสามารถถอดถอนได้ และแนวความคิดดังกล่าวได้รับการต้อนรับอย่างกว้างขวาง และถูกคัดค้านอย่างหนักจากนักคิดร่วมสมัย คือ โทมัส ฮอบบ์ ที่กล่าวว่า การปกครองที่ดีที่สุด คือการปกครองโดยระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวได้เป็นแนวทางที่ขัดแย้งซึ่งกันและกัน และในขณะเดียวกันนักคิดอีกท่านหนึ่ง คือ คาล มาร์คซ์ ได้เสนอแนวคิดทางการเมืองที่เรารู้จักในนาม ทฤษฎีมาร์คซิส ที่มีองค์ประกอบที่สำคัญคือลัทธิเศรษฐกิจแบบ “รัฐเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต” ซึ่งสภาพการทางการเมืองในปัจจุบันนี้ได้มีการแข่งขันกันระหว่าง

ประชาธิปไตย ซึ่งมีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมคือ “ระบบลัทธิเศรษฐกิจที่เอกบุคคลเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต” และการแข่งขันของทั้งสองลัทธิดังกล่าว ได้ทำให้เกิดการชนฝาต่อสู้ซึ่งกันและกัน ในระหว่างนักคิดและนักคิด นักบริหารกับนักคิด และรัฐต่อรัฐ ถึงกับบางประเทศได้ขาดความรู้ความเข้าใจกับลัทธิทั้งสองดังกล่าวจนถึงมีการต่อสู้กันเองจนแบ่งประเทศของตนออกเป็นสองค่าย แต่ขณะเดียวกัน ได้มีลัทธิการเมืองที่เกิดขึ้นในท่ามกลางระหว่างลัทธิทั้งสองนั้น (โดยเฉพาะอย่างยิ่งก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง) นั่นคือ ลัทธิ ฟาสซิส คือระบบเผด็จการทหาร ดังกรณีของ อิตาลี เยอรมันนี มุสโสลินี แห่ง อิตาลี จอมพลโตโจ แห่ง ญี่ปุ่น ซึ่งบุคคลดังกล่าวได้นำประเทศไปสู่สงครามโลกครั้งที่สอง ส่วนจอมพลฟรังโก แห่งสเปน ได้บริหารประเทศหลังสงครามโลก ส่วนนักปกครองประเทศแบบฟาสซิส หลังสงครามโลกครั้งที่สองที่ได้้นำประเทศไปสู่ความหายนะ คือ จอมพล อี้ดี อามีน แห่งอูกานดา, นายโซโมซ่า แห่งนิการากัว นายพลปาดิสต้าแห่ง คิวบา, เหงียนวัน เทียว แห่งเวียดนามใต้ นายพล ลอนนอน แห่งเขมร นายพลภูมิ หน่อสหวัน แห่งประเทศลาว นายพลกัตเตเดีย แห่งอาเณตินา ที่นำประเทศไปสู่สงครามกับอังกฤษ และ มากอส แห่งฟิลิปปินส์ ที่กำลังนำประเทศไปสู่ความหายนะ ดังนั้น ลัทธิการเมืองที่สำคัญของโลกในปัจจุบันนี้ คือ

ก. ประชาธิปไตย

มีระบบทุนนิยม
เอกบุคคลเป็นเจ้าของ
ปัจจัยการผลิต

ข. เผด็จการฟาสซิสต์

ระบบเศรษฐกิจ
ทุนนิยมพึ่งพา
อำนาจทางเศรษฐกิจ
อยู่ในมือของครอบครัว
ผู้ปกครอง

ค. สังคมนิยม

ระบบเศรษฐกิจ
รัฐเป็นเจ้าของปัจจัย
การผลิต

ประชาธิปไตย : ความหมายและแนวทางปฏิบัติ

ประชาธิปไตยในความหมายของรากศัพท์ภาษากรีก **ดีโม** กราเตีย (**ดีโม** หมายถึง ปวงชน กราเตีย คือ ปกครอง หรือคำภาษาอังกฤษว่า **ดีโมเครซี**) คือ การปกครองโดย ประชาชน ซึ่งท่านประธานาธิบดีลิน คอน แห่งสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความหมายไว้อย่างแจ่มชัดว่า

การปกครองระบบประชาธิปไตย คือ

“การปกครองจากประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน”

นั่น คือ กระบวนการทางประชาธิปไตยนั้น มีรากฐานมาจากประชาชนที่มอบอำนาจการปกครองประเทศ โดยผ่านการเลือกตั้ง

ประธานาธิบดีโดยตรงจากประชาชน ให้ไปเป็นประธานาธิบดี เพื่อกำหนดเลือกคณะผู้บริหารประเทศ เช่น ระบบประธานาธิบดี และได้รับการอนุมัติให้อำนาจทางการเมืองและการกำหนดนโยบายจากสภาทั้งสอง คือสภาครองเกรส คือสภาล่าง วุฒิสภา คือสภาสูง ซึ่งสภาทั้งสองนี้เป็นผู้อนุมัติคณะผู้บริหารเป็นรายตัวบุคคลที่ประธานาธิบดีเสนอมา เช่น ประธานาธิบดีเลนอ จอร์จ ชูซ ให้เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศ (แต่ชาวอเมริกาเรียกตำแหน่งนี้ว่า ซีเครทารี ซึ่งรัฐสภาทั้งสองต้องอนุมัติ ซึ่งการใช้ อำนาจดังกล่าวเรียกว่าการมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจ หรือที่เรียกว่า ดุลยอำนาจ ส่วนการปกครองประชาธิปไตยแบบรัฐสภาอังกฤษนั้น ถือว่าสภาผู้แทนราษฎร เป็นสภาที่มีอำนาจทางการเมืองมากที่สุด และหัวหน้าพรรคเสียงข้างมากก็คือนายกรัฐมนตรีของประเทศ ส่วนสภาขุนนางคือสภาสูงนั้น ไม่มีสิทธิในการตัดสินใจใด ๆ นอกจากทำหน้าที่เกี่ยวกับการโยกย้าย แต่งตั้งผู้พิพากษา เท่านั้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ดูเหมือนว่า อังกฤษมีเพียงสภาเดียว ซึ่งดุลยของอำนาจของรัฐบาลนั้นคือ พรรคฝ่ายค้านนั่นเอง

ความสำคัญของรูปแบบประชาธิปไตย

การเมืองในรูปแบบประชาธิปไตยนั้น คือการเมืองที่มาจากเสียงของประชาชน กล่าวคือประชาชนเป็นเจ้าของรัฐบาล และรัฐบาลเกิดจากความต้องการของปวงชน

กระบวนการเลือกตั้งที่ผ่านกลไกทางการเมืองที่เข้มแข็ง และมีคุณภาพ ย่อมโน้มมนำบุคลากรทางการเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งกลไกดังกล่าว คือ รัฐธรรมนูญ ที่ให้สิทธิเสรีภาพพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมือง มีคุณภาพและมีจิตสำนึกต่อชาติบ้านเมือง และนักการเมือง และประชาชนจะไม่ซื้อขายสิทธิของตนเอง ดังนั้น ระบบการเมืองที่เป็นตัวบทกฎหมาย และระบบผู้นำทางการเมืองเป็นระบบมีคุณภาพ และเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ดังนั้น การเมืองคือการกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศด้วยความยินยอมพร้อมใจด้วยเจตจำนงของมวลชน นั่นคือ ประชาชนมีอำนาจได้ในกระบวนการประชาธิปไตย และอำนาจได้นั้น ได้กลายเป็นกติกาประชาธิปไตย ที่คนทุกคนในชาติที่มีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

การเมือง เมืองไทย

การเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ ๒๔๗๕ ซึ่งเป็นการปฏิวัติโดย คณะราษฎรจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบบประชาธิปไตยนั้น ได้เกิดความขัดแย้งระหว่างสองแนวทาง คือ กลุ่มที่ไม่ต้องการการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และ กลุ่มที่มีความปรารถนาที่จะมีการปฏิวัติโครงสร้างทางเศรษฐกิจใหม่ ผลสุดท้าย ฝ่ายทหารได้ทำการยึดอำนาจในปี ๒๔๙๐ และให้เกิดเหตุการณ์ทางการเมือง ปี ๒๕๐๐

เหตุการณ์ทางการเมือง ปี ๒๕๑๖, และ
ช่วงการเลือกตั้งปี ๒๕๑๘-๒๕๒๗ ซึ่งใน
แต่ละช่วงที่ผ่านมา เราเรียกการปกครอง
ของเราว่าเป็นประชาธิปไตย และมีลักษณะ
ล้มลุกคลุกคลานเสมอมา หรือพูดอีกนัยหนึ่ง
ประเทศไทยมีการปกครองแบบประชาธิปไตย
มาแล้ว ๕๑ ปี คือ ครึ่งศตวรรษแล้ว

ในเมื่อทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพ พวกเขา
ย่อมมี ความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานเพื่อ
ชาติ เพราะทุกคนมีความเชื่อมั่นในความมี
สิทธิเสรีภาพของตน และมีความเชื่อมั่นใน
ความปลอดภัยของตนเอง กล่าวคือ การ
ปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น ไม่มีเอกบุคล
หรือกลุ่มบุคคลใดเป็นใหญ่ หรือไม่มีเอกสิทธิ์
ที่จะกดขี่ใครได้ เพราะอำนาจที่ยิ่งใหญ่ที่สุด
คือ กฎหมายรัฐธรรมนูญที่ได้กำหนดกติกา
ของเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

ปัจจุบันนี้รัฐบาลไทยมีองค์ประกอบ
ทางการเมือง แบบประชาธิปไตย คือ ก) ได้มี
รัฐธรรมนูญปี ๒๕๒๑ ที่เปิดโอกาสให้มีการ
เลือกตั้ง และมีระบบรัฐสภา กล่าวคือ วุฒิสภา
คือสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกแต่งตั้ง ๒/๓
จำนวน ๒๔๐ คน ซึ่งตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ
กล่าวไว้ว่า วุฒิสมาชิก เป็นตัวแทน
ของปวงชนชาวไทย ประธานวุฒิสมาชิกเป็น
ประธานรัฐสภา ส่วนสภาผู้แทนราษฎรนั้น
เป็นสภาเลือกตั้ง มีจำนวน ๓๒๔ คน ซึ่ง
มาจาก ๙ พรรค ดังนี้ ชาติไทย ๑๐๘, กิจ-
สังคม ๑๐๑, ประชาธิปัตย์ ๕๗, ประชากรไทย
๓๖, ชาติประชาธิปไตย ๑๕, ก้าวหน้า ๓,
๓๐ วารสารไทย

การเมืองในรูปแบบประชาธิปไตยนั้น คือ การเมืองที่มาจากเสียงของประชาชน

ประชาเสรี ๑, สังคมประชาธิปไตย ๒ ปวงชน
ชาวไทย ๑

ซึ่งลักษณะของรัฐสภาดังกล่าว เป็น
ประชาธิปไตยแบบ ทวิลักษณะ คือ ครึ่งใบ
และรัฐสภาดังกล่าวได้มีการประชุมสามัญ
ปีละ ๓ เดือน เดือนละ ๔ ครั้ง รวมเฉลี่ย
ปีละ ๑๒ ครั้ง ซึ่งนับว่าน้อยมากในการแก้ไข
ปรับปรุงปัญหากฎหมาย ออกกฎหมาย และ
แก้ไขปัญหาลำคัญของชาติ

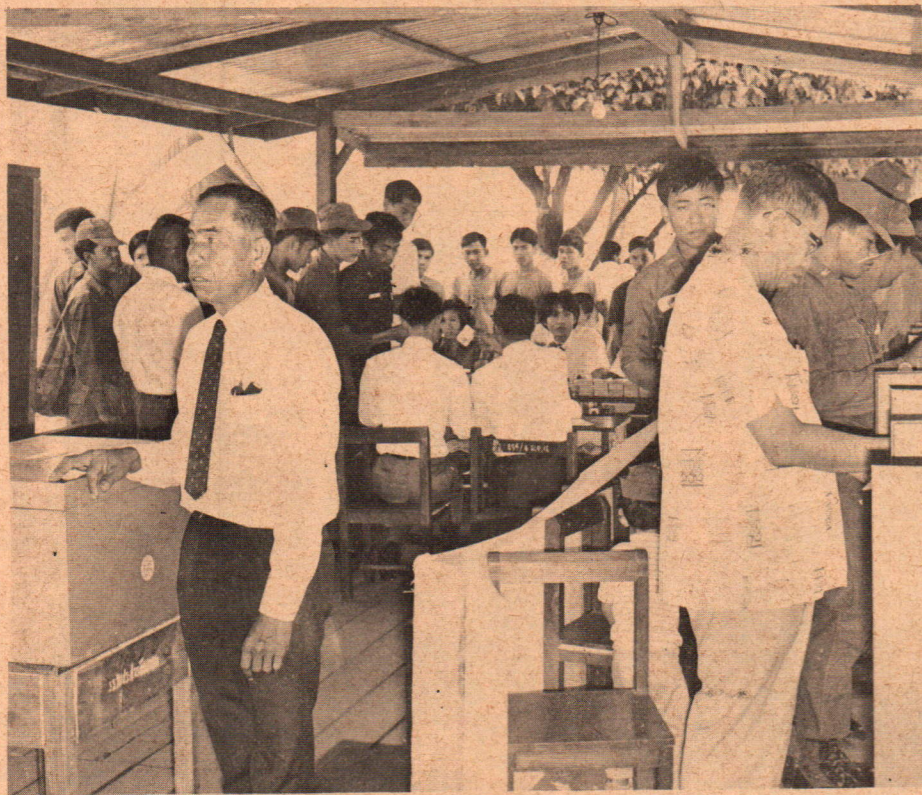
รัฐบาล

องค์ประกอบของรัฐบาลในปัจจุบัน
นี้ (๒๕๒๗) ประกอบด้วย ๔ พรรค และ ๑
กลุ่ม คือ พรรคกิจสังคม ประชาธิปัตย์
ประชากรไทย ชาติประชาธิปไตย และกลุ่ม
พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

ลักษณะของ ๔ พรรค หนึ่งกลุ่มนั้น
ย่อมมีเอกลักษณ์ของความไม่มีเอกภาพ
เกี่ยวกับนโยบายเป็นรูปธรรมอยู่ในตัว ซึ่งดู
เหมือนว่า ท่านนายก ได้กลายเป็นผู้ประสาน
นโยบาย และประสานพรรคทั้ง ๔ พรรค
ในฐานะเป็นผู้นำทางการบริหารประเทศ

ปัญหาของการเมืองไทย ในรูปแบบ
ทางการเมือง คือ

- ๑) องค์การของพรรคต่าง ๆ ไม่เข้มแข็ง
- ๒) ผู้นำทางการเมืองส่วนมากเป็น
ตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม
- ๓) สมาชิกสภาผู้แทนบางกลุ่มยังซื้อ
เสียงจากประชาชน
- ๔) ประชาชนบางกลุ่มยังขาดสิทธิ

ประชาชนกำลังไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร

ทางการเมืองของตนเอง เพราะเหตุผลดังกล่าว จึงเกิดการแทรกแซงระบบการเมืองที่เรียกว่า กลุ่มอำนาจทางเศรษฐกิจ และกลุ่มข้าราชการ ฝ่ายอำนาจ

แต่จะอย่างไรก็ตาม ถ้าจะพัฒนาการเมืองไทยให้เป็นประชาธิปไตยนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนทุกฝ่ายจะต้องมีจิตสำนึก ต่อกระบวนการประชาธิปไตย โดยการแก้ไข ปัญหาโดยผ่านกระบวนการทางรัฐสภา และ สภาสูงจะต้องมีการเลือกตั้ง เจกเช่นสภาผู้ แทนราษฎร และรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จะต้องมีการแก้ไขบางข้อ เพื่อความเป็น ประชาธิปไตย

ประชาธิปไตยกับการแก้ปัญหาของ

ชาติ

การปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น เป็นการปกครองที่อาศัย หลักเหตุผลนิยม ไม่ใช่ใช้อารมณ์นิยม องค์ประกอบที่สำคัญของ ประชาธิปไตย เรียกว่าอำนาจสาม คือ ๑) อำนาจอธิปไตย คือ ภาระหน้าที่ของรัฐสภา ที่ทำหน้าที่ออกกฎหมาย ควบคุมการบริหาร งานของรัฐบาล ๒) อำนาจทางการบริหาร คือ อำนาจที่ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี และ คณะรัฐมนตรีจะต้องบริหารประเทศให้เป็น ไปตามนโยบายที่วางไว้ และกำหนดนโยบาย และควบคุมนโยบายให้เป็นไปตามเป้าหมาย เพื่อบรรลุความเจริญและความก้าวหน้าของ ชาติ กล่าวคือ การควบคุมนโยบายนั้น โดย ผ่านกลไกทางข้าราชการประจำ นั่นคือ ข้าราชการ

ราชการตั้งแต่ปลัดกระทรวง อธิบดี แม่ทัพ ที่เทียบเท่าอธิบดี รวมทั้งข้าราชการต่าง ๆ จะต้องปฏิบัติตามนโยบาย จะไม่มีอำนาจ มากกว่าหรือไปแทรกแซง หรือก้าวล่วงรัฐบาล กล่าวคือรัฐบาลเป็นผู้สั่งข้าราชการทุกระดับ ต้องปฏิบัติตาม คำสั่งคือ นโยบายนั้น ดังนั้น ในเบื้องต้น ประชาธิปไตยได้มีส่วนช่วยแก้ไข ปัญหา การแบ่งสายงานตามหน้าที่ งานนั้นจะ ไม่ซ้ำซ้อน และก้าวล่วง ๓) อำนาจทาง ตุลาการ คืออำนาจทางศาล มีสิทธิและอำนาจ ตามตัวบทกฎหมาย ไม่มีอำนาจใด ๆ ไป บังคับขู่เข็ญศาลได้ เพราะ ศาล คือผู้รักษา ไว้ซึ่ง หลักยุติธรรม ดังนั้น อำนาจสาม คืออำนาจที่ตรวจสอบซึ่งกันและกัน และ เป็นพลังสร้างชาติ เมื่ออำนาจทั้งสามไม่ก้าว ถิ่นซึ่งกันและกัน โดยมีหลักประกันคือ กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นแม่บท ความมั่นคง ในชาติก็เกิดขึ้น เมื่อชาติมีความมั่นคง โดย กลไกต่าง ๆ ในชาติ ได้ทำหน้าที่ของตนอย่าง สมบูรณ์ในแต่ละสายอาชีพของตน และทุก คนมีความมั่นคงปลอดภัย จิตใจที่เป็นประ ชาธิปไตย ย่อมคิด และทำกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อชาติ ความเจริญย่อมเกิดขึ้น การแก้ไขปัญหของชาติก็ตามมา นี่คือนัก เบื้องต้น คือหลักของเหตุผล, หลักของการ แบ่งสายงาน, และที่สำคัญที่สุด คือไม่มีอำนาจ ใดเทียบเท่าอำนาจของสามอำนาจดังกล่าว หากแต่ถ้ามีอำนาจเทียมแฝงอื่นใดเข้ามา ก้าวถ่าง ความเป็นประชาธิปไตยย่อมไม่เกิด ขึ้น การสั่งสมปัญหาก็จะเพิ่มพูนมากขึ้น

สถิติของกรมประชาสงเคราะห์รายงานว่าขณะนี้ประเทศไทยมีพลเมืองที่มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ประมาณ ๑๙ ล้านคน และข้อมูลกระทรวงศึกษาธิการเปิดเผยว่าในปี ๒๕๒๑ มีเด็กอายุระหว่าง ๑๑-๑๔ ปี ซึ่งอยู่ในวัยเรียนประมาณ ๔.๔๗ ล้านคน ในจำนวนนี้ประมาณ ๒.๒๖ ล้านคน หรือครึ่งหนึ่งเป็นเด็กที่ไม่ได้เรียนหนังสือหรืออยู่นอกระบบการศึกษา ทั้งนี้เป็นที่น่าเสียดายว่าไม่มีข้อมูลที่จะแสดงให้เห็นชัดเจนว่าเด็กไม่ได้เรียนหนังสือเข้าสู่ตลาดแรงงานกี่คน แต่ถ้าวัดจากรายงานของสหประชาชาติซึ่งสำรวจโดยคณะกรรมการสำรวจเศรษฐกิจและสังคมภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิกระหว่างปี ๒๕๒๓ พบว่าประเทศไทยมีการใช้แรงงานเด็กอย่างทารุณ และผิดกฎหมายถึง ๒ ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นเด็กที่อายุต่ำกว่า ๑๒ ปีถึง ๒ แสนคน และเด็ก ๒ ล้านคนนี้ ต้องทำงานในโรงงานเถื่อนถึง ๗๗ เปอร์เซนต์ จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่ามีการใช้แรงงานเด็กในสัดส่วนสูง

แต่ที่จริงแล้ว ความน่าวิตกที่สุดในเรื่องปัญหาการใช้แรงงานเด็กอยู่ที่ลักษณะและสภาพการใช้แรงงานมากกว่าปริมาณแรงงานเด็ก เพราะถ้ามองย้อนไปในอดีตการใช้แรงงานเด็กแทบจะเป็นเรื่องปกติวิสัยของสังคมเกษตรกรรมทีเดียว ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่า เด็กในชนบทที่มีโอกาสเรียนต่อหลังจบ ป. ๔ มีน้อยมาก เด็กเหล่านี้เมื่อไม่ได้เรียนต่อส่วนใหญ่ก็จะออกไปช่วยพ่อแม่ทำนา แต่การทำงานของเด็กในชนบทซึ่งมีมานานนั้นก็ไม่ได้มีปัญหาเรื่องการเอารัดเอาเปรียบแต่อย่างใดเพราะนายจ้างของเด็กในชนบทก็คือ พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง และเพื่อนบ้านใกล้เคียงทำให้สภาพการทำงานไม่เลวร้ายทารุณเหมือนกับการทำงานในเมืองที่นายจ้างก็คือเจ้าของธุรกิจซึ่งต้องการแสวงหากำไรสูงสุด จึงมีการกดขี่ ขูดรีด แรงงานเด็ก

การใช้แรงงานเด็กในเมืองที่พบในปัจจุบันนี้มีหลายประเภท เช่น การใช้แรงงานเด็กในโรงงานและร้านค้า การใช้แรงงานเด็กในสถานบริการที่ไม่เหมาะสม เช่น บังคับให้

เป็นโสเภณี เดินระบำไป ขอดทาน และอีกประเภทได้แก่ แรงงานเด็กที่พบเห็นทั่วไป คือแรงงานเด็กอิสระ เช่น เด็กขายหนังสือพิมพ์ ขายพวงมาลัย เช็ดกระจก เป็นต้น

แรงงานเด็ก ในโรงงานอุตสาหกรรม

ในระยะ ๒๐ กว่าปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีการขยายตัวในการผลิตทางอุตสาหกรรมไปอย่างมาก จนขณะนี้ประเทศไทยได้ชื่อว่ากำลังก้าวไปสู่การเป็นประเทศกึ่งอุตสาหกรรม แม้ว่าการเจริญเติบโตของสาขาอุตสาหกรรมเป็นสิ่งที่น่ายินดี โดยเฉพาะในแง่ที่ช่วยเสริมสร้างการเจริญเติบโตให้แก่ประเทศชาติ แต่เนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมไม่ได้เป็นไปอย่างเป็นระเบียบแบบแผน จึงก่อให้เกิดปัญหาบางประการติดตามมา มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากที่มีการผลิตอย่างผิดกฎหมาย หรือที่เรียกว่า โรงงานเถื่อน โรงงานเถื่อนเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะเป็นกิจการขนาดเล็ก ผลิตสินค้าคุณภาพต่ำ เพื่อป้อนให้กับตลาดผู้มีรายได้น้อย และมีการแข่งขันกันเองสูง โดยเฉพาะในด้านการตัดราคาขาย โดยเหตุนี้ผู้ผลิตจึงพยายามให้ต้นทุนการผลิตต่ำสุดเท่าที่จะทำได้เพื่อคงกำไรไว้ วิธีการหนึ่งที่จะให้ต้นทุนต่ำก็โดยการจ้างแรงงานเด็ก เพราะเด็กนอกจากค่าจ้างต่ำแล้วก็ยังไม่มีการต่อรองเรื่องค่าจ้าง ไม่เที่ยวเตร่มาเหล้า นอกจากนี้เด็กยังมีความสมบัติพิเศษ ในด้านความคล่องแคล่วในการทำงานบางประเภท ดังจะพบว่าอุตสาหกรรมที่มีการใช้แรงงานเด็กมาก ได้แก่ โรงงานลูกกวาด โรงงานพวกสิ่งทอ โรงงานแก้ว และการผลิตอาหาร

โดยเหตุนี้ จะเห็นได้ว่าโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กมีบทบาทอย่างมากต่อการจ้างแรงงานเด็ก นอกจากนี้ ข้อมูลการสำรวจเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในปี ๒๕๒๑ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติก็ยืนยันว่าเด็กชายอายุ ๑๑-๑๔ ปีซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลจะทำงานในหมวดอาชีพการผลิตและกรรมกรมากที่สุดรองลงมาคือ อาชีพการค้าและการขนส่ง ส่วนเด็กหญิงในวัยเดียวกันส่วนมากจะอยู่

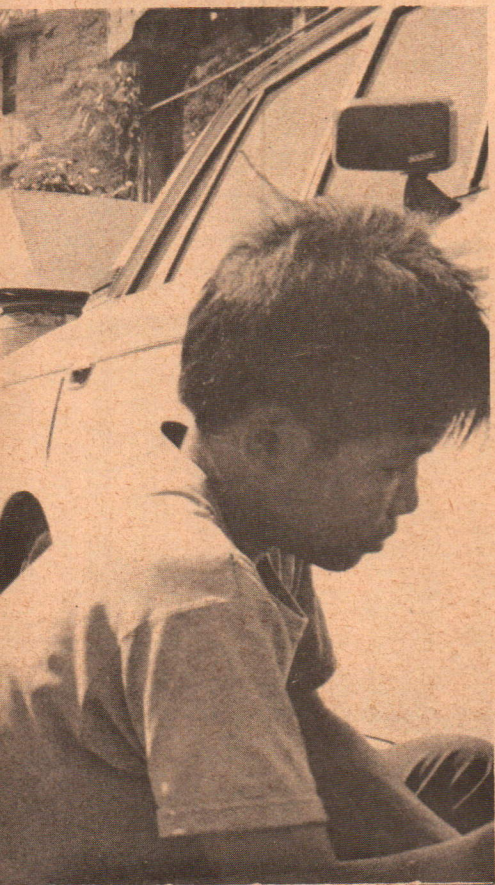

ในอาชีพการบริการ การค้า และการผลิตตามลำดับ

คำตอบแทนแรงงานเด็ก

เกี่ยวกับเรื่องค่าจ้างหรือสิ่งที่เด็กได้จากการใช้แรงงานนี้ กฎหมายแรงงานไทยไม่ได้ระบุไว้แน่ชัดว่า ค่าจ้างขั้นต่ำของเด็กควรจะเป็นเท่าไร แต่จากงานวิจัยหลายชิ้นที่ได้มีผู้สนใจเกี่ยวกับเรื่องแรงงานเด็กทำไว้ กล่าวคือ รายงานวิจัยของอาจารย์มาลี พฤษะพงศาวิ และปรานี ทินกร ในโครงการวิจัยแรงงานเด็ก ยืนยันว่าเด็กที่เดินทางเข้าสู่กรุงเทพมหานครนั้นจำนวนหนึ่งรับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมบางแห่ง รวมทั้งกิจการพาณิชย์กรรม เด็กที่ทำงานได้ค่าตอบแทนในอัตราที่ต่ำมาก คือ ชั่วโมงละไม่ถึง ๑ บาท สำหรับการทำงานในโรงงานบางประเภท

จากการสำรวจแรงงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ รายงานว่าในปี ๒๕๒๓ ชั่วโมงทำงานของเด็กอายุ ๑๑-๑๔ ปี ในเขตเทศบาล เฉลี่ยสัปดาห์ละ ๕๔.๔ ชั่วโมง หรือวันละ ๗.๗ ชั่วโมง ตลอดเจ็ดวัน นอกจากนี้ นักรวบรวมข้อมูล ๖๐ ของเด็กเหล่านี้ยังทำงาน

มากกว่าสัปดาห์ละ ๔๙ ชั่วโมง ทั้ง ๆ ที่ค่าจ้างรายวันของคนงานเด็กเฉลี่ยเพียงวันละ ๑๐-๑๕ บาท แสดงว่าเด็กจะได้ค่าจ้างเพียงชั่วโมงละหนึ่งบาท

สภาพการทำงาน

สภาพการทำงานในความหมายขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ หมายถึง ค่าจ้างแรงงาน เวลาในการทำงานต่อวัน ต่อสัปดาห์ วันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด การลาโดยได้รับค่าจ้าง สวัสดิภาพการทำงานและสวัสดิการเกี่ยวกับเรื่องนี้จากการสำรวจของปรานี ทินกร (๒๕๒๕) พบว่าร้อยละ ๖๐ ของเด็กต้องทำงานมากกว่าวันละ ๑๑ ชม. เด็กกว่าร้อยละ ๕๒ ที่ไม่มีวันหยุด ร้อยละ ๒๕ ได้หยุดสัปดาห์ละหนึ่งวัน และร้อยละ ๒๓ ได้หยุดสัปดาห์ละ ๒ วัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานตามปั้มน้ำมัน นอกจากนี้ สภาพการทำงานยังค่อนข้างเลวร้าย เช่น ต้องนั่งห่อลูกกวาดตลอดเวลา สถานที่ทำงานมีดื่บ ห้องที่พักแออัด งานบางอย่างเสี่ยงต่ออันตราย เช่น อาชีพกระเปาะรถเมล์ และอาชีพก่อสร้าง โดยพบว่าเด็ก

ในกิจการก่อสร้างและเด็กที่เป็นกระเปาะรถเมล์จะประสบอุบัติเหตุในอัตราที่สูงกว่าเด็กในอาชีพอื่น ๆ กล่าวคือ ประมาณร้อยละ ๔๐ ของเด็กกระเปาะรถเมล์ที่สำรวจ และร้อยละ ๖๘ ของเด็กในงานก่อสร้าง รายงานว่าเคยประสบอุบัติเหตุระหว่างทำงาน ถึงแม้ว่าเด็กเหล่านี้จะได้รับความช่วยเหลือในเรื่องค่ารักษาพยาบาลเบื้องต้น แต่ก็ไม่มีหลักประกันว่าถ้าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นร้ายแรงหรือพิการหรือเสียชีวิต เด็กหรือครอบครัวของเขาเหล่านั้นจะได้รับการชดเชยหรือไม่ เพราะกิจการที่เด็กเหล่านี้ทำงานอยู่มักเป็นกิจการขนาดเล็ก ซึ่งไม่อยู่ภายใต้การบังคับในเรื่องการจ่ายเงินทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนทดแทน

นอกจากนี้เด็กบางคนถูกกักขังและใช้งานเยี่ยงทาสตามข่าวหนังสือพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์บ้านเมืองลงข่าวเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๒๕ ว่า ตำรวจได้เข้าไปตรวจค้นโรงงานแห่งหนึ่ง ซึ่งกักกันเด็กและใช้แรงงานเด็กเกินขนาด พบเด็กหญิงอายุต่ำกว่า ๑๔ ปี จำนวน ๑๓ คน กำลังนั่งกินข้าวและถักด้าย จากการสอบสวนปรากฏว่าเด็กหญิงทั้ง ๑๓ คน มีภูมิลำเนาอยู่ อ.กุเวียง จ.ขอนแก่น แต่ละคนได้ค่าจ้างไม่เท่ากัน คนที่อยู่นานกว่าได้รับเงินเดือนมากกว่า ค่าจ้างสูงสุดเฉลี่ย ๖๐๐ บาท และต่ำสุดเฉลี่ย ๓๐๐ บาท โรงงานนี้ถูกรื้อสัปดาห์ที่ติดอยู่ตามหน้าออกเสื่อยึดและตรากงเขยีนส์ทุกยี่ห้อ เริ่มทำงานตั้งแต่วันที่ ๐๖.๐๐ น. ถึง ๑๘.๐๐ น. ทุกวันไม่มีวันหยุด ได้รับประทานอาหารวันละ ๔ มื้อ ถ้าทำงานล่วงเวลา รับเงินล่วงเวลามาน้อยแล้วแต่คนอยู่นาน ซึ่งอย่างมากไม่เกิน ๓๐ บาท แต่ต่ำสุดได้ ๑๐ บาท

แรงงานเด็กเข้าสู่เมืองได้อย่างไร

การอพยพของแรงงานเด็กเข้าสู่เมืองจากสถิติที่มีอยู่แสดงให้เห็นว่ามีอัตราสูงในระยะ ๒-๓ ปีที่ผ่านมา จากการสัมภาษณ์เด็กที่ช่วยเหลือออกมาจากโรงงานเถื่อนประมาณ ๓๐๐ คน ของศูนย์ช่วยเหลือเด็ก ได้พบข้อมูลที่น่าสนใจว่าเด็กที่อพยพเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมในกรุงเทพฯ ส่วน

ใหญ่จะมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาได้แก่ ภาคเหนือ และภาคกลางรอบ ๆ กรุงเทพฯ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า มีเด็กอพยพมาจากหมู่บ้านนกกะเรียน อำเภอสตึก และบ้านกระสัง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นจำนวนมาก

ข้อเท็จจริงที่ได้พบจากการสัมภาษณ์ทำให้มีผู้สนใจย้อนกลับไปทำการสำรวจอย่างจริงจังที่ ๒ หมู่บ้านดังกล่าว เพื่อหาเบื้องหลังของสาเหตุของการอพยพเข้ามาทำงานทำในกรุงเทพฯ ของเด็กเหล่านั้น ซึ่งผลการสำรวจได้มีการนำเสนอในการสัมมนาเรื่อง “แรงงานเด็กจากบุรีรัมย์” ซึ่งได้มีการขึ้นระหว่างวันที่ ๑๗-๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ ผลการสำรวจปรากฏว่า ที่บ้านนกกะเรียนในระหว่างปี ๒๕๒๑-๒๕๒๕ มีเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ หรือสูงกว่า ๑๕ ไปทำงานที่กรุงเทพฯ ในจำนวนเท่า ๆ กัน ส่วนหมู่บ้านกระสัง หมู่ ๑ อำเภอกระสัง มีเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ย้ายไปทำงานกรุงเทพฯ ร้อยละ ๕๖ ของจำนวนเด็กทั้งหมดในหมู่บ้าน ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน เด็กที่อพยพเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ นั้นส่วนใหญ่พ่อแม่จะมีอาชีพทำนา โดยมีที่ดินทำกินเฉลี่ยครอบครัวละ ๘.๙ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๑๗๐ ถึงต่อครัวเรือน สมาชิกในครัวเรือน โดยเฉลี่ย ๕ คน รายได้ต่อคนต่อเดือน ๓๗ บาท ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับระดับรายได้ขั้นต่ำพออยู่ได้ของประชากรในภาคอีสานตามที่ธนาคารโลกได้คำนวณไว้ในปี ๒๕๑๘ และเมื่อมาปรับกับดัชนีค่าครองชีพของปี ๒๕๒๖ มีจำนวน ๗๗๐ บาทต่อคนต่อปีจะเห็นได้ชัดว่า ระดับรายได้ของครอบครัวเด็กทั้ง ๒ หมู่บ้านที่อพยพมาทำงานในกรุงเทพฯ จะอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก

นายหน้า : สื่อกกลางที่สำคัญ

วิธีการที่เด็กเข้ามาสู่ตลาดแรงงานในกรุงเทพฯ เกือบ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ผ่านสำนักงานจัดงาน หรือนายหน้าเป็นผู้ชักจูงพูดจาเกลี้ยกล่อมให้พ่อแม่ยินยอมมอบเด็กให้มาทำงานทั้งนี้สำนักงานหรือในบางกรณีนายจ้างจะทำสัญญากับพ่อแม่เด็กปีละประมาณ ๒,๕๐๐-๓,๐๐๐ บาท โดยในระหว่างปีเด็กจะไม่ได้

ปัญหาความยากจนในชนบท : สาเหตุแท้จริงของแรงงานเด็ก

แม้ว่า สำนักงานฯ หรือนายหน้าจะมีบทบาทสำคัญในการจ้างและใช้แรงงานเด็กอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ถ้าจะพิจารณาให้ลึกซึ้ง จะเห็นว่าสาเหตุที่แท้จริงคงไม่ได้อยู่ที่นายหน้าแน่ เพราะถ้าพ่อแม่เด็กไม่ยินยอมให้รับเด็กไปแล้ว นายหน้าก็ไม่สามารถนำเด็กให้นายจ้างได้ แต่ถ้าจะถามว่าทำไมพ่อแม่จึงยอมให้เด็กไปทำงานในสภาพเลวร้าย เช่นที่ได้กล่าวมาแล้ว ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้คือ ความยากจนบีบบังคับประกอบกับพ่อแม่เองก็ 'ไม่อาจรู้ว่าลูกจะต้องไปทำงานในสภาพใดสรุป

โดยเหตุนี้ จะเห็นว่าความยากจนในชนบทเป็นสาเหตุแท้จริงของปัญหาแรงงานเด็ก ดังจะได้พบว่า เด็กที่เข้าสู่ตลาดแรงงานส่วนใหญ่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคที่ยากจนที่สุดในประเทศไทยทั้งนี้ไม่ว่าพิจารณาโดยอาศัยเกณฑ์ วัดความยากจนอย่างไร อาชีพหลักของคนในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ การทำนาพึ่งน้ำฝน ผลผลิตต่ำ ฉะนั้นครอบครัวที่มีที่ดินถือครองน้อย แต่มีลูกหลายคนก็จะผลิตข้าวไม่พอเลี้ยงครอบครัว ทางออกที่ทำกันก็คือ ส่งลูกออกมาหางานทำ เพื่อช่วยเหลือครอบครัว และแม้ว่าเด็กบางคน จะไม่ได้ส่งเงินกลับไปให้ทางบ้านก็ยังนับว่า ช่วยลดภาระครอบครัวในฐานะผู้บริโภคได้ คนหนึ่ง

ปัญหาความยากจนในชนบทเป็นปัญหาเรื้อรังและต้องยอมรับว่าไม่อาจแก้ไขให้หมดไปในเวลาอันสั้น ทางออกที่ดีที่สุดในเรื่องการแก้ไขปัญหาคือการเข้าสู่ตลาดแรงงานของเด็กในขณะนี้จึงน่าจะอยู่ที่การสนับสนุนให้เกิดแหล่งงานใกล้บ้านหรือในท้องถิ่นชนบทเพราะอย่างน้อยเด็กก็ไม่ต้องมาเผชิญชีวิตอย่างไม่มีชะตากรรมในโรงงานเถื่อน ในร้านอาหาร หรือในโรงแรม ในกรุงเทพฯ มาตรการที่จะให้เกิดแหล่งงานที่ไม่ใช่การเกษตรในท้องถิ่นชนบท จึงเป็นความพยายามที่รัฐบาลและ องค์การเอกชนจะได้ให้ความสนใจอย่างจริงจัง

รับค่าจ้างอีกเลย ส่วนนายหน้าก็จะได้ค่าตอบแทนจากนายจ้าง ๓๐๐ - ๔๐๐ บาทต่อเด็ก ๑ คน นอกจากนี้ในบางกรณีพบว่า นายหน้าจะตามไปหักค่าจ้างเหมารายปีของเด็กเป็นประจำทุกปี สำนักงานฯ เมื่อมอบเด็กให้นายจ้างแล้วมักจะปกปิดที่อยู่ไม่ให้พ่อแม่เด็กรู้ จากวิธีการดังกล่าว จะเห็นว่านายหน้าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการชักนำเด็กจากชนบทเข้าสู่ตลาดแรงงานในเมือง นายหน้านั้นอาจจะเป็นคนในท้องถิ่นนั่นเอง สำหรับสำนักงานจัดหางานมีทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายและไม่ถูกต้อง ที่ถูกต้องผ่านการจดทะเบียนมีอยู่ประมาณ ๖๐ แห่ง ส่วนที่ผิดกฎหมายจากข้อมูลกระทรวงมหาดไทยปรากฏว่ามีประมาณ ๓๓๒ แห่ง และถึงแม้ว่าเด็กที่อายุต่ำกว่า ๑๒ ปี กฎหมายจะห้ามนายจ้างรับเด็กเข้าทำงาน แต่ยังมีนายจ้างจำนวนมากที่ขอใช้แรงงานเด็กในวัยนี้และสำนักงานจัดหางานก็สามารถหาเด็กสนองความต้องการของนายจ้างได้อย่างต่อเนื่อง กฎหมายเองก็เอาผิดกับสำนักงานจัดหางานไม่ได้ เพราะไม่มีกฎหมายมาตราใดห้ามไม่ให้สำนักงานจัดหางานหางานให้เด็กที่อายุต่ำกว่า ๑๒ ปี และถึงแม้จะเป็นเด็กอายุ ๑๒ - ๑๕ ปี ก็ไม่มีกฎหมายห้ามไม่ให้สำนักงานจัดหางานส่งเด็กเหล่านี้ไปทำงานกับนายจ้าง ไม่ว่าจะเป็นงานนั้นจะเป็นงานที่กระทรวงมหาดไทยอนุญาตให้เด็กทำหรือไม่ กฎหมายเพียงแต่เอาผิดกับนายจ้างที่จ้างเด็กอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี ทำงานและอายุ ๑๒ - ๑๕ ปี ที่ไม่ใช้

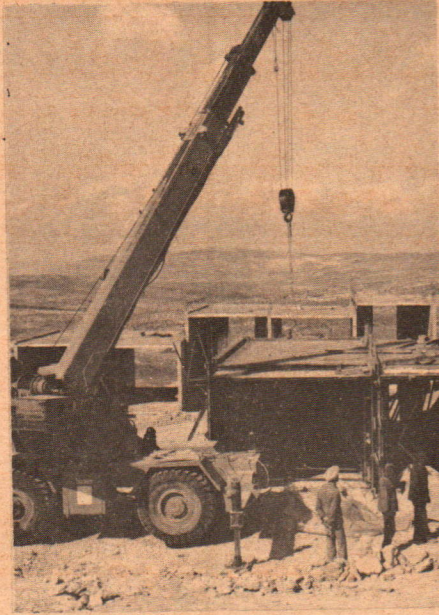
งานที่กระทรวงมหาดไทยอนุญาตให้ทำหรืองานที่อนุญาตให้เด็กทำเพียงแต่ไม่ได้มาขอใช้แรงงานเด็ก จากช่องว่างของกฎหมายดังกล่าวนี้เองสำนักงานจัดหางานจึงสามารถจัดหางานให้เด็กได้อย่างไม่เกรงกลัวต่อความผิด

เกี่ยวกับจำนวนเด็กที่เข้าทำงานโดยผ่านสำนักงานจัดหางานเอกชนนั้นไม่มีใครทราบตัวเลขที่แท้จริงว่าเป็นเท่าไร แม้จะมีกฎหมายบังคับให้สำนักงานจัดหางานเอกชนทำบัญชีจำนวนคนที่จัดหางานให้ได้ส่งกรมแรงงานเป็นประจำทุกเดือน แต่ตัวเลขที่สำนักงานส่งกรมแรงงานนั้นไม่มีใครยืนยันได้ว่าเป็นตัวเลขจริงโดยเฉพาะเรื่องแรงงานเด็กเป็นแรงงานที่ผิดกฎหมาย ดังนั้นสำนักงานฯ จึงแทบไม่ยากทำสถิติส่งกรมแรงงาน แต่มีข้อที่น่าสังเกตอยู่จำนวนคนงานที่เสนอมาเป็นคนงานเฉพาะสำนักงานจัดหางานที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น แต่การส่งเด็กเข้าไปทำงานส่วนใหญ่แล้วจะเป็นสำนักงานเถื่อนแทบทั้งสิ้น เช่น สำนักงานที่หัวลำโพงมีจำนวนสำนักงานเถื่อนอยู่ถึง ๑๒ สำนักงาน เมื่อเป็นดังนี้จำนวนเด็กที่ผ่านทางสำนักงานจัดหางานจริง ๆ จึงไม่มีใครทราบ

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงทำให้มองเห็นภาพได้ว่า สำนักงานจัดหางานเอกชนทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นสาเหตุหนึ่งในหลาย ๆ สาเหตุที่ทำให้เกิดมีปัญหาค่าใช้แรงงานเด็กอย่างซูดริดและทารุณ ดังนั้นเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐควรจะต้องร่วมมือกับเอกชนหาทางแก้ไขโดยรีบด่วน

แรงงานไทย ในตะวันออกกลาง

เกียรติศักดิ์ มีเจริญ

ที่ส่งกลับในปี ๒๕๒๐ มีเป็นจำนวนเพียง ๙๑๒ ล้านบาท ได้เพิ่มขึ้นเป็น ๑๙,๔๕๗ ล้านบาทในปี ๒๕๒๖ ในจำนวนนี้การส่งเงินกลับของแรงงานไทยในตะวันออกกลางมีจำนวนมากที่สุด เป็นจำนวน ๑๕,๖๖๗.๖ ล้านบาท (๘๐% ของการส่งเงินกลับของแรงงานไทยทั้งหมด) รองลงไปคือ การส่งเงินกลับของแรงงานไทยในสหรัฐอเมริกา จำนวน ๒,๐๘๕.๗ ล้านบาท (๑๑% ของการส่งเงินกลับของแรงงานไทยทั้งหมด) และในสิงคโปร์ จำนวน ๓๘๒.๔ ล้านบาท (๒% ของการส่งเงินกลับของแรงงานไทยทั้งหมด) ตามลำดับ ดังนั้น จะมุ่งถึงประเด็นของแรงงานไทยในตะวันออกกลาง ที่มีผลกระทบต่อ

แรงงานไทยในต่างประเทศมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการช่วยเศรษฐกิจของชาติ โดยเป็นการลดดุลการชำระเงินปีหนึ่ง ๆ นับพันล้านบาท ควรได้รับการเอาใจใส่จากทางการ ไม่ให้ผู้ใช้แรงงานถูกโกง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนยากจน

เป็นที่ทราบกันดีว่า ประเทศของเรามีปัญหาในเรื่องการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงินมาเป็นระยะเวลานานแล้ว อย่างไรก็ตามตั้งแต่ปี ๒๕๒๐ เป็นต้นมา รายได้อันเกิดจากการส่งเงินกลับของแรงงานไทยในต่างประเทศได้มีความสำคัญต่อภาวะดุลการชำระเงินของประเทศมากยิ่งขึ้นตามลำดับ กล่าวคือ ยอดรายได้ของแรงงานไทยในต่างประเทศ

เศรษฐกิจของไทยเป็นหลัก ก่อนที่จะกล่าวถึงบทบาทของแรงงานไทย ในตะวันออกกลางที่มีต่อระบบเศรษฐกิจของไทย ควรที่จะได้มีการพูดถึงความสัมพันธ์ ทางการค้าระหว่างตะวันออกกลางและ ประเทศไทย ก่อนว่ามีความเป็นไปอย่างไรในช่วงเวลาที่ผ่านมา

เท่าที่รวบรวมข้อมูลได้ในระหว่างปี

๒๕๒๑-๒๕๒๕ ไทยได้ขาดดุลการค้ากับประเทศในตะวันออกกลางมาโดยตลอด กล่าวคือ ในปี ๒๕๒๑ ขาดดุลประมาณ ๑๐,๕๐๐ ล้านบาท และได้ขาดดุลเพิ่มขึ้นเป็น ๒๖,๑๐๐ ล้านบาทในปี ๒๕๒๕ ทั้งนี้ก็เพราะ กวาร์เลย์ละ ๙๐ ของสินค้าเข้าจากประเทศในตะวันออกกลางเป็นน้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์น้ำมัน ซึ่งเป็นสินค้าทางพลังงานที่จำเป็นต่อเศรษฐกิจของประเทศ สินค้าที่จำเป็นทางด้านพลังงานเหล่านี้ โดยมีการนำเข้าจากประเทศซาอุดีอาระเบียมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กาตาร์ สหรัฐอาหรับ บาห์เรน และอิหร่าน ส่วนทางด้านสินค้าออกของไทยไปยังตะวันออกกลางส่วนใหญ่เป็นพืชผลทางการเกษตร คือ ข้าว และข้าวโพด รองลงไปคือสินค้าอุตสาหกรรม ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ผ้าทอด้วยเส้นใยประดิษฐ์ และรองเท้า

การที่ไทยขาดดุลการค้ากับประเทศในตะวันออกกลางอย่างมากนี้จะเห็นได้ว่าสืบเนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานทางการค้าที่ฝ่ายไทยต้องเป็นฝ่ายเสียเปรียบ เนื่องจากจำเป็นต้องส่งน้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์น้ำมันเข้าประเทศ ซึ่งเป็นความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในขณะที่การส่งสินค้าออกทางการเกษตรและอุตสาหกรรมของไทยไปยังประเทศตะวันออกกลางนั้นยังไม่มีมูลค่าเพียงพอที่จะชดเชยการประมาณการนำเข้าได้

อย่างไรก็ดี จากการที่รายได้จากน้ำมันของประเทศในตะวันออกกลางได้มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นตั้งแต่การเกิดวิกฤตการณ์น้ำมันในปี ๒๕๑๖-๒๕๑๗ เป็นต้นมา การลงทุนทางด้านต่าง ๆ ของประเทศในตะวันออกกลางได้ขยายตัวเพิ่มขึ้น ประกอบกับประเทศที่

ร่ำรวยจากรายได้น้ำมันในแถบตะวันออกกลางมีพลเมืองเป็นจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับการขยายตัวของโครงการลงทุนทางด้านการขุดเจาะของโครงการลงทุนทางด้านการขุดเจาะต่าง ๆ จึงทำให้ความต้องการแรงงานจากต่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ประเทศไทย จึงได้ประโยชน์จากการส่งคนงานเข้าไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางเป็นจำนวนมาก ซึ่งผมเข้าใจว่า เกาหลีและฟิลิปปินส์ มีประสบการณ์เรื่องการส่งแรงงานไปตะวันออกกลางก่อนหน้านี้ประเทศไทยเราหลายปี

สำหรับคนงานไทยนั้นได้เริ่มไปทำงานในตะวันออกกลางในช่วง ๖ ปีที่ผ่านมา และจำนวนคนงานได้เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ โดยส่วนใหญ่ไปทำงานในประเทศซาอุดีอาระเบีย รายรับจากการส่งเงินกลับของคนงานในตะวันออกกลางเพิ่มขึ้นในอัตราสูงมากระหว่างปี ๒๕๒๑-๒๕๒๖ โดยเฉพาะในปี ๒๕๒๖ รายรับจากการส่งเงินกลับของแรงงานไทยในตะวันออกกลางมีเป็นจำนวนถึง ๑๕,๖๖๗.๖ ล้านบาท (เป็นตัวเลขของการส่งเงินกลับตามระบบที่ถูกต้อง) เท่ากับร้อยละ ๒๓.๔ ของรายรับทางด้านบริการทั้งสิ้น และเมื่อเทียบกับสินค้าออกสำคัญ ๆ ของประเทศแล้ว จำนวนรายรับดังกล่าวมีมูลค่าเป็นที่ ๒ รองจากข้าว (๒๐,๑๔๒ ล้านบาท) และสูงกว่า ยาง (๑๑,๗๘๗ ล้านบาท) ข้าวโพด (๘,๔๘๖ ล้านบาท) ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง (๑๕,๓๘๗ ล้านบาท) กุ้งสด (๓,๑๖๔ ล้านบาท) ติบูก (๕,๒๖๓ ล้านบาท) และน้ำตาล (๖,๓๓๘ ล้านบาท)

เป็นที่น่าสังเกตว่ารายรับจากการส่งเงินกลับของแรงงานไทยในตะวันออกกลางในปี ๒๕๒๖ นั้น จำนวน ๑๕,๗๘๐.๕ ล้านบาท เป็นการส่งเงินกลับของแรงงานไทยในประเทศซาอุดีอาระเบีย หรือเท่ากับร้อยละ ๙๔.๓ ของจำนวนเงินที่ส่งกลับทั้งสิ้น แสดงว่าคนงานไทยเป็นจำนวนมากที่ใช้แรงงานอยู่ในซาอุดีอาระเบีย รองลงไปคือประเทศคูเวต ส่งเงินกลับ ๒๘๑.๘ ล้านบาท ลิเบีย ๒๖๕.๐ ล้านบาท อิรัก ๑๗๙.๒ ล้านบาท และประเทศอื่น ๆ เช่น โอมาน การ์ด้า และบาห์เรน อีก ๑๖๑.๑ ล้านบาท ตามลำดับ

๓๘ วารสารไทย

คนงานไทยที่ไปทำงานในตะวันออกกลาง

สำหรับการส่งเงินกลับของแรงงานไทยในตะวันออกกลางในช่วงไตรมาสแรกของปี ๒๕๒๗ มีเป็นจำนวน ๓,๘๙๓.๓ ล้านบาท หรือเท่ากับร้อยละ ๒๑.๐ ของรายรับทางด้านบริการทั้งสิ้น ซึ่งยังอยู่ในระดับที่ไม่ลดลงจากระดับเฉลี่ยของปีก่อน ๆ เท่าใดนัก แต่อัตราเพิ่มชะลอตัวลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับในปี ๒๕๒๖ เพราะปี ๒๕๒๖ เป็นปีที่บริษัทการส่งเงินกลับมีเป็นจำนวนที่สูง และเนื่องจากสถานการณ์ในตะวันออกกลางในปัจจุบันกำลังมีปัญหา โดยเฉพาะสงครามระหว่างอิหร่านและอิรัก ก็คงจะส่งผลกระทบต่อแรงงานไทยในประเทศทั้งสองบ้างไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ถ้าสังเกตจากวิกฤติการณ์ในตะวันออกกลาง ถึงสงครามจะยืดเยื้อ แต่ไม่น่าจะขยายวงกว้างออกไป เพราะมีความพยายามที่จะยุติสงครามมีอยู่ทั้งในส่วนประเทศคู่สงคราม ประเทศใกล้เคียงบริเวณที่เกิดสงครามและประเทศก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพลังงานจากตะวันออกกลาง ดังนั้นวิกฤติการณ์ในตะวันออกกลางคงจะไม่มีผลกระทบกระเทือนมากนักถึงแหล่งใหญ่ของผู้ใช้แรงงานคือ ประเทศซาอุดีอาระเบีย และเป็นเรื่องที่จะต้องคอยติดตามความเคลื่อนไหวต่อไป

สำหรับการส่งเงินกลับของคนงานไทยในตะวันออกกลางอาจแบ่งเป็นวิธีการที่สำคัญได้ ๓ วิธี คือ

๑. การซื้อตราฟัทและส่งกลับประเทศ โดยนายจ้างจะจ่ายเงินค่าจ้างโดยตรงให้แก่ลูกจ้างในประเทศที่ทำงาน เมื่อคนงานได้รับเงินค่าจ้างเป็นเงินท้องถิ่นแล้วก็จะซื้อตราฟัทจากธนาคารในประเทศนั้น แล้วส่งกลับมายังครอบครัวของตน

๒. ถือเป็นเงินสดหรือฝากเงินมากับผู้เดินทางกลับประเทศ วิธีนี้จะเสี่ยงต่อการสูญหาย ตลอดจนอาจมีปัญหาในเรื่องความไว้วางใจกัน

๓. คนงานเปิดบัญชีกับธนาคารในประเทศไทยก่อนออกเดินทาง และให้ธนาคารในต่างประเทศโอนเงินมาเข้าบัญชีของตนเพื่อส่งต่อไปให้แก่ครอบครัวเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งจะเป็นไปทั้งในรูปแบบที่คนงานส่งกลับเอง หรือโดยการที่มีการตกลงเงื่อนไขระหว่างสำนักจัดหางานกับนายจ้าง โดยกำหนดว่าค่าจ้างจะจ่ายในประเทศที่ทำงานจำนวนหนึ่ง ส่วนที่เหลือจะส่งมายังประเทศไทยโดยผ่านธนาคารพาณิชย์เพื่อส่งต่อไปให้ครอบครัวของคนงานต่อไป

วิธีที่ ๓ เป็นวิธีที่ได้รับความนิยมมากที่สุดเพราะปลอดภัยและธนาคารพาณิชย์ก็ได้ให้บริการอย่างสะดวกแก่คนงานที่ไปทำงานในประเทศ นอกจากนั้นยังเป็นประโยชน์แก่ทางการในอันที่จะติดตามภาวะและปัญหาแรงงานไทยในตะวันออกกลางได้อีกทางหนึ่งด้วย เพราะในกรณีที่ส่งเงินกลับโดยไม่ผ่านระบบธนาคารนั้นทางการไม่สามารถจะเก็บและรวบรวมข้อมูลได้ เนื่องจากการส่งเงินนอกกระบบและส่วนใหญ่เท่าที่ผ่านมา การส่งเงินกลับของแรงงานไทยในตะวันออกกลางมักจะไม่ค่อยมีปัญหา ยกเว้นเมื่อประมาณ ๒ ปีก่อนที่บริษัทแลกเปลี่ยนเงินแห่งหนึ่งในตะวันออกกลางเกิดปัญหาและเลิกกิจการไป ทำให้มีผลกระทบต่อกิจการที่คนงานส่งกลับบ้าง แต่ก็ไม่ได้เป็นปัญหาที่ใหญ่มากนัก ดังนั้น โดยทั่วไปคนงานไทยในต่างประเทศไม่มีปัญหาในการจัดส่งเงินกลับประเทศ ยกเว้นในกรณีของผู้ที่ไป

ทำงานที่ประเทศลิเบียและอิรัก เนื่องจากทั้ง ๒ ประเทศมีระเบียบการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินที่เข้มงวด กล่าวคือ ในกรณีลิเบีย จะไม่อนุญาตให้นำเงินออกมาเกินกว่าร้อยละ ๖๐ ของเงินรายได้ทั้งสิ้น และในกรณีของอิรักไม่เกินกว่าร้อยละ ๗๕ ส่วนที่เหลือคนงานจะต้องใช้จ่ายภายในประเทศ นอกจากนี้ยังมีระเบียบเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนหนังสือเดินทางเป็นคนงานและการตรวจโรคเพื่อขอทำบัตรประจำตัวผู้อยู่อาศัย ซึ่งจะต้องใช้เวลาระหว่าง ๓-๖ เดือน เมื่อมีบัตรแล้ว จึงจะเปิดบัญชีธนาคารและขอส่งเงินได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด อนึ่ง การส่งเงินของธนาคารในประเทศไทยดังกล่าวก็ล่าช้ามาก โดยเฉพาะกรณีที่คนงานไปทำงานกับบริษัทของลิเบียและอิรักโดยตรง แต่ในกรณีที่ทำงานกับผู้รับเหมาหรือบริษัทต่างประเทศก็จะสามารถได้บัตร และส่งเงินมาได้เร็วขึ้น เนื่องจากเงินดังกล่าวจะส่งผ่านบริษัทแม่ในต่างประเทศของบริษัทผู้รับเหมา ในกรณีที่เกิดความล่าช้าบริษัทดังกล่าวก็จะทดรองจ่ายให้ก่อน

ผู้ที่ต้องการทราบแนวทางของการส่งเงินกลับ กรณีเดินทางไปทำงานในตะวันออกกลางจะสามารถทราบแนวทางนั้นได้โดยการขอคู่มือแนะนำการส่งเงินรายได้กลับสำหรับคนไทยที่ไปทำงานในตะวันออกกลาง ซึ่งจัดทำโดย ส่วนการควบคุมปริวรรต ฝ่ายการต่างประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย

สำหรับจำนวนแรงงานไทยในตะวันออกกลางนั้นค่อนข้างจะประเมินได้ยาก เพราะมีแรงงานไทยจำนวนไม่น้อยที่เดินทางไปทำงานโดยไม่ผ่านการอนุญาตของกรมแรงงาน แต่อาจคาดคะเนโดยใช้จำนวนบัญชีเงินฝากสำหรับการโอนเงินจากแรงงานไทยในตะวันออกกลางในประเทศไทย ซึ่งแบ่งออกได้เป็นภาค คือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๑๑,๓๐๒ บัญชี
ภาคเหนือ	๓๒,๖๓๒ บัญชี
ภาคกลาง	๒๘,๓๐๔ บัญชี
ภาคใต้	๕๓๘ บัญชี
รวม	๑๗๒,๗๗๖ บัญชี

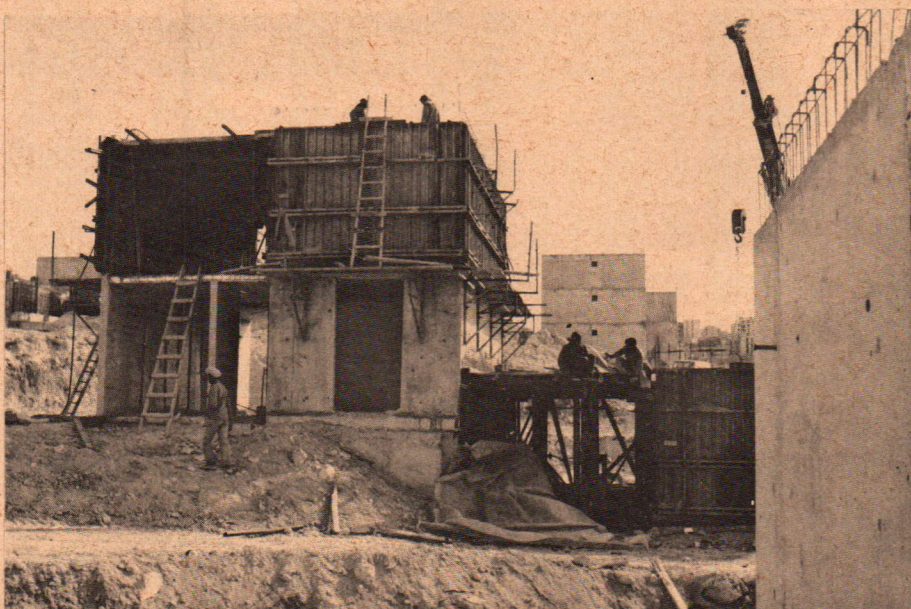
จากจำนวนบัญชีเงินฝากที่แรงงานไทยในตะวันออกกลางส่งกลับมานี้ทำให้พอจะทราบได้ว่ามีคนงานไทยที่ใช้แรงงานอยู่ในตะวันออกกลางไม่ต่ำกว่า ๑๗๒,๗๗๖ คน และเป็นคนงานที่ไปจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุดถึงร้อยละ ๖๔ ของจำนวนแรงงานไทยในตะวันออกกลางทั้งหมด รองลงไปคือ ภาคเหนือ ๓๒,๖๓๒ คน (ร้อยละ ๑๙) ภาคกลาง ๒๘,๓๐๔ คน (ร้อยละ ๑๖) และภาคใต้ ๕๓๘ คน (ร้อยละ ๑) ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า แรงงานไทยที่เดินทางไปยังตะวันออกกลางนั้นส่วนใหญ่ก็คือแรง

งานจากภาคเกษตรที่ไหลถ่ายเทเข้าสู่ตัวเมือง และเมื่อภาคอุตสาหกรรมและบริการในเมืองไม่อาจรับแรงงานเหล่านี้ไว้ได้ ก็มีการเดินทางออกไปเสี่ยงโชคหางานทำในต่างประเทศ ซึ่งจากข้อมูลที่ปรากฏนั้นแสดงว่า แรงงานไทยในต่างแดนได้ส่งเงินกลับมายังครอบครัวของตนเป็นจำนวนมาก ซึ่งไม่เป็นประโยชน์เฉพาะครอบครัวของตนเท่านั้น แต่ยังมีผลดีอย่างมากต่อภาวะเศรษฐกิจของชาติเป็นส่วนรวมด้วย ซึ่งผมอยากจะเรียกเขาเหล่านี้ว่าเป็น วีรบุรุษของชาติ

บทสรุป

จากการที่ไทยยังมีปัญหาทางด้านดุลการค้าและดุลการชำระเงินจึงเป็นความจำเป็นทุกวิถีทางที่จะต้องเร่งนำรายได้เข้าประเทศ และนอกจากการส่งเสริมการส่งสินค้าออกแล้ว อีกทางหนึ่งก็คือ การส่งเสริมแรงงานไทยไปยังต่างประเทศ และเมื่อพิจารณาว่ารายได้จากการส่งเงินกลับของแรงงานไทยในต่างประเทศซึ่งเพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับ โดยในปี ๒๕๒๖ มีเป็นจำนวนเกือบ ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท หรือร้อยละ ๒๙ ของรายรับด้านบริการทั้งสิ้น และนับเป็นรายได้เงินตราต่างประเทศที่สำคัญเป็นอันดับสามในปี ๒๕๒๖ รองจากรายได้จากการท่องเที่ยวและชาว ทางการจึงควรส่งเสริมการส่งแรงงานไทยไปต่างประเทศซึ่งยังคงมีช่องทางอยู่บ้าง โดยเฉพาะส่วนที่ไปยังประเทศในตะวันออกกลางเพื่อให้รายรับจากการส่งเงินกลับประเทศของผู้ใช้แรงงานเหล่านี้เพิ่มขึ้น ดังนั้น ถ้าหากทางการและภาคเอกชนสามารถให้ความช่วยเหลือในด้านสวัสดิการ ความปลอดภัย และการอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ในการไปทำงานในต่างประเทศได้ก็จะเป็นสิ่งที่ควรจะต้องทำอย่างยิ่งและบทบาทของทางการในด้านนี้จะต้องมีมากขึ้น ซึ่งรวมทั้งการเข้มงวดในการควบคุมการดำเนินงานของบริษัทที่จัดส่งแรงงานไทยในต่างประเทศอย่างใกล้ชิด ตลอดจนดูแลด้านคุณภาพของแรงงานให้เหมาะสมกับงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้แรงงานอย่างเต็มที่

อุตสาหกรรมไทย หลังสู้ปัญหา หน้าสู่ความเสี่ยง

ดร.โชคชัย อักษรนันท์

จำนวนประชากรของประเทศไทยเมื่อสิ้นปี ๒๕๒๔ มีจำนวน ๔๗.๙ ล้านคน เป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานประมาณ ๒๑.๗ ล้านคน หรือร้อยละ ๔๕.๓ ของจำนวนประชากรทั้งสิ้น ในจำนวนนี้เป็นผู้มีงานทำประมาณ ๒๐.๔ ล้านคน โดยในภาคอุตสาหกรรมสามารถรองรับแรงงานได้ประมาณ ๑.๒๖๘ ล้านคน จากตัวเลขจำนวนนี้อุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่อยู่ในสาขาต่าง ๆ ของสมาคมอุตสาหกรรมไทย สามารถสร้างงานให้กับประชาชนโดยตรงได้ถึงประมาณ ๓ แสนคน คิดเป็นประมาณร้อยละ ๒๕ ของแรงงานในภาคอุตสาหกรรม แม้ว่าสาขาอุตสาหกรรมจะเป็นแหล่งจ้างงานในปริมาณไม่มาก แต่รายได้ของผู้ที่อยู่ในสาขาอุตสาหกรรมก็ค่อนข้างมาก สามารถช่วยลดปัญหาความยากจนของประเทศได้ อย่างไรก็ตามจำนวนที่ดูดซับแรงงานก็ยังไม่สูงเพียงพอตามความต้องการของประเทศ เพราะประสบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย

สภาพปัญหาการว่างงานทั่วไป

ในปัจจุบัน ขณะที่ประเทศไทยกำลังมีการพัฒนาประเทศโดยยึดตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ ๕ ซึ่งมีหลักสำคัญคือ การแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบทอยู่นั้น “ปัญหาการว่างงาน” ซึ่งเกิดขึ้นมานานแล้วและไม่ได้ดำเนินการแก้ไขอย่างจริงจังก็มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ วิจารณ์ได้จากตารางที่ ๑ แสดงถึงจำนวนผู้ว่างงานเปรียบเทียบระหว่างปี ๔๐ วารสารไทย

๒๕๑๗-๒๕๒๔ จะเห็นได้ว่า ปัญหาการว่างงานที่สำคัญสามารถแบ่งได้ ๔ ประเภท ดังนี้คือ

๑. การว่างงานทั่วไป การว่างงานประเภทนี้ถือเป็นการว่างงานปกติสำหรับผู้ที่อยู่ในวัยกำลังแรงงาน แต่ยังมีได้ทำงาน หรือผู้ที่กำลังเปลี่ยนงานและเลือกงานทำอยู่ อัตราการว่างงานประเภทนี้เฉลี่ยต่อกำลังแรงงานทั้งประเทศประมาณ ร้อยละ ๒.๖

๒. การว่างงานตามฤดูกาล เป็นลักษณะการว่างงานที่ส่วนใหญ่จะเกิดในภาคเกษตรกรรม เพราะจะทำงานตามฤดูกาล ซึ่งมีอัตราการว่างงานเฉลี่ยร้อยละ ๒๕.๗ โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การว่างงานประเภทนี้สูงที่สุดคือประมาณร้อยละ ๖๑.๔ ของผู้ว่างงานตามฤดูกาลทั้งประเทศ

๓. การทำงานต่ำระดับ ถือเป็นการทำงานที่ไม่เต็มความสามารถ ประสิทธิภาพต่ำ มีชั่วโมงการทำงานต่ำ และรายได้ต่ำด้วย

๔. การว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับกลางและสูง ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา, ปวส., ปวช. และ ปกศ. ซึ่งยังหางานทำไม่ได้ ปัญหาทั้ง ๔ ข้อนี้นี้ ปัญหาที่สำคัญและนับได้ว่าเป็นปัญหาที่กำลังทวีความรุนแรงอยู่ในปัจจุบันนี้คือ ปัญหาการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับกลางและระดับสูง

สาเหตุของปัญหาการว่างงาน

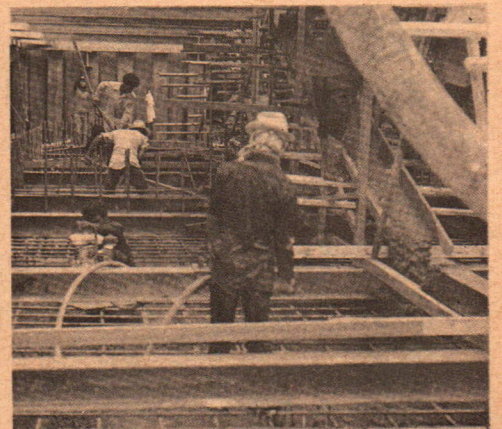
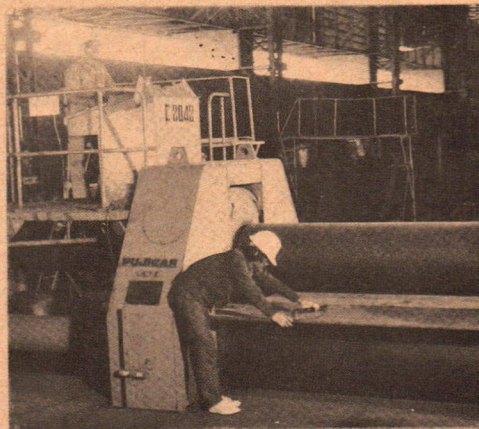
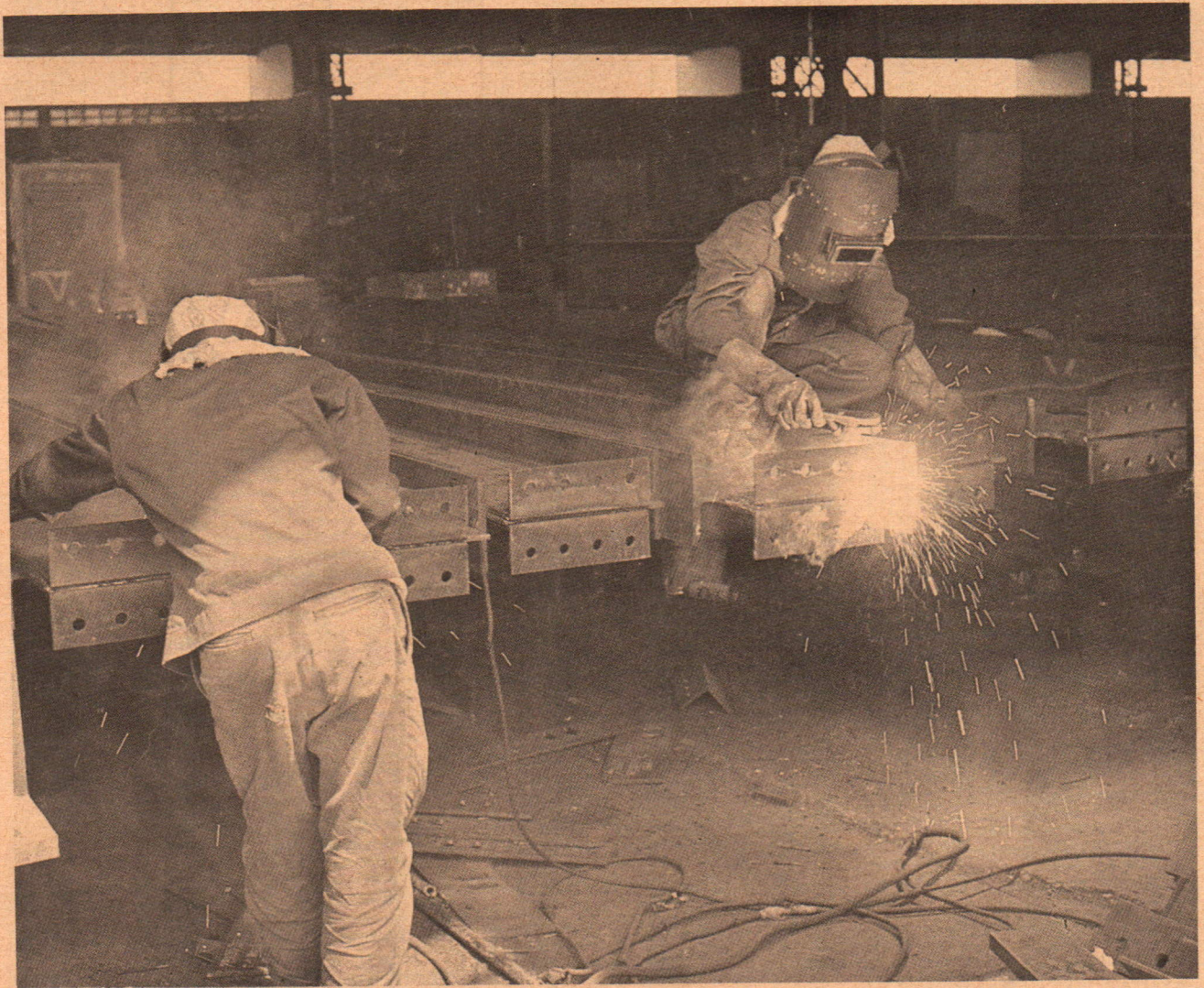
ปัญหาการว่างงานที่เกิดขึ้นดังกล่าวมีสาเหตุคล้ายคลึงกัน โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

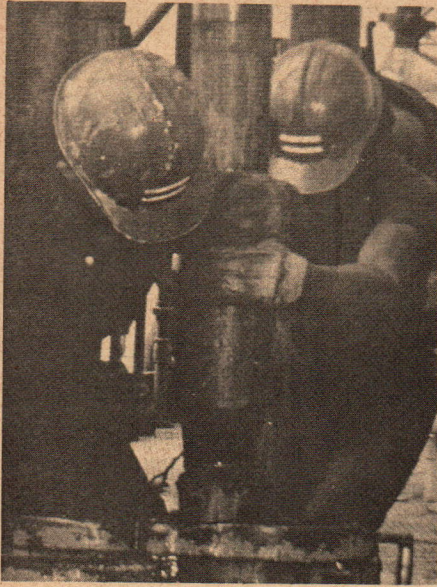
๑. เนื่องมาจากการชะลอการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก ยังผลให้เศรษฐกิจของประเทศไทยชะลอตัวตามไปด้วย เพราะโครงสร้างเศรษฐกิจไทยนั้น เป็นโครงสร้างที่ยังต้องพึ่งพาเศรษฐกิจของโลกอยู่ อัตราการขยายตัวเศรษฐกิจของประเทศจึงช้าลงสามารถพิจารณาได้จาก ระยะเวลาประมาณ ๒๐ ปีที่ผ่านมา อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจเคยเพิ่มในอัตราร้อยละ ๗-๘ แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ อัตราการขยายตัวดังกล่าวลดลงเหลือเพียงร้อยละ ๔.๕ เท่านั้น ซึ่งเดิมเคยเป็นที่คาดหมายว่าจะขยายตัวได้ถึงร้อยละ ๖ และในปัจจุบัน ถึงแม้จะมีการใช้แผนพัฒนาฉบับที่ ๕ แล้วก็ตาม อัตราการขยายตัวก็ขยายได้เพียงร้อยละ ๕.๕ เท่านั้น จึงทำให้การว่างงานลดน้อยลงด้วย

๒. ในสาขาเกษตรกรรมเกิดการอิ่มตัวไม่สามารถรองรับแรงงานได้ เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกมีจำนวนจำกัด ไม่สามารถขยายได้ต่อไปดังเช่นในอดีต

๓. สาขาอุตสาหกรรมก็ไม่สามารถรองรับแรงงานได้เท่าที่ควร เพราะมีข้อจำกัดหลายประการที่จะต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิต

๔. ภาครัฐบาลกำลังประสบปัญหาการขาดดุลงบประมาณ จึงทำให้การดูดซับแรงงานทำได้เพียงร้อยละ ๒ ของกำลังแรงงาน

ในภาคราชการ

๕. ลักษณะโครงสร้างทางประชากรของประเทศไทย มีลักษณะเป็นรูปเจดีย์ ดังรูปที่ ๑ วัยแรงงานที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานมีเป็นจำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ ไม่ได้เอื้ออำนวยหรือมิได้สนองตอบต่อความต้องการของตลาดแรงงานเท่าที่ควร ความต้องการแรงงานจึงมีน้อยกว่าปริมาณแรงงานที่มีอยู่ในตลาดแรงงาน

สาเหตุทั้งหมดจึงมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชน จำเป็นที่หลาย ๆ ฝ่ายจะต้องช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และเสถียรภาพด้วย

สาเหตุที่ภาคอุตสาหกรรมเอื้ออำนวยต่อการสร้างงานไม่พอเพียง

จากอดีตที่ผ่านมา ภาคอุตสาหกรรมของประเทศมีบทบาทต่อแรงงานน้อย เกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น

๑. โครงสร้างและแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมในอดีตของประเทศระยะแรกมีแนวทางที่จะพัฒนาภาคอุตสาหกรรมให้เป็นลักษณะทดแทนการนำเข้า จึงมีการนำเข้าเครื่องจักร หรือเทคโนโลยีจากต่าง ๔๒ วารสารไทย

ประเทศเข้ามาเป็นจำนวนมาก กระบวนการผลิตที่ใช้มีลักษณะเป็นการใช้เครื่องจักรมากกว่าใช้แรงงาน ซึ่งเป็นการลอกเลียนแบบจากต่างประเทศ เพราะค่าจ้างแรงงานในประเทศสูง

๒. บรรษัทภาคและรู้ทางการลงทุนไม่เอื้ออำนวยที่จะให้ภาคอุตสาหกรรมได้ขยายตัว เช่น ในเรื่องของภาษีอากรที่รัฐบาลเก็บจากผู้ลงทุน เกิดปัญหาการเรียกเก็บภาษีซ้ำซ้อน การเก็บภาษีย้อนหลังโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมและหลักเกณฑ์ที่แน่นอน

๓. รัฐบาลไม่มีมาตรการที่จะระงับหรือป้องกันมิให้เกิดกรณีพิพาทแรงงานขึ้น และไม่มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพที่จะเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ประกอบการจึงไม่กล้าที่ใช้กระบวนการผลิตแบบใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก

๔. ในกรณีที่รัฐบาลส่งเสริมนักลงทุนที่จะไปลงทุนในต่างจังหวัด โดยให้สิทธิพิเศษทางภาษี เพื่อให้ นักลงทุนได้มีการว่าจ้างงานในส่วนภูมิภาค แต่ขณะเดียวกันปัจจัยภายในเมืองโดยเฉพาะกรุงเทพมหานครกลับดูดซึมแรงงานจากต่างจังหวัดเข้ามาในเมือง ในรูปของค่าจ้างแรงงานในเมืองที่สูงกว่า

๕. กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของภาครัฐบาลเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาใน

ภาคอุตสาหกรรม เช่น กฎกระทรวงมหาดไทยที่จะให้ผู้ประกอบการโรงงานฆ่าสัตว์ ไอนกรรมสิทธิ์โรงงานให้กับฝ่ายรัฐเมื่อถึงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่จูงใจจะให้ผู้ประกอบการลงทุนต่อไป

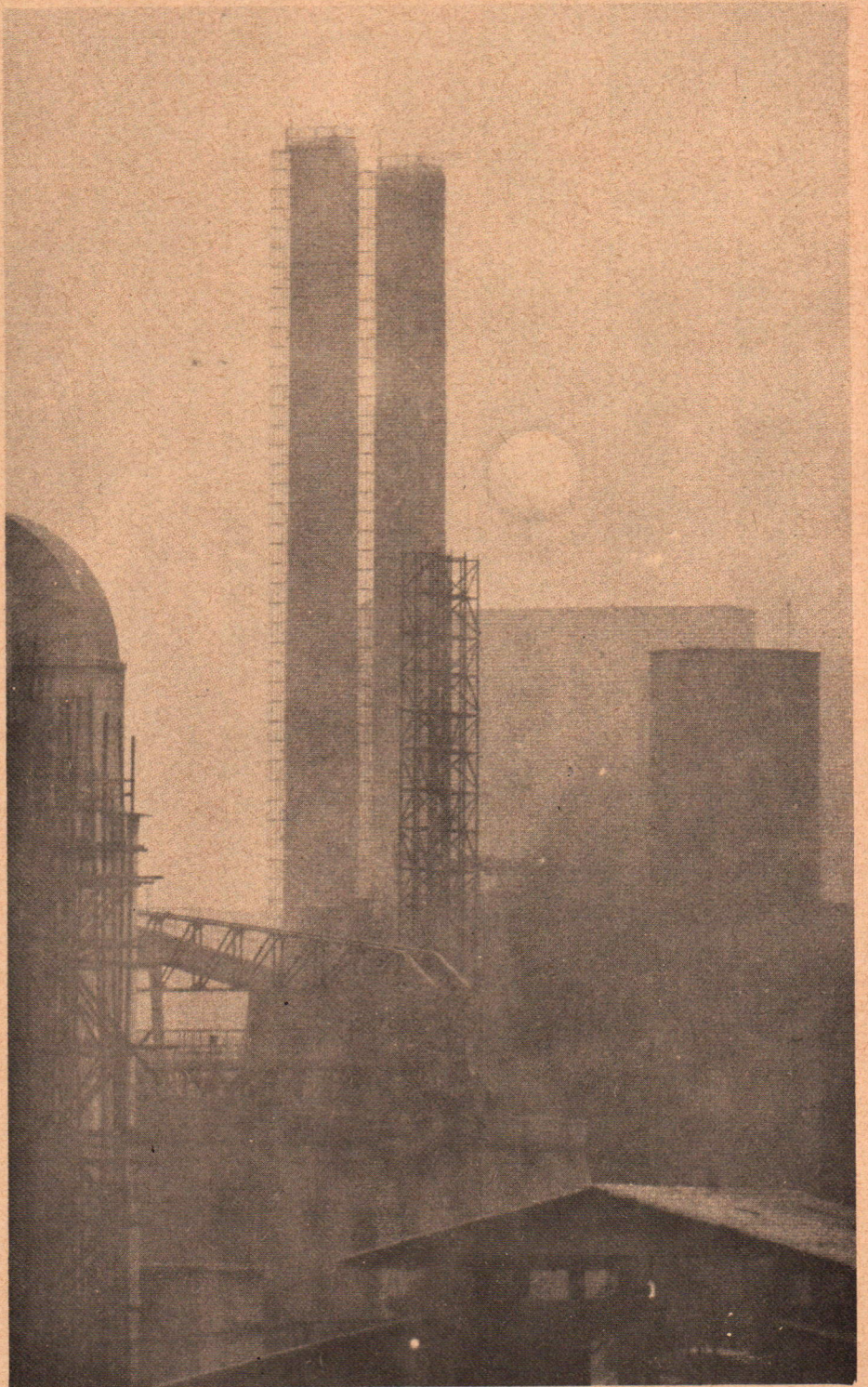
โดยสรุป นักอุตสาหกรรมประสบปัญหาไม่แพ้ภาคเกษตรแม้ชาวนาชาวไร่จะเป็นที่รู้กันว่า เป็นผู้ “หลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดิน” แต่นักอุตสาหกรรมก็อยู่ในภาวะ “หลังสู้ปัญหา หน้าสู้ความเสี่ยง” อยู่ตลอดเวลา ซึ่งทั้งปัญหาและความเสี่ยงต่าง ๆ นั้น เกิดจากการถูกสร้างขึ้นโดย “คน” และ “ระบบงาน” ทั้งสิ้น

การแก้ปัญหา

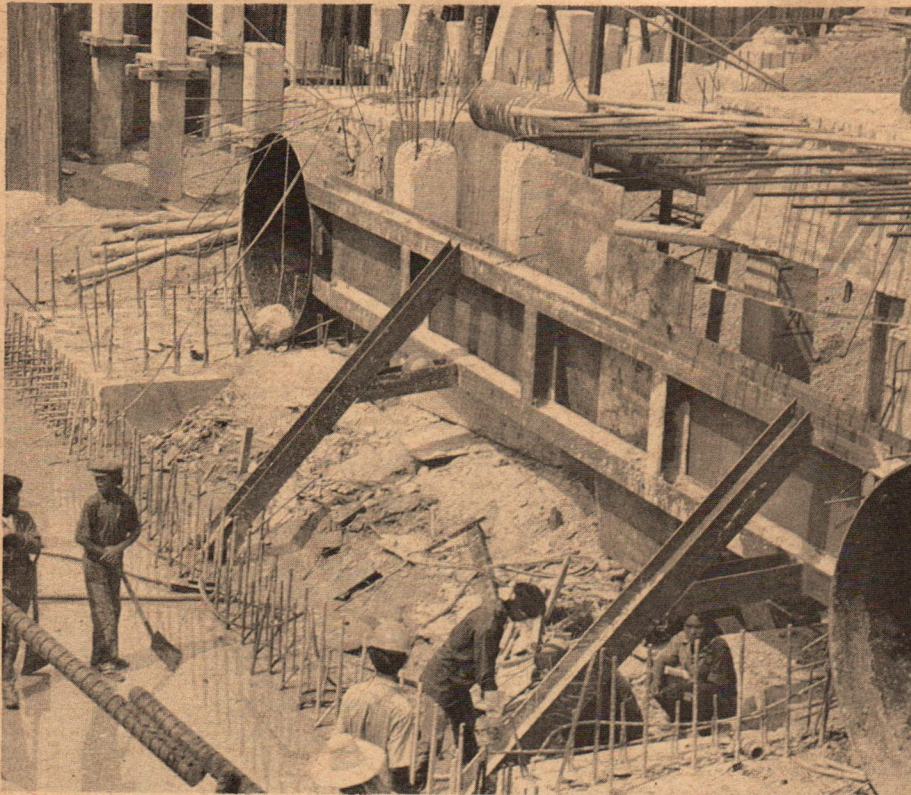
บทบาทของอุตสาหกรรมที่จะเข้าไปช่วยทำให้เศรษฐกิจมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการร่วมมือกับภาครัฐบาลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เศรษฐกิจหลุดพ้นจากภาวะถดถอยและก้าวเข้าไปสู่การฟื้นตัวโดยเร็ว โดยปรับให้การขยายตัวสูงขึ้นจากร้อยละ ๕.๕ ต่อปี เป็นร้อยละ ๖ ขึ้นไป เพื่อสอดคล้องกับความต้องการสร้างงานแก่ประชาชนที่ไร้งาน

การว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับกลางและสูง ซึ่งมีปริมาณถึง ๖๐๐,๐๐๐ คนนั้น ถ้าหากรัฐมุ่งที่จะแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจ เพื่อไปสู่

การขยายตัวของการจ้างงาน โดยวิธีให้มีการลงทุนในธุรกิจใหม่เพิ่มขึ้น จากเดิมที่มีอยู่แล้ว ก็จะต้องมีการลงทุนใหม่ในกิจการใหม่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ๒๕๐,๐๐๐ บาท ต่อคน ในที่นี้ คือ จะต้องลงทุนถึง ๑๕๐,๐๐๐ ล้านบาท และถ้าหากรัฐจะแก้ไขปัญหาการว่างงานที่เกิดขึ้นทุกประเภท รวม ๑๐ ล้านคน ก็จะต้องมีการลงทุนใหม่เพิ่มขึ้นถึง ๒,๕๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งนับว่าเป็นตัวเลขจำนวนมหาศาลเมื่อเปรียบเทียบกับภาวะความดึงดูดของบรรยากาศการลงทุนใหม่ หรือเทียบกับความสนใจและความพร้อมของนักลงทุนในตลาดลงทุนทั่วโลกที่แต่ละประเทศต่างก็จะแข่งขันดึงดูดให้มีการลงทุนในประเทศของตนเช่นกัน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าวิธีนี้จะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ยาก การดึงดูดแต่การลงทุนในอุตสาหกรรมที่เพิ่มใหม่เข้ามาให้เข้าเป้าดังวิธีการข้างต้นนั้น หากพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า เป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ไม่ตรงกับต้นเหตุหรือไม่ก็เป็นการแก้ปัญหาที่นำไปสู่ผลที่แท้จริง เพราะอุตสาหกรรมที่รัฐได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมในระยะต้นนั้น ยังพอกพูนด้วยปัญหาซึ่งบางปัญหาได้มีการแก้ไขไปแล้ว จากการที่ได้จัดให้มีคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชน (กรอ.) แต่อีกหลายปัญหายังคงสร้างเสริมความไม่แน่นอน ความสับสนทั้งในแง่นโยบายและการปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา ทำให้ศรัทธาความเชื่อมั่นของนักลงทุนเสื่อมถอยอยู่อีกไม่น้อย ดังนั้นการเชิญชวนให้มีการลงทุนใหม่เพื่อการสร้างงานจึงตกอยู่ในสภาพเชิญชวนนักลงทุนมาให้ติด “กับ” แห่งปัญหาที่ยังไม่สามารถแก้ไขต่อไปเรื่อย ๆ และตราบไคที่ปัญหาหลักที่ทำให้บรรยากาศเสื่อมโทรมมิได้ถูกแก้ไขให้หมดไปเสียก่อนแล้ว ความไม่มีประสิทธิภาพทางด้านการผลิตจะไม่เกิดขึ้น อุตสาหกรรมก็ จะไม่มีความแข็งแกร่งพอที่จะสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ ซึ่งทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไม่ขยายตัวได้ตามที่ต้องการ การสร้างงานจะไม่เกิดขึ้นตาม ดังนั้น จึงต้องมีมาตรการที่จะแก้ไข

โรงงานปูนซีเมนต์ ส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมใหญ่ ๗
ในเมืองไทย

ปัญหาการว่างงาน โดยรัฐควรจะให้ความสนใจในปัญหาของอุตสาหกรรมที่มีมาแต่อดีต ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างการพัฒนาอุตสาหกรรมแต่เดิม ที่มีลักษณะเป็นการทดแทนการนำเข้า ต้องมีการนำเข้าเครื่องจักรเข้ามามากมาย เสียเงินตราออกนอกประเทศเป็นจำนวนมาก และซ้ำกลับไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตด้วย หรือบรรยากาศด้านการลงทุนที่ไม่เป็นการส่งเสริมนักลงทุนก็จะขยายการลงทุนที่มีอยู่ออกไป

รัฐควรจะมีมาตรการส่งเสริมนักอุตสาหกรรมในอดีตให้มีแนวทางการพัฒนาถูกต้องขึ้น โดยสนับสนุนด้านผลผลิต การส่งออก การกระจายอุตสาหกรรม การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่สำคัญๆ มีนโยบายทางการเงิน (ทั้งเงินทุน, เงินออม, ดอกเบี้ย และปริวรรตเงินตรา) การลงทุนอย่างถูกต้องและเหมาะสม และสิทธิพิเศษต่างๆ เพื่อที่จะทำให้อุตสาหกรรมที่เป็นอยู่ในขณะนี้เกิดความมั่นใจในรัฐ แล้วกล้าลงทุนจนสามารถที่จะเร่งขยายการผลิตและส่งออกไปแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งจะเป็นสิ่งจูงใจให้นักลงทุนใหม่ๆ กล้าเสี่ยงเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น เพราะ

มีความมั่นใจว่า รัฐบาลจะให้การสนับสนุนส่วนการทดแทนสินค้านำเข้าโดยผลิตภัณฑ์สินค้าที่ผลิตอยู่แล้วในประเทศซึ่งยังเป็นอยู่ในระดับต่ำก็ควรได้รับการแก้ไขพร้อมกันไปด้วย เศรษฐกิจของประเทศจะได้ขยายตัวขึ้นจากเดิม การว่าจ้างงานก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ทิศทางหนึ่งที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะสนับสนุนให้การพัฒนาในอุตสาหกรรมก็คือ การสนับสนุนให้มีการพัฒนาในอุตสาหกรรมสาขานำ โดยอุตสาหกรรมนี้จะต้อง

๑. สามารถรองรับแรงงานได้เป็นจำนวนมากทั้งทางตรงและทางอ้อม

๒. เป็นสาขามีการขยายตัวได้เร็ว และสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

อุตสาหกรรมสาขานำนี้จึงประกอบด้วย

อุตสาหกรรมด้านการบริการ

อันได้แก่ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งจะก่อให้เกิดงานด้านการบริการที่ใช้คนเป็นจำนวนมาก เช่น โรงแรม นอกจากนี้ควรเน้นอุตสาหกรรมบริการด้านวิศวกรรม เช่น อุตสาหกรรมบริการซ่อมเครื่องจักรกล ในจุดนี้ยังต้องการการประสานงานของภาคอุตสาหกรรมกับ

ระบบการศึกษาในการที่จะให้แรงงานที่จะออกไปสู่ตลาดแรงงานสามารถสนองตอบต่อความต้องการแรงงานได้

อุตสาหกรรมครัวเรือน ส่วน

ใหญ่เป็นการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมีฝีมือ ได้แก่พวกหัตถกรรมต่างๆ ซึ่งมีการทำกันภายในครอบครัว ใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ อุตสาหกรรมประเภทนี้จะช่วยได้ในการแก้ไขปัญหาการว่างงานตามฤดูกาล อย่างไรก็ตามรัฐบาลให้การสนับสนุนในการเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาชีพออกไป

อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้า

เกษตร การที่จะปรับปรุงสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าต่ำ ให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น โดยให้นำสินค้าเกษตรมาเป็นวัตถุดิบในภาคอุตสาหกรรมหรือนำมาแปรรูป เช่น สับปะรด อ้อย การที่จะส่งสินค้าทั้ง ๒ ออกไปในรูปนั้น เราจะนำมาแปรรูปเป็น สับปะรดกระป๋อง น้ำตาลตามลำดับ จะทำให้ได้มูลค่าเพิ่มขึ้น เมื่ออุตสาหกรรมการแปรรูปเจริญขึ้น การขยายการลงทุนเพิ่มขึ้น ทั้งในภาคเกษตรและอุตสาหกรรม การว่าจ้างงานย่อมสูงขึ้นตามไปด้วย

อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก

การพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ คือการพยายามผลิตสินค้าชนิดหนึ่งเพื่อการส่งออก โดยพยายามใช้วัตถุดิบภายในประเทศ แรงงาน และพยายามให้เกิดการเชื่อมโยงต่อเนื่องของอุตสาหกรรมนั้นด้วย ตัวอย่าง ชาวไร่ปลูกมันสำปะหลังซึ่งมีผู้ลงทุนทำเป็นมันสำปะหลังอัดเม็ด เพื่อเป็นอาหารสัตว์ ให้กับผู้ลงทุนที่เลี้ยงสัตว์ และในที่สุดจะไปถึงอุตสาหกรรมส่งออกเนื้อสัตว์ออกไปยังต่างประเทศ วิธีการนี้ทำให้เกิดการเชื่อมโยงแต่ละอุตสาหกรรมเข้าด้วยกันเกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นไปอีก

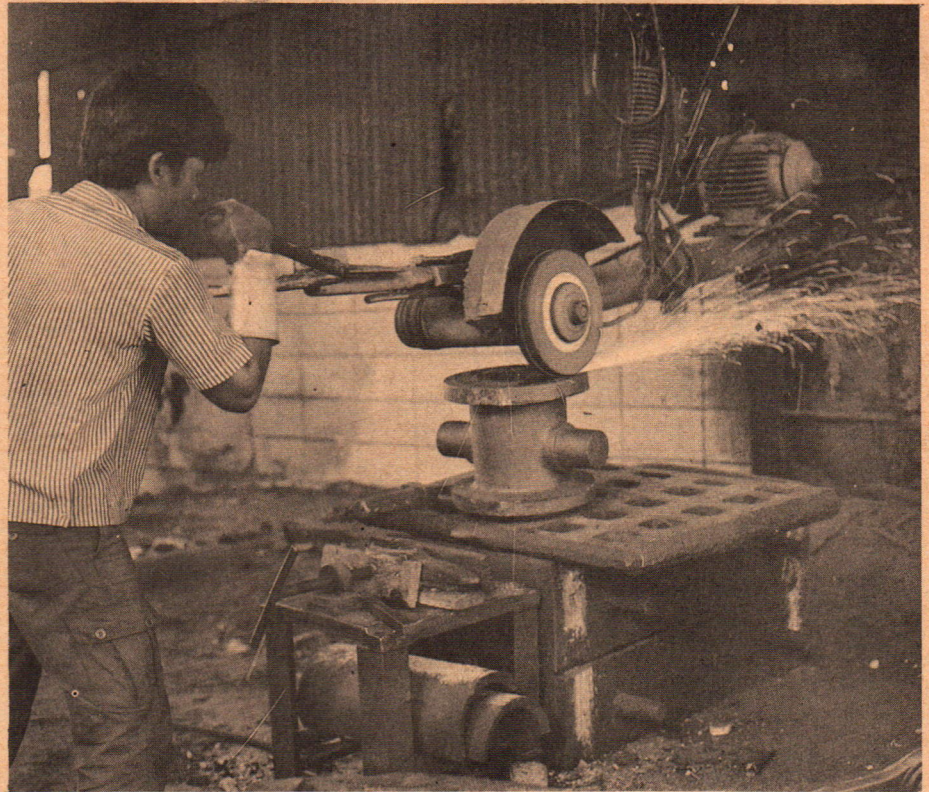
อุตสาหกรรมวิศวกร เป็นการ
พัฒนาให้ประเทศมีความสามารถที่จะพึ่ง
ตนเองได้ในการผลิตสินค้าประเภทเครื่องจักร
เครื่องกล อุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะและสรุป

การแก้ไขปัญหาการว่างงาน จะเกิดขึ้น
ได้ในภาคอุตสาหกรรมก็ต่อเมื่อ รัฐบาลได้
สร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจแก่นัก
ลงทุน สร้างบรรยากาศการลงทุนให้ดี อย่างไร
ก็ตามจำเป็นที่ทั้งฝ่ายรัฐและฝ่ายเอกชน ต้อง
ร่วมมือและประสานงานกันอย่างเต็มที่
รวมทั้งในด้านการศึกษาโดยมีนโยบายที่มุ่ง
ให้ระบบการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการ
แรงงานในตลาด

นอกจากนี้ การรวมตัวกันของฝ่าย
เอกชนก็เป็นสิ่งสำคัญที่ควรต้องเป็น
ปึกแผ่น สามารถควบคุมกันเองได้ก่อนที่จะ
จะไปร่วมมือกับภาครัฐบาล โดยเป็นการ
รวมตัวของนักอุตสาหกรรมพ่อค้า นาย
ธนาคารระดับจังหวัดที่เป็นเป้าหมายใน
การพัฒนา ให้มีความมั่นคง ยึดมั่นในหลัก
การเดียวกัน และมีความสามัคคีด้วย ทั้งนี้
จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อมีองค์กรรองรับการ
รวมตัวหรือการรวมกลุ่มดังกล่าว รวมไปถึง
ส่งเสริมให้มีการรวมตัวระหว่างภาครัฐบาล
และเอกชนในระดับจังหวัดที่เป็นเขตเป้าหมาย
ในการแก้ปัญหามิงานทำให้สามารถ
จำลองแบบความร่วมมือระหว่างรัฐและ
เอกชน ซึ่งกระทำอยู่ในระดับชาติ คือ กรอ.
โดยอาจปรากฏในลักษณะของ “คณะ
กรรมการร่วมภาครัฐ-ภาคเอกชน
ประจำจังหวัด/หรือภาค เพื่อแก้ไขปัญหา
ทางเศรษฐกิจและการมิงานทำให้ เป็นต้น
เพื่อให้ความร่วมมือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
และประสิทธิผล

การแก้ปัญหามิงานในการสร้างงานให้

ประชากรมิงานทำนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้น
จะเห็นได้ว่า จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีก็ต่อ
เมื่อภาครัฐบาลและเอกชนจะรวมพลังกัน
ในการเข้าแก้ปัญหาอย่างแท้จริงและจริงจัง
ที่แล้วมาตามที่ กรอ. ได้ดำเนินการและได้
ประสบผลมาตลอดระยะเวลา ๒ ปีนั้น นับ
เป็นนิมิตหมายอันดีที่จะแก้ปัญหาอันริบด่วน
นี้ให้เป็นผลสำเร็จ บทบาทของรัฐบาลที่สำคัญ
ในเรื่องนี้ ก็เปรียบเสมือนหากเราคิด “สร้าง
บ้านทั้งที ก็ควรมีฐานที่มั่นคง” และ “ฐาน”
ที่ว่านี้ก็คือการทำให้เป็นผู้บุกเบิก สร้าง
ความเชื่อมั่นและศรัทธาให้เกิดขึ้นกับนัก
ลงทุนและนักอุตสาหกรรม พร้อมทั้งเปลี่ยน
สภาพของ “ปัญหา” ให้กลายเป็น “โอกาส”
ในอันที่ภาคเอกชนได้เร่งรีบใช้โอกาสนั้น
ในการสร้างและพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่ง
จะเป็นแหล่งการว่าจ้างงานต่อไปในอนาคต
ให้เป็นผลสำเร็จ ในขณะที่เดียวกันที่รัฐมอง
ทางที่จะให้คนสร้าง “บ้านใหม่” ก็น่าจะ
ได้มองถึง “บ้านเก่า” ที่อยู่ในสภาพทรุด
แผ่นดินทรุด อันเนื่องมาจากถูกรุมล้อมด้วย
ปัญหามิงานาประการ ทำให้กิจการขยายตัว
ไม่ได้เต็มที่และขาดการดูดซับแรงงานได้เต็มที่
เพื่อให้สามารถปรับปรุงตัวเองขึ้นมาได้ ก็

จะกลายเป็นแหล่งสร้างงานที่รัฐอาจไม่ต้อง
ลงทุนมาก เหมือนดังกรณีมุ่งหวังดังแต่
เฉพาะการลงทุนใหม่ ซึ่งอาจถูกดึงดูดมา
ตั้งอยู่บนแผ่นดินทรุด ๆ เหมือน “บ้านเก่า ๆ”
ที่เป็นอยู่แล้วก็ได้

จากนิมิตหมายอันดีของความร่วมมือ
ใน กรอ. ซึ่งเป็นที่ชื่นชมของชาวต่างประเทศ
และองค์กรที่สำคัญ ๆ จากต่างประเทศที่
สนใจในเศรษฐกิจของประเทศไทย ก่อให้
เกิดความเชื่อมั่นและความจริงใจว่ารัฐบาล
จะช่วยแก้ปัญหาให้เอกชน ซึ่งทำให้นักลงทุน
จากต่างประเทศสนใจที่จะมาลงทุนภายใน
ประเทศไทยเพิ่มขึ้น อันจะทำให้มีการว่าจ้าง
งานเพิ่มสูงขึ้น และจะสามารถแก้ไขปัญหา
การว่างงานไปได้ส่วนหนึ่ง

นอกจากนี้เป็นที่เชื่อแน่ว่า ภาค
เอกชนคงให้ความสำคัญต่อปัญหามิงานว่าง
งานของประชากรเช่นเดียวกับที่ภาครัฐบาล
ห่วงใย และทั้งสองภาคคงจะได้ร่วมกันก้าว
ต่อไปในปัญหาที่มีความท้าทายเป็นอย่างสูง
และขาดเสียมิได้ก็คือ ความสมัครสมาน
กลมเกลียวของทั้งสองภาค เพื่อนำมาซึ่ง
ประโยชน์สุขของประชาชนชาวไทยโดยทั่ว
หน้ากัน

ข้อคิด สำหรับคุณแม่

นพ.เทพนม เมืองแมน

คุณหลวงวิจิตรวาทการได้เคยเขียนอธิบายคำว่า “แม่” ไว้อย่างซาบซึ้งดังนี้คือ
.....บรรดาคำทั้งหลายในปทานุกรม “แม่” เป็นคำที่เย็นหูซาบซึ่งกว่าคำใด ๆ “แม่” เป็นคำที่มนุษย์เกือบทั่วโลกพูดได้ก่อนคำอื่น หากจะผิดเพี้ยนกันไปบ้างก็เล็กน้อย เช่น มามา มามี แม่ มาเธอร์ ฯลฯ ซึ่งเปลี่ยนไปตามภาษาของชาติต่าง ๆ แต่การออกเสียงก็คล้ายคลึงกันและมีความหมายดูดีอยู่เสมอการเป็นแม่ที่ดีนั้น บางคนเปรียบเปรยเรียกได้ว่าปริญญา อ.บ. (ออกบุตร) ถ้าจะเป็น อ.บ.ให้สมศักดิ์ศรีควรทำอะไรบ้าง ซึ่งที่จริงแม่ทุกคนก็ย่อมจะต้องทราบดีว่า การเป็นแม่ที่ดีควรทำอย่างไร แต่หลายคนก็ไม่ได้ปฏิบัติทุกข้อที่ควรปฏิบัติหรือแม่บางคนก็ปฏิบัติมากเกินไป จนลูกเสียเด็กก็มีเยอะ

การจะเป็นแม่ที่ดีนั้น หากเราทราบว่าเด็กน้อยต้องการอะไรบ้างและให้สิ่งต่าง ๆ ที่เขาต้องการอย่างสมำเสมอไม่มากและไม่น้อยไป จะเรียกว่าเดินทางสายกลางก็ได้ ก็จะได้ประโยชน์อย่างมากที่สุดแก่บุตรของท่าน

สิ่งที่เด็กต้องการมีดังนี้คือ

๑. อาหาร

การให้อาหารทารกมีความสำคัญมาก แพทย์ทั่วโลกได้ศึกษาวิจัยและลงความเห็นว่า ยอดอาหารของทารกคือ “น้ำนมแม่” ส่วน “น้ำนมวัว” นั้นเหมาะที่สุดกับลูกวัวไม่ใช่ลูกคน น้ำนมแม่ดีอย่างไร ที่เห็นง่ายคือสะดวก สะอาด ประหยัด มีคุณค่าทางอาหารครบ และมีภูมิคุ้มกันโรค จึงช่วยป้องกันทารกจากโรคท้องร่วงได้ ซึ่งสำหรับประเทศไทยนั้นสาเหตุการตายที่สำคัญของทารกอายุต่ำกว่า ๑ ขวบ คือโรคท้องร่วง แม่ที่มีสุขภาพดีจะมีน้ำนมพอสำหรับลูกเสมอ ตามปกติในระยะ ๒-๓ วันหลังคลอด น้ำนมจะมีไหลออกมาน้อย แต่ควรให้ลูกดูดเพื่อกระตุ้นให้มีน้ำนมมากขึ้น แพทย์ยังได้วิจัยพบว่า แม่ที่ให้ลูกกินนมของตัวเป็นแม่แรงที่ได้นมน้อยกว่าพวกที่ไม่ให้ลูกกินนมของตัวเอง

ฉะนั้น น้ำนมแม่เหมาะสมที่สุดสำหรับทารกเมื่อให้ไม่ได้จริง ๆ จึงค่อยใช้นมผสมแทน

และนมผสมที่ดีที่สุดคือนมผสมที่ทำเลียนแบบให้เหมือนน้ำนมแม่มากที่สุดนั่นเอง นมชั้นหวานทุกชนิดไม่ควรใช้เลี้ยงทารกเพราะจะทำให้ความเจริญเติบโตทางร่างกายและทางสมองไม่ดี บางท่านอาจจะถามว่า “*แม่ควรให้นมลูกอย่างไร*” คำตอบคือ ควรให้ลูกดูดนมภายหลังคลอด ๘ ชั่วโมง เพื่อกระตุ้นให้น้ำนมมาเร็ว ก่อนให้นมลูกแม่ควรล้างมือฟอกสบู่ให้สะอาด เช็ดหัวนมและเต้านมให้สะอาดให้ลูกดูดกินนมทั้งสองข้าง คือหลังจากลูกกินนมได้สักครู่หนึ่ง ก็อุ้มพาดบ่าลูบหลังเบาๆ ให้รอกันท้องอืด แล้วจึงให้กินอีกข้างหนึ่งจนอิ่มแล้วอุ้มพาดบ่าไล่ลมในท้องเด็กอีกครั้ง การให้นมควรให้เมื่อเด็กหิวร้องอยากกินนม ไม่จำเป็นต้องไปเข้มนวดไปกินตรงเวลาเป้งๆ ทุกครั้ง ทำเช่นนั้นก็เป็นการฝึกรอบรมให้เด็กเกิดโรคประสาทตั้งแต่เกิด เพราะไม่ตื่นก็ปลุกให้ตื่นขึ้นกินนม

ตามปกติให้นมแม่จะมีประโยชน์ต่อลูกในระยะ ๖ เดือน หลังคลอด หลังจากนั้นน้ำนมมีธาตุอาหารน้อยไม่เพียงพอแก่ลูกซึ่งกำลังเติบโต แม่ก็ควรพยายามให้ลูกค่อยๆ ลดนม ภายหลัง ๖ เดือนแล้ว โดยเพิ่มนมสดหรือนมผงที่ละลายน้ำแล้วและอาหารอ่อนๆ ที่เรียกว่าอาหารเสริมแทน ส่วนการจะให้ลูกอดนมเมื่อใดนั้นแล้วแต่แม่จะเห็นว่าสมควร แต่ต้องค่อยเป็นค่อยไป พูดยังเรื่องอดนมทำให้นึกถึงคนไข้รายหนึ่งมาปรึกษาผู้เขียน คือหลังจากได้ปริญญา อ.บ. จากมหาวิทยาลัยประชาชนทั่วไปและให้ลูกกินนมตามที่แนะนำแล้ว แก่เกิดปัญหาที่พ่อเด็กเห็นลูกกินนมก็มาขอกินบ้าง (คงอิจฉาลูก) ต่อมาลูกเขาอดนมหรือเรียกว่า “*หย่านม*” แล้วพ่อของเด็กยังไม่ยอมเลิก...ทำให้น้ำนมไม่หยุดไหลทั้งๆ ที่ลูกเลิกกินนมแม่ไปแล้วตั้งนาน

ต่อไปนี้เป็นข้อแนะนำเกี่ยวกับการให้อาหารเสริมแก่เด็กในช่วงอายุต่าง ๆ ตั้งแต่ ๑ เดือน ถึง ๑ ปี ว่าควรให้อะไร เมื่อไหร่ เมื่อเด็กอยู่ถึง ๑ ขวบ ก็สามารถให้อาหารเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ได้ แต่ต้องให้ทีละน้อยรสไม่จัดหรือเผ็ด ซึ่งไม่ติดกับกระเพาะลำไส้ของเด็ก อย่างพริกขี้หนูซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก

ว่าเผ็ดมากที่สุด เคยมีผู้ทำการทดลองคั้นเอาน้ำไปใส่กันเชื้อโรคแบคทีเรีย ปรากฏว่าแบคทีเรียตายเรียบ แต่น้ำคั้นนี้ก็มีภาวะเป็นกรดที่กัดกระเพาะลำไส้ให้อักเสบได้โดยง่ายอาหารเสริมที่ควรให้มีดังนี้คือ

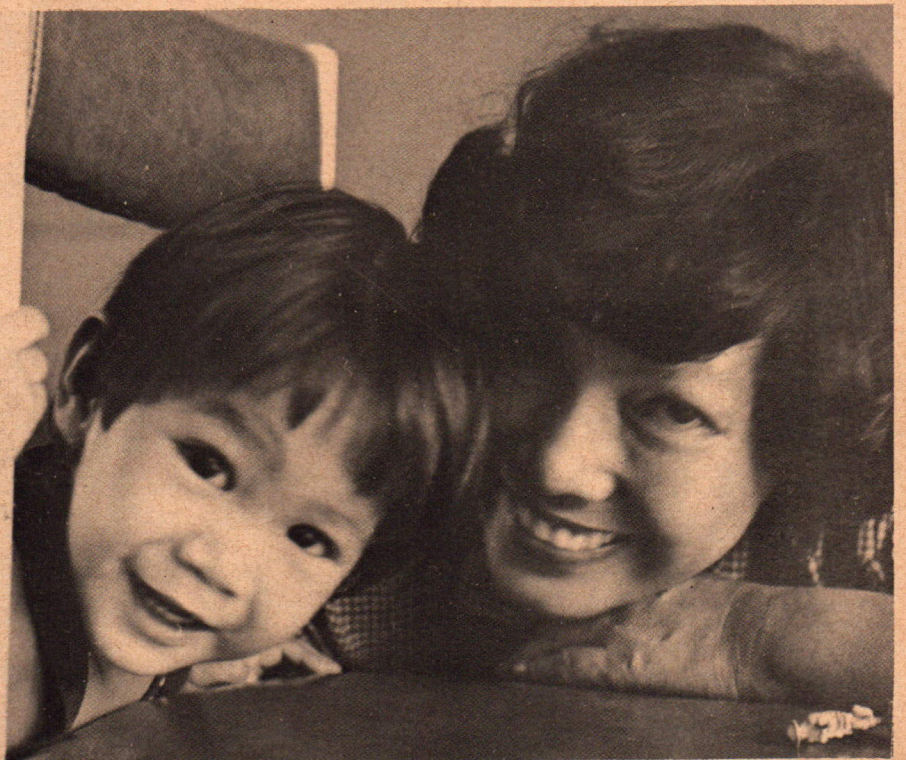
๑ เดือน-ให้น้ำส้มคั้น ๑ ช้อนชา โดยผสมน้ำสุกเท่าตัว ก่อนให้นมมื่อใดมื่อหนึ่งและค่อยๆ เพิ่มขึ้นจนได้ส้มประมาณวันละ ๑ ผล

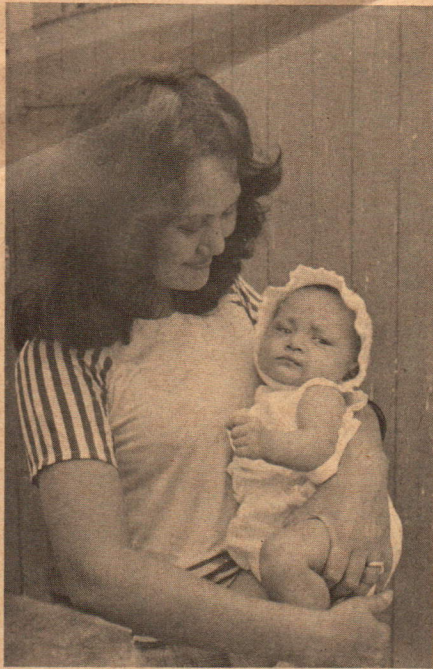
๓ เดือน-ให้กล้วยน้ำว้าสุกงอมบดขูดเอาแต่เนื้อวันละมื่อ ในระยะแรกๆ อาจผสมน้ำนมเล็กน้อยให้เลวขึ้น

๔ เดือน-ให้ข้าวบดผสมน้ำต้มกระดูกหมู ไข่ น้ำต้มตับและน้ำต้มผักครึ่งละ ๑-๒ ช้อนชา ก่อนแล้วค่อยๆ เพิ่มขึ้นจนถึง ๑-๒ ช้อนโต๊ะ ต่อไปเริ่มผสมไข่แดงต้มสุกยกลงไปในข้าวบด

๕ เดือน-ผสมเนื้อปลาละลายเย็ดลงในข้าวบดและน้ำต้มผัก ระวังอย่าให้มีก้างปลาติดไปด้วย

๖ เดือน-เพิ่มข้าวบดให้แทนนมได้ ๑ มื่อและผสมใบผักต้มบดละเอียดลงในข้าวได้ เช่น ใบผักกาดขาว ผักบุ้ง ใบตำลึงอ่อน หัวผักกาดเหลือง ฟักทอง ในระยะนี้อาจให้ขนมปังกรอบแก่เด็กเพราะฟันเริ่มขึ้น

๗ เดือน-ผสมเนื้อสับละเอียดในข้าวบด เช่น เนื้อไก่ เนื้อวัว เนื้อหมูและตับและให้ไข่ขาวได้

๘-๙ เดือน-เพิ่มข้าวบดผสมเนื้อสับละเอียดและผักต้มแทนนมได้เป็น ๒ มื้อและให้ขนมหวานได้บ้างเช่นสังขยา สาคุเปียง โดยให้หลังอาหารควาและค่อย ๆ หัดให้เด็กจับช้อน ตีมน้ำจากถ้วยเอง

๑๐-๑๒ เดือน-เพิ่มข้าวบดผสมเนื้อสับละเอียดและผักต้มแทนนมได้อีก ๑ มื้อ รวมเป็น ๓ มื้อ และค่อย ๆ ให้กับข้าวเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ แต่ให้เป็นอาหารอ่อนและรสไม่จัด

๒. ความรัก

เด็กทุกคนต้องการความรักความอบอุ่นและการดูแลอย่างใกล้ชิด ต้องการอยู่ในครอบครัวที่สงบสุข พ่อแม่ไม่ทะเลาะพุดตีกัน การแสดงความรักของพ่อแม่ต่อลูก ก็ไม่ควรแสดงออกมาในรูปแบบที่เหนียวรั้งกักกันระเบียบจัดหรือไม่มีระเบียบเลย ถ้าจะให้ตอบคำถามว่า ควรรักลูกอย่างไร คำตอบคือ ควรรักเขาด้วยกายวาจาและใจ รักให้กำลังพอดีและแสดงออกให้เขารู้

รักด้วยกายคือการแสดงความรักด้วยการโอบอุ้มกอดจูบ จูบ ป้อนอาหาร เลือกรักกระทำให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก บางคนรักลูกมากพุดลูกเหมือนของเล่นหรือกระสอบทรายจนเด็กกลัวก็มี การจับเด็กตัวเล็ก ๆ

โยนขึ้นไปบนอากาศไม่ควรทำ เคยมีที่พุดลาดเด็กถึงตายหรือพุดการมาแล้ว

รักด้วยใจ หมายถึงมีใจที่หวังดีต่อลูกอย่างแท้จริง ไม่ใช่ถึงหน้าตา เกียรติยศและความต้องการของตนเป็นส่วนใหญ่

รักด้วยวาจา หมายถึงคำพุดที่พุดต่อลูกอย่างอ่อนหวานนุ่มนวลทุกครั้ง แสดงความรักความปรานีจากน้ำเสียงที่พุดไม่ควรบ่นว่าอยู่ตลอดเวลาหรือพุดมากจนเด็กเองก็เบื่อหน่าย

๓. ความเข้าใจในพฤติกรรมของเด็ก

พ่อแม่ควรเข้าใจในการกระทำของเด็กในวัยต่าง ๆ ไม่ควรเคี่ยวเข็ญเด็กในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนเกินไปหรือเรียกร้องให้เด็กทำในสิ่งที่เด็กไม่สามารถกระทำ ในวัยเด็กมีการเจริญเติบโตมากทั้งทางกาย ทางสมองและทางจิตใจ

เด็กเกิดใหม่ช่วยตัวเองไม่ได้เลย แต่เมื่อเขาเติบโตขึ้นทีละน้อย เขาก็จะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มักจะชอบพุดว่า “ไม่” อยู่เสมอ แรก ๆ ก็สนใจกับแม่มากที่สุดเพราะใกล้ชิดมากที่สุด ต่อไปก็จะสนใจผู้อื่นที่อยู่รอบข้าง และต่อมาก็สนใจเพื่อน ๆ แม่บางคนน้อยใจว่าลูกไปสนใจพุดมากกว่าตัว เรื่องนี้แล้วแต่ใครให้ความสนทนสนมเอาใจใส่กับเด็กมากกว่ากัน

เด็กมักติดคน ๆ นั้น แต่พ่อแม่ไม่ควรแข่งหรือแย่งความสนใจจากผลผลิตซึ่งทั้งสองคนช่วยกันสร้างกันทำขึ้นมา เด็กที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมในวัยทารกมักมีความบกพร่องในบุคลิกและความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว

แม่ควรเรียนรู้ความต้องการต่าง ๆ ของลูกแต่ก็ไม่ควรตามใจเกินไป เช่น ให้กินทุกครั้งที่ร้อง บางทีเด็กร้องอาจไม่ใช่เพราะหิวก็ได้หรือบางคนก็อึดทนอยู่ตลอดเวลาจนเด็กเดินแทบไม่เป็น พ่อแม่บางคนเข้มงวดกับลูกเกินไปก็อาจทำให้ลูกกลายเป็นคนดื้อรั้นชอบต่อต้านทุกสิ่งทุกอย่าง อันอาจทำให้เกิดปัญหาในชีวิตเมื่อเติบโตขึ้นแล้ว

ฉะนั้นความเข้าใจในพฤติกรรมหรือการแสดงออกต่าง ๆ ของเด็กในวัยต่าง ๆ

เริ่มจากวัยทารก วัยเด็กเล็ก วัยก่อนเข้าเรียน วัยเรียน วัยรุ่น ฯลฯ จะนำมาซึ่งความรักความอบอุ่นในชีวิตของครอบครัวของท่าน

๔. ระเบียบวินัย

การอบรมให้เด็กรู้จักสิทธิหน้าที่ มีระเบียบวินัย อาจเริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ในบ้าน เช่นการรับประทานอาหารพร้อมพ่อแม่ ไม่ใช่เอาอาหารไปนั่งกินคนเดียวหน้าทีวี. การนอนเป็นเวลา การแปรงฟันทุกเช้าและก่อนนอน สอนให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตัวเอง เข้ากับผู้อื่นด้วย รู้จักช่วยเหลือผู้ใหญ่บ้าง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เด็กมีความรับผิดชอบ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ เห็นตัวอย่างที่ดีที่ถูกต้อง พ่อแม่ควรสนใจในการเล่าเรียนของลูก แต่ไม่ใช่ทำการบ้านให้จนลูกทำไม่เป็น พ่อแม่สามารถสั่งสอนให้เด็กมีความรู้จักรับผิดชอบตัวเองต่อสังคมได้ทีละน้อย ๆ และหากทำเช่นนี้แล้ว เมื่อเด็กเติบโตขึ้นก็คงจดจำยึดถือเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

ท่านได้ให้ ๑. อาหาร ๒. ความรัก ๓. ความเข้าใจ ๔. ระเบียบวินัยที่ดี ทั้ง ๔ ข้อแก่ลูกของท่านหรือยัง หากท่านให้ครบทั้ง ๔ ข้อแล้ว ท่านจะเป็นผู้ได้ชื่อว่ารักลูกอย่างจริงใจและถูกวิธี

ช่างบุ

มงกุฎกษัตริย์ ศิลปะสมัยรัตนโกสินทร์ เป็นมงกุฎของ สมเด็จพระราชินีในรัชกาลที่ ๑ เป็นงานกระดาดษหนัง และไม่กระแห่นะรัก ปิดทอง ประดับกระเจก อยู่ใน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรุงเทพฯ

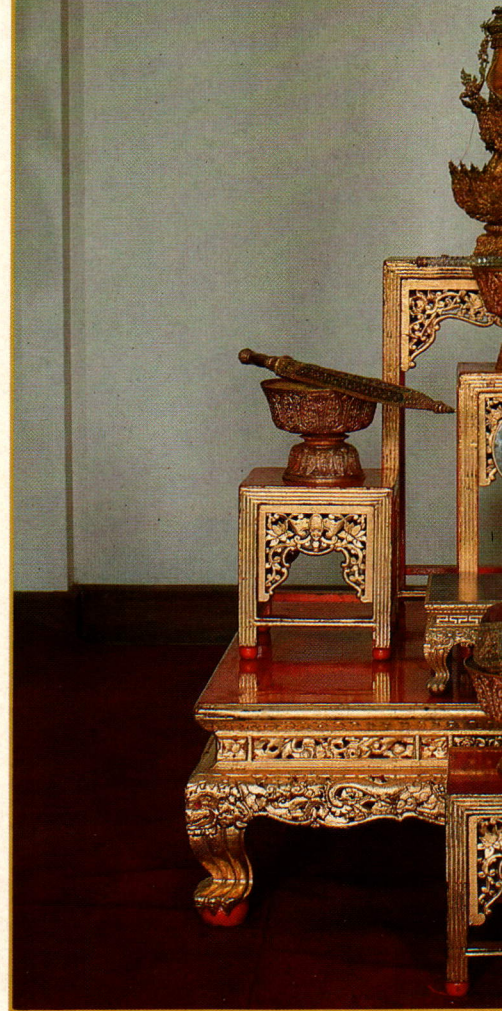
ทองพระกร พบที่กรุวัดราชบูรณะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลักษณะมีมือช่างเป็นการขึ้นกระเปาะรูปก่อนฝังพลอย การ ทำทองของไทยโบราณมี ๒ อย่างคือ ขึ้นกระเปาะ และชุดฝัง ปาด

๓

๒

๑

๑. ช้างบุทองคำฝัองญมณี เป็นช้างทรงเครื่องผูกเครื่องม
เป็น เชิงเคราฟ พบที่กรุวัดราชบูรณะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒. เครื่องนมัสการทองใหญ่เป็นเครื่องบูชาสำหรับใช้ใน
เชิงปึกฎาเทียนและพานทองป่องพุ่มข้าวตอกดอกไม้ธูปเทียน
๓. พระมาลาเจ้าสูง เป็นหมวกสักหลาด มีเกี้ยวทองคำล
สีเขียวแดง เป็นดอกสีกลีบ มีใบสันหรือปีกากาญจนฝัองเพ
ก้ามปู เกี้ยวที่ยอดลงยาสีเขียวแดง ฝัองเพชรชีกแบบโบราณ
๔. เครื่องราชกกุธภัณฑ์ ได้แก่ พระมหาพิชัยมงกุฏ พระ
ได้แก่ จัตุร พระมหาพิชัยมงกุฏ พระแสงขรรค์ พัดหรือแ
๕. พานพระชันหมาสสำหรับใหญ่ เป็นพาน ๒ ชั้น รูปสี่เ
๑ คู่ และตลับทรงมนทป ๑ คู่
๖. ถาดล้างหน้ารูปเท้าสิงห์ ถาดล้างหน้านั้นเป็นถาดทอง
ในการแต่งงานหรือบางครั้งจัดดอกไม้ธูปเทียนไว้ที่พิ
๗. เครื่องทอง ฝีมือช่างอยุธยาตอนต้น เป็นตลับหมาก

๕

๖

๗

เมื่อช่วงสมัยอยุธยาตอนต้น โปรดสังเกตวงที่จับชอกนกทำ
ยา ช้างรูปนี้มีอายุเก่ากว่า พ.ศ. ๑๙๖๘

มีแท่นไม้สลักปิดทองขนาดใหญ่รอง ประกอบด้วย
เฉพาะพานทองเป็นพานทอง ๒ ชั้น

สีเขียวแดง ลายเกี่ยวเป็นลายกรรไกร บนเกี่ยวมีกระจิงลงยา
แบบโบราณ มีลายรดคางทำด้วยทองคำกม ฝังประจำยาม
ว่ากาญจน์เป็นที่บังชนนการเวก ประกอบด้วยดอกไม้ว
รค์ ธารพระกร พัดหรือแล้ ฉลองพระบาท และอีกแบบหนึ่ง
องพระบาท

มุ่มไม้สิบหก ประกอบด้วย ของสำหรับเสียบพลู มังศรี

แต่เดิมใช้ตั้งล้าหน้าจริง ๆ ปัจจุบันใช้ใส่เครื่องมงคล
ทสสถานแห่งชาติ กรุงเทพฯ

วัดราชบูรณะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระแสงขรรค์ชัยศรีเป็นพระแสงขรรค์โบราณ
ฝีมือช่างขอม พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า
จุฬาโลก โปรดเกล้าฯ ให้ทำด้ามและฝักด้วย
ทองลงยาประดับมณี ใช้เป็นเครื่องราชกกุธ
ภัณฑ์ ตัวพระแสงขรรค์มีคมสองด้าน ที่โคน
พระแสงตอนต่อกับด้ามสลักเป็นรูปนารายณ์
ทรงครุฑคร่ำทอง

พระแสงดาบดำนาคสามเศียร รัชกาลที่ ๑
ด้ามและฝักสลักทอง เฉพาะที่ฝักสลักเป็น
ลายดอกไม้ ส่วนด้ามสลักเป็นรูปนาคสามเศียร
ฝังทับทิมหลังเบ้า

ดาบไทยโบราณแบบลานนาฝักและด้ามสลัก
ด้วยงาช้างฉลุโปร่ง ประกอบด้วยทองคำเป็น
ลายสลัก

ช่างบุ

เรื่องราวของช่างบุไม่มีเรื่องราวซับซ้อนมากนัก นอกจากว่าจะไม่ใช่ฝีมือที่ชำนาญและแม่นยำในการปฏิบัติงานแล้ว ก็ใช้ความรู้ทางด้านการผสมโลหะอีกด้วย เพราะเนื้อทองที่ใช้บุนั้น แล้วแต่ว่าจะเป็นเนื้อทองชนิดไหน เช่นการบุโลหะที่ใช้ทำภาชนะอย่างสามัญ ก็ใช้ทองที่เรียกว่า “ทองลงหิน” โดยเอาเนื้อทองมาหล่อของจีนมาหลอมใหม่ แล้วตีบุแผ่ออกเป็นรูปภาชนะ จากนั้นจึงลงหินขัดจนเรียบดังนั้นก็เรียกว่าทองลงหินก็เพราะเมื่อเสร็จแล้วมาลงหินขัดนั่นเอง

คำว่า “บุ” หมายถึงการตีแผ่ให้แบนออกเป็นรูปต่าง ๆ จะเป็นแผ่นแบนธรรมดาหรือจะเป็นรูปอะไรก็สุดแต่ ดังนั้นช่างบุจึงมีความจำเป็นมากสำหรับงานโลหะทุกชนิด นับแต่ทองแดง นาก เงิน และทองคำ ในคลองบางกอกน้อยมีตำบลหนึ่งชื่อ ตำบลบ้านบุ อยู่ทางแถบวัดสุวรรณารามทุกวันนี้ แต่ก่อนเป็นหมู่บ้านที่ผู้มีอาชีพบุชิ้นและภาชนะต่าง ๆ หลายอย่าง แม้กระทั่งกะทะทองถาดทองเหลือง ชันน้ำพานรองมีจอกเล็ก ๆ เป็นลูกชิ้นช่างบุอีกประเภทหนึ่งเป็นพวกทำบาตรพระแต่เรียกว่าช่างตีบาตร มีหมู่บ้านอยู่ที่ตำบลบ้านบาตรใกล้วัดสระเกศ นอกจากนั้นยังมีพวกบุทองคำหรือเงินเพื่อหุ้มพระพุทธรูป หรือทำเป็นพระบุโดยภายในโปร่ง พวกหลังนี้ทำงานประณีตมากขึ้นแต่อย่างไรก็ตาม บรรดาเครื่องราชูปโภค เครื่องประดับต่าง ๆ ก็มักจะต้องอาศัยช่างบุหรือมีงานช่างบุแทรกแซงอยู่ตาม

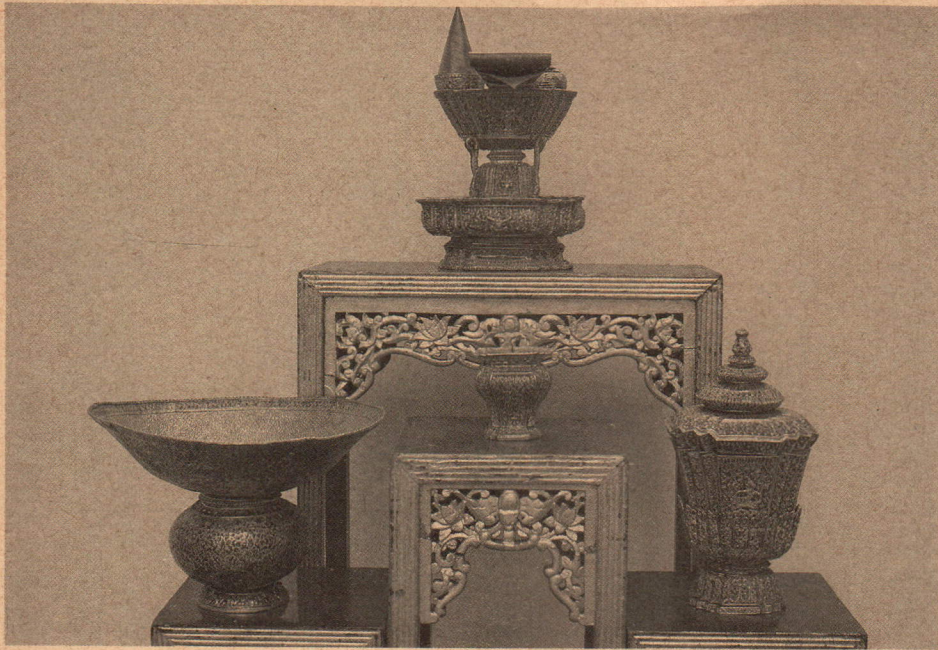

พระขรรค์ชัยคธาธิราชที่ ๗ สร้างในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นทองคำลงยาประดับเพชร ที่ปลายยอดทำเป็นห้ายอด ใช้ปักชนกมวยภักษ์แทนญักกาทัญจนี

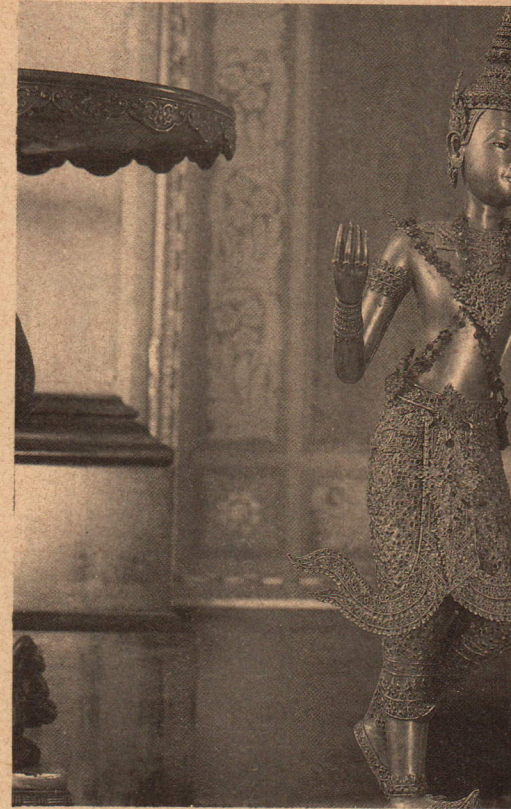
ส่วนของงานด้วยเสมอ

การบุเงินกับทองก็แตกต่างกัน เพราะเงินที่ใช้บุนั้น จะต้องมีส่วนผสมของทองแดงอยู่ด้วย เพื่อให้เนื้อเหนียว เวลาตีแผ่จะได้ไม่เป็นกาบส่วนเนื้อทองนั้นต้องเจือจางเล็กน้อย เพราะนากนั้นมีส่วนผสมของทองคำและทองแดงหรือเงินอยู่บ้างแล้ว สัดส่วนในการผสมก็ต้องว่ากันอีกในเรื่องของชนิดสิ่งของ ดังนั้นช่างบุจึงต้องมีความรู้ในเรื่องของการผสมโลหะอยู่ด้วย สิ่งสำคัญของโลหะประเภทที่จะใช้ในงานบุก็คือ จะต้องเป็นโลหะเนื้อเหนียว ไม่ใช่โลหะเนื้อแข็งแกร่งอย่างทองสัมฤทธิ์ที่ใช้หล่อ ดังนั้นการได้โลหะที่ผสมดีแล้วจึงสะดวกอย่างยิ่ง เช่นในภาคเหนือตีชิ้นเงินก็มักจะทำให้เงินเหนียวบาทสมัยเก่ามาหลอมแล้วตีแผ่ออกเป็นรูปชิ้นเพราะเป็นเงินที่ผสมได้สัดส่วนอยู่แล้ว

เจดีย์โบราณทางภาคเหนือ เช่นเชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย ส่วนมากมักจะหุ้มด้วยแผ่นโลหะซึ่งเป็นแผ่นแบน มีลวดลายประกอบทุกแผ่น เช่น เจดีย์หลวงที่วัดเจดีย์หลวง เชียงใหม่ มีประวัติกล่าวไว้ในเรื่องชินกาลมาลีปกรณ์(ฉบับของ ร.ต.แสง มนวิฑูร) ว่า “โปรดให้หุ้มองค์พระเจดีย์หลวงด้วยแผ่นทองแดงอันอาบด้วยน้ำตะโกทอง ตั้งแต่ยอดถึงฐานธรณี แล้วปิดทองคำเปลวอีกชั้นหนึ่ง” เจดีย์องค์นี้สร้างสมัยพระเจ้าติโลกราช แม้เจดีย์องค์พระธาตุนริญชัย จังหวัดลำพูน เจดีย์บนดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ ก็ล้วนแต่

เครื่องราชูปโภคชุดเล็ก สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๔ สำหรับสมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี เฉพาะพระมณฑปรัตนกรัณียาลัยไม่มีลิ้นหก

หุ้มแผ่นทองแดงทั้งลิ้น

ในสมัยอยุธยาตอนกลาง เมื่อสร้างพระพุทธรูปศรีสรรเพชญ์ ประดิษฐานในพระวิหารวัดพระศรีสรรเพชญ์ ซึ่งมีความสูงถึง ๘ วา ก็ยังหุ้มทองคำทั้งองค์ ดังปรากฏในพระราชพงศาวดารว่า “ฉลองพระพุทธรูปเจ้าพระศรีสรรเพชญ์ ครอบพระพุทธรูปมุกจากนั้น แต่พระบาทถึงยอดพระรัศมีสูงได้ ๘ วา พระพักตร์นั้นยาวได้ ๔ ศอก โดยกว้างได้ ๓ ศอก พระอุระกว้างได้ ๑๐ ศอก แลทองหล่อพระปฏิมากรเจ้าหนึ่งหมื่นสามพันซั่งทองคำหุ้มหนักสองร้อยแปดสิบหกซั่ง ข้างหน้านั้นทองเนื้อ ๗ น้ำ ๒ ขา หลังนั้นทองเนื้อหก น้ำสองขา...” ทำให้ทราบได้ว่าเมื่อหล่อองค์พระแล้ว ยังหุ้มด้วยทองคำอีกชั้นหนึ่ง การหุ้มทองคำจึงเป็นงานของช่างบุอย่างแน่นอน

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระพุทธรูปฉลองพระองค์พระบาทสมเด็จพระบรมัยกาธิราช และพระบรมชนกนาถนั้น ก็โปรดให้หุ้มทองคำทั้งสองพระองค์ คือพระพุทธรูปยอดฟ้าจุฬาโลก และพระพุทธรูปรัตนโกสินทร์ประดิษฐานอยู่เบื้องหน้าพระแก้วมรกตในอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ดังปรากฏในเรื่องพระราชฐาน โดย ศ.ดร.ประ-

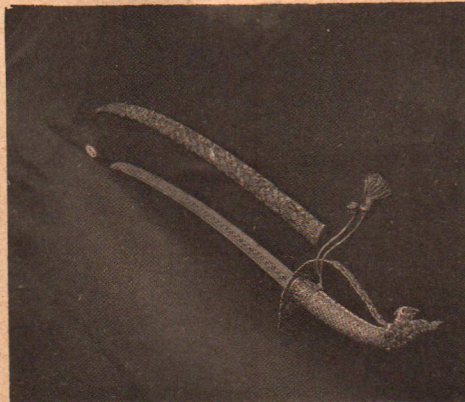
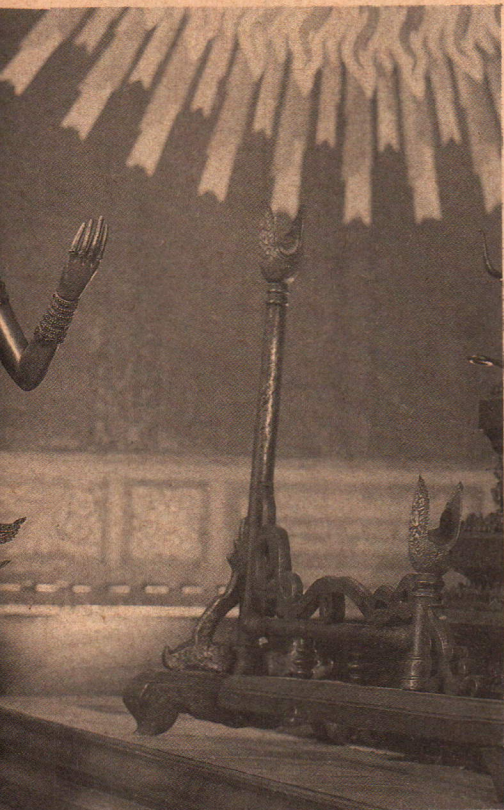
ดิษฐ์ ตอนหนึ่งว่า “พระพุทธรูปฉลองพระองค์สองรัชกาลนี้พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้สร้างเป็นพระพุทธรูปยืนสูง ๓ เมตร หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์แล้วหุ้มทองหนักพระองค์ละ ๓๘.๖๔ กิโลกรัม ทรงเครื่องต้นอย่างพระเจ้าจักรพรรดิ เครื่องทรงเป็นทองลงยาประดับมณี” แม้พระมหากษัตริย์ที่ประดิษฐานพระแก้วมรกต ก็หุ้มทองคำ ดังกล่าวไว้ในเรื่องบูรณะวัดพระแก้วสมัยรัชกาลที่ ๓ ว่า “แลพระมหากษัตริย์นั้นยอดเหล็กไม่มีลิ้นสองสูงแปดศอกคืบ แม่แผ่นสุวรรณธรรมชาตินั้นตั้งแต่ฐานเชิงปัทมขึ้นไปตลอดถึงยอดสุด” ทั้งหมดนี้แสดงว่างานของช่างบุมีมาแต่ครั้งโบราณจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

กรรมวิธีของช่างบุ ก็คงจะไม่พ้นทั้งเหล็กกับค้อนเหล็ก ซึ่งมีขนาดและรูปร่างต่างๆ กัน เช่น เมื่อเริ่มต้นตีเพื่อแผ่โลหะออก ก็จะต้องใช้ค้อนใหญ่ที่มีน้ำหนักมาก เมื่อแผ่ออกได้ขนาดดี ก็จะต้องบุด้วยค้อนขนาดย่อมลงมา หรือค้อนที่มีลักษณะเฉพาะ และเมื่อต้องการให้เกิดกระพุ้งพองออกก็จะต้องตีไล่อย่างเบา มือแต่สม่ำเสมอ กัน เป็นต้น

และเมื่อต้องการตีเป็นรูปร่างต่าง ๆ บางอย่างก็จะต้องใช้ชั้นบรรจุภายใน เพื่อตีด้านนอก

ให้เป็นรูปที่ต้องการด้วย การตีด้านนอกจึงเป็นการตีเพื่อแต่งรูป มิใช่เป็นการตีลายอย่างช่างฉลุลาย เพราะช่างฉลุลายมุ่งทำเพื่อให้เกิดลวดลายภายหลังที่ได้รูปร่างแล้ว เช่น ชันเงิน ก็จะต้องตีเป็นรูปชันเสียก่อน จากนั้นจึงให้ช่างฉลุลายลงมือทำงานต่อไป และหากช่างบุเป็นช่างฉลุเองก็ยิ่งรวบรัดง่ายเข้าอีกมาก

เมื่อเทียบคุณภาพระหว่างสิ่งของที่ช่างบุตีด้วยมือ กับสิ่งของที่ปั๊มด้วยเครื่องปั๊ม จะเห็นได้ชัดว่าสิ่งของที่ตีด้วยมือนั้นเนื้อแข็งแกร่งมาก ไม่บอบง่าย แต่สิ่งของที่ปั๊มด้วยเครื่องปั๊มนั้นบอบง่ายกว่า เพราะเนื้อไม่แข็งแกร่งเท่า เหตุด้วยการตีนั้นทำให้เนื้อโลหะอัดตัวกันแน่น แม้ว่าจะขยายตัวออกตามแรงกดก็ตาม แต่ความอัดตัวมีมากกว่า เหตุที่งานช่างบุในปัจจุบันน้อยลงก็เป็นเพราะสิ่งของที่สำเร็จรูปด้วยการปั๊มในปัจจุบันมีมาก และทำได้แปลก ๆ กว่าแบบเดิมที่ช่างบุเคยทำมาก่อน นอกจากนั้นยังรวดเร็วกว่า ดังนั้นช่างบุจึงพยายามหลีกเลี่ยงมาทำสิ่งของที่มีความประณีตมาก ๆ ซึ่งเครื่องจักรไม่สามารถจะเทียบได้

พระแสงดาบนาคนาคสามเศียร รัชกาลที่ ๕ ที่ตัวดาบ
ตอนบนฉลุโปร่งเป็นลายคดกริชคร่ำทอง ผักสลัก
ทองเป็นลายดอกไม้และมณฑลแปด ลงยาเฉพาะ
ลายใบไม้และดอกไม้

เทวดาหล่อโลหะกะไหล่ทอง ฝีมือพระองค์เจ้า
ประดิษฐวรการ ศิลปะสมัยรัชกาลที่ ๕ อยู่ในพระที่นั่ง
จักรีมหาปราสาท เป็นเทวดาที่ตั้งอยู่ข้างพระแท่น
ราชบัลลังก์สำหรับเชิญพระแสง

(บนซ้าย)

พระแสง ทำด้วยชนจามรี ด้ามเป็นแก้วเจียรไน ประกอบด้วยทองคำลงยา พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า
จุฬาโลก โปรดเกล้าฯ ให้สร้างเป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์

(บนขวา)

พัดวาลวิชนี พัดทำด้วยใบตาลปิดทอง ด้ามและเครื่องประกอบเป็นทองคำลงยาสีเขียวแดง

(ภาพล่าง)

ฉลองพระบาทเชิงอนเป็นฉลองพระบาทที่สร้างสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เป็นทองคำ
ข้อนี้ขอสันนิษฐานว่า ทรงใช้เฉพาะพิธีบรมราชาภิเษกเท่านั้น เพราะเป็นทองคำทั้งอัน ลายที่สลักประกอบ
ด้วยลายช่อหางไต้แบบดอกเทศลงยาสีเขียวแดง เฉพาะตัวดอกลงยาสีเขียว เกสรสีแดง ห่วงอนทำเป็นตุ้มแบบ
ดอกลำดวน มีคอดกลาง เฉพาะที่คอดกลางและที่ขอบ ตรงเหนือหลังพระบาททำเป็นลายกรวย ส่วนตรงที่
คอดกลาง ทำเป็นลายก้านดอกชนิดใบเทศฝักบุ๋มน้ำเพชร

ยาเสพติด

กับวัยรุ่นไทย

น.พ.เทพนม เมืองแมน

ปัญหาสารณสุขและปัญหาสังคมที่ยิ่งใหญ่ปัญหาหนึ่งของประเทศไทยในปัจจุบันคือ ปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะผงขาวหรือเฮโรอีน ได้มีการคาดคะเนว่าในปัจจุบันมีคนไทยติดผงขาวทั้งหมดราว ๖ แสนคน ซึ่งส่วนมากเป็นพวกวัยรุ่นคือ อายุ ๑๕-๒๐ ปีเศษ

บรรดาวัยรุ่นไทยทั้งชาย-หญิงมีทั้งหมดราว ๖ ล้านคนและวัยรุ่นก็ก่อปัญหาสังคม อาชญากรรม ฯลฯ ต่างๆ ไม่น้อย เนื่องจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ในแต่ละปีมีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดต้องขึ้นศาลเด็กราว ๔ พันกว่าคน และเรื่องยาเสพติดก็เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเป็นส่วนใหญ่

ท่านผู้อ่านสงสัยว่าทำไมบ้านเมืองเรา ยาเสพติดถึงแยะ

คำตอบก็คือแหล่งผลิตฝิ่น เฮโรอีน ฯลฯ มันอยู่ในตอนเหนือของประเทศไทย แถวๆ เชียงราย พม่าและลาว ซึ่งเขาเรียกว่า “สามเหลี่ยมทองคำ” ดันฝิ่นก็ปลูกกันบนเขาสูง ดอกฝิ่นจะบานราวเดือนกุมภาพันธ์ ดอกคล้ายดอกทิวลิป มีสีแดงขาว และสีขาว ดูสวยงามมากทีเดียว หากไม่นึกถึงผลผลิตที่ทำให้คนติดกันอมนมทั่วประเทศ

บางท่านอาจสงสัยว่า หากสูบหรือฉีด เวลาติดแล้วเป็นอย่างไร

คำตอบก็คือทรมานมาก

เฮโรอีนหรือผงขาวของไทยนั้น มีความบริสุทธิ์มากกว่า ๙๕% ส่วนเฮโรอีนที่สหรัฐอเมริกาหรือยุโรป ซึ่งถูกลำเลียงไปจากทางเหนือของไทย มีความเข้มข้น

เพียง ๕% หรือไม่ถึง ฉะนั้นของไทยที่มี
จำหน่ายในประเทศไทยจึงมีความแรงกว่า
มาก ใช้ ๑-๒ ครั้งก็อาจติดได้ เมื่อติดแล้วพอ
ถึงเวลาที่ร่างกายต้องการยาเสพติดและไม่ได้
รับ ก็เกิดอาการรุนแรงหลายอย่าง เช่น
น้ำตาไหลพราก มือไม้สั่นไปหมด ปวด
ท้อง ปวดตามตัวอย่างรุนแรง ฯลฯ อาการ
เช่นนี้จะเกิดขึ้นทันที โดยเราพยายามลืมนั่น
มันก็ไม่ลืมเรา เมื่อเกิดอาการทรมานเช่น
นั้น ผู้ป่วยก็ต้องการยาเสพติด เช่นฉีดเข้าเส้น
เลือดเพื่อให้อาการรุนแรงนั้นหายไป บรรดาผู้
ติดยาเหล่านี้จะใช้เวลา ๑๐๐-๒๐๐ บาท
ต่อวัน เพื่อไปซื้อยามาฉีดไม่ให้เกิดอาการ
หากไม่มีเงินก็อาจออกไปวิ่งราว ลักทรัพย์
หรือขายตัวเพื่อหาเงินมาซื้อยา

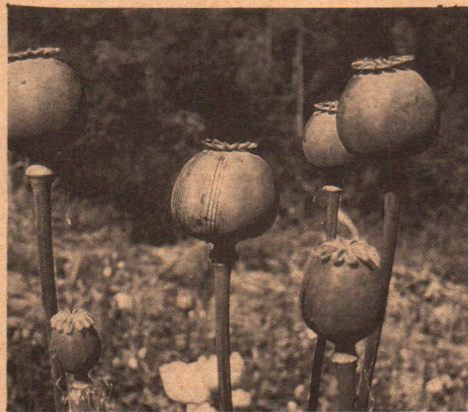
นี่แหละครับ ความร้ายแรงของเฮโรอีน
ซึ่งเป็นยาเสพติดที่สำคัญที่สุดของประเท
ไทยในขณะนี้ และเฮโรอีนนี้หากฉีดเข้าเส้น
เลือดตัวเองมากเกินไปขนาด ก็จะสามารถฆ่าตัว
ได้อีกด้วย

ในปี พ.ศ.๒๕๒๑ ผู้เขียนได้ทำการสัมภาษณ์
ภรรยาผู้ติดยาอายุ ๑๕-๒๐ ปี ทั้งในกรุงเทพฯ
และต่างจังหวัด จำนวน ๑๐๐ คน เกี่ยวกับ
ประสบการณ์ด้านยาเสพติด ติดยาเหล่านี้
นี้ครึ่งหนึ่งอยู่ในโรงเรียนและอีกครึ่ง
หนึ่งทำงานโรงงาน ได้ข้อมูลที่น่าสนใจมาตี
แผ่กันดังนี้คือ ติดยาเหล่านี้ ๙๕% นับถือ
ศาสนาพุทธมาจากครอบครัวที่มีฐานะปาน
กลาง พวกที่ทำงานในโรงงานมักจะมาจาก
ครอบครัวที่ทำอาชีพกสิกรรมเป็นส่วนมาก

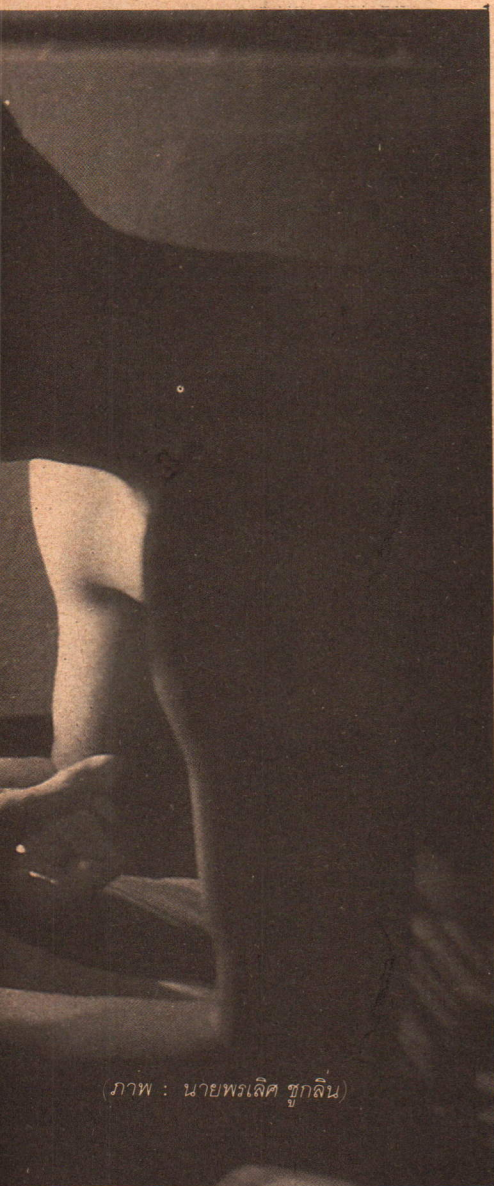
แหล่งที่ปลูกและผลิตฝิ่น เฮโรอีน อยู่ทางตอนเหนือของประเทศไทย ที่เรียกกันว่า "สามเหลี่ยมทองคำ"

ดอกฝิ่นจะบานราวเดือนกุมภาพันธ์ ดอกคล้ายดอก
ทิวลิป มีสีแดงขาว และสีขาว

มอร์ฟีน ชีวจิต

(ภาพ : นายพรเลิศ ชุกลิน)

เมื่อถามเขาว่า รู้ไหมว่ายาเสพติดชนิดไหนก่อให้เกิดปัญหามากที่สุด ส่วนมากรู้ดีและบอกว่า “เฮโรอีน” พวกกัญชา ยา “ม้า” หรือ ยานอนหลับ เขาบอกว่าปัญหาน้อยกว่ามาก

ในด้านสาเหตุที่ไปใช้ยาเสพติดก็พบว่า เพื่อนชักจูงและตัวเองอยากทดลองและตัวไม่คิดว่า ทดลองเพียงครั้งสองครั้งแล้วจะติดได้ พอติดขึ้นมาแล้วก็ยุ่งกันไปหมด เพราะไม่รู้จะไปรักษาที่ไหน กลัวตำรวจจับ กลัวพ่อแม่รู้สารพัด พอถึงเวลาไม่ได้ยา อาการมันก็เกิดขึ้น ต้องขมขานหาเงินไปซื้อยามาให้ได้ ฉะนั้นพ่อแม่ทั้งหลายจึงดูแลบุตรหลานของท่านให้ดี ถ้าเห็นท่าทางน่าสงสัย มีอาการผิดปกติมือไม้สั่น ใสแว่นดำเสมอ (พวกติดยา มักใส่แสงสว่างมากไม่ได้ เคืองตามาก) ปวดท้องมาก ฯลฯ รีบพาไปตรวจรักษาที่โรงพยาบาลเสีย อย่ากลัวว่าตำรวจจะจับ ขณะนี้เขามีกฎออกใหม่ว่า ถ้าติดยาและมารักษาตัวที่โรงพยาบาลโดยใจสมัคร ตำรวจจะไม่จับ

วิธีตรวจว่าติดยาเสพติดหรือไม่ เขามักตรวจดูว่าที่แขนมีรอยเข็มฉีดยาไหม ฆานตาหดเล็กกว่าปกติไหมและตรวจปัสสาวะ ฯลฯ ส่วนมากที่ไปติดยาเพื่อนเลว ๆ พาไปหรือกลุ่มมอกกลุ่มใจเกี่ยวกับสภาพในครอบครัว จึงหาทางออกในทางที่ผิด

พอถามวัยรุ่นว่า รู้เรื่องยาเสพติดว่ามีกี่ชนิด รู้จากใคร ส่วนมากไม่ค่อยรู้กันหรอกครับ คือรู้อย่างงู ๆ ปลา ๆ ฟังเพื่อนเล่ามาเป็นส่วนใหญ่ พวกนักเรียนก็อาจทราบจาก

การสอนในวิชาสุขศึกษา เพียง ๓ ใน ๑๐๐ คน ที่บอกว่าคิดว่าตัวเองรู้เรื่องยาเสพติดมากเพียงพอ ส่วนมากบอกว่าไม่รู้และอยากมีความรู้ เพื่อจะได้ป้องกันได้ วัยรุ่นที่ทำงานในโรงงานยังไม่มีความรู้เรื่องยาเสพติดเลย เมื่อถามว่า รู้ไหมว่ายาเสพติดมีขายในโรงเรียนหรือโรงงานของหนูไหม หนูจากโรงเรียน ๓ ใน ๑๐ คน บอกว่ามีขายในโรงเรียน และวัยรุ่น ๑ ใน ๑๐ คน จากโรงเรียนก็บอกว่าของผมก็มีขาย

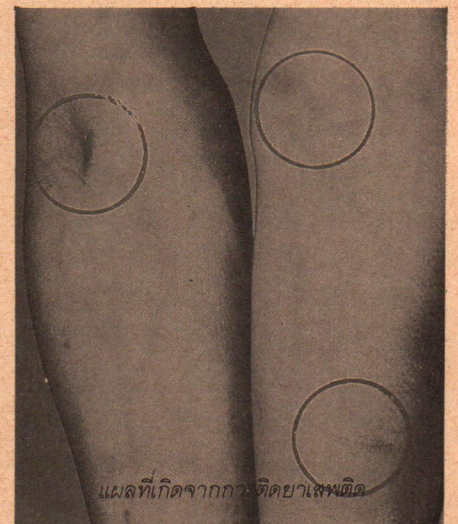
ตัวเลขจริงคงสูงกว่านี้มาก เพราะพบที่ไม่ตอบมีเยอะ

เมื่อถามว่าเคยใช้ยาเสพติดชนิดไหนบ้าง พบว่าวัยรุ่นในโรงงานเคยใช้ยาเสพติดมากกว่าพวกนักเรียน ๓-๔ เท่า พวกยาเสพติดที่ใช้กันมากที่สุดคือกัญชา ยาม้าหรือยาขยันและยานอนหลับบางชนิด พวกที่บอกว่าเคยเห็นแต่ไม่เคยใช้มีมากกว่า ๕๐% ข้อนี้น่ากลัว เพราะถ้าเห็นอยู่บ่อย ๆ ครั้ง คงลองใช้เข้าสักวันหนึ่งแน่ ๆ เพราะความอยากรู้อยากเห็นอยากลอง พอติดเข้าก็ยุ่งจากการศึกษาวิจัยหลายสถาบันในกรุงเทพฯ พบว่าพวกเด็กนักเรียนที่ติดเฮโรอีนมาจากครอบครัวที่มีอันจะกิน แต่พ่อแม่ไม่เอาใจใส่กับความเป็นอยู่ของลูกหรือมีปัญหาครอบครัวแตกแยก ทะเลาะกันเป็นประจำจนเด็กเกิดอาการประสาทจัดต้องหาทางออกเพื่อลืมเรื่องต่าง ๆ ที่รบกวนจิตใจของเขาอยู่ตลอดเวลาทุกวัน

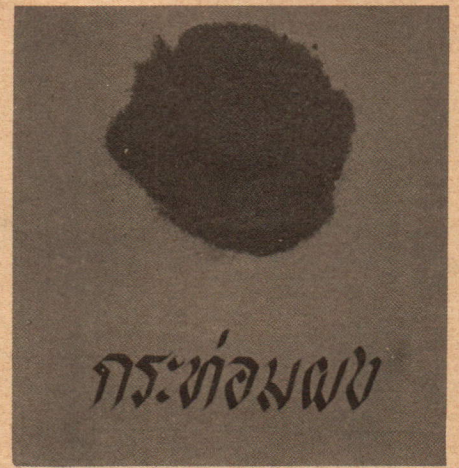
เมื่อถามว่ามีเพื่อนที่ติดยาบ้างไหม

อุปกรณ์การฉีดยา

แผลที่เกิดจากการติดยาเสพติด

ใบกระท่อม

กระท่อมผง

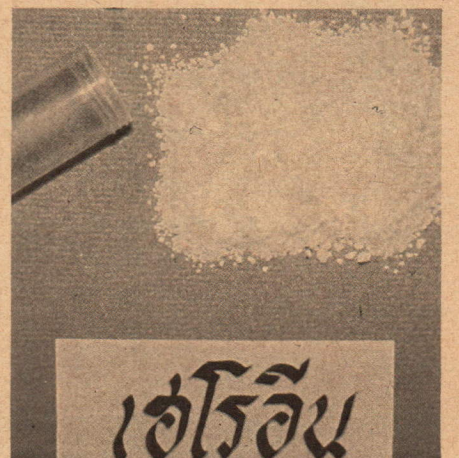
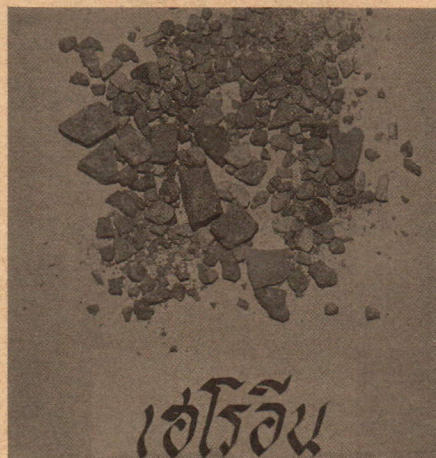
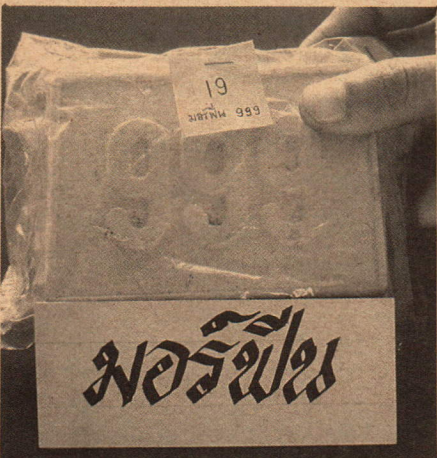

กัญชา

PREPARED OPIUM

ฝิ่นสกัด

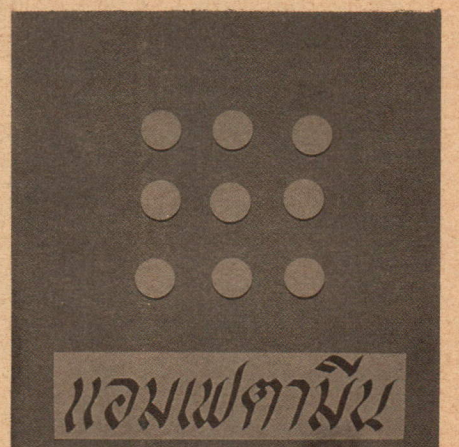
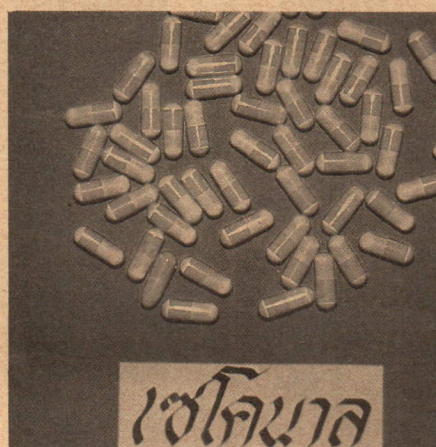
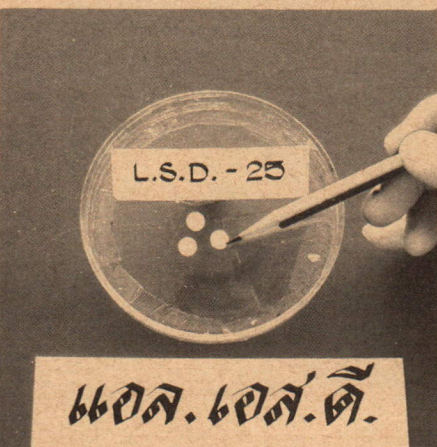
มอร์ฟีน

มอร์ฟีน

เฮโรอีน

เฮโรอีน

แอล.เอส.ดี.

เฮโคบาล

แอมเฟตามีน

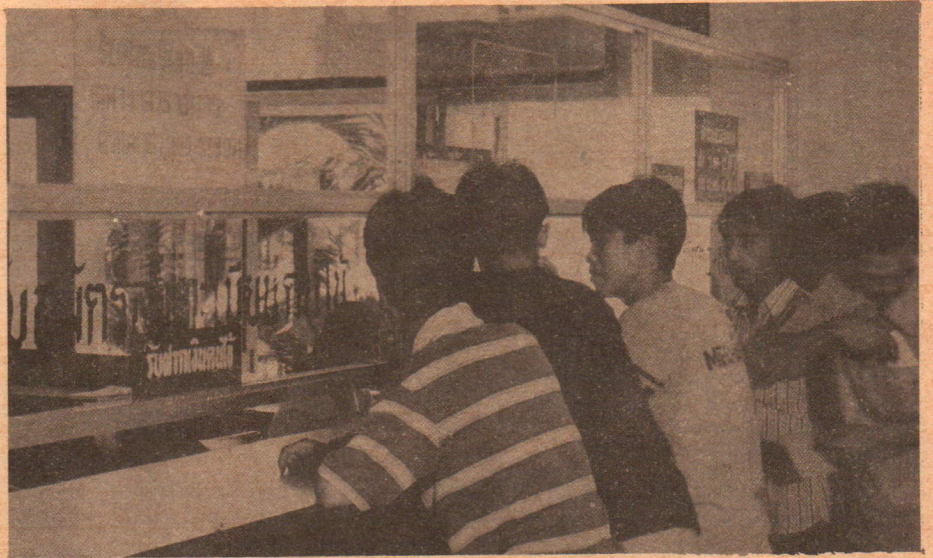
สำหรับนักเรียน ๑๗% บอกว่ามีเพื่อนที่ติดยาเสพติด และ ๑๓% ของกลุ่มวัยรุ่นจากโรงงานบอกว่า มีเพื่อนที่ติดยาอยู่ พอเราถามว่า เมื่อเพื่อนติดยาแล้วเราพยายามช่วยเขาอย่างไร ราว ๓๐% บอกว่าแนะนำให้เพื่อนเลิกใช้ยาเสีย พูดนะมันง่ายครับ ทั้ง ๆ ที่คนติดยายากจะเลิก โดยเลิกใช้ แต่ถ้าไม่ได้รับการรักษา โรคมันหายเองไม่ได้ พอถึงเวลาต้องการยาและไม่ได้ยาเสพติด อาการมันก็เกิดขึ้นอีก การรักษาที่ถูกต้องนั้นจะใช้เวลาราว ๑๐-๑๕ วัน เรียกว่า “การดับพิษยาเสพติด” (DETOXIFICATION) ใช้วิธีการหลายอย่าง เช่น ให้กินยา METHADANE ให้กินสมุนไพรหรือฝังเข็มที่ใบหู จนอาการต้องการยาเสพติดไม่มีเกิดขึ้นอีก แต่ก็ยังไม่หาย ๑๐๐% นะครับต้องนำมาฟื้นฟูสุขภาพให้แข็งแรง ให้อาหารที่ดีและป้องกันมิให้ได้รับการชักชวนให้ไปใช้ยาเสพติดอีก มิฉะนั้นก็จะกลับไปติดยาได้อีก

“เด็กไทยคือหัวใจของชาติ”

ข้อความอันนี้ถูกต้องและสำคัญมากที่สุด หากหัวใจนี้เป็นโรคแล้ว ร่างกายคือประเทศในอนาคตจะอยู่ไปได้อย่างไร ทุกครอบครัวจะต้องเอาใจใส่ดูแลความทุกข์สุขของบุตรหลานของท่าน ป้องกันมิให้โรคนี้มาเพาะเชื้อ ทำให้เกิดโรคในบุตรหลานของท่านได้ ครูที่โรงเรียนก็มีความสำคัญไม่น้อยกว่าทางบ้านที่จะช่วยป้องกันภัยในเรื่องนี้และประการสุดท้ายคือวัยรุ่นทั้งหลายก็ต้องป้องกันตัวเองด้วย จงอย่าทดลองใช้ยาเสพติดทุกชนิด โดยเฉพาะเฮโรอีน เพราะสิ่งนี้จะทำลายอนาคตอันสดใสของท่านและหากเกิดปัญหาขึ้นแล้ว จงบอกพ่อแม่พี่น้องให้รับพาไปรักษาตัวโดยเร็ว

โรคนี้รักษาให้หายได้เด็ดขาด หากทุกฝ่ายช่วยป้องกันปัญหายาเสพติดคงลดลงไปแน่นอน

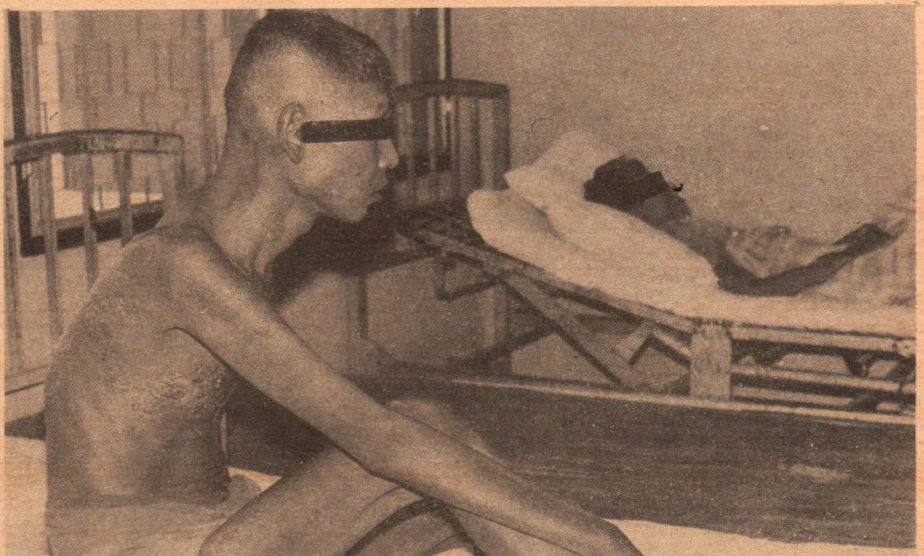
ภาพได้รับความเอื้อเฟื้อจาก งานโสตทัศนศึกษา กองป้องกันยาเสพติด

ผู้ที่คิดได้และต้องการเลิกยาเสพติด ควรเข้ารักษาตัวตามสถานพยาบาล

ผู้ที่เข้ารักษาตัวที่ถ้ำกระบอก จังหวัดสระบุรี

ท่านอยากเป็นเช่นนี้หรือ?

การสาธารณสุขมูลฐาน ในประเทศไทย

นายแพทย์ปรีชา ดีสวัสดิ์

๑. นโยบายของประเทศไทยใน การดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน

๑. ให้ถือว่าการสาธารณสุขมูลฐานเป็นนโยบายสำคัญของการสาธารณสุขของชาติในอันที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนส่วนใหญ่ของคนในชาติ โดยจะก่อให้เกิดมาตรฐานของสุขภาพอนามัยของทุกคนในระดับหนึ่งที่ทุก ๆ คนจะมีโอกาสได้รับ ซึ่งจะเป็นธรรมแก่คนในชาติมากยิ่งขึ้นและให้ถือว่า งานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชุมชน

๒. ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ทุกหน่วยงานดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายนี้ โดย

๒.๑ ให้กระทรวงสาธารณสุขกำหนดงานนี้ขึ้นเป็นโครงการระยะยาวที่สำคัญโครงการหนึ่งของโครงการพัฒนาสาธารณสุข และดำเนินงานให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย

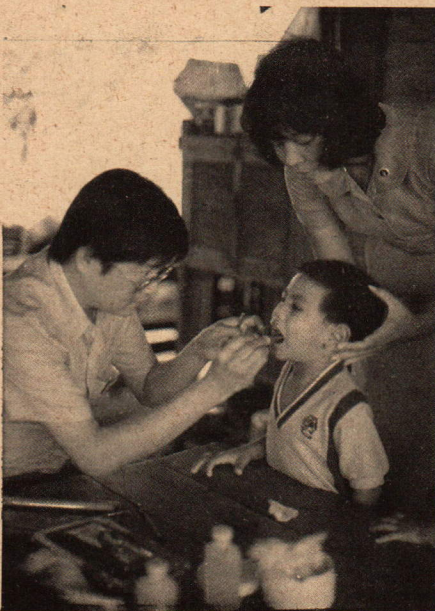
๒.๒ ให้นหน่วยงานที่สนับสนุนโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อันได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณ และสำนักงาน ก.พ. ให้การสนับสนุนแก่โครงการนี้ตามความจำเป็น

๒.๓ ให้มีคณะกรรมการระดับชาติขึ้นคณะหนึ่ง เป็นคณะกรรมการบริหารและประสานงานการสาธารณสุขมูลฐาน ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กอ.รมน. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารและประสานงานของโครงการสาธารณสุขมูลฐาน และหากมีความจำเป็นและเมื่อเป็นการสมควรก็ให้กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการการสาธารณสุขมูลฐาน ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ

๒.๔ ในการดำเนินงานของโครงการนี้ ให้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการฟื้นฟูการใช้สมุนไพร และยาแผนโบราณอย่างจริงจัง เพื่อเผยแพร่การกระจายให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแก่การดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน

๒. ประวัติความเป็นมา

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ นายแพทย์สมบุรณ์ วัชรวิทย์ ได้ร่วมกับองค์การอนามัยโลก ทำการศึกษาการใช้บริการสาธารณสุขของประชาชนที่สถานีอนามัยทุกระดับโดยอาศัยการสังเกตการปฏิบัติงานและระเบียบราย

งานของสำนักงานผดุงครรภ์ สถานีอนามัย
ชั้น ๒ และสถานีอนามัยชั้น ๑ ในสมัยนั้น
ผลการศึกษาพบว่า การใช้บริการสาธารณสุข
ของรัฐทั้งทางด้านการรักษาพยาบาล การ
ควบคุมป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ
มีอัตราการใช้บริการต่ำมาก โดยเฉพาะ
แล้วไม่ถึงร้อยละ ๑๐ โดยเฉพาะการใช้
บริการทางด้านการส่งเสริมสุขภาพ และ
ป้องกันโรค ยังมีอัตราการใช้บริการที่
ต่ำอย่างเห็นได้ชัดจนมาก

จากสาเหตุดังกล่าว เพื่อจะหาวิธีการ
จะขยายบริการสาธารณสุขให้ครอบคลุม
เข้าถึงประชาชนในชนบทให้มากขึ้น ในปี
พ.ศ. ๒๕๐๙ จึงได้ไปทดลองดำเนินการ
โครงการทดลองที่จังหวัดพิษณุโลก ซึ่ง
ได้รับความสนับสนุนจากองค์การอนามัยโลก
เรียกว่า Strengthening Rural Health Project
ด้วย พยายามเพิ่มประสิทธิภาพของ
เจ้าหน้าที่ระดับตำบลให้มีความสามารถ
มากขึ้น โดยการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่
สาธารณสุขในระดับตำบล ทุกตำบล
เพื่อเพิ่มความรู้ทางด้านการรักษา
พยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ และการ
ป้องกันโรคให้มากขึ้น พร้อมทั้ง
สนับสนุนเครื่องมือเครื่องใช้ให้ครบ
และเพียงพอ นอกจากนั้นยังได้นำ
เอาประชาชนฝึกหัดที่สถานีอนามัย
แล้วคัดเลือกไปเรียน พนักงานอนามัย
และผดุงครรภ์ เพื่อให้กลับไปปฏิบัติงาน
ที่เดิมในท้องถิ่นนั้น เป็นการ
ป้องกันการโยกย้ายของเจ้าหน้าที่อีกด้วย

ผลการดำเนินงานปรากฏว่า แม้จะ
ดำเนินการดังกล่าวแล้ว การครอบคลุม
บริการสาธารณสุขก็ยังไม่เพิ่มขึ้น
แต่ได้รูปแบบของการขยายบริการ
สาธารณสุขของรัฐที่จะกระจายไป
ยังตำบลต่าง ๆ

ในช่วงเวลาไล่เลี่ยกันกับการ
ดำเนินงานดังกล่าว ประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๗
ที่จังหวัดเชียงใหม่ นายแพทย์อมร
นนทสุต นายแพทย์อนามัยจังหวัด
ขณะนั้น ได้ทดลองดำเนินการใน
ลักษณะคล้ายคลึงกันขึ้นที่อำเภอ
สารภี จังหวัดเชียงใหม่โดยเน้น
ในเรื่องของเวชศาสตร์ชุมชน
(Community Medicine) ซึ่งเป็น
โครงการร่วมกันระหว่างกระทรวง

สาธารณสุขกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ในการพัฒนาการฝึกอบรมนักศึกษา
แพทย์ให้เห็นความสำคัญของการ
สาธารณสุขในชุมชน โดยหวังว่า
เมื่อนักศึกษาแพทย์เหล่านั้นเรียน
จบแล้วจะออกไปอยู่ตามสถานีอนามัย
และโรงพยาบาลต่าง ๆ ในชนบทมากขึ้น
เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลน
แพทย์และเป็นการกระจายแพทย์ไป
สู่ชนบทมากขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษา
ทั้ง ๒ แห่ง ในช่วงนั้น ก็ยังไม่ปรากฏ
ผลชัดเจน จึงได้มีการทบทวนโครงการ
กันใหม่ทั้งโครงการที่พิษณุโลก และ
เชียงใหม่ โดยนำเอาแนวความคิด
บางส่วนของการโครงการพิษณุโลก
ไปดำเนินการที่สารภีโดยการขยาย
สถานีอนามัยตำบลให้เต็มทุกตำบล
มีการศึกษาอบรมเจ้าหน้าที่
จัดระบบนิเทศงาน มีการขยาย
กิจกรรมการบริการของโรงพยาบาล
อำเภอสารภี อย่างกว้างขวาง เน้น
ในเรื่องการเยี่ยมบ้านในท้องที่โดยใช้
ลักษณะการเยี่ยมบ้านของมาลาเรีย
เป็นหลักในการดำเนินงานซึ่งหวังว่า
จะมีผลกระทบต่อบริการสาธารณสุข
ทั้งทางด้านรักษาพยาบาล การ
ป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ
แต่ผลก็ไม่ดีขึ้นเท่าที่ควร เพราะ
มีปัญหาเรื่องความสามารถของ
เจ้าหน้าที่ เพราะไม่สามารถไป
เยี่ยมได้ทุกฤดูกาล จึงมีผลกระทบ

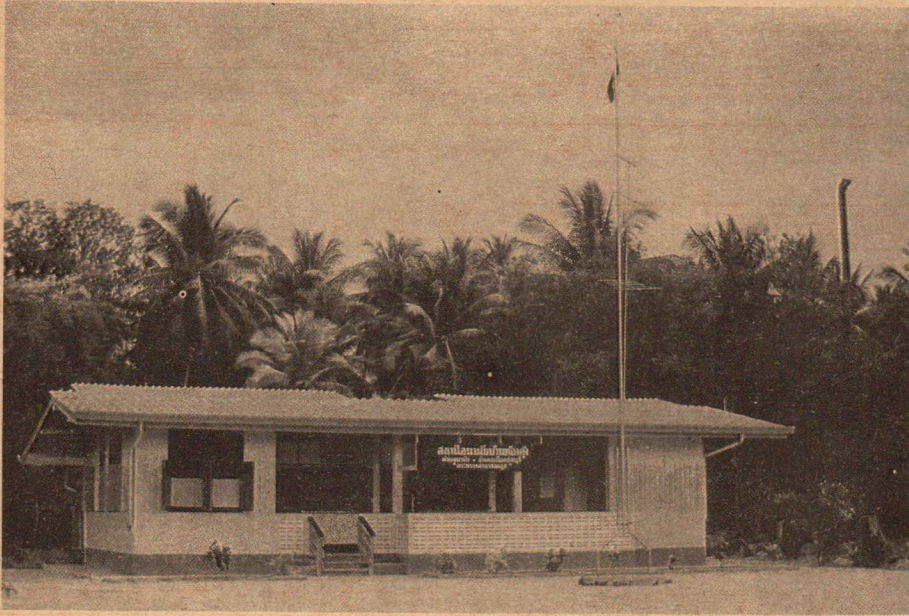
โดยตรงกับบริการสาธารณสุข ซึ่งปรากฏ
ว่า การใช้บริการสาธารณสุขยังต่ำอยู่
ซึ่งดีขึ้นเล็กน้อยเท่านั้น

เมื่อเป็นดังกล่าแล้ว คณะกรรมการ
ดำเนินงานของโครงการสารภี จังหวัดเชียงใหม่
(ซึ่งในขณะนั้นประกอบด้วยนายแพทย์
สมบุญ วัชรวิทย์ นายแพทย์อมร นนทสุต
นายแพทย์ไพโรจน์ นิงสานนท์) จึงได้
ทบทวนนโยบายใหม่ว่าจะดำเนินการแก้ไข
เสียใหม่ โดยเอาประชาชนมีส่วนร่วม
ในการดำเนินงาน จากเหตุผลที่มองเห็น
ว่า อัตราการใช้บริการยังอยู่ในอัตราต่ำ
นั้น เพราะขาดความร่วมมือจากชุมชน
(Community Participation) ประชาชน
ไม่เข้าใจลักษณะของการบริการและการใช้
ประโยชน์จากบริการ จึงได้ดำเนินการใหม่
โดยคัดเลือกชาวบ้านมารับการฝึกอบรม
ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ

- การรักษาโรคง่าย ๆ ที่พบบ่อย ๆ ในท้องถิ่น
- ความสำคัญของการให้ภูมิคุ้มกันโรค
- การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม โดยเน้นเรื่องส้วม น้ำดื่ม
- โรคพยาธิ

โรงพยาบาล

สถานีอนามัย

- มาลาเรีย ฝึกให้ชาวบ้านเจาะเลือด และให้การรักษารักษาขึ้นต้น เพื่อควบคุมมาลาเรีย

- การวางแผนครอบครัว โดยให้ผู้ที่เข้ารับการอบรมแล้วไปแนะนำการวางแผนครอบครัว ติดตามการวางแผนครอบครัว ซึ่งในชวงนั้น เน้น ยาเม็ดคุมกำเนิด ซึ่งผู้ที่ได้รับการคัดเลือกมารับการอบรมนี้ ได้แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มด้วยกัน คือ

กลุ่มแรก ทำหน้าที่ทุกอย่างรวมทั้งให้การรักษาพยาบาลด้วยเรียกว่า “อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน” (Village Health Post) ซึ่งตรงกับในปัจจุบันเรียกว่า อสม. (Village Health Volunteer)

กลุ่มที่ ๒ ทำหน้าที่กระจายข่าวความรู้ทางด้านสาธารณสุข รับข่าวการเจ็บป่วย โรคระบาด ฯลฯ เรียกว่า “ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข” ซึ่งตรงกับในปัจจุบันเรียกว่า ผสส. (Village Health Communicator)

ซึ่งอาสาสมัครทั้ง ๒ กลุ่มนี้ดำเนินงานในรูปของอาสาสมัคร เป็นภาคบริการสาธารณสุขของประชาชนโดยร่วมมือกันจัดการสาธารณสุขของหมู่บ้านลักษณะการดำเนินงานเป็นการดำเนินงานสาธารณสุขผสมผสาน ทั้งการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรค โดยได้รับการสนับสนุนจากภาคของจริงโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ๖๐ วารสารไทย

สุขเป็นผู้ช่วยเหลือทางด้านวิชาการ ข้อมูลข่าวสารการให้การศึกษาต่อเนื่อง และระบบส่งต่อผู้ป่วย

ซึ่งผลของการดำเนินการดังกล่าวประมาณ ๑ ปี ได้มีการรวบรวมข้อมูล พบว่าอัตราการใช้บริการได้ เพิ่มขึ้นจนเห็นได้ชัด โดยเฉพาะในส่วนของ การส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคหลังจากนั้น จึงได้ขยายพื้นที่ทดลองจนครบทุกตำบลของอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

กระทรวงสาธารณสุข ได้อาศัยรูปแบบเดียวกันนี้ไปดำเนินการในจังหวัดอื่น เช่น นครราชสีมา ได้มีการฝึกอบรม อสม./ผสส. ขึ้น และมีการประเมินผลที่ผลของการดำเนินงาน ปรากฏเป็นที่น่าพอใจในการที่จะทำการครอบคลุมบริการสาธารณสุขดีขึ้น

สรุปแล้วจะเห็นว่า ถึงแม้จะมีการจัดบริการสาธารณสุขที่ดี เต็มรูปอัตรากำลังเครื่องมือ เครื่องใช้ ยา เวชภัณฑ์ และการจัดบริการอย่างดีเพียงใดก็ตาม การครอบคลุมบริการสาธารณสุข จะไม่เพิ่มขึ้นเท่าที่ควร ถ้าหากไม่มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยเฉพาะในชนบทที่ประชาชนมีภาวะความเป็นอยู่ เศรษฐกิจและการศึกษาต่ำ

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ กระทรวงสาธารณสุข

ได้นำแนวความคิดในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน (Primary Health Care) นี้มาเริ่มดำเนินการโดยได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสาธารณสุขตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๔ (๒๕๒๐-๒๕๒๔) เรียกว่า “แผนงานสาธารณสุขมูลฐาน” โดยตั้งเป้าหมายการดำเนินงานคัดเลือก และอบรมสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (ผสส.) ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานให้ครอบคลุมพื้นที่หมู่บ้าน ประมาณร้อยละ ๕๐ ของหมู่บ้านในชนบท เมื่อเสร็จสิ้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๔ ซึ่งปัจจุบันนี้ได้ดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ไปแล้ว ๖๘ จังหวัด (ยกเว้นจังหวัดลำปาง พะเยา เชียงราย และกรุงเทพมหานคร) ๖๒๐ อำเภอ ๔,๘๐๐ ตำบล ๑๗,๓๐๐ หมู่บ้าน

พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อให้การดำเนินงานเรื่องการสาธารณสุขมูลฐานเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยหวังว่าจะให้ประชาชนในชนบทและแหล่งสลัมต่างๆ ได้มีสุขภาพอนามัยดี ซึ่งมีผลเกี่ยวโยงถึงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญของประเทศ คณะรัฐมนตรีจึงได้อนุมัติให้โครงการสาธารณสุขมูลฐานเป็นโครงการที่ ๒๐ ในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ ในเดือนธันวาคม ๒๕๒๒ และในช่วงเวลาใกล้เคียงกันนี้เองคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ประกาศนโยบายของประเทศในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานดังกล่าวแล้ว

หลังจากนั้น เพื่อให้บริการสาธารณสุข สามารถครอบคลุมประชากรได้ทั่วถึงนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนในรูปแบบของการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน ซึ่งจะต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการและการใช้บริการดังกล่าว ต้องอาศัยหน่วยงานที่สังกัดอยู่ตามกรม กอง และกระทรวงต่างๆ จึงเห็นควรให้มีคณะกรรมการกลางขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ประสานงานเพื่อจะทำงานสาธารณสุขมูลฐานดำเนินการไปด้วยดี คณะรัฐมนตรี

ได้อนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการ การสาธารณสุขมูลฐานระดับชาติขึ้น

พ.ศ. ๒๕๒๓ เนื่องจากการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงทำให้มีอุปสรรคในการประสานงาน สมควรจัดตั้งสำนักงานขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริการสาธารณสุขมูลฐาน จึงได้อนุมัติให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการสาธารณสุขมูลฐานเป็นส่วนราชการเทียบเท่ากอง สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๓

๓. แนวความคิดในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน

การสาธารณสุขมูลฐาน เป็นระบบบริการสาธารณสุขที่เพิ่มขึ้นจากระบบบริการสาธารณสุขของรัฐ ซึ่งอยู่ในระดับตำบล และหมู่บ้าน การสาธารณสุขมูลฐานเป็นบริการสาธารณสุขผสมผสานที่ดำเนินการโดยประชาชนเอง ซึ่งประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน การประเมินผล ซึ่งกิจกรรมสาธารณสุขเหล่านั้นประ

ชาชนต้องเป็นผู้ดำเนินการเองโดยอาศัย “ความร่วมมือของชุมชน” แต่จะต้องได้รับการสนับสนุนจากภาคของรัฐ ในด้านวิชาการ ข้อมูลข่าวสาร การให้การศึกษามีกรอบและระบบการส่งต่อผู้ป่วย โดยอาศัยทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นเป็นหลักในการดำเนินงาน

การสาธารณสุขมูลฐานเป็นการพัฒนาชุมชนขึ้นเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และสามารถช่วยตนเองได้ ซึ่งการพัฒนานี้ต้องอาศัยการพัฒนาผสมผสานไปกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ เช่น อาชีพ การศึกษา สหกรณ์ และการพัฒนาชุมชน ฯลฯ โดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชนในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความคิด แรงงาน การเงิน หรือทรัพยากรอื่น ๆ ที่สามารถ หาได้ในท้องถิ่น ความร่วมมือเหล่านี้ จะต้องเป็นความต้องการและความสมัครใจของประชาชนเอง เพราะมองเห็นปัญหาเพื่อตัวของเขาเอง ครอบครัว และชุมชน มิได้ทำขึ้นเพื่อหวังผลตอบแทน

การจัดบริการสาธารณสุขมูลฐานนั้น จะต้องสอดคล้องกับสถาบันการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชนในท้องถิ่น เทคนิค วิชาการจะต้องเหมาะสมกับท้องถิ่น ไม่

เกินกำลังที่ชุมชนจะหาได้ เป็นวิชาการที่สูงจนเกินไปที่จะเข้าใจ และดำเนินการได้เอง เช่น มีราคาถูก ปรับให้เข้ากับความต้องการของชุมชนได้ ซึ่งมีการยืดหยุ่นแตกต่างกันออกไปได้ตามเป้าหมายและสภาพของท้องถิ่นนั้น ๆ แต่เทคนิควิชาการที่ใช้เหล่านั้นต้องมีผลต่อการแก้ปัญหาได้

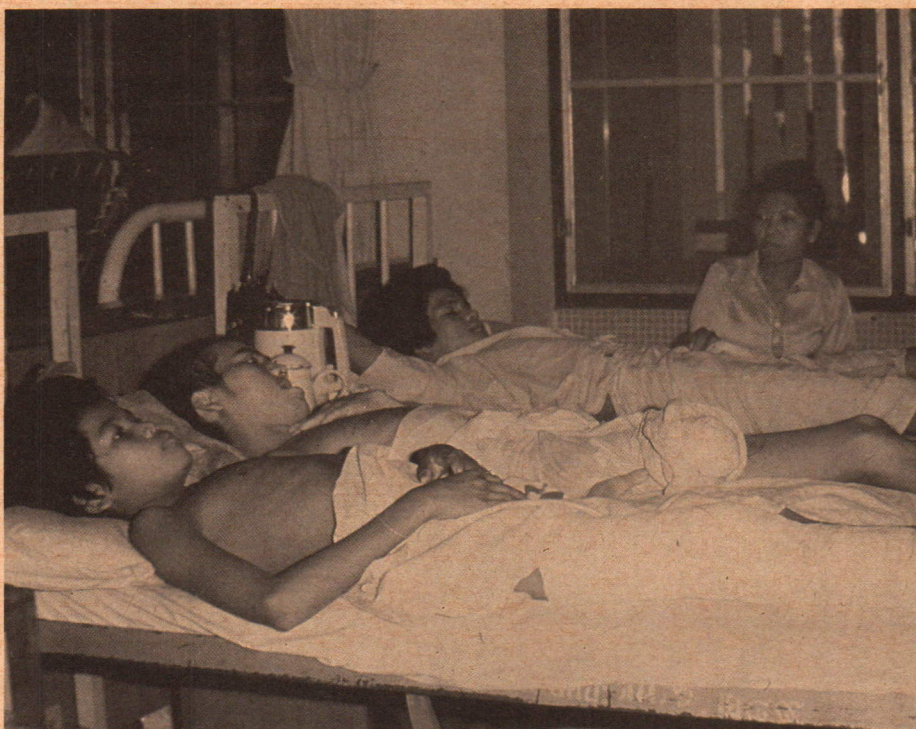
บริการสาธารณสุขมูลฐาน ที่ประชาชนสามารถดำเนินการได้เองในหมู่บ้าน ซึ่งจะเป็นการค้นหาปัญหาการดำเนินงานที่ดี โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในเรื่องต่าง ๆ ได้ ดังต่อไปนี้คือ

- การดูแลสุขภาพ
- การให้ภูมิคุ้มกันโรค
- การควบคุมโรคติดต่อในท้องถิ่น
- การโภชนาการ
- การสุขภาพสิ่งแวดล้อม และการจัดน้ำสะอาด
- การรักษาพยาบาลโรคง่าย ๆ ที่พบบ่อย ๆ ในท้องถิ่น
- การอนามัยแม่และเด็กและการวางแผนครอบครัว
- การจัดหายาที่จำเป็นไว้ใช้ในหมู่บ้าน

งานสาธารณสุขมูลฐานต้องมีความเชื่อมโยงกับงานบริการสาธารณสุขของรัฐ ในด้านการให้การสนับสนุนเทคนิควิชาการ ข้อมูลข่าวสาร การให้การศึกษาคู่มือ และการส่งต่อผู้ป่วย (ศึกษาเพิ่มเติมในรายละเอียดได้จากเอกสารแนวความคิด หลักการ โดยนายแพทย์อมร นนทสุต)

๔. การดำเนินงานตามแผนงานสาธารณสุขมูลฐานของประเทศไทย

กระทรวงสาธารณสุข ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๐ โดยเริ่มดำเนินการค้นหา คัดเลือก และฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และผู้สื่อข่าวสาธารณสุข (ผสส.) ใน ๒๐ จังหวัดแรก และขยายการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านในชนบทได้ร้อยละ ๕๐ ของหมู่

บ้านในชนบท โดยให้ดำเนินการคัดเลือก
อสม. หมู่บ้านละ ๑ คน และคัดเลือก ผสส.
ในอัตรา ๘-๑๕ หลังคาเรือนต่อ ผสส. ๑ คน
ซึ่งอัตราเฉลี่ยแล้วประมาณ อสม. ๑ คน
ต่อ ผสส. ๑๐ คน ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนิน
งานโครงการโดยสังเขปดังนี้ คือ

๑. การดำเนินการฝึกอบรมครูฝึก
ระดับกระทรวง ซึ่งเรียกว่า ครูฝึกส่วนกลาง

๒. ครูฝึกส่วนกลางไปฝึกอบรม ครู
ฝึกระดับจังหวัด/อำเภอ

๓. ครูฝึกระดับจังหวัด/อำเภอ ไปทำ
การฝึกอบรมครูฝึกระดับตำบล

๔. ครูฝึกระดับตำบล ไปดำเนินการ
ค้นหาคัดเลือก และอบรม อสม./ผสส.

ก่อนเริ่มดำเนินการ กระทรวงสาธารณสุข
ได้จัดทำหลักสูตรและคู่มือในการฝึกอบรม
ตามโครงการระดับต่าง ๆ ดังนี้ คือ

๑. หลักสูตรและคู่มือสำหรับครูฝึก
ระดับส่วนกลาง ครูฝึกระดับจังหวัด/อำเภอ
ครูฝึกระดับตำบล

๒. หลักสูตรของอาสาสมัครสาธารณสุข
สุภาพประจำหมู่บ้าน (อสม.) และหลักสูตรของผู้
สื่อข่าวสาธารณสุข (ผสส.)

๓. จัดทำแบบเรียนด้วยตนเองสำหรับ
อสม./ผสส. ขึ้น ทั้งหมวดการรักษา
พยาบาล การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกัน
โรค จำนวน ๖๓ เรื่อง เพื่อให้ครูฝึก
ระดับตำบล (เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานี
อนามัยและสำนักงานผดุงครรภ์) เลือกใช้ในการ
อบรม อสม./ผสส. ตามความจำเป็นของ
ท้องถิ่น หลักสูตรในการฝึกอบรมนี้จัดทำขึ้น
แบบทั่วไป จังหวัดเป็นผู้พิจารณาตามความ
เหมาะสมของท้องถิ่นอีกครั้งหนึ่ง

**การคัดเลือก ผสส.มีขั้นตอนโดยย่อดัง
ต่อไปนี้คือ**

๑. สำรวจหมู่บ้าน เพื่อเตรียมการ
ดำเนินการคัดเลือก

๒. เตรียมชุมชนเพื่อให้ประชาชนและ
ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญของการ
ดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานซึ่งขั้นตอนนี้
สำคัญมาก

๓. ทำการค้นหาคัดเลือก ผสส. โดย
๖๒ วารสารไทย

วิธีสังคมมิติละแวกบ้านละ ๑ คน (๘-๑๕
หลังคาเรือนต่อ ผสส. ๑ คน)

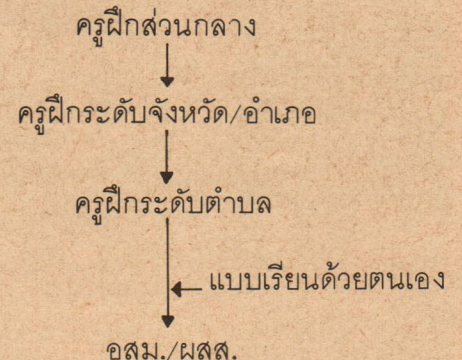
๔. ทำการอบรม ผสส. เมื่อคัดเลือกได้
ตามที่ต้องการแล้ว

การคัดเลือก อสม.

การคัดเลือก อสม. นั้น คัดเลือกจาก
ผสส. ซึ่งทำงานมาแล้วระยะหนึ่ง ไม่น้อยกว่า ๓-๔ เดือน โดยให้กลุ่ม ผสส.
ร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน (กพม.)
ผู้นำศาสนา และ คณะกรรมการอื่น ๆ (ถ้ามี)
ทำการลงคะแนนเสียงในการคัดเลือกผู้
ที่เหมาะสมมาเป็น อสม. ๑ คน ต่อ ๑ หมู่บ้าน
การฝึกอบรม อสม./ผสส.

รูปแบบของการฝึกอบรม อสม./ผสส.
นั้น กระทรวงสาธารณสุขได้ฝึกอบรมครู
ฝึกระดับส่วนกลางขึ้น เพื่อดำเนินการฝึก
อบรมครูฝึกระดับจังหวัด/อำเภอ เพื่อให้ครู
ฝึกระดับจังหวัด/อำเภอ ได้ไปดำเนินการ
ฝึกอบรมครูฝึกระดับตำบลอีกทอดหนึ่ง ใน
การฝึกอบรมนี้ ก็เพื่อให้ครูฝึกระดับตำบล
(เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำตำบล) ได้

มีความรู้ความสามารถในการฝึกอบรม ผสส./
อสม. โดยอาศัยแบบเรียนด้วยตนเองเป็นคู่มือ
ประกอบในการเรียนการสอน ซึ่งหลักสูตร
ของครูฝึกระดับต่าง ๆ นี้ประกอบไปด้วย
๒ หมวดวิชาใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ หมวดความ
รู้เกี่ยวกับการดำเนินงานสาธารณสุขมูล
ฐาน และหมวดวิชาที่เกี่ยวกับการฝึกอบรม
และการเรียนการสอน หลักสูตรของครูฝึก
ทุกระดับใช้เวลาในการฝึกอบรม ๖ วัน ซึ่งรูป
แบบของการฝึกอบรมเป็นดังนี้คือ

การฝึกอบรม ผสส.

หลักสูตรในการอบรม ผสส.ให้
การอบรมในหัวข้อดังต่อไปนี้คือ

๑. ปัญหาสาธารณสุขในท้องถิ่น และ
วิธีการค้นหาปัญหา

๒. การรับแจ้ง ข่าวสารและการบันทึก
กิจกรรม

๓. การใช้สถานบริการสาธารณสุขและ
สถานบริการอื่น ๆ

๔. การให้ยาสามัญประจำบ้าน และยา
แผนโบราณ และยาอื่น ๆ ที่กระทรวงสาธารณสุข
เห็นสมควร

๕. การควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ
เฉพาะการให้ภูมิคุ้มกันโรควัดโรค และโรค
เรื้อน และการจ่ายยาเม็ดรักษาโรคเรื้อน วัดโรค

๖. การปฐมพยาบาลเกี่ยวกับบาดแผล
สด กระดูกหัก ข้อเคล็ด ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก
เป็นลม ชัก จมน้ำ งูกัด สุนัขกัด และยาพิษ

๗. การสุขาภิบาลเกี่ยวกับน้ำดื่ม น้ำใช้
การสร้างส้วม การกำจัดน้ำทิ้งในครัวเรือน
การควบคุมยุง แมลงวัน และแมลงสาบ การ
ควบคุมหนูอาหารเป็นพิษ อาหารสกปรกและ
การปรับปรุงบ้านเรือน

๘. การรักษานามัยของร่างกาย

๙. อาหารประจำวัน

๑๐. การวางแผนครอบครัว และวิธีจ่าย
ยาเม็ดคุมกำเนิดและถุงยางอนามัย

๑๑. การอนามัยแม่และเด็ก รวมทั้งการ
ดูแลเด็กที่เจริญเติบโตไม่ได้

๑๒. การเกษตร

๑๓. การทำงานเป็นกลุ่ม

ระยะเวลาในการอบรม แบ่งการอบรม
ออกเป็น ๓ ระยะ

ระยะแรก

ให้การอบรมปฐมนิเทศ เวลา ๕ วัน
เมื่อจบการอบรมแล้ว กลับไปทำงานในหมู่บ้าน

ระยะที่ ๒

การเรียนต่อในท้องถิ่นจนครบหลักสูตร
ตามหัวข้อที่อำเภอ/จังหวัดกำหนด โดยเจ้า

หน้าที่สาธารณสุขติดตามไปให้การอบรม
ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการเรียนโดยอาศัย
แบบเรียนด้วยตนเอง ตามความสำคัญของ
ปัญหาในท้องถิ่นก่อนหลัง

ระยะที่ ๓

การให้การศึกษาต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่จะ
ต้องออกไปให้ความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอเพื่อช่วย
เหลือในด้านวิชาการในการดำเนินงาน
สาธารณสุขในหมู่บ้าน

การฝึกอบรม อสม.

หลักสูตรการอบรม อสม. ส่วนกลางได้
กำหนดไว้เป็นทั่วไปดังนี้คือ

๑. ปัญหาสาธารณสุขในท้องถิ่น และ
วิธีการค้นหาปัญหา

๒. การรับ-แจ้ง ข่าวสาร และการ
บันทึกกิจกรรม

๓. การใช้สถานบริการสาธารณสุข
และสถานบริการอื่น ๆ

๔. การให้ยาสามัญประจำบ้าน และยา
แผนโบราณ และยาอื่น ๆ ที่กระทรวง
สาธารณสุขเห็นสมควร

๕. การควบคุม และป้องกันโรคติดต่อ
เฉพาะการให้ภูมิคุ้มกันโรค วัดโรค และ
โรคเรื้อน และการจ่ายยาเม็ดรักษาโรคเรื้อน
วัดโรค

๖. การปฐมพยาบาลเกี่ยวกับแผลสด
กระดูกหัก ข้อเคล็ด ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก
เป็นลม ชัก จมน้ำ งูกัด สุนัขกัด และยาพิษ

๗. การสุขาภิบาลเกี่ยวกับน้ำดื่ม น้ำใช้
การสร้างส้วม การกำจัดขยะ การกำจัดน้ำทิ้ง
ในครัวเรือน การควบคุมยุง แมลงวัน และ
แมลงสาบ การควบคุมหนู อาหารเป็นพิษ
อาหารสกปรก และการปรับปรุงบ้านเรือน

๘. การรักษานามัยร่างกาย

๙. อาหารประจำวัน

๑๐. การวางแผนครอบครัว และวิธีจ่าย
ยาเม็ดคุมกำเนิดและถุงยางอนามัย

๑๑. การอนามัยแม่และเด็ก รวมทั้งการ
ดูแลเด็กที่เจริญเติบโตไม่ได้

๑๒. การเกษตร

๑๓. การทำงานเป็นกลุ่ม

๑๔. การรักษาพยาบาลโรคง่าย ๆ ที่พบ
บ่อยในท้องถิ่น

ระยะเวลาการอบรม แบ่งออกเป็น
๓ ระยะ

ระยะแรก

ใช้เวลาในการอบรม ๑๕ วัน โดยให้
การอบรมที่สถานีอนามัย หรือโรงพยาบาล
อำเภอแล้วกลับไปปฏิบัติงานในหมู่บ้าน

ระยะที่ ๒

การเรียนต่อจนครบหลักสูตรตามหัวข้อ
วิชาที่อำเภอ/จังหวัด กำหนดโดยเจ้าหน้าที่
สาธารณสุขติดตามไปให้การอบรม แนะนำ
ช่วยเหลือในการเรียน โดยอาศัยแบบเรียน
ด้วยตนเองตามความจำเป็น และสำคัญของ
ปัญหาในท้องถิ่นก่อนหลัง

ระยะที่ ๓

การให้การศึกษาต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่จะ
ต้องออกไปให้ความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอเพื่อช่วย
เหลือในด้านวิชาการในการปฏิบัติงาน

การสนับสนุนติดตามนิเทศ

กระทรวงสาธารณสุขได้สนับสนุนการ
ดำเนินงานโดยสนับสนุนกระเป๋ายาบาลและ
ชุดปฐมพยาบาล เวชภัณฑ์และยา และให้การ
สนับสนุนพิเศษอีก ๗๐๐ บาท เพื่อจัดตั้งเป็น
กองทุนยา และเวชภัณฑ์ในหมู่บ้าน เพื่อกัน
การขาดแคลนยาในหมู่บ้าน ซึ่งมีหลายจังหวัด
ได้ดำเนินการไปแล้ว ซึ่งประสบผลดี (รายละเอียด
ในเรื่องแนวทางการดำเนินการจัดตั้ง
กองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้าน)

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะต้องติดตาม
ช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานอยู่เสมอ
ทั้งทางด้านการศึกษาต่อเนื่อง ช่วย
แก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ข้อมูลข่าวสาร
ด้านสาธารณสุขและการส่งต่อผู้ป่วย นอกจากนี้
ยังมีระบบการนิเทศงานจากส่วนกลาง จาก
จังหวัด อำเภอ และตำบลเพื่อช่วยเหลือในการ
แก้ปัญหาในการดำเนินงาน

ขาด ความสำนึก

สุพิชญ์ เล็งไธย

ประเทศไทยของเราเนี่ย อุดมสมบูรณ์แทบทุกอย่าง ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ในเขาก็กินพอมือป้าอยู่บ้าง (แม้ต้นใหญ่ ๆ จะถูกตัดไปเกือบหมดแล้วก็มีสีเขียวเหลืออยู่ให้เราเห็น) แต่เราขาดสิ่งสำคัญยิ่งสิ่งหนึ่ง มันอยู่ในตัวของเรานี้เอง มันไม่น่าจะหายาก แต่มันก็หายาก เหมือนกับเลือดในปู นั่นคือ **ความสำนึก**

เวลานี้ เราไปทางไหนจะเห็นพี่น้องคนไทยทั้งสี่ของอยู่ทั่วไป คนขายน้ำดื่มรถเข็นเปิดขวดน้ำอัดลมแล้วทิ้งฝาขวดเกลื่อนถนน เห็นคนเดินข้ามถนนไม่เป็นที่ เป็นทาง ใครอยากจะเดินข้ามตรงไหนก็เดิน เห็นคนขับรถฝ่าไฟแดงอยู่ทั่วไป เห็นรถบรรทุกสิบล้อบรรทุกน้ำหนักเกินถนนพังเป็นแถบ ๆ เห็นรถบรรทุกดินทำดินตกเรียรดเต็มถนน เป็นโคลนเป็นตม หรือไม่ก็เป็นฝุ่น เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน เห็นคนแย่งกันรับบริการ แขงคิว ไม่มีการเข้าแถว เห็นคนแย่งกันขึ้นรถเมล์

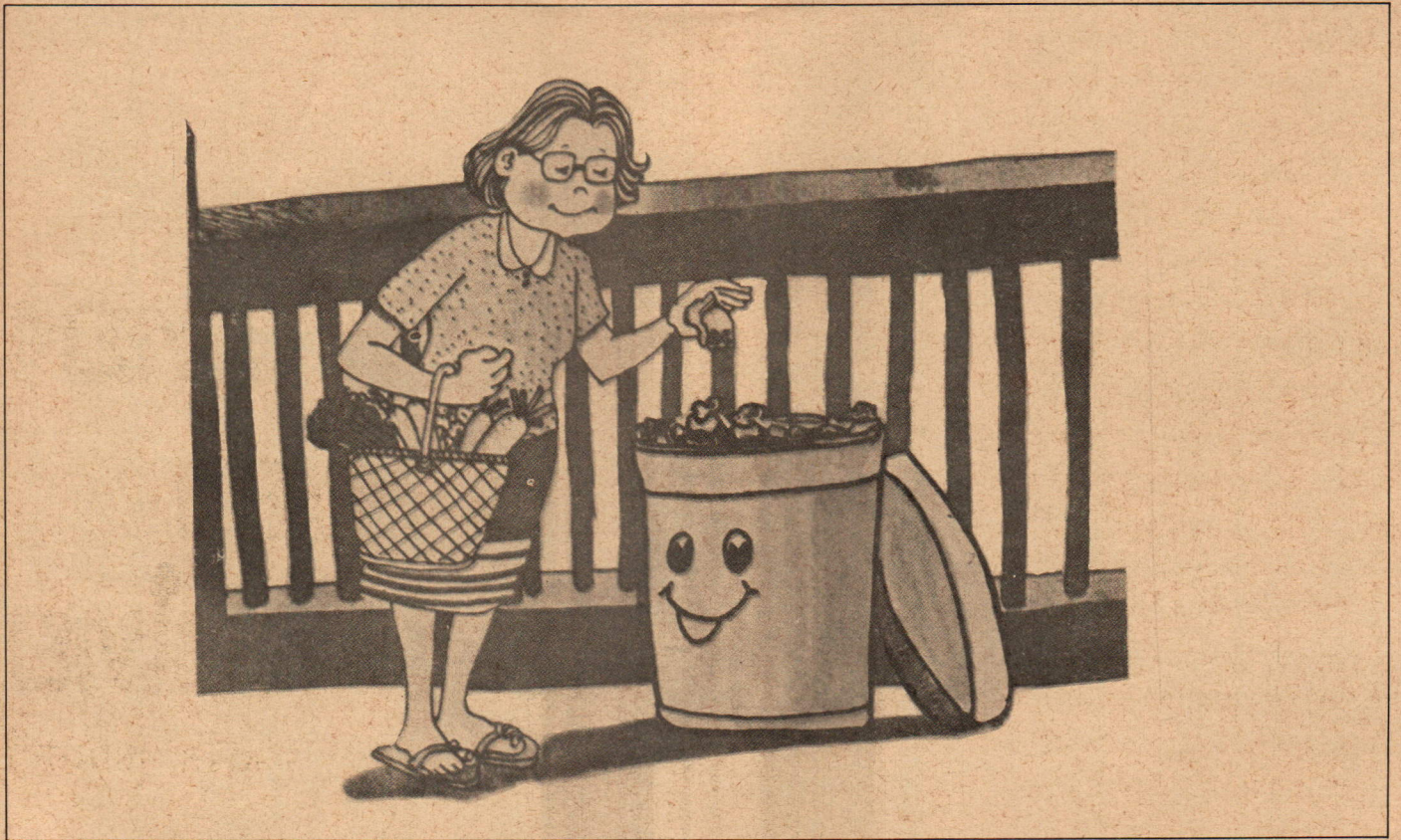
ผลก็คือ เราพัฒนาไม่ขึ้น เพราะอะไรรู้ไหมครับ เพราะการกระทำที่ขาดความสำนึก เหล่านั้นมันก่อภาระแก่ชาติบ้านเมือง เราตื่นขึ้นมาแทนที่เราจะได้ทำมาหากิน เราต้องมานั่งแก้ปัญหาที่คนไหนมีวินัย ไร้สำนึกเหล่านั้นสร้างขึ้น เราเสียเงินปีละหลายร้อยล้านบาทในการเก็บกวาดขยะมูลฝอย เรามีคนไข้แน่นโรงพยาบาลทุกวัน ไปดูเถอะ ทุกโรงพยาบาลเลย ถ้าท่านไม่ไปรอตั้งแต่ ๗ นาฬิกา หรือมีคนรู้จักกันแขงคิวให้ รับรองว่าไม่ได้ตรวจแน่ ๆ เรามีคดีเต็มโรงพัก เต็มโรงศาล ปัญหาเหล่านี้เกิดจากความไร้สำนึกของประชาชนทั้งสิ้น

ถ้าเรามีความสำนึก ต่างช่วยกันคนละไม้คนละมือ เราก็ไม่ต้องเสียเงินงบประมาณประหยัดเงินของชาติไปได้มากมาย เช่น เพียงแต่ทุกคนช่วยกันทิ้งขยะลงในถังขยะหรือเผามันเสีย หรือทิ้งลงที่โคนต้นไม้ให้มันเน่าเปื่อยเป็นปุ๋ย เราก็ไม่ต้องจ้างคนกวาดจ้างคนขน ถ้าเราช่วยกันมีระเบียบวินัยขับรถตามกฎหมาย จราจร ไม่ฝ่าไฟแดง ไม่จอดรถในที่ห้ามจอด เราก็จะไม่มีอุบัติเหตุรถชนกัน รถก็จะไม่ติด ประดัง โดยไม่จำเป็น เราก็ไม่มีปัญหาต้องแก้ ตื่นขึ้นมาจะได้ตั้งหน้าตั้งตาทำมาหากิน หรือ

นอนตีพุงพักผ่อนสบายทั้งกายและใจ เมื่อเรามีปัญหาน้อย เราก็จ้างคนน้อย ได้ค่าแรงแพง คุณค่าของความเป็นมนุษย์ของเราก็มากขึ้น เรียกได้ว่าเป็นผู้เจริญ เวลานี้ท่านทราบไหมครับว่า คนภายนอกเขาเรียกเราว่าอย่างไร เขาเรียกเราว่า ด้อยพัฒนา แม้ปากเขาจะเรียกว่าเรากำลังพัฒนา แต่ใจเขาก็เรียกเราว่าด้อยพัฒนา น่าอายเขาจริง ๆ แต่ก็ปรากฏว่าพี่น้องประชาชนคนไทยไม่อาย ไม่มีความตื่นตัวเท่าที่ควร เพราะเหตุใดรู้ไหมครับ ก็เพราะเราเคยชินกับความมั่งคั่ง ชินกับความไม่มีระเบียบวินัย ทำตามใจตัวเองมาจนเคยตัว มันได้แก่ตัวของผมเอง เมื่ออยู่อเมริกา วันหนึ่งผมไปเที่ยวกับครอบครัวอเมริกัน เขาแจกทอฟฟี่ผมพลอกทอฟฟี่เข้าปากแล้วจัดแจงจะทิ้งกระดาษห่อออกนอกรถ ทันใดนั้นเด็กตัวเล็ก ๆ อายุเพียง ๓ ขวบได้เหนี่ยวแขนของผมไว้ พร้อมกับร้องห้ามว่า “โน 7” ผมทำไปอย่างนั้นก็เพราะความเคยชิน ตั้งแต่นั้นมาผมมีจิตสำนึก และไม่ทำอีกเลย อีกครั้งหนึ่งผมบ้วนน้ำลายลงในกระป๋องเบียร์ในถังขยะ ดูก็ไม่น่าจะรับเกียจแต่ปรากฏว่าเพื่อนชาวอเมริกันเขาร้องห้ามกันขรม เขาถือว่าเป็นการกระทำที่แพร่เชื้อโรคครับ แม้แต่จะไปยืนปัสสาวะตามสุขุมทุมพุ่มไม้เขาก็ไม่ทำกัน เพราะเขาถือว่าไม่ถูกหลักอนามัยไปดูเถอะครับ โรงพยาบาลของเขาแทบจะหาคนไข้ไม่ได้เลย ผมจึงเห็นใจพี่น้องประชาชนคนไทยผู้ไม่เคยเห็นความมีระเบียบวินัย ไม่เคยเห็นบ้านเมือง ที่พัฒนาดีแล้ว ย่อมจะไม่รู้ว่าจะปฏิบัติตนอย่างไรดี

ผมขอเล่าเรื่องทางเอเชียให้ฟังสักเรื่องหนึ่ง ตอนผมอยู่ญี่ปุ่น เมื่อต้นปี ๒๕๒๖ ผมได้โดยสารรถไฟไปกับเพื่อนชาวญี่ปุ่น จากโตเกียว ไปเที่ยวโตเมืองหลวงเก่าของญี่ปุ่น รถไฟฟ้ามันวิ่งเร็วเหมือนจรวด ชั่วโมงละ ๕๐๐ กิโลเมตร ระหว่างทางเราได้ซื้อของรับประทานบนรถไฟ เพราะหิวจนใกล้เที่ยง พอถึงสถานีโตเกียวโต พวกเราชาวต่างชาติต่างหยิบกระเป๋าทิ้งห่อเดินทางลงจากรถไฟแต่พวกญี่ปุ่นเขาไม่อย่างเราครับ เขาต่างคนต่างหอบเศษกระดาษกระป๋องเบียร์เปล่าที่เรากินเหลือลงรถไฟไปด้วย แล้วเข้าแถวทิ้งกันที่ถังขยะใน

บริเวณสถานีรถไฟมันช่างเป็นภาพที่ประทับใจ
ผมเหลือเกิน ผมน้ำตาไหลครับ เจ็บใจตัวเองว่า
พี่น้องประชาชนคนไทยของเราทำไมไม่คิด
อย่างญี่ปุ่นเขาบ้าง ทั้ง ๆ ที่เป็นชาวเอเชียด้วยกัน

ตอนเช้า ๆ ผมแอบไปดูชาวบ้านเขาทำ
ความสะอาดถนนหน้าบ้านของใครของมัน
ถนนสะอาด ผู้คนหนึ่งก็ไม่มี เรื่องความสะอาด
นี้ สิ่งใดก็ไรก็ไม่แพ้ใครในโลกนี้ เขาอยู่ใกล้ ๆ
เราแค่นี้เอง เมื่อมีความสะอาด สุขภาพอนามัย
ของเขาย่อมไม่มีปัญหา

ที่นี่เราจะทำอย่างไรดี

เราต้องเริ่มที่ตัวเองก่อนซีครับ ทำทุก
อย่างด้วยจิตสำนึก ว่าทำแล้วมันจะเกิดความ
เสียหายแก่ส่วนรวมไหม แก่ตัวเองไหม ถ้าเสีย
หายก็อย่าทำ ตั้งตนอยู่ในระเบียบวินัย ไม่มก
ง่าย เห็นแก่ความสะดวกของตนเอง หรือทำ
อะไรตามใจตัวเอง อีกอย่างหนึ่งถ้าเห็นคนอื่น
ทำไม่ดี ให้ช่วยกันห้ามช่วยกันตักเตือน เพราะ
เขาอาจไม่รู้จริง ๆ เหมือนกับผมเองเคยไม่รู้มา
แล้ว ในที่สุดบ้านเมืองเราก็จะเต็มไปด้วย
พลเมืองที่มีความสำนึกดี มีคุณธรรม มีระเบียบ
วินัย แล้วชาติไทยก็จะเจริญสมปรารถนาของ
ทุกคน

โอกาสทอง ของ ถั่วเหลืองไทย

ชาคริต จุลกะเสวี

“

ปัจจุบันนี้โลกเราได้ยอมรับกันแล้วว่า เมล็ดถั่วเหลืองมีคุณค่าทางอาหารอยู่สูงมาก สามารถให้โปรตีนได้ถึง ๔๐% คาร์โบไฮเดรต ๒๕.๐๔% ไขมัน ๒๐% มากพอที่จะใช้ทดแทนอาหารประเภทเนื้อสัตว์ได้เป็นอย่างดี การใช้ประโยชน์จากถั่วเหลืองจึงมีเพิ่มทวีขึ้นอย่างรวดเร็วมาก จนทำให้ถั่วเหลืองได้กลายเป็นพืชเศรษฐกิจ และเป็น “พืชทองของไทย” ได้อีกอย่างหนึ่งด้วยแล้ว

”

ตลอดระยะเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมา ความต้องการของถั่วเหลืองในตลาดโลกได้เพิ่มสูงขึ้นมาก เพราะนอกจากการนำไปบริโภคโดยตรง แปรรูปเป็นอาหารและเลี้ยงสัตว์แล้วยังนำไปใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น สกัดน้ำมัน และอื่น ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างกว้างขวาง คาดว่าความสำคัญนี้จะทวีมากขึ้นตามการเพิ่มขึ้นของพลโลก ซึ่งกำลังมีเพิ่มทวีขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบันนี้ด้วย ประเทศผู้ผลิตถั่วเหลืองที่สำคัญของโลก ได้แก่สหรัฐอเมริกา (ผลิตได้ถึง ๖๔% ของผลผลิตทั้งหมด) รองลงมาได้แก่บราซิล (ผลิตได้ ๑๗%) และสาธารณรัฐประชาชนจีน (ผลิตได้ ๘.๙%) สำหรับประเทศไทยเราผลิตได้เพียง ๐.๑๕% ของผลผลิตถั่วเหลืองโลกเท่านั้นเอง ในปี ๒๕๒๔/๒๕ ทัวโลกผลิต

ถั่วเหลืองได้ ๘๗ ล้านเมตริกตัน ในปี ๒๕๒๕/๒๖ ผลิตได้ ๙๘.๕ ล้านเมตริกตัน แต่ปริมาณการผลิตของโลกนี้ดูยังไม่เพียงพอที่จะสมดุลกับความต้องการเลย

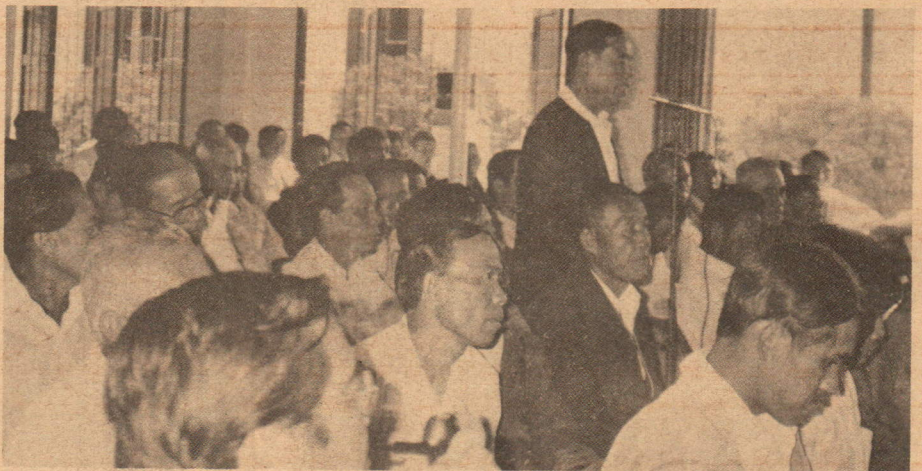
ในปี ๒๕๒๔/๒๕ ภาวะการผลิตถั่วเหลืองของประเทศไทย ผลิตได้เพียง ๐.๑๕% ของผลผลิตถั่วเหลืองของโลก คือ ผลิตได้เพียง ๑๔๑.๕ พันเมตริกตัน ซึ่งตามแผนพัฒนาฉบับที่ ๔ ของไทยเรา ในปี ๒๕๒๐-๒๕๒๔ กำหนดเป้าหมายการผลิตถั่วเหลืองไว้ถึง ปีละ ๔ แสนตันเศษ แต่ผลผลิตจริง ๆ คงได้เพียงปีละ ๑ แสน ๓ หมื่นตัน เท่านั้นเอง และในแผนพัฒนาฉบับที่ ๕ ในปี ๒๕๒๕-๒๕๒๙ ก็มีเป้าหมายอยู่ถึงปีละ ๕๔๐,๐๐๐ ตัน แต่เมื่อปี ๒๕๒๕-๒๕๒๖ ไทยเราผลิตได้เพียงประมาณ ๑ แสน ๗ หมื่น

ตัน ซึ่งก็ยังต่ำกว่าเป้าหมายอยู่อีกเกือบ ๔ แสนตันเชียวละครับ จึงจำเป็นที่จะต้องช่วยกันเร่งรัดการผลิตถั่วเหลืองนี้กันให้จริงจังขึ้นได้แล้วละ

สำหรับประเทศไทยเราในปีนี้ มีความต้องการใช้ถั่วเหลืองภายในประเทศของเราอยู่ถึงประมาณปีละ ๖ แสนตัน เข้าไปแล้ว คือใช้ในการผลิตอาหารและเครื่องดื่มน้ำมัน ถั่วเหลืองไม่ต่ำกว่าปีละ ๖ หมื่นตัน ที่เหลือทั้งหมดก็เอาใช้ในอุตสาหกรรมการสกัดน้ำมัน ถั่วเหลือง ซึ่งก็ยังขาดแคลนอยู่ต้องสั่งซื้อเข้ามาใช้อีกมากเชียวละ และเพียงแค่ว่าถั่วเหลืองซึ่งโรงงานอาหารสัตว์ต้องการใช้ภายในประเทศของเราเองนั้นก็มักตกเข้าไปถึงปีละประมาณ ๕ แสนตันเข้าไปแล้ว คือที่ปลูกได้ทั้งหมดภายในประเทศได้ประมาณ ๑ แสน ๗ หมื่นตันนั้น ก็คาดว่าเฉพาะส่วนที่เอาไปสกัดน้ำมัน คงจะมีผลผลิตเป็นกากถั่วเหลืองให้ได้เพียงประมาณไม่ถึงแสนตันเท่านั้นเอง ก็ไม่พอให้โรงงานอาหารสัตว์ใช้เสียแล้วละครับ จึงยังต้องการถั่วเหลืองเพิ่มอีกมากมายนัก

ดังนั้น ในช่วงนี้ซึ่งยังขาดแคลนอยู่มาก ทางกระทรวงพาณิชย์จึงได้ตัดสินใจยกเลิกแผนการควบคุมที่เข้มงวด ในการนำกากถั่วเหลืองจากต่างประเทศเข้ามา และเรื่องราคาเมล็ดถั่วเหลืองก็ไม่ต้องประกันละครับในช่วงนี้นะ เพราะเชื่อมั่นกันแล้วว่า ถึงอย่างไรถ้าคุณภาพเมล็ดได้ดีแล้วชาวไร่เราก็จะขายได้สูงกว่ากิโลกรัมละ ๗ บาทเป็นแน่นอน

อุตสาหกรรมน้ำมันพืชที่ใช้ประกอบ
๖๘ วารสารไทย

(ภาพบน) เกษตรกรสันป่าตองรวมตัวกัน จัดตั้ง "ชมรมเกษตรกรผู้ผลิตถั่วเหลืองจังหวัดเชียงใหม่"

(ภาพล่าง) เกษตรกรชักถามปัญหาเกี่ยวกับการผลิตถั่วเหลือง ซึ่งนักวิชาการจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องและจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ร่วมชี้แจงให้ในโครงการพัฒนาถั่วเหลืองที่ อ.สันป่าตอง

อาหารภายในประเทศของเรา ก็ได้ก้าวหน้าไปเป็นอันมากแล้ว ได้มีโรงงานผลิตน้ำมันพืชที่ทันสมัยขนาดใหญ่อยู่ ๖ โรง และยังมีโรงงานเล็ก ๆ อีกกว่า ๖๑ โรง ทั้งหมดนี้ใช้เมล็ดพืชน้ำมันที่สำคัญซึ่งผลิตได้เองภายในประเทศของเรารวม ๔ ชนิด คือเมล็ดถั่วเหลือง รำข้าว เมล็ดฝ้าย และเมล็ดนุ่น ในแต่ละปีโรงงานเหล่านี้ก็ได้ซื้อเมล็ดพืชดังกล่าวจากเกษตรกรไปใช้คิดเป็นมูลค่ามากกว่าปีละ ๑,๐๐๐ ล้านบาท ก็ไม่ใช่น้อยเลยนะครับ แล้วก็ยังต้องการซื้อเพิ่มกว่านี้อีกถึง ๒-๓ เท่าตัวด้วยซ้ำไป เมื่อยังผลิตเองได้ไม่พอใช้ จึงทำให้ต้องสั่งทั้งน้ำมันถั่วเหลืองและกากถั่ว

เหลืองจากต่างประเทศเข้ามาอีก คิดเป็นมูลค่ารวมกันมากกว่าปีละ ๑,๕๐๐ ล้านบาท อีกด้วยนะครับ

ก็เงินจำนวนมหาศาลนี้ สมควรอยู่หรือที่จะปล่อยให้หลุดลอยไปตกอยู่ในมือของพ่อค้าบ้านอื่นเมืองอื่นเขา สู้ช่วยกันปลูกเพิ่มขึ้นให้เพียงพอสนองเงินตราไว้ในเมืองไทยให้เป็นของเกษตรกรผู้ผลิตถั่วเหลือง และวงการธุรกิจเรื่องถั่วเหลืองของเมืองไทยเราเองจะไม่ดีกว่าหรือ?

ถ้าเริ่มลงมือช่วยกันเสียตั้งแต่วันนี้ เราก็มีทางที่จะลดการสั่งซื้อถั่วเหลืองในรูปต่าง ๆ จากต่างประเทศเข้ามาได้เป็นผลดี

รวดเร็วขึ้น

เข้าหลัก “ไทยทำไทยใช้” ได้ดีขึ้นด้วย ปัญหาสำคัญของเรื่องนี้ก็คงจะมีอยู่ที่ว่า จะต้องลดต้นทุนการผลิตหัวเหียงไทย เราลงให้มากที่สุด โดยการใช้หัวเหียงพันธุ์ดีที่กรมวิชาการเกษตรวิจัยได้ผลมาแล้ว เช่น พันธุ์ สจ.๔ และ สจ.๕ ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตได้ดี มีความต้านทานต่อโรคบางชนิดได้ดีมาก เกี่ยวกับเรื่องนี้ทางกรมส่งเสริมการเกษตร ก็ได้ให้เจ้าหน้าที่เกษตรตำบลและเกษตรอำเภอในจังหวัดที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการให้เกษตรกรมาแลกเปลี่ยนเอาเมล็ดพันธุ์ดีไปปลูกกันอยู่แล้ว ดิดขัดอย่างไรก็ถามทางเจ้าหน้าที่ส่งเสริมซึ่งอยู่ใกล้ท่านได้เลยโดยตรง

อีกปัญหาหนึ่งที่ต้องเร่งช่วยเกษตรกรผู้ผลิตหัวเหียงด้วยก็คือ การแนะนำให้รู้จักใช้เทคโนโลยีหรือวิชาการแผนใหม่เข้าช่วยปรับปรุงจากวิธีการดั้งเดิมให้ได้รับผลดีขึ้น เริ่มตั้งแต่การเตรียมดิน การเตรียมเมล็ดพันธุ์ การใช้เชื้อไรโซเบียมเข้าช่วย การหยอดเมล็ด การปราบวัชพืช การดูแลรักษา การใส่ปุ๋ย การให้น้ำ ตลอดไปจนถึงการเก็บเกี่ยว และการนวดคัดเกรดเมล็ดเก็บส่งจำหน่ายด้วย

สำหรับปัญหาเรื่องราคาที่เคยถูกกดการรับซื้อด้วยราคาต่ำๆ นั้น ก็เป็นปัญหา

สำคัญที่ต้องแก้ไขให้สำเร็จ จึงจะมีทางเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกซึ่งมีอยู่เพียงประมาณ ๑ ล้านไร่ และให้ผลผลิตเฉลี่ยได้เพียงไร่ละประมาณ ๑๕๐ กก.นั้น ให้ขยับสูงขึ้นเป็นผลสำเร็จได้อย่างจริงจัง

ซึ่งการแก้ไขเรื่องปัญหาหัวเหียงนี้ นอกจากหน่วยงานต่าง ๆ ของทางราชการโดยตรงแล้ว ผมอยากจะขอเรียนให้ทราบถึงบทบาทของ สมาคมวิทยาศาสตร์การเกษตรแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาคมนี้ได้ตระหนักถึงปัญหาการผลิตหัวเหียงของประเทศ ได้ติดตามปัญหานี้มาตลอดเวลา ด้วยการจัดประชุมนักวิชาการเป็นระยะ ๆ ตั้งแต่ ๒๕๑๗ เป็นต้นมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้จัดประชุมครั้งใหญ่ที่จังหวัดเชียงใหม่ ผลจากการประชุมครั้งนี้นั้น เราได้ฟังคำแนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาการผลิตหัวเหียงของประเทศเราหลายประการ แต่ก็ปรากฏว่าคำแนะนำนั้นยังไม่ได้มีการปฏิบัติกันอย่างแท้จริง

ต่อมาในปี ๒๕๒๕ ทาง “โครงการหลวงเพื่อพัฒนาหัวเหียง” ซึ่งได้ตระหนักถึงปัญหาการผลิตหัวเหียงของประเทศเช่นเดียวกัน ก็ได้สนับสนุนให้คณะนักวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสถาบันต่าง ๆ ร่วมกันนำคำแนะนำของสมาคม

วิทยาศาสตร์การเกษตรแห่งประเทศไทย ไปทดลองปฏิบัติอย่างจริงจังในไร่นาของเกษตรกรที่จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย โดยที่นักวิชาการเข้าร่วมทำงานกับเกษตรกรอย่างใกล้ชิด ให้คำแนะนำและติดตามผล เริ่มตั้งแต่การให้เมล็ดพันธุ์ ไปแนะนำในการเขตกรรม การปลูก การดูแลปฏิบัติรักษา การเก็บเกี่ยว ตลอดจนการนวดเมล็ดและการขาย จนครบวงจรพอดี

ก็ปรากฏว่าได้ผลดี คือเราตระหนักว่าเกษตรกรมีความสามารถที่จะผลิตหัวเหียงเพิ่มผลผลิตหัวเหียงต่อไร่ ได้สูงขึ้นได้อย่างแน่นอนแล้ว จากที่พบมีผลผลิตได้ ๒๕๐-๓๕๐ กก./ไร่ ก็มีหลายรายสามารถทำได้ไม่ยากแล้ว

ทำให้เราเห็นได้ชัดขึ้นว่า คำแนะนำของสมาคมวิทยาศาสตร์การเกษตรแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์นั้น ใช้ได้ผลดีแน่ ๆ จึงควรที่จะเผยแพร่ความคิดหรือแนวทางปฏิบัติ เพื่อการแก้ไขการปลูกหัวเหียงในประเทศไทยเราต่อไปได้

ต่อมาก็ได้มีการจัดสัมมนาทางวิชาการหัวเหียงขึ้นเมื่อ วันที่ ๗-๙ ธันวาคม ๒๕๒๖ ที่จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ทางโครงการหลวงและสมาคมวิทยาศาสตร์การเกษตรแห่งประเทศไทยฯ ได้รับความร่วมมืออย่างดีมากจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรมการค้าภายใน กรมการค้าต่างประเทศ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ ก็ได้ส่งเจ้าหน้าที่ระดับสูงมาร่วม

การจัดสัมมนาในครั้งนี้ และจากบริษัทเอกชน ในภาคอุตสาหกรรมน้ำมันพืช อุตสาหกรรมอาหารสัตว์และอุตสาหกรรมการใช้เมล็ด ถั่วเหลืองเป็นอาหารของมนุษย์ด้วยอย่างยิ่ง รวมทั้งผู้นำของเกษตรกรจากแหล่งผลิต ถั่วเหลืองต่าง ๆ ก็ได้มีโอกาสไปร่วมการพัฒนาเรื่องการผลิตถั่วเหลืองให้เป็นพืชของ ไทยในครั้งนี้ด้วย

ซึ่งความจริงแล้ว เราได้มีการอุ้มน้ำเครื่องเร่งเร้าความสนใจในปัญหาถั่วเหลืองก่อนหน้านี้ สัมมนานี้มา ๒ ครั้งแล้ว คือทางกรมวิชาการ เกษตรได้จัดให้มีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ สาขางานวิจัยถั่วเหลืองที่เชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑๗-๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๖ และต่อมาวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ทางสมาคมนิสิตเก่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ก็ได้ร่วมกับชมรมผู้เผยแพร่ความรู้ทาง การเกษตรแห่งประเทศไทย และกรมประชาสัมพันธ์ จัดนิทรรศการและอภิปรายเรื่อง “ถั่วเหลืองพืชทองของไทย” ถ่ายทอดเสียง ทางวิทยุให้ฟังกันทั่วประเทศด้วยแล้ว

หลังจากการสัมมนาทางวิชาการถั่วเหลืองที่เชียงใหม่เสร็จสิ้นไปเพียงเดือนเศษ ก็ได้มีการประชุมคณะกรรมการร่วมภาค รัฐบาลและเอกชน เพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) ภูมิภาคครั้งที่ ๑ ขึ้นที่จังหวัด เชียงใหม่ ในวันที่ ๒-๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗ ซึ่งที่ประชุมนี้ได้ประกาศว่า สิ่งที่กรอ.จะให้ มีขึ้นในภาคเหนือประการหนึ่ง คือการส่งเสริม ให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ด้วยการเร่งรัด ผลผลิตพืชเศรษฐกิจต่าง ๆ

แปลงถั่วเหลืองที่ปลูกและให้น้ำผิดวิธี ทำให้มีวัชพืชมาก

และ “ถั่วเหลือง” ก็เป็นพืชเศรษฐกิจ ชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น ซึ่งทั้งรัฐบาลและเอกชน จะต้องร่วมมือกันดำเนินงาน ให้ผลผลิต ถั่วเหลืองของเกษตรกรมีปริมาณเพิ่มขึ้น และมีคุณภาพได้มาตรฐานตรงความต้องการ ของตลาดต่างประเทศด้วย

ในทันทีที่การประชุม กรอ.ภูมิภาคครั้ง แรกนี้ได้สิ้นสุดลง นายณรงค์ วงศ์วรรณ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก็ได้จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการผลิต และจำหน่ายถั่วเหลืองขึ้น โดยมีตนเองเป็น ประธาน และมีรัฐมนตรีบรม ต้นเถียร เป็น รองประธาน มีกรรมการอื่น ๆ ผู้เกี่ยวข้อง อีก ๒๔ ท่านเร่งดำเนินการแก้ปัญหาเรื่อง ถั่วเหลืองนี้ขึ้นทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว นอกจากเร่งเรื่องการผลิตและจัดเรื่อง การ ตลาดถั่วเหลือง ให้เกษตรกรได้รับประโยชน์

อย่างเป็นทางการดีขึ้นแล้ว ยังเร่งรัดในเรื่องให้มีการใช้ประโยชน์จากถั่วเหลืองและผลิตภัณฑ์ถั่วเหลือง ทั้งในด้านอาหารคนและอาหารสัตว์ด้วย โดยมีแนวทางหลักของ กรอ. คือ ต้องมีความร่วมมือร่วมใจกันอย่างจริงจังและจริงใจทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชน

เมื่อสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ภาคเหนือ ได้รับมอบให้เป็นศูนย์ปฏิบัติงานนี้ คุณมณี เชื้อวิโรจน์ ผู้อำนวยการสำนักงานนี้ก็มีได้รื้อซ้ำ ได้เร่งดำเนินการในโครงการนำร่องเพื่อเป็นตัวอย่างขึ้นก่อนใน ๓ เขตพื้นที่ คือ เขตพื้นที่เกษตรน้ำใต้ดินที่จังหวัดสุโขทัย เขตพื้นที่เกษตรชลประทานที่จังหวัดเชียงใหม่ และเขตพื้นที่เกษตรน้ำฝนซึ่งได้เลือกพื้นที่ภายหลัง

สำหรับพื้นที่ในเขตเกษตรน้ำใต้ดินนั้น ดำเนินการในท้องที่อำเภอสวรรคโลกและอำเภอศรีสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย จะทำการผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองพันธุ์ดี โดยมีนายจรินทร์ ชูกร จากกรมชลประทาน เป็นผู้อำนวยการโครงการ เข้าร่วมดำเนินงานอย่างเต็มที่

มีคณะทำงานร่วมภาครัฐบาลและเอกชนในเขตเกษตรน้ำใต้ดินในเขตพื้นที่นี้ กำหนดจะผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง สจ.๔ และ สจ.๕ ทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง เพื่อกระจายพันธุ์ดีในท้องถิ่นแถบจังหวัดสุโขทัยและสนับสนุนโครงการนำร่องในเขตพื้นที่อื่นด้วย

ขณะนี้ได้เริ่มดำเนินการแล้วในฤดูฝนที่จะถึงนี้ ขึ้นแรกในเนื้อที่ ๕๐๐ ไร่ คาดว่า จะได้ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ดีไม่ต่ำกว่า ๑๒๕,๐๐๐

กิโลกรัม เพื่อขยายต่อไป

ส่วนโครงการนำร่องในเขตเกษตรชลประทานนั้น มีนายอุดม ชมพาน จากสำนักงานชลประทานที่ ๑ เชียงใหม่ เป็นผู้อำนวยการโครงการ มีคณะทำงานภาครัฐบาลและเอกชนเข้าร่วมด้วยเช่นเดียวกัน

ซึ่งจะได้เริ่มโครงการนำร่อง นี้ ที่ตำบลสันโป่ง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เนื้อที่ประมาณ ๖,๐๐๐ ไร่ เป็นโครงการปลูกถั่วเหลืองในฤดูแล้ง เพื่อเพิ่มผลผลิตในปีแรกนี้ให้ได้ไม่ต่ำกว่า ๒๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ เป็นเมล็ดที่มีคุณภาพดีเพื่อจำหน่ายสู่โรงงานอุตสาหกรรมต่อไป คาดว่าจะได้ผลผลิตไม่ต่ำกว่า ๑ ล้าน ๕ แสนกิโลกรัม

ความร่วมมือของภาครัฐบาลและเอกชน ส่วนภูมิภาค ต่อโครงการนำร่องสู่ความสำเร็จ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตถั่วเหลือง ทั้ง ๓ เขตพื้นที่นี้ จะเป็นตัวอย่างและเป็นประโยชน์ต่อแนวทางการขยายตัวเพิ่มผลผลิตถั่วเหลือง ในท้องที่อื่น ๆ อย่างได้ผลดียิ่งต่อไป

แต่ยังมีโครงการพิเศษอยู่อีกโครงการหนึ่ง ซึ่งเกษตรกรได้ร่วมกับภาคเอกชน โดยการสนับสนุนของนักวิชาการภาครัฐบาล ได้จัดตั้งเป็น “ชมรมเกษตรกรผู้ผลิตถั่วเหลือง เชียงใหม่” ขึ้น จัดทะเบียนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และได้เริ่มต้นดำเนินงานตั้งแต่ก่อนช่วงการประชุม กรอ.ภูมิภาคครั้งแรกนั้นเล็กน้อย

จากรายงานล่าสุดของชมรมเกษตรกรผู้ผลิตถั่วเหลืองเชียงใหม่ ซึ่งปกติทำการปลูกถั่วเหลืองในฤดูแล้งหลังการเก็บเกี่ยวข้าว

แล้ว เราก็ได้รับทราบถึงความตื่นเต้นระคนความปิติยินดี ของเกษตรกรผู้ผลิตถั่วเหลืองในเขตอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งกำนันคำปัน ทองตัน ประธานชมรม รายงานมาให้รายการ “เพื่อชีวิตที่ดีขึ้น” นี้ได้ทราบ ว่า จากการใช้วิชาการเกษตรแผนใหม่ เข้าช่วย ในการดำเนินการเพาะปลูกดูแลรักษาถั่วเหลืองของชมรมฯ ซึ่งมีสมาชิกอยู่ถึง ๑,๕๐๐ ครอบครัว ในฤดูเก็บเกี่ยวซึ่งเพิ่งผ่านพ้นมานี้ ได้มีผลให้พวกเขาได้รับผลผลิตสูงขึ้นอย่างไม่เคยทำได้มาก่อนเลย

กำนันคำปัน ทองตัน ประธานชมรมเกษตรกรผู้ผลิตถั่วเหลืองเชียงใหม่ ได้รายงานสรุปมาว่าการปลูกถั่วเหลืองนี้แต่เดิมเคยได้ผลผลิตเพียง ๑๕ ถึง หรือประมาณ ๒๒๕ กิโลกรัมต่อไร่เท่านั้นเอง แต่ในเมื่อได้ปลูกตามหลักวิชาการแผนใหม่ครั้งนี้ สามารถเพิ่มทั้งคุณภาพและผลผลิตได้สูงขึ้นอย่างน่าประหลาดใจคือครั้งนี้ส่วนใหญ่ได้ถั่วเหลืองถึงไร่ละ ๒๕ ถึง หรือ ๓๗๕ กิโลกรัมต่อไร่ และมีหลายรายได้ผลผลิตสูงถึง ๓๙๐ กิโลกรัมต่อไร่และรับ เพิ่มจาก ๒๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ ที่เกษตรกรสันป่าตอง เคยทำได้แต่เดิมนั้น ขึ้นมาอีกทั้ง ๑๕๐-๑๖๕ กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตของชมรมฯ นี้ได้รวมทั้งสิ้นถึง ๗ แสน กิโลกรัม ซึ่งคิดเป็นมูลค่าก็ในราว ๔ ล้านบาท ช่วยให้ชาวไร่ร่นเงินเพิ่มที่ได้รับนั้นกันสบายไป

ที่พิเศษกว่านั้นก็คือว่า ทางชมรมเกษตรกรผู้ผลิตถั่วเหลืองเชียงใหม่ ได้รับความร่วมมือจากทั้งภาครัฐบาลและภาค

ระยะปลูกยังห่างเกินไปในแปลงนี้ทำให้มี
จำนวนต้นน้อย ทำให้มีวัชพืชอากรบกวนได้มาก

การปลูกถี่เหลือตามวิธีใหม่ มีระยะชิดกัน
พอเหมาะสม ช่วยให้ต้นเติบโตสมบูรณ์ และมีวัชพืช
ขึ้นรบกวนได้น้อยลงด้วย

เอกชนอย่างอบอุ่นใจยิ่ง เมื่อทางชมรมฯ ได้ทำการคัดเกรดเมล็ดข้าวเหลืองที่ได้มาแล้ว โดยการประสานงานของภาคเอกชน คือคุณ เวหา สวัสดิ์ และคุณชูชีพ ศิลปรัตน์ ซึ่งก็ได้ช่วยเหลือเรื่องเงินทุนหมุนเวียนขึ้นต้น และช่วยติดต่อให้ทางโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร ๓ แห่ง จัดส่งผู้แทนไปตกลงราคารับซื้อกันถึง ชมรมฯ โดยให้ฝ่ายเกษตรกรผู้ผลิตได้ร่วม พิจารณากำหนดราคาได้ด้วยอย่างเป็นธรรม ราคาที่ขายได้สูงสุดที่ชมรมผู้ผลิตข้าวเหลือง เชียงใหม่ขายได้ในครั้งนี้ล่าสุด ก็เป็นราคา สูงถึงกิโลกรัมละ ๗.๖๐ บาท ซึ่งเกษตรกรที่ นั้นไม่เคยได้รับความสำเร็จอย่างนี้มาก่อน เลย จึงยิ้มออกได้ด้วยมีความสุขยินดี

นี่แสดงว่าการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ของข้าว เหลืองนั้น อยู่ในวิสัยที่เกษตรกรไทยเราจะ ปฏิบัติได้อย่างแน่นอนแล้วละครับ

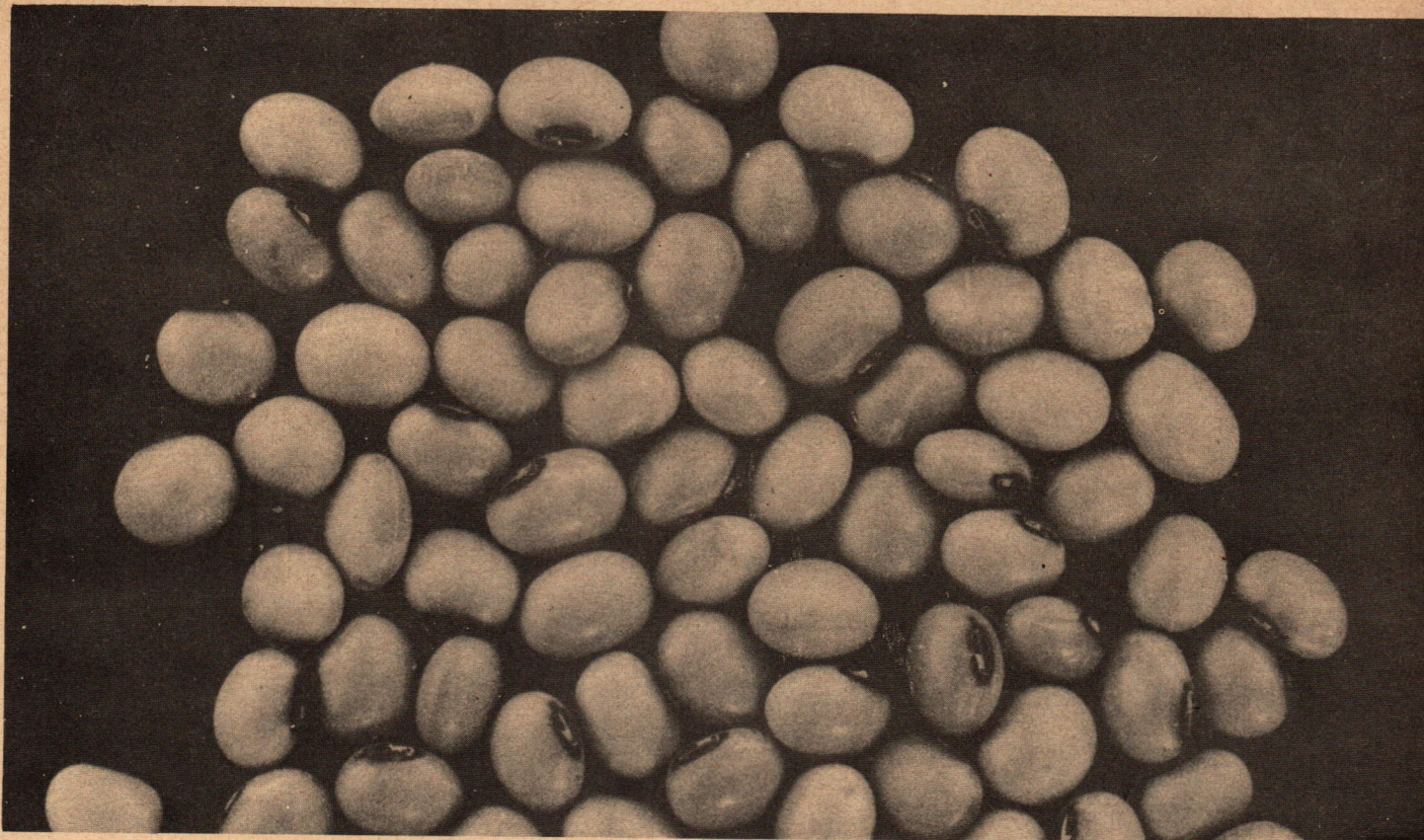
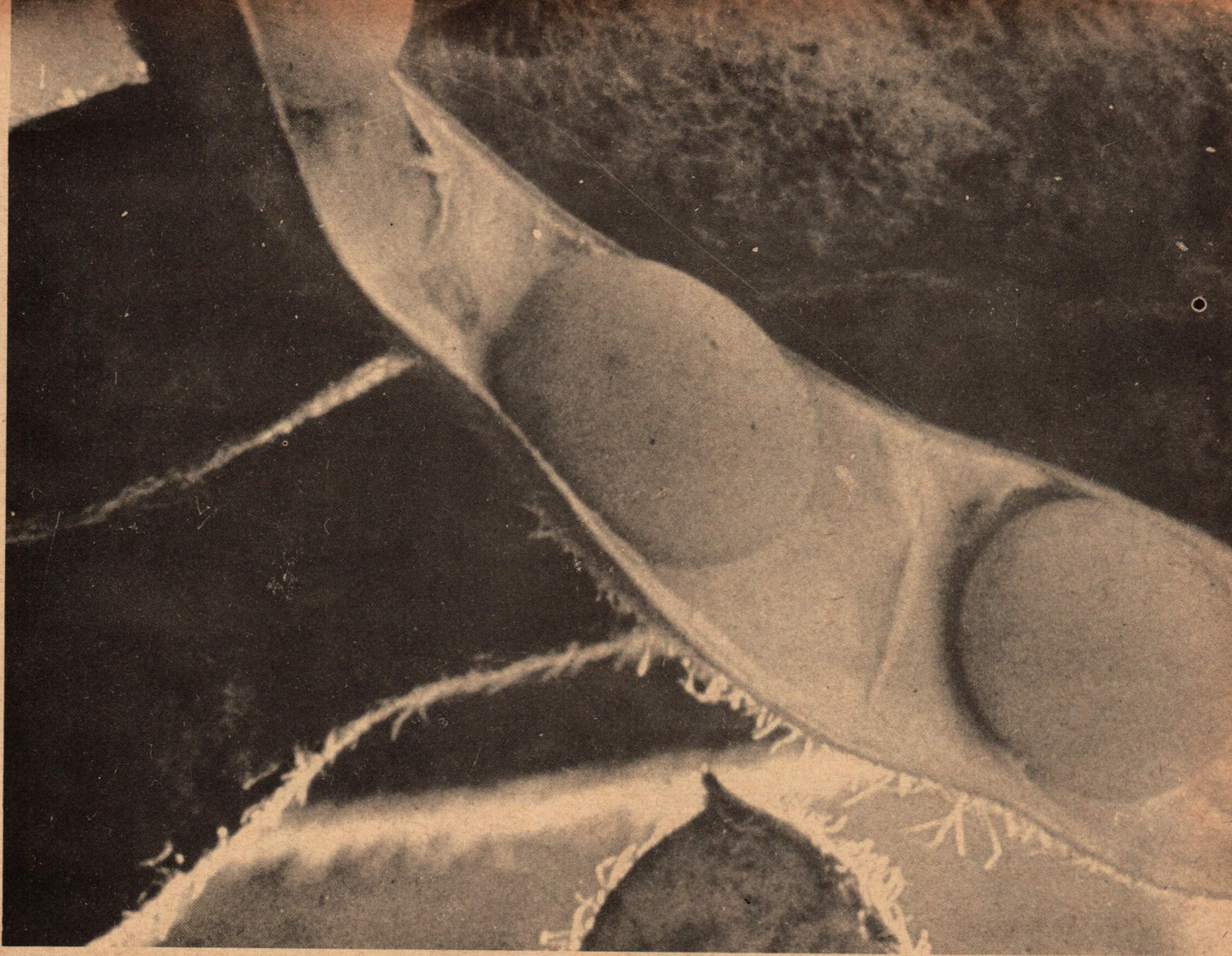
และจากการประชุมเกษตรกรผู้ผลิต ข้าวเหลือง ที่อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย เมื่อต้นเดือน พฤษภาคม ๒๕๒๗ นี้เอง อาจารย์ดีพร้อม ไชยวงศ์เกียรติ แห่งมหา- วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ก็ได้รายงานมาว่า ในบรรดาเกษตรกรผู้ผลิตข้าวเหลือง ๑,๑๐๐

คนที่เข้ารับการอบรมนั้น มีอยู่ ๒ คน ปลุก ข้าวเหลืองได้เกินกว่า ๔๐๐ ก.ก.ต่อไร่ได้แล้ว โดยใช้กรรมวิธีพิเศษเข้าช่วย ซึ่งก็อยู่ในวิสัย ที่เกษตรกรรายอื่น ๆ สามารถจะนำแนวความคิดนี้ไปดัดแปลงใช้กันได้ไม่เลวเลย รายแรก คือ นายชลธิษ รักษ์อารี อยู่ที่ตำบลคลองยาว อ.สวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย และรายที่สอง คือ นายประเจตน์ จะแจ้ง อยู่ที่ตำบลท่าชัย อ.ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เช่นกัน

นี่ยิ่งช่วยสนับสนุนให้เห็นได้ชัดเจน ยิ่งขึ้นว่า ความสามารถของเกษตรกรไทย เรานั้น มีได้ด้อยไปกว่าเกษตรกรสหรัฐอเมริกา หรือชาติใด ๆ ในโลกเลย ขอให้ร่วมมือช่วย ชื่นนำและสนับสนุนกันให้เกิดครับ

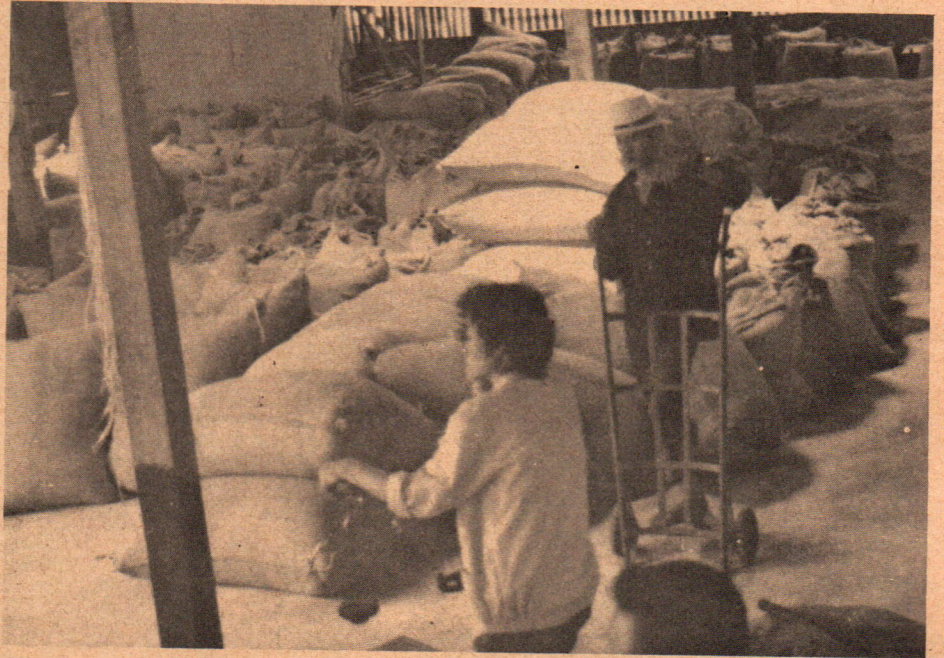
ลงผลิตได้ผลต่อไร่เพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัว และราคาก็ดีขึ้นอย่างนี้ เห็นที่ทางราชการ จะต้องเร่งกำหนดเขตเศรษฐกิจข้าวเหลืองให้ แน่นหนาไว้แต่เนิ่น ๆ ได้แล้ว อย่าปล่อยให้ ปลุกกันมากมายเกินไปอย่างมันล้าปะหลัง อีกเลย เพราะเมื่อผลิตมาเหลือใช้ก็จะทำให้ ราคาตกต่ำลง รู้กำหนดไว้ให้พอดี ๆ จะเป็น ประโยชน์แก่ทุกฝ่ายได้ดีกว่าเป็นไหน ๆ จริง ไหมครับ?

ฝักอ่อนที่สมบูรณ์

(บน) ลักษณะเมล็ดในฝักแก่ ฝักละ ๓ เมล็ด
(ล่างซ้าย) ลักษณะเมล็ดที่สมบูรณ์
(ล่างขวา) ถั่วเหลืองที่เก็บจากไร่นา เอามาแยกเมล็ด
คัดเกรดแล้ว กำลังรอการขนส่งให้ผู้ซื้อจากโรงงาน
อุตสาหกรรมน้ำมันพืชและ อุตสาหกรรมเต้าเจี้ยว
ซึ่งมาซื้อถึงที่ทำการของชมรมฯ

และจะเป็นการดียิ่งขึ้น ถ้าหากเกษตร-
กรผู้ผลิตถั่วเหลืองในจังหวัดต่าง ๆ จะได้
รวมตัวกันเข้าดำเนินการเป็นกลุ่มเป็นชมรม
จดทะเบียนให้ถูกต้อง และร่วมมือร่วมใจกัน
ให้ดี ดังตัวอย่างที่ชมรมเกษตรกรผู้ผลิตถั่ว
เหลืองเชียงใหม่ได้เริ่มต้นขึ้นแล้วนั้นด้วย ก็
จะมีช่องทางแห่งความสำเร็จได้เรียบร้อยดีขึ้น
มากแน่ ๆ เชียวละ

การให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ
ภาครัฐบาลก็จะหยิบยื่นให้ได้สะดวกและเป็น
ผลดีขึ้นทั้งผู้ให้และผู้รับ เมื่อผลิตถั่วเหลือง
ต่อไปได้เพิ่มขึ้น ทำการคัดเกรดแยกเมล็ดให้
ได้มาตรฐานที่ดีแล้วต่อไปผู้รับซื้อก็ต้อง
มาแย่งกันซื้อถึงชมรมของผู้ผลิตนั้นได้เอง
แน่ ๆ เพราะความต้องการใช้ภายในประเทศ
เรามีอยู่สูงมาก

ถึงอย่างไรก็ตาม ภายใน ๒-๓ ปีนี้
เมื่อไทยเรา ก็คงจะยังไม่สามารถเร่งผลผลิต
ให้ได้เต็มที่ตามเป้าหมายใช้ภายในประเทศ

แล้ว ก็ยังมีตลาดต่างประเทศต้องการซื้อ
ถั่วเหลืองไทยเราอยู่อีกมาก

ดังนั้น จึงมีช่องทางที่แจ่มใสมาก สำหรับ
เกษตรกรผู้สนใจจะทำการผลิตถั่วเหลือง
ด้วยวิธีการแผนใหม่เนื้ออยู่อย่างกว้างขวาง
ทั้งในพื้นที่ซึ่งทำการปลูกถั่วเหลืองในฤดูแล้ง
และพื้นที่ซึ่งปลูกในฤดูฝน ยังมีโอกาสที่จะ
ได้รับความสำเร็จอย่างสูงได้เช่นกัน

ขณะนี้เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการ
เกษตร ก็พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือและ
แนะนำต่อเกษตรกรผู้สนใจ แม้กระทั่งเรื่อง
วิธีการใช้โรซิเบียมใส่ลงช่วยเพิ่มผลผลิต
ของถั่วเหลือง เจ้าหน้าที่ก็ได้เตรียมคำแนะนำ
ไว้ชี้แจงต่อผู้สนใจได้เสมอ

พี่น้องเกษตรกรทั้งหลาย ถึงเวลาแล้ว
ที่ควรจะได้ช่วยกันปลูกถั่วเหลืองด้วยวิธีการ
แผนใหม่เพื่อช่วยกันรักษาเงินอย่างน้อยก็
๑.๕๐๐ ล้านบาทไว้ในเมืองไทยเราเองดีกว่า

ละเมียด

เช้าวันหนึ่ง เป็นวันอาทิตย์ต้นเดือน มีนาคม ผมตื่นแต่เช้าราวตี ๓ เศษ ๆ เหมือนอย่างที่เคยปฏิบัติมาทุกวัน หลังจากนั่งทำสมาธิอยู่ประมาณครึ่งชั่วโมงเพื่อรวบรวมกำลังภายในไว้สู้กับงานในวันใหม่แล้วผมก็พาลูก ๆ ออกไปเดินเพื่อสุขภาพตามที่หนังสือ “หมอชาวบ้าน” แนะนำ รู้สึกได้ผลดีมาก ผมจึงเผลอเผลอเสียเลยว่า จงยัดชีวิตของท่านด้วยการเดินหรือวิ่งอย่างผมบ้าง

พอกลับมาถึงบ้านยังไม่ทันหายเหนื่อย ก็มีเสียงคนเขาประตูรั้วหน้าบ้านแรง ๆ พลังงานว่า “พี่ ๆ” ผมลงไปเปิดไม่ทันใจแกยั้ง ร้องดังขึ้นและทุบประตูแรง ๆ จนผมต้องร้องบอก ผมแหม่ยังไม่ทันได้เปิดประตูดี ชายหนุ่มคนหนึ่งก็ชิงผมเปิดแล้วรีบก้าวผลุนเข้ามาข้างในเหมือนกับถูกใครเขาไล่จะเอาชีวิตมา เขาคือ อู๊ด ญาติของผม

“มีอะไรเกิดขึ้นหรือน้องอู๊ด” ผมรีบถามขึ้นด้วยความแปลกใจ

“มีซีพี ไม่เห็นหรือครับหัวผมโน นี่ แขนผมข้างนี้ก็ดูเหมือนจะเดาะหรือเปล่า ไม่รู้ รู้สึกเจ็บมาก” น้องอู๊ดตอบผมพลางดึงแขนผมให้รีบเดินตามเขาเข้าไปในบ้านของผม คล้ายกับกลัวคนจะเห็น แล้วพูดต่อไปว่า

“ช่วยเป็นบ้าเลยพี่ ผมมีนัดที่หมู่บ้าน จัดสรรของผมที่พุทธมณฑลสาย ๒ ผมเห็นถนนว่างผมก็เลยขับรถค่อนข้างเร็ว พอถึงสี่แยกตรงนี่เอง (อู๊ดชี้มือ) ผมเห็นไฟเขียวก็รีบขับผ่าน”

ผมโล่งใจเมื่ออู๊ดบอกว่าขับผ่านไฟเขียว เพราะถึงจะเกิดอะไรขึ้นเราก็ยังเป็นฝ่ายถูก ผมจึงต่อไปว่า “กิดีแล้วนี่ แล้วมีอะไรเกิดขึ้น ใครเขาฝ่าไฟแดงมาชนรถน้องใช้ไหม”

“ทำไมพี่รู้ละ มันขับมาเร็วด้วยนะพี่นะ ชนเอาท้ายของรถผมแรงแรง รถผมบิดไปชนเอาเกาะกลางถนน ส่วนรถของมันเป็นเสียหลักไปชนเอาเสาไฟสัญญาณ พังทะลาย แล้วถลาไปชนขอบถนนอีกฟากหนึ่ง ผมลงไปดู

สถิตยฺ เล็งไชสง

เห็นแน่นิ่งติดพวงมาลัย ผมเข้าใจว่ามันตายนะพี่นะ ผมตกใจจนทำอะไรไม่ถูกผมจึงรีบมาขอคำแนะนำจากพี่ พอหนีได้ผมก็จะหนีไปเลย”

น้องอุ๊ตพูดด้วยเสียงอันสั้นร่ำวนฟังแทบไม่รู้เรื่อง หน้าตาซีดขื่นขึ้นเมื่อพูดถึงคนในรถอีกคันหนึ่งว่าน่าจะตาย ผมจึงรีบติดเครื่องรถของผมแล้วถอยหลังออกจากอุ๊

“น้องอุ๊ตรีบขึ้นมา” ผมพูดเสียงหนักแน่นแถมบังคับ อุ๊ตถอยหลังกรุดพลงพุดว่า

“ไม่เอาๆ พี่จะพาผมไปไหน เดี่ยวตำรวจเห็นเข้าจะจับผมไปขัง ไร้ ผมเบื่อกที่สุดเลยกว่าจะประกันได้ก็หลายวัน”

ผมจึงพูดแถมตวาดว่า

“เอน้า ขึ้นมาแล้วพี่จะอธิบายให้ฟังกลัวอยู่ได้ ถ้ากลัวแล้วจะมาหาพี่ทำไม”

อุ๊ตก้าวขึ้นรถผมด้วยความลังเลเต็มประดา ผมรีบขับรถออกจากบ้าน พาอุ๊ตมุ่ง

หน้าไปทางสถานีตำรวจท้องที่ที่เกิดเหตุ (ขอปกปิด) อุ๊ตทำท่าจะเปิดประตูรถผมกระโดดหนี ผมต้องร้องแซวไว้แล้วอธิบายให้แก่เข้าใจ

“นี่พี่จะพาไปแจ้งตำรวจนะ พี่จะไม่เข้าไปด้วยนะ ทำเป็นว่าน้องอุ๊ตวิ่งมาจากสถานที่เกิดเหตุไปแจ้งตำรวจ ยังไงก็หายใจให้มันหอบๆ เข้าไว้ก็แล้วกัน มันจะได้สมเหตุสมผล น้องบอกตำรวจก็แล้วกันว่า พอตั้งสติได้ก็รีบวิ่งมาแจ้งตำรวจนะ อย่าบอกว่ไปฟ้องเป็นอันขาดเชียว เดี่ยวเขาจะว่าน้องหนีติดคุกหัวโตเชียวละจะบอกให้”

ทำไมล่ะพี่ ก็เราเป็นฝ่ายถูกนี่นา จะไปติดคุกเรื่องอะไร ที่ผมอยากจะหนีเพราะกลัวตำรวจขงต่างหาก”

“ผิดถูกยังงี้ก็หนีไม่ได้ กฎหมายให้ช่วยผู้บาดเจ็บ และรีบไปแจ้งต่อเจ้าพนักงานที่ใกล้ที่สุดหนีเป็นผิด คือผิดฐานหนี แม้เราจะเป็นฝ่ายถูกก็หนีไม่ได้ อย่างในกรณีของน้องนี่แหละ ถ้าฝ่ายผิดหนีก็ยิ่งไปกันใหญ่ชิได้สองกระทง”

ผมรีบขับรถเลี้ยวเข้าไปจอดในซอยข้างตึกแถว ห่างจากสถานีตำรวจประมาณ ๒ เส้น แล้วผลักอุ๊ตให้วิ่งลงไปแจ้งความที่สถานีตำรวจ อุ๊ตทำทางลังเล แต่ก็จำใจไป ก่อนจะย่างก้าวออกจากประตูรถของผม น้องอุ๊ตถามผมว่า

“โทษฐานหนีนี้ติดคุกไหมพี่ ถ้าไม่ติด ผมจะหนีไปเลย ไม่อยากยุ่งกับตำรวจ ไม่อยากมีคดี ไร้ พี่ก็รู้มันดีที่ไหน ดีแต่ชื่อ ถูกยังงี้ก็ลำบาก ต้องเสียเงิน”

ผมชักรำคาญอุ๊ตมาก จึงพูดออกมาด้วย

ความรำคาญเต็มประดาว่า

“ไร้ ทำไมพูดไม่เข้าใจนะ ไม่มีเวลามารำรีไร้แล้วนะ เดี่ยวเขาจะหาว่าหนีจริงๆ หรือจะไปรีบไป แล้วอย่าลืมไปส่งข่าวพี่นะ”

พออุ๊ตวิ่งคล้อยหลังผมก็รีบขับรถออกจากซอยกลับบ้าน ใจก็ครุ่นคิดเป็นห่วงอุ๊ตเกรงว่าตำรวจจะจับแกจริง ๆ เดี่ยวจะมาโทษผมเข้าที่จับตัวไปให้ตำรวจตะครุบ ทั้งๆ ที่เขาหนีรอดแล้ว ประมาณ ๘ นาฬิกาเศษๆ ของวันนั้น อุ๊ตโผล่ไปที่บ้านผม ดูหน้าตาไม่ค่อยสบายนัก

“เป็นไงบ้างน้อง” ผมรีบถามขึ้นก่อนที่อุ๊ตจะทอดตัวลงนั่งที่เก้าอี้หินใต้ต้นชมพู่หน้าบ้านของผม

“ตำรวจซักผมใหญ่ เขาถามว่าผมหนีไปไหนหรือเปล่า ผมจึงได้มาแจ้งข้า ผมก็บอกเขาว่าสถานีตำรวจอยู่ไกล หารถไม่ได้ในยามเข้ามิด วิ่งบ้างเดินบ้าง มันจึงได้ช้า ถ้าผมไม่มาหาพี่ก่อนผมก็คงจนตรอก ตอบไม่ถูกเหมือนกัน”

“ในที่สุดเขาก็เชื่อใช่ไหมล่ะ” ผมซัก

“ใช่ครับพี่ แต่เขายึดรถของผมไว้”

“เดี๋ยวก็คงได้คืน ให้เขาสอบสวนเสร็จก่อน น้องมีอะไรจะถามก็เชิญ”

“คือผมอยากจะทราบว่ เมื่อเขามาชนเราอย่างนี้เรามีสิทธิอะไรบ้าง”

“มันตายหรือเปล่าละเจ้าหมอนั่น”

“เข้าใจว่าไม่ตาย เพราะตอนผมไปดูที่เกิดเหตุกับตำรวจนั้นมันหายใจแล้ว แต่ก็ไม่แน่นะพี่เพราะมีเลือดออกที่หู เขาตายหรือไม่ตายนี้ผลมันต่างกันด้วยหรือพี่”

“
การกระทำต่อผู้อื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมายนั้นเป็น
ละเมิด ต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่เขา บางครั้งอยู่ดี ๆ
ต้องพลอยฟ้าพลอยฝนรับผิดชอบเพื่อผู้อื่นก็มี ลองอ่านเรื่อง
นี้ดูจะได้อะไรดี ๆ
”

“ว่าตามกฎหมายไม่ต่างเท่าไรหรอก คือยังงี้เราก็มีสิทธิได้ค่าทดแทนจากเขา ถ้าเขาตายก็เอา จากกองมรดก ทายาทคนไหนรับมรดกไปก็ไล่เบี้ยเอาจากคนนั้น มันยากตรงที่ว่าทรัพย์มรดกมันกระจายใครรับไปบ้าง เราจะไปรู้ได้อย่างไร บังคับยาก ถ้าเขาไม่ตายการบังคับก็รู้สึกว่าจะสะดวกหน่อย ต้องดูแลคดีก่อน จะว่าเราถูกฝ่ายเดียวนึกไม่ได้”

“ปิดไร ฟี้ก็ มันขับฝ่าไฟแดงมาชนผม จะว่าเราผิดได้ยังไงนะ”

“ถ้าเขาขับอย่างนั้นก็ตีนะซี มีใครรู้เห็นเป็นพยานไหม ตำรวจในที่เกิดเหตุก็ไม่มีมิใช่หรือ”

“มีฟี่ มีคนหนึ่ง ชื่อ ส.ต.ท.โกเมนทร์”

“ตำรวจคนนั้นเขายังไงล่ะ”

“เขากียืนยันว่าผมถูก”

“นั่นแหละ เอาใจคนนั้นไว้ให้จงดีเสียวยังไงก็ให้เขาได้ให้ถ้อยคำต่อพนักงานสอบสวนไว้ก่อนจะได้ไม่ปิดเป็นในภายหลังง่าย ๆ อ้ายใจคนนั้นมันเปลี่ยนได้ทุกนาทีนะ แล้วแต่ปัจจัยแล้วแต่เหตุ”

“ครับ สารวัตรสอบสวนได้จดปากคำหมู่โกเมนทร์ไว้แล้ว ผมจะมีโอกาสผิดหรือเปล่าครับถ้าพยานมีอย่างนี้”

“ทางฝ่ายจำเลยเขาก็มีหัวใจเหมือนกันนะน้อง เขาอาจจะไปเอาใครมาสมอ้างว่าน้องขับฝ่าไฟแดงไปชนเขาก็ได้ บางทีกลายเป็นผิดไปทั้งคู่ก็มี เอาอะไรแน่กับคน”

“ถ้าผิดทั้งคู่จะรับผิดชอบยังไง ครับ”

“มันก็แล้วแต่ว่าใครผิดมากผิดน้อยอีก

นะแหละ ใครผิดมากก็รับผิดชอบมาก เช่น ศาลฟังว่าน้องผิดนิดหน่อย ศาลอาจจะให้น้องรับผิดชอบเพียง ๑ ใน ๓ ของค่าเสียหายทั้งหมด”

“ค่าเสียหายทั้งหมดหมายความว่าอย่างไรครับ”

“ก็เอาค่าเสียหายของรถทั้งสองคันบวกกันเข้า แล้วจึงแบ่งความรับผิดชอบ น้องรับผิดชอบ ๑ ใน ๓ แล้ว อีกฝ่ายหนึ่งเขาก็รับผิดชอบ ๒ ใน ๓ ฟี้ถึงว่าต้องรอฟังผลคดีอาญา แต่ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งเขายอมรับว่าเขาผิด เรื่องมันก็ง่ายเข้าทำสัญญายอมรับที่โรงพักลงชื่อกันไว้ เราฟ้องได้ใน ๑๐ ปี ถ้าเขาไม่ปฏิบัติตามนะ แต่ถ้าเขายืนยันว่าเขาถูกนี่ซียุ่ง ต้องเป็นความหาพยานไปพิสูจน์กันบนศาล ซึ่งมันไม่ใช่ของง่าย ถ้าศาลตัดสินว่าเขาผิดเราก็ดีหน่อยเราถือเอาคำพิพากษาคดีส่วนอาญาเป็นฐานแห่งข้อเรียกร้องทางแพ่งของเรา ถ้าศาลฟังว่าเขาผิดเขาก็แยเหมือนกัน เท่ากับว่าอีกฝ่ายเขาไม่ประมาท เขาไม่ต้องรับผิดชอบทางแพ่ง คือไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่เรา”

อู๊ดยกมือขึ้นเกาศีรษะ แสดงถึงความกังวลใจถึงขนาด ผมจึงบอกให้แกดื่มน้ำมะพร้าวที่ลูกสาวของผมเจาะมาให้ใหม่ ๆ ก่อนที่จะพูดอะไรต่อไป นัยน์ตาของแกเหม่อลอย หน้าแดง ริมฝีปากสั่นเล็กน้อย สักพักหนึ่งคงจะใจเย็นลงบ้าง อู๊ดอ้าปากถามผมขึ้นว่า

“คดีอย่างนี้เขาเรียกว่าคดีอะไรครับ”

“เขาเรียกว่าคดีละเมิดน้อง นี่ทางแพ่งนะ ส่วนทางอาญาก็เรียกว่าคดีอุบัติเหตุ คดีประมาทรถชนกัน แล้วแต่จะเรียกตามทฤษฎี ๆ

เห็น ๆ กันนั่นแหละ”

“ละเมิดมีผลอย่างไรครับ”

“มันเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้อย่างหนึ่ง เขาละเมิดน้อง เขาก็เป็นหนี้น้อง ต้องชดใช้ค่าเสียหายรวมทั้งดอกเบี้ยตั้งแต่วันละเมิดให้แก่ น้อง”

“แล้วมันต่างกับหนี้ธนาคารอย่างไรครับ ได้ผมมันถนัดแต่กู้เงินธนาคาร”

“หนี้ธนาคารหรือหนี้เงินกู้เงินยืมกันนั้นมันแน่นอน ยืมเท่าไรก็มีอยู่เท่านั้น ส่วนหนี้ละเมิดนี้แล้วแต่ความเสียหายที่ฝ่ายผู้ต้องเสียหายได้รับจากผลแห่งละเมิด ซึ่งจะต้องไม่ไกลกว่าเหตุ บางทีก็คำนวณเป็นเงินได้ แต่บางทีก็ไม่อาจคำนวณได้ คนเถียงกันตรงค่าเสียหายนั่นแหละ โจทก์ว่าเสียหายหนึ่งแสน แต่จำเลยได้เถียง บอกว่าโจทก์เสียหายเพียงสองร้อยบาท นำปวดหัวจริง ๆ น้อง”

“ที่ว่าคำนวณเป็นเงินได้และไม่ได้นั้นคือยังไงครับ ผมนึกไม่ออก”

“ค่าเสียหายที่คำนวณเป็นเงินไม่ได้ก็ เช่น ค่าเสียชื่อเสียง ค่าเสียตัวเสียความบริสุทธิ์ของหญิง ค่าทนทุกข์ทรมาน พวกนี้มันคำนวณเป็นเงินแน่นอนตายตัวไม่ได้ สุดแท้แต่บุคคลและพฤติการณ์ ซึ่งไม่เหมือนกันทุกกรณีไป นักธุรกิจรายได้วันเป็นหมื่น ถูกหมิ่นประมาทใส่ความ ขาดความเชื่อถือ ทำมาค้าขายไม่ขึ้น อาจเรียกค่าเสียหายได้เป็นแสนเป็นล้าน แต่ถ้าใครมาหมิ่นประมาททำให้ฟี่เสียชื่อเสียงฟี่อาจจะเรียกได้สักพันหรือเปล่าก็ไม่รู้ ผู้หญิงหากินถูกข่มขืนอาจจะเรียกค่าเสียหายได้สักสองร้อยบาท แต่ถ้า

ดารารายพจนตรึงกระทำอย่างเดียวกันอาจจะเรียกได้เป็นล้าน ส่วนที่คำนวณเป็นเงินได้นั้นมันแน่นอนตายตัว เช่น พี่ถูกทำร้าย แล้วพี่ตายลงในเวลา ๕ วัน ๑๐ วันต่อมา ก่อนตายพี่ต้องเสียค่ารักษาพยาบาลไข้ไหม ต้องเดินทางไปหาหมอ พอตายแล้วต้องทำศพถวายพระ เลี้ยงแขก ค่าใช้จ่ายในการไป ๆ มา ๆ หาหมอก็คือ ค่ารักษาพยาบาล ตลอดจนค่าปลงศพของพี่นั้นมันแน่นอนตายตัว เข้าใจไหมที่พี่พูด”

“ครับเข้าใจ น่าจะเรียกว่าค่าเสียหายที่แน่นอน กับค่าเสียหายที่ไม่แน่นอน มากกว่านะครับ เพราะในที่สุดก็คำนวณเป็นเงินเหมือนกัน”

“พี่เห็นด้วย แต่เขาเรียกกันมาอย่างนั้น”

“เออพี่ เห็นพี่ว่าเมื่อไหร่ หมิ่นประมาทกันเป็นละเมิด ละเมิดนี้มีหลายอย่างหรือครับ ผมนึกว่ามีแต่รบกวนกัน”

ผมยกมือขึ้นลูบหลังอุ้งปลางหัวเราะ เพราะนึกขึ้นว่า คนไม่รู้กฎหมายนี้ ไม่รู้เอาจริง ๆ นะ ง่าย ๆ ก็ไม่เฉลียวใจ อู๊ดถามผมว่าผมหัวเราะอะไร ผมก็บอกว่าหัวเราะคนไม่รู้

“พี่ไม่ได้หัวเราะด้วยความเย้ยหยันหรอกนะ แต่พี่เห็นว่าความไม่รู้นี้มีอยู่ทุกหนแห่ง แม้แต่คนเรียนแท้ ๆ ยังไม่รู้ นับประสาอะไรกับคนไม่ได้เรียน”

“ละเมิดคืออะไรพี่ช่วยอธิบายด้วย มีกี่อย่าง”

“ละเมิดก็คือการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้อื่นเสียหาย มีตั้งเยอะแยะ

จะไม่นับว่าก่ออย่างเห็นจะนับให้น้องฟังขณะนี้ได้หรือหอก ฆ่าเขา ปล้นเขา ลักของเขา ฆ่าเขา หมิ่นประมาทเขา ข่มขืนกระทำชำเรา หรือทำอนาจารเขา แม้แต่ประมาททำให้คนอื่นเขาเสียหายอย่างร้ายของน้องนี้ก็เหมือนกัน เป็นละเมิดทั้งสิ้น ละเมิดเกิดจากการกระทำอันมิชอบ และความเสียหายที่เกิดจากการนั้นสองอย่างประกอบกัน ถ้าผู้กระทำมีอำนาจทำได้ เช่น เราจะยิงพี่ที่จิงแทงเขาไปเพื่อป้องกัน อย่างนี้ไม่ถือว่าเป็นละเมิด เพราะพี่มีอำนาจทำได้”

“สุนัขกัดคนเป็นละเมิดหรือเปล่าครับพี่ เห็นเขาเสียเงินให้กันออกบ่อย ๆ”

“สัตว์ละเมิดไม่เป็นหรอกน้อง มีแต่คนละเมิด ที่สัตว์มันกัดคนอย่างน้องว่านั่นเป็นสัตว์มีเจ้าของ เจ้าของไม่ระมัดระวังมัน จึงได้กัดคน ละเมิดในกรณีอย่างนั้นเกิดจากความประมาทของเจ้าของสัตว์ ต่างหาก ยิ่งคนที่เลี้ยงสัตว์ดุสัตว์ร้ายเช่นเสือ หรืองูพิษ เหล่านี้ไม่ระมัดระวังรักษาให้ดี มันหนีออกจากกรงไปกัดคนเป็นยุ่งละ ต้องชดใช้ค่าเสียหายเขาจมไปเลยก็แล้วกัน”

รับผิดชอบกับผู้ละเมิด

“เออพี่ คนขับรถชนกันแล้วหนี ทำไม่เขาฟ้องเจ้าแก่ล่ะ แกไม่ได้ขับสักหน่อย”

“นั่นเป็นเรื่องนายจ้างรับผิดชอบร่วมกับลูกจ้างซึ่งทำละเมิดในทางการที่จ้าง ไม่งั้นผู้ต้องเสียหายก็แย่จะไปหาเลือกกับปู่มันจะได้สักทีหยดกัน ลูกจ้างโดยปกติไม่มีเงิน ชำรายชนแล้วหนีเสียด้วย จนเป็นธรรมเนียม เมื่อ

นายจ้างใช้เงินให้แก่ผู้เสีย หายไปแล้ว ก็มีสิทธิที่จะมาไล่เบี้ยเอาแก่ลูกจ้าง ถ้ามีโทษโดยมากก็ไม่มีให้ ไม่เห็นฝุ่นด้วยซ้ำไป ไม่รู้ว่าแกหนีไปไหน”

“อย่างรถร่วม บ.ข.ส.นี่นะ พี่นะ ชนกับรถคันอื่น ทำไม่เขาจึงฟ้องบริษัท บ.ข.ส. เป็นจำเลยด้วยละ ไม่ได้เป็นนายจ้างสักหน่อย”

“ไฉนนั้นเป็นเรื่องหุ้นส่วน รถร่วมนั้นเท่ากับมาเข้าหุ้นกับบริษัทขนส่งรู้ไหม คนขับรถร่วมทำให้คนอื่นเสียหาย เขาก็มาไล่เบี้ยเอาจากบริษัท ขนส่ง นะซี อย่างน้องอู๊ดกับพี่เข้าหุ้นกันจัดสรรที่ดินเราต้องร่วมกันรับผิดชอบคนภายนอกไข้ไหม ไม่ว่าพี่หรือน้องจะเป็นผู้ก่อหนี้ขึ้น ฉันทโค บริษัทรถร่วมกับบริษัทขนส่งก็ฉันทัน”

“นอกจากนายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบกับลูกจ้างขับรถนายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบอื่นบ้างหรือเปล่าครับพี่”

“ลูกจ้างอะไรก็ทั้งนั้นแหละ ได้ชื่อว่าเป็นลูกจ้างแล้ว นายจ้างต้องร่วมรับผิดชอบทั้งสิ้น เช่น คนใช้ในบ้านของเราตายหนีไป ถูกต้นกุหลาบข้างรั้วของเพื่อนบ้าน เราต้องรับผิดชอบร่วมกับแก ใช้เงินค่าต้นกุหลาบให้แก่เพื่อนบ้าน”

“เหมือนอย่างนี้ก็เย้ยชนะพี่”

“พี่ว่าเป็นธรรมดา มิฉะนั้นคนภายนอกก็ไม่รู้ว่าจะไปค้นเอาจากใคร ลูกจ้างแกมีแต่เสียผืนบางที่หมอนก็ไม่จะมีจะหนุนด้วยซ้ำไป แล้วจะเอาอะไรไปให้คนที่เขาเสียหายละ เพราะฉะนั้น เวลาจ้างใครเป็นลูกจ้างก็ขอให้ดูให้ดี และเตรียมตัวเตรียมใจไว้ว่า เราอาจ

ต้องรับผิดชอบร่วมกับแก่นผลแห่งละเมิดสักวันหนึ่ง”

“ผมไม่เข้าใจคำว่ารับผิดชอบ เห็นพี่พูดว่า ร่วม ๆ ซึ่งผมมองไม่ออก จะว่าร่วมได้อย่างไรในเมื่อคนขับมันชนแล้วนี่ นายจ้างรับหน้าผู้เสียหายอยู่คนเดียว”

“คำว่า รับผิดชอบ นั้นหมายความว่าหลายคนรับผิดชอบในหนึ่งก่อนเดียวกัน เจ้านี้ฟ้องเอาจากลูกหนี้คนไหนก็ได้ อย่างพี่กับน้องอู๊ดไปกู้เงินตาข้าด้วยกัน ร่วมกันกู้เอาเงินมาลงทุนด้วยกัน หนึ่งก่อนนี้ตาข้าจะฟ้องเอาจากพี่หรือน้องอู๊ดก็ได้ หรือจะฟ้องเอาจากทั้งสองคนก็ได้”

“ข้างบ้านผมนะพี่นะ มีนายทหารคนหนึ่ง ให้ทหารรับใช้ขับรถหลวงไปรับลูกที่โรงเรียน ทหารพลขับเกิดชนคนคนเข้า ทำมีคนเจ็บเขาจึงได้ฟ้องนายทหารคนนั้นละ ไม่ได้เป็นลูกจ้างนายจ้างกันสักหน่อย”

“เขาเรียกว่าตัวการรับผิดชอบกับตัวแทนในผลแห่งละเมิด โดยนำหลักเรื่องนายจ้างรับผิดชอบกับลูกจ้างไปใช้บังคับโดยอนุโลมพลขับรถไปรับลูกแทนนายทหาร เรียกว่าตัวแทน”

“ความรับผิดชอบนี้มีอีกบ้างไหมพี่”

“มีน้อง ก็เช่น บิดามารดาซึ่งดูแลลูกเล็กเด็กแดงไม่ดี ปล่อยให้ลูกไปทำความเสียหายให้กับคนอื่น หรือคนที่ดูแลคนบ้าไปเสียจิตเหล่านี้ก็เหมือนกัน เผลอเผลอปล่อยให้เขาไปก่อความเสียหายแก่ผู้อื่น ตนก็ต้องรับผิดชอบกับลูกหรือคนวิกลจริตที่วานั้น ลูกโต ๆ ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะนี่ก็เถอะ ต้องอยู่ใน

ความดูแลของพ่อแม่ เกิดเอาเป็นไปโรงเรียนด้วยอย่างที่เคยได้ยินได้ฟังกันอยู่บ่อย ๆ นั้นใช้ป็นยิ่งเพื่อนนักเรียนด้วยกันตาย พ่อแม่อาจต้องร่วมรับผิดชอบกับลูกเหมือนกัน”

“เรื่องนี้นักเรียนไปทำความเสียหายแก่ผู้อื่นอย่างที่ว่านั้น ใจผมอยากจะให้อาผิดกับครูด้วยเพราะควบคุมนักเรียนไม่ดี”

“ครูก็ต้องรับผิดชอบเหมือนกันนะน้องนะ ถ้าเป็นครูที่ต้องดูแลนักเรียนตัวเล็ก ๆ เช่น ครูโรงเรียนกบินทอน ครูโรงเรียนอนุบาล ปล่อยให้เด็กตัวเล็ก ๆ ไปทำลายดอกไม้ในสวนข้างโรงเรียนอย่างนี้ เห็นได้ว่าครูไม่ระมัดระวังตามสมควร ต้องรับผิดชอบร่วมกับเด็กชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ต้องเสียหาย แต่นักเรียนโต ๆ ก็ไม่ใช่วิสัยที่ครูจะไปสอดส่องดูแลเหมือนกัน”

“แล้วอย่างผู้รับเหมาร้างตึกตามสัญญาจ้าง ตกอกเข็มนบ้านข้างเคียงทรุดเราต้องร่วมรับผิดชอบกับแก่นหรือเปล่าครับ”

“ผู้รับเหมาไม่ใช่ลูกจ้างนะน้องนะ เขาเป็นพนักงานโดยอิสระ ไม่อยู่ในความดูแลของผู้จ้างปกติผู้ว่าจ้างไม่ต้องรับผิดชอบกับเขา เว้นแต่ว่า รู้ว่าเขาไม่ดีไม่เหมาะแล้วยังไปจ้างมาทำงานสร้างบ้านอย่างนี้มันเป็นเรื่องความผิดของผู้ว่าจ้าง ผู้ว่าจ้างจึงจะร่วมรับผิดชอบหรือว่าผู้ว่าจ้างเป็นผู้สั่งให้ตอกเสาเข็มเสียเอง ก็ได้ชื่อว่าความเสียหายเกิดจากคำสั่งของผู้ว่าจ้าง อย่างนี้ผู้ว่าจ้างจึงจะร่วมรับผิดชอบ”

“อย่างเราจ้างรถแท็กซี่ หรือรถบรรทุกอย่างนี้ เขาเป็นลูกจ้างของเราหรือเปล่าพี่ ถ้าเมื่อเขาขับรถไปชนใครเข้า เราก็ไม่ต้องร่วม

รับผิดชอบ”

ค่าสินไหมทดแทน

“สมมตินะพี่นะว่า เรื่องของผมนี้เราเป็นฝ่ายถูก ศาลตัดสินให้เจ้าหมอนั้นเข้าคุกละ มันต้องใช้ค่าเสียหายให้แก่ผมอย่างไม่มีปัญหาใช่ไหมครับ”

“แน่นอนน้อง”

“ทีนี้ สมมติว่าผมไม่อยากจะรับรถ เพราะรถที่ถูกชนพี่ก็รู้ว่าไม่มีใครเขาอยากได้ ราคามันตกสิ้นดี พุดมาแล้วเจ็บใจ ผมอยากจะได้รับรถคันใหม่ คือให้เขาชดเชยให้ผมคันใหม่จะได้ไหมครับ จะให้ผมแถมเงินบ้างก็ยอม”

“ที่จะยาก เพราะว่า ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดนั้น กฎหมายกำหนดไว้สองสถาน คือ การคืนทรัพย์สิน กับชดเชยค่าเสียหายคืนทรัพย์สินนั้นหมายความว่าเอาทรัพย์สินของเขามาคืน เช่น ปล้นเอาทรัพย์สินเขาไปก็เอาทรัพย์สินนั้นมาคืนเจ้าของ ถ้าคืนไม่ได้ก็ใช้ราคา เวลาฟ้องความผิดฐานลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ขโมย ยักยอก รับของโจร หรืออะไรพวกนี้ พนักงานอัยการจะต้องขอให้ศาลสั่งให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินที่จำเลยเอาไปเสมอ หมายถึงทรัพย์สินชิ้นนั้นเท่านั้นเอง จะให้เขาชดเชยให้ใหม่คงไม่ได้ส่วนค่าเสื่อมราคาเราก็เรียกได้นั่นเอง ช้ายังได้ดอกเบี้ยร้อยละ ๗ ครั้งต่อปีสำหรับค่าเสียหายที่จะพึงได้นั้นด้วย”

“ผมอยากจะเล่าเรื่องชนให้พี่ฟัง” น้องอู๊ดตอนนี้รู้สึกคลายกังวลขึ้น “คือว่าพี่แอ๊ด ขับรถชนหมาฝรั่ง ผมหมายถึงพันธุ์ฝรั่งนะครับ

ตัวหนึ่งก็หลายพันบาท ในซอยเสนานิคม”

“หมามันตายหรือเปล่า”

“จะไปเหลืออะไรล่ะครับ ที่นี้ก็มียาย
เพิ่งคนหนึ่งออกมาต่อว่าต่อขาน พี่แอดแกก็
ไม่อยากมีเรื่อง จึงเสนอใช้เงิน เขาขอ ๕,๐๐๐
บาท แกก็ควักจ่ายทันที แต่หนอย แม่คนนั้น
ไม่ใช่เจ้าของหมาหรอกครับ เป็นเพียงเพื่อน
บ้านที่มาเฝ้าบ้านแทนเจ้าของซึ่งไปตาก
อากาศกันที่หัวหิน วันหลังแกขับรถผ่านบ้าน
หลังนั้นอีก เจ้าของเขาก็ออกมาโบกมือให้รถ
หยุด เชิญแกเข้าไปในบ้าน เรียกทนายของ
เขามาเจรจา เขาจะเอาตั้งหมื่นนะ เขาบอกว่า
แม่คนนั้นให้เงินเขา ๑,๐๐๐ บาทเท่านั้นเอง
จะให้พี่แอดจ่ายอีก ๙,๐๐๐ บาท พี่แอดควัก
ให้อีก ๓,๐๐๐ บาท เพราะไม่มีเงินติดไป
มาก ถ้ามีก็คงให้หมด แล้วก็ให้นามบัตรเขา
ไว้ บอกว่าวันหลังจะแวะเอาไปให้ แกบอกให้
ผมถามปัญหาพี่ ผมก็ไม่ว่างมาจนบัดนี้ เลย
ถือโอกาสถามรวบยอดเสียเลย มีหรือพี่ใช้กัน
ไม่รู้จักแล้วจักรอด พี่แอดต้องใช้เงินเขาอีก
หรือไม่ยังไ้ครับ”

“ตามกฎหมาย เราได้ใช้ค่าเสียหายให้
แก่ผู้ครอบครองทรัพย์สินโดยสุจริต เราก็กินหน้าที่
ยายคนที่เฝ้าบ้านนั้นแหละคือผู้ครอบครอง
ทรัพย์สิน น้องแอดใช้เงินให้คนนั้นตามที่เขา
เรียกร้อง ก็ต้องถือว่าได้ชดใช้ค่าเสียหายแก่
เจ้าของแล้ว ไม่ต้องให้เขาอีกหรอก ที่ให้ไป
แล้วก็เป็น การซื้อความไม่รู้ไป”

“อีกเรื่องนะพี่นะ พี่ตุ่มถูกรถเมลล์สิทา
ชนที่สี่แยกเกษตร พี่ตุ่มตายที่กี่รู้ ตอนเรา
ฟ้องบริษัทรถเมลล์สิทานั้น มันเป็นเวลาจวน

จะรวมบริษัทรถเมลล์ต่าง ๆ เข้าเป็นการขนส่ง
มวลชน ผู้พิพากษาท่านก็พยายามพูดจา
ประนีประนอม ที่ผมสงสัยก็คือว่า ท่านผู้
พิพากษาพูดว่า ให้เรารีบ ๆ ตกลงเสีย เดี่ยว
เขาจะรวมบริษัทเข้ากันแล้ว ถึงเราชนะคดี
แล้วก็จะไม่ได้เงิน เพราะไม่มีตัวจำเลย พูด
อย่างนี้ทุกนัดเลยนะพี่นะ จนในที่สุดเรา
ต้องยอมรับค่าทดแทนในอัตราที่ต่ำพอตุ้มเดียว
ผมสงสัยเสียเลย ว่า เมื่อทางการรวมบริษัท
รถเมลล์สิทาเข้ากับองค์การขนส่งมวลชนแล้ว
เราไม่มีสิทธิอะไรต่อองค์การขนส่งมวลชน
เลยเสียหรือ ทั้ง ๆ ที่องค์การขนส่งมวลชนก็
เอารถเมลล์สิทาไปทุกคัน”

“ปกติ การควบบริษัทเข้ากัน บริษัท
ใหม่ต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ ถ้าศาล
พิพากษาให้บริษัทรถเมลล์สิทาใช้เงินให้แก่
เรา ถึงแม้บริษัทรถเมลล์สิทาจะรวมกับบริษัท
อื่นเป็นองค์การขนส่งมวลชน องค์การขนส่ง
มวลชนก็ต้องรับหนี้ตามคำพิพากษาไปด้วย
เราบังคับเอาจากองค์การขนส่งมวลชนได้โดย
ไม่ต้องฟ้องใหม่ เหมือนลูกหนี้ตาย อย่างนี้
แหละ ผู้ได้รับมรดกไป ผู้นั้นต้องใช้หนี้ ถ้า
เป็นหนี้ตามคำพิพากษาเราก็บังคับคดีกับคน
นั้นได้โดยไม่ต้องฟ้องใหม่ เรื่องนี้คนยังไม่เข้าใจ
กันอยู่มาก”

“แล้วอายุความล่ะครับ”

“อายุความนั้นต้องแยกพิจารณา คือ
ถ้าฟ้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนทั่ว ๆ ไปก็
๑ ปีนับแต่รู้ถึงการละเมิด เช่น ไปอยู่ต่าง
ประเทศ ๒ ปี กลับมาเห็นบ้านกลายเป็นถ้ำ
ถ่านไป ก็ถือว่ารู้ตอนเห็นนั่นแหละ แต่ถ้าฟ้อง

ผู้กระทำความผิดอาญาอันเป็นละเมิด เช่น ฟ้อง
ผู้เฝ้าบ้านนั้น ฟ้องได้ภายในอายุความอาญา
ซึ่งปกติมันยาวกว่า ๑ ปี ฟ้องคนขับรถชน
รถน้องฟ้องได้ภายในอายุความอาญา
เพราะมันเป็นความผิดอาญา แต่ถ้าฟ้อง
นายจ้างของเขาคงต้องฟ้องภายใน ๑ ปี”

“อีกอย่างนะพี่นะ ชื่อเสียงของเรา
ถ้าใครมาทำให้มันเสียไปด้วยการหมิ่นประ
มาทใส่ความหรืออะไรก็แล้วแต่ ถึงแม้จะใช้
เงินให้เท่าไรผมก็รู้สึกว่ามันไม่จืด กฎหมายมี
วิธีอะไรที่ทำให้มันดีไปกว่าใช้เงินใช้ทอง
ไหมครับ”

“น้องอาจขอให้ศาลสั่งให้จัดการตาม
สมควรเพื่อให้ชื่อเสียงของน้องกลับคืนดี เช่น
เขาว่าน้องเป็นคนเลว โกงประชาชนด้วย
การจัดสรรที่ดิน ผ่อนส่งหมดแล้วไม่มีที่ดินให้
อย่างนั้นนะ น้องอาจขอให้ศาลสั่งให้ประกาศ
หนังสือพิมพ์ ให้ประกาศคำพิพากษา หรือให้
ขอมานั่งทางโทรทัศน์ แล้วแต่น้องขอและ
ศาลเห็นสมควรสั่งอย่างไร”

ข้อยกเว้น

“ละเมิดแล้วไม่ต้องใช้ค่าเสียหายมีบ้าง
ไหมพี่ ที่ผมถามอย่างนี้ก็เพราะทุกอย่างมีข้อยก
เว้นกฎหมายก็น่าจะมีเหมือนกัน”

“ก็พอหาได้เหมือนกัน อันหนึ่ง เรื่อง
ป้องกันละ เช่น ใครเขาจะยิงเรา เราจึงยิงเขา
ก่อน หรือคิดว่าขโมยขึ้นบ้านเราจึงตีหัวเขา
อย่างนี้ เป็นเรื่องป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย
เขาจะเรียกค่าเสียหายจากเราไม่ได้”

“แล้วอย่างที่เขาใส่ความเรา เราจึงกล่าว

แก่ออย่างนี้เข้าไหมครับ”

“ได้เหมือนกัน อย่างหมิ่นประมาทกันไป หมิ่นประมาทกันมา คนว่าทีหลังเพื่อป้องกัน แม้จะเป็นการหมิ่นประมาทคนแรก ก็ไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหาย อีกอย่างหนึ่ง การหมิ่นประมาทนั้นะ ถ้าพูดเรื่องจริง ก็ไม่ต้องใช้ค่าเสียหายเหมือนกัน เช่น พี่พูดกับน้องว่าเมียตาแดงขอบหาเศษหาเลย คบชายอื่นเวลาตัวไม่อยู่ อย่างนี้ ถ้าเป็นเรื่องจริงก็ไม่ต้องใช้ค่าเสียหาย เพราะถือว่าไม่เสียหาย ก็แก้ทำอย่างนั้นจริง ๆ แล้วจะเอาอะไรมาเสียหาย”

“พูดเรื่องจริงไม่เป็นหมิ่นประมาทหรือพี่”

“เป็นซิน้อง เป็นความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาท เว้นแต่เรื่องจริงนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน เช่น ที่พูดว่าร้านขายอาหารร้านนั้นใส่กัญชา อย่างนี้ มันมอมเมาประชาชนให้ติดในรส เสี่ยงสุขภาพและเป็นเรื่องผิดกฎหมาย พี่ไม่ต้องรับโทษปกติ พูดเรื่องจริงเป็นหมิ่นประมาทแล้วผิดเสมอ มีคำพังเพยว่า ยิ่งจริงยิ่งผิด นี่ในทางอาญานะ แต่ในทางแพ่ง ถ้าจริงแล้วไม่ต้องใช้ค่าเสียหาย มันคนละอย่างกัน”

“มีอีกไหมครับ”

“อีกอย่างหนึ่งก็คือ การทำละเมิด เพื่อป้องกันสาธารณภัยซึ่งมีมาโดยฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้ตลาด เราอาจจะเข้าไปในบ้านของใครต่อใคร ถ้าตำรวจไม่ห้ามนะ ไปเอาน้ำ ไปเอาทราย เพื่อดับไฟ หรืออาจจะพังบ้านใครสักคนเพื่อกันมิให้ไฟลามไปไหม้บ้านหลังอื่น อย่างนี้ หากได้ทำไม่เกินสมควรแก่เหตุ

แล้ว ผู้ทำก็ไม่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน อันสุดท้ายที่พี่จะพูดได้วันนี้ก็คือ การใช้กำลังเพื่อป้องกันสิทธิของตนเอง เพราะไม่อาจจะขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ได้ทัน่วงที เช่น นักท่องเที่ยวซื้อเพชรแล้วไม่จ่ายเงิน กำลังจะหนีขึ้นเครื่องบินกลับบ้าน เจ้าของร้านเพชรผู้ขายอาจจะจับตัวไว้ได้ ไม่งั้นแกหนีไป แกจะไปเอาจากใครที่ไหนไซ้ใหม่ ออกจากอำนาจศาลไทยไปแล้วยากที่จะบังคับได้ จะฟ้องศาลไทยเองขณะนั้นก็ไม่มีทางทัน ไม่มีทางอื่นที่จะป้องกันสิทธิของเขา เขาก็ใช้วิธีจับตัวได้ อย่าไปถือโอกาสถอดคนซื้อซึ่งเป็นสาวสวยก็แล้วกัน เดียวเขาหาว่าทำอนาจารเขา ติดคุกเสียจะบอกให้”

“ขอลองคำสุดท้ายนะพี่นะ ใหนๆก็เสียเวลากับน้องแล้ววันนี้ คือตาชัยแกเลี้ยงวัวฝูง คนเลี้ยงไม่ค่อยดูแลหรอก ปลอ่ยให้เข้ามาในที่จัดสรรของผมเป็นประจำ ทำความเสียหายให้แก่ผมเยอะ พอทวงค่าเสียหายแก่ก็หัวเราะเหะ ๆ ขอร้องบ้าง ขอโทษบ้าง อ้างความจนบ้าง ผมไม่รู้จะทำอย่างไรทุกบ่อย ๆ เข้าเราก็กะเหมือนกัน”

“พี่ว่าจับวัวแกไว้สักตัวสองตัวดีไหม อย่าจับไว้มาก เดียวเป็นภาระ จับตัวที่มันเข้ามาทำความเสียหายให้แก่เราละ”

“จับไว้ทำไมพี่ จับไว้เลี้ยงให้แก แกก็เลยสบายไปละซี”

“เอาไว้เป็นประกันค่าเสียหายงั้นละ”

“แล้วแกจะมีอะไรให้พี่เอี้ย ข้าวสารนะ บางทีต้องมาขอคนงานผมไปหุง”

“ไม่แน แกอาจจะให้ลูกวัวสักตัวไว้

เลี้ยงดูเล่นก็ได้ หรือมีจะนั้น ก็เอาข้าวมาทำปุ๋ย ข้าวเป็นปุ๋ยคอกชั้นดีน้องรู้หรือเปล่า นั่นแหละชดใช้ค่าเสียหายกันพอดีละ”

น้องอู๊ด หัวเราะผมจนตัวงอ เสรีจากหัวเราะแล้วถามผมต่อไปอีกว่า

“ผมจะให้คนงานตัวของผมได้ไหมพี่”

“ทำไมจะไม่ได้ ถ้าจำเป็นจะฆ่าเสียก็ยังได้ ที่ว่าจำเป็นนั้น พี่หมายถึงว่าไม่มีวิธีอื่นที่จะไล่มันไป เล่นพอไล่มันไป มันก็ไล่ขวิดเอา อย่างนี้ เป็นต้น แต่อย่าไปทำมันนะ สงสาร สัตว์มันไม่รู้ คนไม่ดีเอง”

ขณะนั้นตะวันจวนเที่ยง อากาศค่อนข้างอบอ้าว พระพายก็ไม่เป็นใจ พัดโชยให้ชื่นใจสักนิดก็ไม่เลย ผมจึงพาอู๊ดไปรับประทานอาหารกลางวันริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา หลังจากรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแกกล่าวคำขอบคุณผมเสียอย่างยืดยาว แล้วลาผมกลับไป

อันความรู้รู้กระจ่างถึงอย่างเดียว

ขอให้เชี่ยวชาญเถิดคงเกิดผล

อาจจะชักเชิดชูฟูลกนธ์

ถึงคนจนพงศ์ไพร่คงได้ดี

สุนทรภู่

คุยเรื่องประชาธิปไตย กับยายบุญมี

คนภูธร

ปลัดคารมย์เป็นนักพัฒนาชั้นยอด ชอบออกท้องที่ ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำแก่ประชาชนเป็นประจำ วันหนึ่งคุณปลัดไปพัฒนาที่หมู่บ้านคำกั้ง ตอนเย็นได้แวะมาพักผ่อนที่บ้านยายบุญมี

“สวัสดี ครับ คุณป้า ผมขอทดลองทอดูบ้างได้ไหมครับ” ปลัดคารมย์ทักยายมีซึ่งขณะนั้นกำลังทอเสื้ออกอยู่กับวันดีลูกสาวหน้าตาดีของแก

“อย่าเลยค่ะ คุณปลัด แค่มานา้าก็รู้สึกพอใจแล้ว รับประทานอะไรมาหรือยัง” ยายมีกล่าวปฏิสันฐานปลัดหนุ่มด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส วันดีเอื้อมมือไปหยิบเสื้อทอวางขึ้น

ใหญ่และยืมให้คุณปลัดอย่างบาดหัวใจ พร้อมกับคลี่เสื้อผืนใหญ่ออกให้หนึ่ง

“เรื่องกินเรื่องอยู่คุณป้าไม่ต้องห่วงหรอกครับ” ปลัดคารมย์นั่งลงแล้วยกมือไหว้ยายมีด้วยกิริยาอันนอบน้อม

“ป้าทอเสื้อไปด้วย คุยไปด้วย คุณปลัดคงไม่รังเกียจนะค่ะ”

“ก็ดีนี่ครับ คุณป้า ทำสองอย่างในขณะเดียวกัน เขาเรียกยิงนกนัดเดียวได้สองตัว”

“อย่าพูดถึงยิงนกให้ป้าสนใจได้ไหมค่ะ คนมันยังกันจนไม่มีนกจะบินระดับฟ้าแล้วเวลานี้”

“อันนั้นก็หนึ่งละครับ สำคัญไม่มีสัตว์ จะกินแมลงนี่สิครับ กิ้งก่า ตั๊กแตน คนจับกินหมด เราต้องส่งยาฆ่าแมลงมาจากเมืองนอก นอกจากจะเสียดุลการชำระเงินแล้วยังเป็นการฆ่าคนผ่นส่งอีกด้วย คือยาฆ่าแมลงมันเป็นพิษต่อคนและสัตว์ แม้กระทั่งปูปลา คุณป้ามีอะไรข้อใจที่ผมพอจะอธิบายให้ฟังได้บ้างครับวันนี้”

“โอ้ย มีตั้งเยอะแยะ คุณปลัดเอ๋ย พวกบ้านนี้มันเกิดมาพร้อมกับสิทธิพิเศษ” ยายมีพูดแล้วหัวเราะก๊าก ๆ

“สิทธิอะไรครับ คุณป้า ผมรู้แล้วละ ชาวชนบทนี้ ผมคิดว่ามีสิทธิพิเศษก็คือสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่อย่างสงบ อากาศสดชื่น ไร้วุ่นวาย และเสียงรบกวน ผมชอบชนบทมากครับ คุณป้า เป็นชีวิตแท้ ปราศจากโลกไม่โตสัน ผมขอตายในชนบทครับ” ปลัดพูดพร้อมกับขยายสายตาไปทางวันดี ซึ่งขณะนั้นยืนด้วยความเอียงอาย

“ไม่ใช่หรอกค่ะ สิทธิที่จะโง่และจนมากกว่า”

“ไม่จริงหรอกครับ อย่างนี้ว่าคนที่เรียนสูง ๆ จะเป็นผู้รู้เสมอไป ส่วนความจนนั้นก็วัดกันลำบาก อยู่ที่ความพอใจของแต่ละคน ถ้าเราพอใจในสิ่งที่เรามีอยู่ ก็ถือว่าเรารวยแล้ว และมีความสุขที่สุดด้วย คุณป้า เคยได้ยินพระท่านเทศน์ไหมครับว่า สันตุฎฐีปรมาภิรมย์ สันตุฎฐีปรมาภิรมย์ แปลว่า คนที่มีความสันโดษถือว่าเป็นคนรวยและเป็นสุขที่สุด”

“ไอ้โฮ พูดยังกับมหาเปรียญเนาะ ป้าเคยได้ยินเหมือนกัน แต่มันเข้าหูควายทะเลหูม้าเอ๋ย เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา ไปหมด ขอโทษนะค่ะ ป้าเคยพูดเล่นจนชิน อาจไม่สุภาพสำหรับคุณปลัด” ยายมีหัวเราะด้วยอารมณ์สดใสยิ่งขึ้นเมื่อเห็นปลัดหนุ่มขยายสายตาไปทางวันดี โดยไม่ถือสาในคำพูดของตน วันดีขอดตัวไปหาน้ำมาให้ปลัดดื่ม ปลัดเองรู้สึกไม่สบายใจ เกรงว่าวันดีจะใช้กระโถนใส่น้ำมาให้ตนดื่มอย่างคราวก่อน เดชะบุญ วันดีไผ่ล่อออกมาจากครัวด้วยขันอะลูมิเนียมที่ตนซื้อามาฝากเมื่อคราวที่แล้ว จึงรู้สึกโล่งใจ ยายมีพูดต่อ

ไปว่า

“วันนี้ ลองเล่าเรื่องประชาธิปไตยให้ บ้าฟังหน่อยได้ไหมคะ บ้าฟังเท่าไรไม่ค่อยจะ เข้าใจ จำได้แต่เพียงว่า ประชาชนเป็นใหญ่ ตามที่ท่องติดปาก แต่ก็นึกภาพมัน ไม่ออกว่า ประชาชนอย่างบ้านี้จะเป็นใหญ่ ได้ยังไง หนังสือก็อ่านออกไม่กี่ตัว หากิน ไปวันหนึ่ง ๆ อำนาจอะไรก็ไม่มี” ยายมีเลิก จากทอเสื้อมานั่งตั้งหน้าตั้งตาฟัง

“คุณบ้าจะเอาอำนาจอะไรล่ะครับ”

“ใครทำผิดประชาชนก็มาจะจับได้ บ้าง นี่ไม่มีเลย มีหน้าซำ เมื่อเดือนก่อนคุณ ปลัดก็รู้ว่า บ้าถูกจับข้อหาหมิ่นกษัตริย์ หนอยดัน เดียวแท้ ๆ ปลุกไว้ใส่แกงไก่ ดีว่าเป็น ผู้หญิง ศาลท่านเมตตาการลงโทษจำคุก ไว้ เออ สิมเล่าให้ฟังไปว่า บ้าตัดไม้พะยุง ในสวน ก็ถูกตำรวจจับเหมือนกัน ดูซิแม่ แต่ของของตัวเองแท้ ๆ ยังไม่มีสิทธิใช้ เป็นใหญ่อะไร เฮอะ” แล้วหัวเราะดัง ๆ ไปเรื่อย ๆ โดยไม่สนใจปลัดคารมยซึ่งอ้าปากค้างไม่ได้ พูด วันดีต้องเดือนสติแม่ ยายมีจึงขอโทษ ปลัดและเชิญปลัดอธิบายสิ่งที่ตนถาม

“คุณบ้าต้องเข้าใจนะครับว่า บ้าน เมืองนั้นมีกฎหมายเป็นกรอบความประพฤติ และการกระทำของบุคคล กฎหมายจัดวาง หน้าที่ให้แต่ละคนทำหน้าที่ของตน ไม่ เหมือนกัน ตำรวจมีหน้าที่จับกุมผู้กระทำ ผิดกฎหมาย คุณบ้าทำผิดเขาก็จับคุณบ้า ชิดครับ ใครทำผิดกฎหมายตำรวจจับทั้งนั้น ไม่เว้น เรียกว่าเสมอภาคหรือยุติธรรมก็ได้ ศาลมีหน้าที่ตัดสิน กำหนดผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ ปกครองตำบลและหมู่บ้าน นายอำเภอและ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ปกครองอำเภอ และจังหวัด อัยการมีหน้าที่ฟ้องคดีแทนแผ่นดิน แล้วแต่ว่าใครเป็นอะไร ราษฎรเป็น ใหญ่ก็นั่งอยู่เฉย ๆ จะเอาอย่างไรล่ะครับ ไม่ ต้องทำอะไร สมกับเป็นใหญ่แล้วนี่ครับ เรื่อง จับผู้กระทำความผิดนั้น ราษฎรก็มีอำนาจจับบ้าง เหมือนกัน แต่ต้องเป็นความผิดซึ่งหน้า อย่า อยากร้องงานเจ้าหน้าที่เขาทำเลย คุณบ้า เอ๊ย บ้ารู้ไหมว่าใครออกกฎหมาย”

“รู้ซิคะ ก็รัฐบาลละซีออก”

“ไม่ใช่ครับ ผู้แทนราษฎรเป็นคน ออก เท่ากับราษฎรออกใช่ไหมครับ กฎหมาย เป็นกติกากฎหรือสัญญาประชาคมที่ทุกคนต้อง ปฏิบัติตาม เพื่อประโยชน์สุขของมนุษย์ใน สังคมทั้งมวล”

“บ้าเข้าใจ แต่ตามความรู้สึกของบ้า เห็นว่า ไม่ค่อยยุติธรรม บ้าหมายถึงเรื่องตัด ไม้เนะ ที่ตาเสกตัดไม้ในนาของเขาไม่เห็นเป็น ไร ยิ่งโรงเลื่อยตัดไม้จนป่าโล่ง ไม่รู้ก็หมิ่น ดันแล้ว ไม่เห็นมีคนจับ มันเสมอภาคไหมละ คะคุณปลัด” ยายมีพูดท่าทางเอาจริง แล้ว ชะโงกคอไปวันน่าน้ำมากที่ร้องเรือดงบัวด

“ตาเสกนั้นคงตัดไม้ในนา น.ส.๓ กระ มัง ครับ ของคุณบ้ามี น.ส.๓ หรือเปล่า”

“โอย ของบ้ามี น.ส.หนึ่ง แต่บ้าก็ไม่ เห็นมันต่างอะไรกัน น.ส.๑ หรือ น.ส.๓ มันก็ ซิดินเหมือนกันนั่นแหละ อยามาจระไนให้ บ้างงเลย แล้วโรงเลื่อยละ”

“โรงเลื่อยนั้นเขาเสียค่าภาคหลวงให้แก่ รัฐบาลแล้วนะครับ”

“ไม่รู้ละ ตั้งแต่บ้าถูกจับมา บ้ามีความ รู้สึกว่าอยากจะให้ปิดโรงเลื่อยให้หมด มันจะ ได้ยุติธรรม”

“ถ้าบ้าจะตัดคราวต่อไปให้ไปขอออก น.ส.๓ เสียก่อนนะครับ และถ้าเป็นไม้ยาง จะต้องขออนุญาตทางการก่อนด้วยยิ่งกว่า นั้น ถ้าเป็นไม้สัก ต้องขออนุญาตอินดที่ดิน ก่อนจึงจะตัดได้ และต้องขออนุญาตตัดเพื่อ ใช้ล้อยสวนตัวด้วย จะตัดขายก็ไม่ได้เสีย ด้วย เห็นไหมครับ กฎหมายกำหนดการกระทำ ต่าง ๆ ไว้เป็นระเบียบ นี่แหละครับ การ ปกครองระบอบประชาธิปไตย เราปกครอง กันด้วยกฎหมาย ซึ่งผู้แทนของเราเป็น ผู้ออก ว่าแต่บ้าเลือกเอาคนดีหรือเปล่า”

“โอย ใครให้เงินก็เลือกคนนั้นแหละ มันเป็นเรื่องบุญคุณ”

ปลัดคารมยกมือขึ้นเกาหัวก่อนพูดต่อ ไป “ผมจะโกรธกับคุณบ้าก็ตรงนี้จะนะ บุญ คุณบุญเคนอะไรกันครับ คุณบ้ารู้ไหมว่าการ แจกเงินหาเสียงมันเป็นการกระทำที่ผิดกฎ- หมาย ฉายหน้าหาเสียงก็ไม่ได้ คุณบ้ารับเงิน เขา ก็เป็นการสนับสนุนให้เขาทำผิดกฎหมาย

ละซี โทษสูงด้วย ถ้าตำรวจเอาเรื่องก็แย่ เหมือนกัน นะ”

ยายมีทำหน้าง ๆ เมื่อรู้ว่าผิดกฎ- หมาย แล้วพูดขึ้นว่า

“ปลัดทำไมไม่เดือนสติบ้าบ้างละคะ เอะ คนที่จะไปออกกฎหมายแทนประ- ชาชน แล้วมาทำผิดกฎหมายเสียเองอย่างนี้ มัน น่า... นะคุณปลัด เราไม่ควรเลือกอย่าง ยิง”

“ก็ใช่ซิครับ เราจะเรียกว่าเขาเป็นผู้ ทำลายก็ได้ จะมีบุญมีคุณอะไรกัน อีกอย่าง หนึ่งนะคุณบ้าเนะ คนที่แจกเงิน มักจะไม่ มีความรู้ บางคนไปโกงเขามาแจกก็มี พวกลงทุนนี้ เมื่อได้เป็นก็ตั้งหน้าตั้งตากอบ โยก”

ยายมีนั่งอึ้งด้วยความสำนึกในความ ผิดพลาดที่ตนทำมา เสียงสูดน้ำมูกซิด ๆ เหมือนจะร้องไห้ วันดีพูดขึ้นว่า

“ก่อนเลือกตั้งพระท่านก็เทศน์คะ หนู พุดเตือน แต่แม่ไม่สนใจฟัง แม่ชอบคนไหนก็ ปักใจเลือกคนนั้น คะ คุณปลัด” วันดีพุดจบ ด้วยการค้อนมารดา

ทั้งสามคนต่างอึ้งไปพักหนึ่ง เสียง แฉลงหรีงร้องระงม เมื่อยามพระอาทิตย์ อสดงแล้ว รัตติมีดมืดและสงบ นาน ๆ จะมี เสียงหมาเห่าลั่นโห้งสองโห้ง ดวงดาวใหญ่ น้อยลอยระยิบระยับอยู่ทั่วท้องนภาอันสุด ไกล ลมโชยมาแผ่ว ๆ เย็นกายา คล้ายกับ ธรรมชาติจะกล่อมให้ทุกชีวิตได้พักผ่อนหาย เหนื่อยหน่ายจากการงานตอนกลางวัน ยายมี ก้มหน้าลงวันน่าน้ำมากอีกบัวดหนึ่ง แล้ว เงยหน้าขึ้นพุดซ้ำ ๆ ว่า

“คุณปลัดคะ การปกครองแบบนี้มันเกิด ขึ้นมาในบ้านเมืองเราได้ยังไง เมื่อก่อนนี้ ไม่เห็นมีผู้ทงผู้แทน บ้านเมืองก็สงบราบคาบ ดี จะสงบกว่าเสียอีก ไม่เห็นมีข่าวแก กฏหมายโน่นแกกฏหมายนี้ อย่างสมัยนี้”

“ใช่คุณบ้า แต่เดิมมาไทยเรามีการ ปกครองโดยบุคคลคนเดียวเรียกว่า พ่อขุน ในสมัยกรุงสุโขทัย และต่อมาสมัยกรุง ศรีอยุธยามาจนเดี๋ยวนี้เรียกว่าพระมหา กษัตริย์ ประเทศอื่นเขาก็มีคนเดียวปกครอง

อย่างนี้เหมือนกัน จนราว ๆ สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ของเรา พ.ศ.๒๓๓๒ ราว ๆ นี้ เขาจึงเปลี่ยนเป็นราษฎรปกครองโดยมีการปฏิวัติกันใหญ่โต ที่สำคัญก็คือที่ฝรั่งเศส โดยฆ่ากันตายเป็นพันเน่บ้า พวกนักเรียนไทยไปเรียนไปรู้มาก็เลยคิดทำอย่างเขาบ้าง แต่เราเพิ่งเปลี่ยนเมื่อสมัยรัชการที่ ๗ โดยมีคณะราษฎรเข้ายึดการปกครองจากพระเจ้าแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ เราจึงมีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย หรือประชาธิปไตย ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา เรามีรัฐธรรมนูญฉบับแรกเมื่อ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕”

“การปกครองแบบนี้ต้องมีรัฐธรรมนูญเสมอไปหรือคะ” วันดีสอดขึ้น

“ครับ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายแม่บทของระบอบการปกครอง กำหนดโครงสร้างของการปกครอง ตอนที่ในหลวงรัชการที่ ๗ พระราชทานรัฐธรรมนูญให้คณะราษฎรนั้น พระองค์ตรัสไว้อย่างน่าฟังว่า พระองค์ทรงมอบพระราชอำนาจให้แก่ประชาชน ไม่ได้มอบให้แก่บุคคลคณะหนึ่งคณะใดโดยเฉพาะ เพราะฉะนั้น รัฐบาลจะทำอะไรจะต้องฟังประชาชน ฟังผู้แทนของประชาชน ทำเพื่อพี่น้องและตามความเห็นชอบของประชาชนจริง ๆ จึงจะถูก ไม่ใช่เมื่อเป็นใหญ่แล้วจะมาแก้กฎหมายโน่นกฎหมายนี่เพื่อประโยชน์ของกลุ่มชนอันเป็นพรรคพวกของตนเอง พระองค์ทรงตระหนักดีว่า ราษฎรไทยยังไม่พร้อม แม้แต่เวลานี้ก็เถอะคุณบ้าเอ๊ย ยังไม่พร้อมเท่าไรหรอก ผมจึงได้ตระเวนออกพูดให้ประชาชนฟังอยู่แทบทุกวัน”

“มีประเทศไหนที่เขาปกครองแบบประชาธิปไตยมาแต่ต้นมีไหมคะ” ยายมีถาม

“มีครับ อย่างประเทศกรีซ เป็นต้นหรืออังกฤษอย่างนี้ แม้แต่สวีเดนหรือแลนด์ก็เหมือนกัน อันประชาธิปไตยนั้นมันก็ดีหรอกนะคุณบ้า เราต้องมี แม้สมัยพ่อขุนเป็นใหญ่ ท่านก็ยังฟังเสียงราษฎรและให้สิทธิเสรีภาพแก่ราษฎรอยู่นั่นเอง โดยพ่อขุนเป็นตัวแทนของประชาชนทั้งมวล ปฏิบัติภาระกิจเพื่อประโยชน์สุขของพี่น้องราษฎร”

“ถ้าประชาชนคิดดี มันก็น่าตามใจหรือคะคุณ”

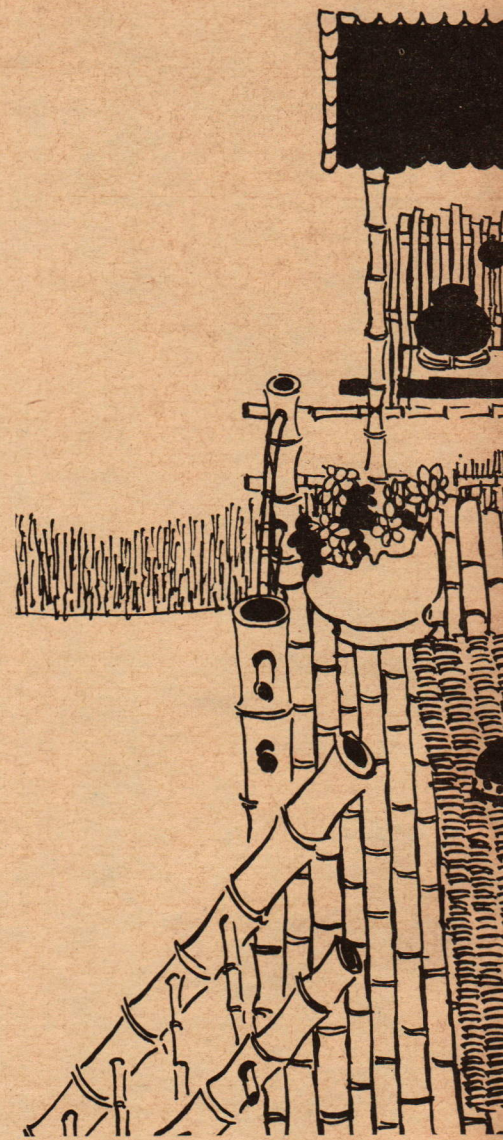
“นั่นสิครับคุณบ้า ผมถึงว่าราษฎรของเรายังไม่ดีพอ”

“เราชาวอะไรคะ”

“ชาวหลายอย่างครับ ชาวความรู้ ชาวระเบียบวินัย อันเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้การปกครองระบบนี้เจริญงอกงาม อีกอย่างหนึ่ง เราชาวความสำนึกต่อส่วนรวม เห็นแต่ประโยชน์ส่วนตัว อย่างนี้เป็นประชาธิปไตยไม่ได้ คุณบ้าลองคิดดูสิครับ เวลาไปโรงพยาบาล เรายืนคอยอยู่ก่อน เข้ามีคนมาแข่งคิวแย่งรับบริการไปเสียแล้ว ประชาธิปไตยจะต้องมีความเป็นธรรม ความเสมอภาค เสรีภาพภายในขอบเขต รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น คนที่เขามาก่อนก็ควรมีสิทธิดีกว่า ไปแย่งเขาทำไม ไปแย่งเขาก็เหมือนถือเอาประโยชน์ตนเป็นใหญ่ มันก็เป็นเรื่องอติปไตยในตัวเรา เท่านั้นเอง” วันดีหัวเราะใหญ่ ยายมีนั่งพับเพียบ มือเท้าพื้นเรื้อนฟัง ปลัดหนุ่มพูดจนลืมนั่งน้ำมาก วันดีพูดขึ้นมา

“จริงคะ คุณปลัด คนขับรถเร็วแข่งกันก็มากนะคะ ขับฝ่าไฟแดงก็มี เรียกว่าทำผิดกฎจราจรกันอย่างหน้าขึ้นตาบานก็แล้วกัน อย่างนี้ก็ใช้ไม่ได้ใช่ไหมคะ เพราะไม่เคารพกฎเกณฑ์ ไม่ถือประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่ ถือเอาแต่ประโยชน์ตน”

“ครับ คุณวันดีพูดถูก ผลเป็นอย่างไรรู้ไหมครับ ชนกัน ตายบ้าง บาดเจ็บบ้าง ใครละครับลำบาก พวกเราทุกคนมีส่วนรับผิดชอบด้วยในฐานะผู้เสียภาษี เขาต้องไปรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลของเรา เขาต้องไปให้ศาลของเราตัดสิน เขาต้องเข้าไปกินข้าวของเราฟรี ๆ ในเรือนจำ ตำรวจก็พลอยยุ่งทั้งในด้านปราบปราม จับกุม และสอบสวน อัยการก็ต้องเสียเวลาว่าคดีกับคนพวกนี้ไม่เหมือนบางประเทศที่เขาเจริญ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี แม้แต่สิงคโปร์ใกล้ ๆ เรายี้ ระเบียบวินัยดีเหลือเกิน ปัญหาในบ้านในเมืองของเขาน้อยกว่าของเรา เวลาไฟแดงรถเขาก็หยุด คนก็เดินข้ามแต่ตรงทางข้าม ไม่เดินปะปะ อุบัติเหตุก็ไม่เกิด อย่างในญี่ปุ่นนะครับ

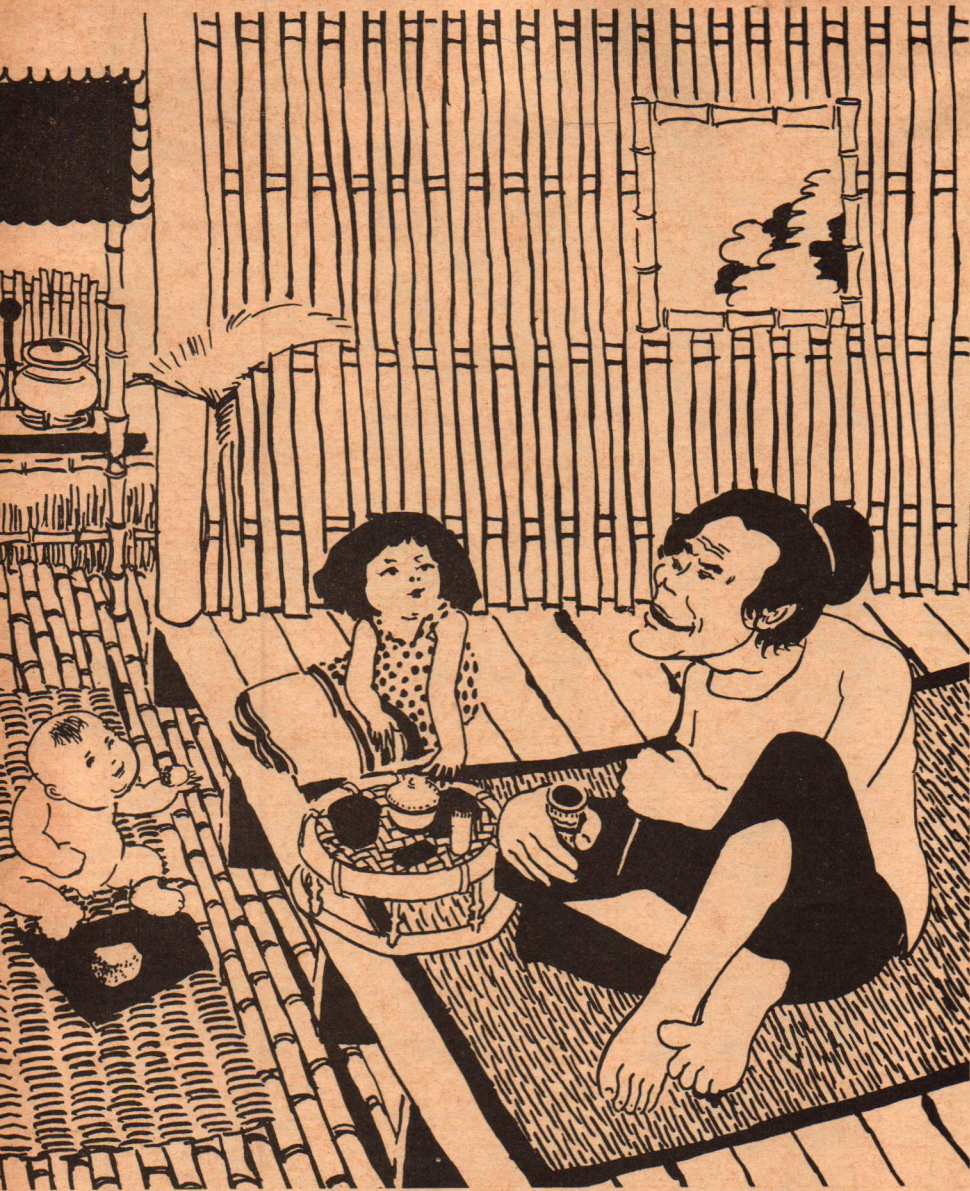
คนเขาเดินข้ามถนนเมื่อไฟสัญญาณเปิดให้ข้าม โดยไม่ต้องมองซ้ายมองขวา ทุกคนปลอดภัย ไม่มีอุบัติเหตุ”

“คนไร้ระเบียบวินัยนี้สร้างภาระให้แก่สังคมมากนะคะ” วันดีสอดขึ้นเบา ๆ

“ใช่ครับ ผมอยากให้คุณวันดีไปดูที่กรุงเทพฯ มีทั้งรถเมล์เล็กรถเมล์ใหญ่ ที่ห้ามจอดก็มีรถจอดออกเต็ม เราไม่สำนึกกันเลย รถบรรทุกก็เอามาใช้เป็นรถโดยสารวิ่งหน้าตาเฉย พอถูกจับเข้าก็เดินขบวน”

“ประชาธิปไตยเดินขบวนไม่ได้หรือไ้คะ คุณปลัด” ยายมีสอดขึ้น

“การแสดงออกของประชาชน ไม่ว่าจะโดยทางพูด ทางเขียน หรือเดินขบวนเป็นคุณสมบัติของประชาธิปไตยครับ คุณบ้า แต่ว่า

มันจะต้องมีระเบียบ อยู่ภายใต้ข้อบังคับของกฎหมาย ไม่ใช่ทำอะไรตามอำเภอใจ เรียกร้องสิ่งที่กฎหมายไม่อนุญาต ก็ผมเรียนคุณป้าแต่ต้นแล้วไงล่ะครับว่า กฎหมายเป็นสัญญาประชาคม เป็นกติกาการปกครอง ทุกคนจะต้องปฏิบัติตามนั้น รถบรรทุกเขาให้ชนลินค้ำ บรรทุกของไม่ใช่เอามาวิ่งรับผู้โดยสาร เพราะมันไม่เหมาะ ไม่ได้ประกอบเพื่อการขนคน แหนบมันก็แข็ง ความมั่นคงปลอดภัยก็ไม่เหมาะกับการขนคน เข้าใจไหมครับ”

“ป้าว่า ต้องให้การศึกษากับประชาชนอีกเยอะนะคะ”

“ประชาชนเป็นใหญ่ตามความหมายของประชาธิปไตยนั้น ประชาชนปกครองตนเอง

จริง ๆ นะครับคุณป้า ไม่ใช่ว่าเลือกผู้แทนเข้าไปเป็นปากเป็นเสียงแทนตนอย่างเดียว แม้ราษฎรทั้งหลายนี้ก็ต้องมีส่วนร่วมช่วยชาติช่วยสังคมทุกวิถีทาง”

“เออ ไหนลองอธิบายให้ป้าฟังซิคะ ว่าราษฎรจะช่วยบ้านช่วยสังคมได้อย่างไร ป้ายังนึกไม่ออก เพราะว่าตัวเองแค่จะเอาตัวรอดเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ยังไม่ค่อยจะไหว”

“เยอะเยอะเลยครับ คุณป้า ไม่ต้องพูดถึงการเสียภาษีซึ่งรัฐบาลบังคับนะครับ ที่สำคัญที่สุดก็คือ ช่วยกันรักษาระเบียบวินัย เห็นไหมครับ ญี่ปุ่นนะ เขาเจริญที่สุดเวลานี้ ตัวเขาดีกว่าคนไทยเสียอีก เพราะเขามีวินัย”

“ทั้ง ๆ ที่คุณปลัดก็อธิบายดีดี ป้ายังไม่เข้าใจ คำว่า วินัย ๆ นั้นนะคะ มันมีความหมายอย่างไร ประชาชนคนอื่นเขาก็ไม่รู้เหมือนกัน ป้านึกว่าจะต้องทำวันทยาหัตถ์เหมือนลูกเสือ ป้าทำไม่เป็นหรอก บอกตรง ๆ อายเด็ก ๆ มัน

“การมีวินัยนั้นไม่ได้หมายความว่า จะต้องวันทยาหัตถ์หรือคณะครับคุณป้า แต่ผมหมายความว่า เป็นผู้เคารพระเบียบ หรือกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเฉพาะเคารพกฎหมาย ดังที่ผมกล่าวมาแล้ว การเคารพสิทธิของบุคคลอื่นก็ถือว่ามีความวินัยได้ เพราะไม่ละเมิดสิทธิของเขา”

“ทำไมไม่พูดว่า เคารพกฎหมายซะเลยล่ะคะ พอพูดว่า วินัย แล้วทำให้งง เห็นแต่พระสงฆ์องค์เจ้าท่านมีวินัย ไม่ร้องรำทำเพลง ไม่ฉันทข้าวเย็น จะให้ฆราวาสทำตนเหมือนพระหรือเ็นไคะ ก็เราไม่ใช่พระนี่ ยิ่งพูดก็ยิ่งงง คุณปลัดเอ๊ย”

“วินัยนั้นเป็นข้อห้าม คู่กับธรรมะ อันเป็นข้อควรปฏิบัติ ถ้าคุณป้าไปในเมืองแล้วจะเห็นข้อห้ามมากมาย มันไม่ใช่กฎหมายแต่อย่างเดียว เช่น ตามโรงเรียนหรือสถานที่ราชการเขาจะปักป้ายห้ามเดินลัดสนาม เพราะถ้ายอมให้เดิน คนเหยียบหญ้าเขาตาย บางแห่งก็ห้ามทิ้งขยะ ห้ามเดินข้ามถนน ซึ่งไม่ใช่ทางข้ามก็มี ถ้าคุณป้าขึ้นรถเมล์ก็จะเห็นป้ายห้ามสูบบุหรี่บนรถเมล์ ที่ทางการทำหนังสือออกฉายในทีวี ห้ามทิ้งขยะ คุณป้าก็อาจจะเคยเห็น ในต่างประเทศนะ คุณป้าจะไปนั่งยอง ๆ ชี้เหมือนบ้านเราไม่ได้เป็นอันขาด นักเรียนไทยในอเมริกาเคยโดนลงโทษมาแล้ว เพราะเขาถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกสุขลักษณะ”

“อ้อ เสรีประชาธิปไตยนี้ มันจำกัดเสรีภาพของเราจริง ๆ นะคะ แทบกระดิกกระเดี้ยไม่ได้เลย”

“ครับ การใช้เสรีภาพจะต้องกระทำภายในขอบเขตครับ คุณป้าคงเคยได้ยินพระบรมราโชวาท คำพูดของในหลวงนะ ท่านว่า การใช้เสรีภาพจะต้องทำแต่พอสมควร ไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น ผมชอบจังเลย”

“บางอย่างไม่มีข้อห้าม แต่เราเห็นได้

ชัดว่า ทำแล้วไม่ดีแน่ อย่างนั้นจะเรียกว่าวินัยหรือเปล่าคะ”

“ไอ้โฮ คุณบ้านี้หลักแหลมจริง ๆ ผมเห็นว่า สิ่งที่ทำแล้วเป็นโทษหรือไม่เกิดประโยชน์เราไม่ควรทำ ก็ได้ชื่อว่าเป็นวินัยทั้งนั้น มีอยู่มากมายเหมือนใบไม้ในป่าใหญ่ที่เราพูดเราทำกันเหมือนใบไม้เพียงกำมือเดียว สิ่งไม่ดีใคร ๆ ก็รู้ เราไม่ควรทำโดยไม่ต้องให้ใครห้าม” ปลัดหนุ่มพูดไปชมความฉลาดของยายมีไป แต่คำตอบของเขาก็ไม่หย่อนไปกว่ากัน เหมือนเพชรตัดเพชร

“ผมขอยกตัวอย่างให้คุณปู่ดูนะครับ เช่นว่า เราเดินไปตามถนน เห็นใบไม้ก็เอื้อมมือไปรูดมันเล่น คุณปู่ล่องคิดดูเถิดครับว่า ถ้าต่างคนต่างรูด ต้นไม้คงตายแน่ แต่การรูดใบไม้นี้ไม่มีใครคิดเขียนห้ามไว้ แม้กระนั้นเราก็ไม่ควรทำ นั่นก็ได้ชื่อที่เราเป็นผู้มีวินัยเหมือนกัน ที่อินเดียนะครับ คนเขาไม่ตัดแม้แต่กิ่งไม้ เขารักษาธรรมชาติได้ดีจริง ๆ ในป่าเต็มไปด้วยสัตว์ป่า หมูป่าหากินอยู่ข้างถนน เขาก็ไม่ทำ นกยูงวิ่งอยู่เต็มป่าเขาก็ไม่ล่า พูดมาทำให้นึกถึงพวกหาบเร่ที่กรุงเทพฯ ป้าเอ๊ย พวกนี้ทำให้บ้านเมืองสกปรก กีดขวางทางไปมาด้วย ขยายของแบบฝุ่น คนซื้อกินเข้าไปแล้วเกิดโรคเกิดภัย ถึงหัวให้ตายผมก็ไม่ซื้อรับประทาน อย่างนี้ข้ายที่ไหนเขาก็ยังอยากทิ้งอะไรลงตรงไหนก็ทิ้ง อย่างนี้เห็นได้ชัดว่า เขาไม่มีวินัย”

“ยังงั้น คนทิ้งสิ่งของลงบนถนนก็ผิดวินัยใช่ไหมคะ” วันดีถามขึ้น

“อ้อ ผิดแน่นอนครับ คุณวันดีไม่ถาม ผิดกฎหมายรักษาความสะอาด การกระทำละเมิดกฎหมายได้ชื่อว่าการกระทำที่ไม่มีระเบียบวินัยอยู่ในตัว ครับ”

“ป้าไปกรุงเทพฯ ที่หนึ่งนะคะ ไปเห็นข้าวเหนียวส้มตำหาบเร่ก็นำลายไหล เลยลองซื้อกินดู กลับถึงบ้านปวดท้อง หมอบอกว่าติดเชื้อโรคทางเดินอาหาร คราวนั้นเสียเงินไปหลายบาท สิ่งเหล่านี้ประชาชนควรสำนึกนะคะ”

“ใช่ครับคุณป้า เราต้องช่วยกันให้ดีทุกทาง คนทำผิดกฎหมายเราก็ไม่ต้อง

ไปสนับสนุน รถเมล์ผิดกฎหมายเราก็ไม่ควรขึ้น เดี่ยวมันก็หยุดเล่นไปเอง แม่ค้าหาบเร่ที่ไม่สะอาดเราก็ไม่ควรซื้อรับประทาน เห็นคนทำผิดเราก็ควรช่วยกันตักเตือน อย่างนี้ย่อมได้ชื่อว่า ประชาชนช่วยกันพัฒนาประเทศ สอดกับคำว่าประชาชนเป็นใหญ่”

“แล้วมีอะไรอีกคะ คุณปลัด” ยายมีพูดขึ้น

“ผมคิดว่า ที่ชาติของเราต้องการมาก ๆ อีกอย่างหนึ่งก็คือ **ความนิยมไทยครับ**”

“ป้ากำลังจะพูดอยู่พอดีเชียว คนไทยนิสัยเสียมานานแล้ว นิยมแต่ของนอก มันน่าทุบให้หลังแอ่น อย่างนี้เราต้องซื้อเขาตะพึด เสียเงินเรานะคะ”

“ครับ เราเสียดุลการชำระเงินปีหนึ่งตั้งหกเจ็ดหมื่นล้านบาท น้อยชะเมื่อไหร่ น่าเป็นห่วงจริง ๆ ญี่ปุ่นเขานิยมญี่ปุ่นเป็นชีวิตจิตใจเลยครับ เขาจะต้องใช้ของที่ญี่ปุ่นทำขึ้น แม้ไปเที่ยวต่างประเทศ เขาก็ต้องใช้บริการนำเที่ยวของคนญี่ปุ่น พักโรงแรมที่ญี่ปุ่นมีหุ้นหรือเป็นเจ้าของ อย่างเขามาเมืองไทย เขาต้องพักโรงแรมอมรินทร์ที่ญี่ปุ่นมีหุ้นส่วน นำเที่ยวโดยคนญี่ปุ่น ที่เกาหลีเขามีกฎหมายห้ามไม่ให้คนของเขาซื้อของต่างประเทศ และไม่ให้ใช้สินค้าต่างประเทศด้วย ผมเคยเอาบุญหรือนอกซึ่งผมซื้อบนเครื่องบินให้เพื่อนเกาหลี เขาไม่รับครับ ถ้าเป็นคนไทยก็น้อยไป คุณป้าก็รู้ว่าญี่ปุ่นเขาเจริญขนาดไหน เกาหลีก็กำลังเทียม ๆ ขึ้นมาอย่างรวดเร็วเวลานี้”

“แต่คนไทยป้าก็ว่ามีดีเป็นบางอย่าง อยู่ที่คุณ ใจบุญ โอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความขยันขันแข็ง”

“ครับ อย่างคุณป้าเป็นต้น นั่นก็เป็นคุณสมบัติที่เราจะต้องรักษาไว้ เรากำลังพูดกันถึงเรื่องที่เราชด”

“ทีหลังป้าจะถามดูก่อนว่าสินค้าที่จะซื้อทำในเมืองไทยหรือไม่ ถ้าไม่ก็จะได้ไม่ซื้อ แล้วมีอะไรอีกล่ะคะที่เราชดอยู่”

“ผมว่าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ **เรื่องความสะอาด** เวลานี้เรามักง่ายกันจังเลย คุณป้าเอ๊ย คนเราส่วนใหญ่อยากจะทำ

อะไรลงตรงไหนก็ทิ้ง รู้ไหมครับว่าปีหนึ่ง ๆ เราจ้างคนกวาดคนเก็บก็สิบก็ร้อยล้านบาท ถ้าเราช่วยกันไม่ทิ้งเท่านั้นเราก็ประหยัดไปเยอะ บ้านเมืองก็จะสะอาด ไม่เกิดโรคเกิดภัย คนไข้ก็ไม่ต้องแน่นโรงพยาบาลอย่างเวลานี้ ผมไปญี่ปุ่นนะครับ เห็นคนเขาทำความสะอาดถนนหน้าบ้านใครหน้าบ้านมัน เวลานั่งไปบนรถไฟเราก็ซื้ออะไรรับประทานกันใช่ไหมครับ ที่นี้เวลาลง เพื่อนญี่ปุ่นเขาไม่ลงเปล่าครับ เขาช่วยกันหยิบเอาขยะที่เรากินเหลือไปทิ้งที่ถังข้างล่าง เข้าคิวกันทิ้งเสียด้วย ประชาธิปไตยจริง ๆ”

“ป้าว่าพวกหาบเร่ก็ตัวการก่อความสกปรก ป้าไปเห็นคนขายถั่วลันเตาแล้วอ่อนใจ คนซื้อไปกินแล้วทิ้งเปลือกเกลื่อนถนน คนขายน้ำอัดลมเปิดฝาจุกทิ้งเต็มถนนเหมือนกัน ทุเรศจริง ๆ อย่างนี้ป้าก็ว่าเขาช่วยให้ชาติล่มจมเหมือนกัน”

“ใช่ครับ เป็นการช่วยทำลายชาติ จะเรียกว่าประชาธิปไตยเห็นจะไม่ได้ ควรจะเรียกว่าประชาทำลาย” ยายมีกับวันดีหัวเราะกันจนตัวงอ วันดีลุกขึ้นไปหาของว่างมารับประทาน มีกล้วยน้ำว้าสุกและมะม่วงดอง ขณะนั้นเป็นเวลาค่อนข้างดึก

“มีอะไรอีกคะ” ยายมีถามต่อ

“อีกอย่างหนึ่งก็คือการ**ประหยัด**” ยายมีรีบพูดเสริมขึ้นว่า

“ใช่ ๆ เรื่องใหญ่มากทีเดียว คนเราแม้จะมีมากสักเท่าใด ลองไม่รู้จักประหยัดก็หมด”

“คนไทยเรายังนิสัยเสียอยู่มากครับ เรื่องประหยัดนี้ คุณป้าจะเห็นว่า พวกหนุ่ม ๆ สาว ๆ ส่วนใหญ่ชอบกินของเหลือขามญี่ปุ่นนะครับ เขาล้างขามกินเลย เพื่อนชาวสวิสของผมคนหนึ่งกินแล้วยกจานขึ้นเสียจนเกลี้ยง อันนี้ผมเห็นกะตาเลย ประโยชน์ที่

ได้คงไม่เท่าไรหรอกนะครับ แต่มันแสดงถึงจิตสำนึก คนเราลองจิตใจดีแล้ว อะไร ๆ มันก็ดีหมด ชาวอังกฤษ และเยอรมันอย่างนี้เขาประหยัดเป็นชีวิตจิตใจ รับประทานก็แต่พออิ่ม”

“ป้าเห็นเขาขายอาหารได้รุ่งแล้วก็ขำ

มันเป็นเวลาพักผ่อนนะคะกลางคืนนะ ไม่ใช่เวลากินเลย จะว่าเป็นการส่งเสริมให้คนเที่ยวกลางคืนก็ถูก ซึ่งเป็นอบายมุข”

“ครับ นอกจากนั้นผมว่า พวกเราจะต้องมีจิตสำนึกด้วยกันทุกคน ทั้งหลวงและประชาชน คุณป้าก็เห็นผมออกท้องที่ด้วยเท้าเปล่า บางครั้งก็ขี่จักรยาน เราควรจะเดินกันให้มาก เพราะมันทำให้อายุยืน”

“ป้าว่าจักรยานมันก็ถูกเงินนะคะ เราไม่ต้องเสียค่าน้ำมันให้ประเทศนอก นอกจากนั้นเรายังผลิตได้เองด้วย เห็นเขาเล่าว่าเมืองจีนเขาใช้แต่จักรยานกัน ใช่ไหมคะ”

“ครับ แม้ญี่ปุ่นเองก็ใช้กันมาก ทาง การของเขามผลิตจักรยานให้ประชาชนใช้ฟรี ๆ เลย จอดไว้เต็มถนน ใครต้องการก็หยิบฉวย ขี่ไป ขอให้นำมาจอดไว้ที่เดิมก็แล้วกัน นี่ เรียกว่าทั้งราษฎรและหลวงร่วมกันประ- หยัด ตรอกเล็กซอยน้อยเขาไม่มีรถตึก ๆ หรือ เมลล์เล็กวิ่งกันขวักไขว่อย่างของเราหรอก ครับ เขาเดินเอา หรือไม่ก็ขี่จักรยาน”

“การที่เราไม่สร้างภาระให้แก่ชาติบ้าน เมือง ป้าก็ว่าเราช่วยชาติประหยัดไปในตัว ใช่ไหมคะ”

“ใช่ครับคุณป้า อย่างเรามีระเบียบ วินัย อย่างนี้ ทำให้ลดอุบัติเหตุ ลดความเจ็บไข้ ได้ป่วย ก็ช่วยชาติประหยัดไปในตัว มันเกี่ยว กันหมด”

“เออ พุดมาทำให้หนักถึงอิหนูหลาน

สาวของบ้านหนึ่ง มันสอบเข้าพยาบาลที่กรุง- เทพฯ เมื่อหลายปีก่อน มันต้องเดินทางไปดูผลสอบของมันที่กรุงเทพฯ เสียเงินหลาย บาท และเสียเวลาหลายวันด้วย เสรีแล้วก็ไม่ ได้หรรอก เรียกว่าไปดูฟรี ป้าเจ็บใจแทน หลาน ว่าทำไมทางการจึงไม่ประกาศผลทาง หนังสือพิมพ์ หรือไม่ก็ส่งผลมาให้ผู้สอบ ทราบทางไปรษณีย์ จะเก็บค่าธรรมเนียมเท่า ไถ่ก็เก็บไว้ ๕ บาท ๑๐ บาท ไม่มีใครเขาว่า อะไร”

“นั่นซีครับคุณป้า ผมถึงว่าใจครับว่า ทุกคนจะต้องมีจิตสำนึก ในเมืองใหญ่ ๆ เว- ลานี้เราก็น่าจะมีรถไฟฟ้านะครับ มันจะ ได้ประหยัดน้ำมัน ไม่ส่งเสียง ไม่มีควันพิษ ด้วย การส่งหนังสือ ก็ควรเป็นทางเมลล์ ไม่ควร ขับรถไปส่งหนังสือราชการเพียงฉบับเดียว เพราะมันไม่คุ้มกัน กระดาษอย่างนี้ควรจะ ใช้สองหน้า ไม่ควรใช้เพียงหน้าเดียว ผมเห็น ภารโรงเปิดน้ำเปิดไฟทิ้งผมก็อดปิดไม่ได้ พวก ข้าราชการซื้อของเงินผ่อนก็น่าสงสาร เงิน เดือนไม่พอใช้ เดียวก็หาทางซื้อราษฎรบัง หลวง เรื่องราษฎรช่วยปกครองบ้านเมืองนี้ยัง มีอีกมากครับ คุณป้า สำหรับวันนี้เอาไว้เพียง เท่านี้ก่อนดีไหมครับ วันหน้าค่อยคุยกัน ใหม่”

จากนั้นต่างคนต่างก็แยกเข้านอน ลำ- หรับปลัดคารมย์ขอมนอนไปเดียวแล้วทอด ตัวลงนอนที่เขลียงโดยไม่กางมุ้ง เพราะยุง

บ้านนอกไม่มี แตนอนไม่หลับ เพราะใจนึก ถึงประชาชนด้วยความเป็นห่วง เวลานี้เรา ชาติวินัยกันมาก ไม่มีความเป็นชาตินิยมเท่า ที่ควร หน้าซำไม่ประหยัด และไม่รักษาความ สะอาดกัน ใครอยากทิ้งอะไรลงตรงไหนก็ ทิ้ง เป็นการสร้างภาระให้แก่ชาติแก่สังคม คิดไปแล้วก็คิดมา พลิกตัวแล้วพลิกตัวอีก ก็ไม่ยอมหลับ น้ำค้างข้างนอกตกเปาะแปะ ในป่าข้างเรือนอยู่ทั่วไปในยามวิกาลอันสงบ เจียบ ทุกชีวิตตกอยู่ในห้วงนิทรารมย์ เว้น แต่ปลัดหนุ่มคนเดียว ไม่ยอมหลับ จนไอ้ไต้ง ขยับปิกขันทันไต้ไต้ครั้งแรก ซึ่งแสดงว่าเป็น เวลาค่อนข้างแล้ว ก็ยังไม่ยอมหลับ จึงลุกขึ้นมา ภาวนาทำสมาธิแล้วตั้งจิตอธิษฐานให้พี่น้อง ประชาชนมีแต่ความสุขความสามัคคี แม้ เมตตาส่งความรักความปรารถนาดีไปยัง พี่ น้องประชาชนทุกคน ไม่ว่า ลาว จีน ญี่ปุ่น เขมรแล้วลงนอนอีกจึงได้หลับ

คืนนั้นปลัดคารมย์ฝันว่า ตัวเขาเองได้ รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศ เขา ได้จัดการแก้ไขสิ่งผิดทั้งปวง ประชาชนมีความ เสมอภาค ยุติธรรม บ้านเมืองสงบราบคาบ ประชาชนมีแต่ความรักความสามัคคี ไม่มีโจร ผู้ร้าย มีแต่คนซื่อ ไม่มีการฉ้อราษฎ์บัง หลวง ทุกคนรู้จักประหยัด ช่วยรัฐพัฒนา และรักษาดีรักแผ่นดิน มีความนิยมไทยด้วย ชีวิตจิตใจ มีระเบียบวินัยยิ่งกว่าชาติอื่นใด ในภูมิภาคนี้ และในที่สุดประเทศไทยก็เจริญ ที่สุดในภาคพื้นเอเชีย

บทดอกสร้อยของเก่า

เด็กเอ๋ยเด็กน้อย

ความรู้เรายังด้อยเร่งศึกษา

เมื่อเติบโตใหญ่เราจะได้มีวิชา

เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพสำหรับตน

ได้ประโยชน์หลายสถานเพราะการเรียน

จงพากเพียรไปเถิดจะเกิดผล

ถึงลำบากตรากตรำก็จำทน

เกิดเป็นคนควรหมั่นขยันคอย

นายสุด หนังไม่เหนียว

นิรนาม

นายสุด เป็นคนซื่อ ๆ ไม่ชอบพูดมาก นับเป็นคนมั่งมีคนหนึ่ง ในย่านตำบลบางโพธิ์ นายสุดกุมิอกุมิใจอยู่อย่างหนึ่งก็คือ ความมั่งคั่งนี้เกิดขึ้นแก่เขาในทางซื่อสัตย์สุจริตทั้งสิ้น ความขยันหมั่นเพียร ความรู้จักเก็บออม ไม่สุรุ่ยสุร่ายใจเติบ ได้ช่วยให้เขาตั้งเนื้อตั้งตัวได้อย่างแทบไม่น่าเชื่อ แต่ก็ต้องเชื่อ เพราะมันเกิดขึ้นแล้วจริง ๆ

นายสุดมีพระที่ตนเคารพนับถืออยู่ที่วัดบางโพธิ์ ท่านพยายามสั่งสอนให้นายสุดรักความซื่อสัตย์ พยายามตั้งอยู่ในศีลธรรม ท่านบอกว่าจงยอมตายดีกว่าที่จะคดโกง หรือหากินในทางทุจริตคิดมิชอบ แล้วท่านก็สอนนายสุดต่อไปว่า พระพุทธศาสนาได้สอนเพียงให้ตั้งอยู่ในศีลธรรมให้เว้นความชั่วช้าทุจริตเท่านั้น แต่ที่สำคัญยิ่งคือสอนให้รู้จักขยันหมั่นเพียรในการทำมาหากิน ไม่เป็นคนอ่อนแอกลัวแดดกลัวฝน ท่านสอนแต่เพียงความเกียจคร้าน และการใช้จ่ายทรัพย์สินไปในทางที่ผิด เพราะฉะนั้นจึงรับรองได้ว่า ถ้าปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว นอกจากไม่อดตาย ยังเป็นคนมั่งมีในทางสุจริตอีกด้วย นายสุดพยายาม

ทำตามคำสอนของพระวัดบางโพธิ์ พจนเห็นผลดีประจักษ์ทันตาเห็น จึงเพิ่มความมั่นใจในคุณความดีขึ้นอีกเป็นอันมาก

พระวัดบางโพธิ์ท่านเห็นว่า น่าจะให้บทรเรียนทางศีลธรรมอื่น ๆ แก่นายสุดเพิ่มขึ้นได้แล้ว ท่านจึงสอนนายสุดให้พยายามอบรมจิตใจในทางเมตตากรุณาต่อผู้อื่น ไม่เลือกว่ามนุษย์หรือสัตว์ อย่าได้คิดให้ร้ายใคร อย่าคิดข่มเหงเบียดเบียนใคร มีทางช่วยเหลือใครที่ตกทุกข์ได้ยากได้แล้ว ก็ควรถือว่าเป็นโอกาสอันดี การช่วยคนตกทุกข์ได้ยากนั้น ไม่จำเป็นต้องใช้ทรัพย์สินเสมอไป ข้อสำคัญต้องให้น้ำใจของเราทำหน้าที่ก่อน เมื่อมีน้ำใจแล้ว ทางช่วยเหลือจะตามมาเอง หรือบางครั้งจำเป็นต้องสละทรัพย์สินช่วยบ้าง ก็จะช่วยด้วยความตั้งใจและเต็มใจ ไม่รู้สึกเสียดาย เพราะท่านสอนว่า คนที่มีน้ำใจดีต่อผู้อื่นเสมอ นั้น จะเหมือนมีเครื่องรางของขลังไว้คุ้มครองป้องกันตัวทั้งในที่ลับที่แจ้ง การแขวนพระเสียอีก บางครั้งลืมแขวนหรือถอดวางไว้ด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม ก็ยังเชื่อว่ามีโอกาสที่มีได้แขวน สู้แขวนความดีไว้ภายในไม่ได้ จะเชื่อว่าได้แขวนพระไว้ทั้ง

ในเวลาหลับเวลาตื่น แต่พระท่านก็ไม่ลืม ชี้แจงกันเข้าใจมิได้ไว้ด้วยการชวนพระ นั้นเป็นการจงใจให้ใกล้ชิดพระได้ง่าย ทำให้ รู้สึกว่าอยู่ใกล้พระ เป็นการปูพื้นในการ เข้าสู่ความดีงามซึ่งเป็นการดีอยู่ไม่น้อย แต่ถ้าจะให้ดียิ่งกว่านั้น ก็คือพยายามเข้าถึง พระในการประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในศีล ในธรรมด้วย จะได้ชื่อว่ามิพระประจำตัว ตลอดเวลา

นายสุดเชื่อพระจนตั้งตัวได้เป็นหลัก ฐานมาแล้ว เมื่อได้รับคำสอนให้อบรมจิตใจ ในทางเมตตา กรุณา ปราบณาติต่อผู้อื่น เพิ่มขึ้นอีกก็รับไว้ปฏิบัติตามที่ นายสุด หัดเห็นอกเห็นใจคนอื่น ชวนชวนช่วยใน ธุระของเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะเมื่อรู้ว่าใคร เจ็บไข้ได้ป่วย ก็หมั่นไปเยี่ยมถามอาการ ถ้าเพียงเจ็บไข้เล็กๆ น้อยๆ ก็หาซื้อยาตำรา หลวงไปให้ ถ้าเห็นเป็นเรื่องราวแรงก็ช่วย ตามหมอมานำให้ หรือช่วยนำไปหาหมอ ทั้งนี้ เพราะนายสุดรู้สึกเพิ่มเติมได้เองอีกข้อหนึ่งว่า ในยามตกทุกข์ได้ยาก ถ้าใครยื่นมือเข้ามา ช่วยอนุเคราะห์แล้ว จะรู้สึกเป็นสุขใจและ ขอบคุนผู้นั้น ด้วยเหตุนี้การไม่ทอดทิ้งคนที่ กำลังมีทุกข์ จึงน่าจะถือว่าเป็นการทำประ โยชน์แก่เพื่อนมนุษย์อย่างแท้จริง

แต่ก็เป็นเรื่องน่าแปลก แม้ นายสุดจะ พยายามทำความดีถึงเพียงนี้ แต่คนที่มิชอบ นายสุดก็มีอยู่ ซึ่งอาจแบ่งออกเป็นสองพวก คือพวกหนึ่งเห็นนายสุดมั่งมีก็อยากจะมีบ้าง แต่ใจร้อนเกินไปจึงไม่ยอมเสียเวลา ทำมาหากินให้เหนื่อยยาก อยากจะใช้วิธีลัด ในทางทุจริตเช่นปล้นฆ่าหรือแย่งชิง อีก พวกหนึ่งแสงของศีลธรรมส่องเข้าไปไม่ถึง จิตใจเลย ไม่เชื่อว่าจะมีใครตั้งอยู่ในศีลธรรม จริง หรือทำความดีด้วยบริสุทธิ์ใจจริง มองดู คนทำความดีเป็นคนมีเล่ห์เหลี่ยมแฝงหลังฉาก เพื่อหาผลประโยชน์อะไรบางอย่างทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะวัดจากจิตใจของตนเอง ตนเลว อย่างไร คิดคดอย่างไร คนอื่นก็คงเลวหรือ คิดคดหมด ไม่มีใครในโลกที่จะเป็นคนดี บุคคลประเภทนี้เห็นเป็นการแสวงหา หรือทำ เพื่อหาประโยชน์อะไรบางอย่าง จึงใคร่จะ

ทำลายคนเช่นนายสุดนี้เสีย ถ้าทำลายโดย ตรงไม่ได้ก็หาทางพุดกล่าวร้ายใส่ความให้ เสื่อมเสียชื่อเสียงก็ยังดี

พวกที่ต้องการมั่งมีทางลัดได้ชวนกัน ๒-๓ คน เตรียมปล้นบ้านนายสุด คนร้าย สืบรู้ว่านายสุดไปธุระนอกบ้านคงจะกลับ ประมาณ ๒๑ หรือ ๒๒ น. ก็พากันซุ่มคอย ที่อยู่ ด้วยคิดว่าถ้ายิงนายสุดตายคนเดียว ก็เป็นอันตัดปัญหาต่างๆ ได้มาก จะปล้น ทรัพย์สินเงินทองอย่างไรก็ทำได้ง่าย เพราะ ที่บ้านนายสุดมีแต่ผู้หญิงและเด็กทั้งนั้น

นายสุดกลับจากธุระประมาณ ๒๑ น. ตามที่คนร้ายคาดคะเน คนร้ายใช้ปืนยาว เล็งยิงในระยะไม่ใกล้และไม่ไกลเกินไป ซึ่ง ตามปกติธรรมดา จะไม่มีโอกาสยิงผิดพลาด ไปได้

เสียงปืนดังปังพร้อมกันก็มีเสียงร้อง โอโยอย่างสุดเสียง แต่ผู้ที่ร้องและล้มลงดิน ครัวครวญครางนั้นกลับไม่ใช่นายสุด กลายเป็น คนยิงนั่นเอง ปืนยาวกระบอกนั้นอาจจะ เกาเกินไป เครื่องกลไกอาจปฏิบัติงานผิด ปกติจึงเกิดการระเบิดขึ้น และเป็นอันตราย แก่ผู้ยิงซึ่งอยู่ใกล้ เมื่อเสียงกึกก้องเช่นนี้คนร้าย ก็พากันวิ่งหนีอย่างอูตลุด คงปล่อยให้คนยิง นอนร้องครวญครางอยู่แต่ผู้เดียว นายสุด ไม่รู้เรื่องก็ตรงเข้าช่วยเหลือ เผอิญไม่มี บาดแผลที่จะทำให้ถึงตาย เพียงแต่หน้าตา ถูกสะเก็ดเหวอะหวะไปบางแห่ง เรื่องจึง ยุติลงเพียงว่าชายคนนั้นทำปิ่นลั่นและระเบิด ถูกตนเองบาดเจ็บ ส่วนเหตุผลที่ทำปิ่นลั่น ก็มีอยู่เพียงว่า เดิน ๆ มาลองปืนดูปืนกลั่น เป็นอันว่านายสุดไม่รู้ด้วยซ้ำว่าเขาเจตนา จะยิงตนและเผอิญให้ผู้อื่นเป็นไปอย่างอื่น

ต่อมาไม่ช้าผู้ที่มิชอบนายสุดอีกพวก หนึ่ง ซึ่งมีได้หวังชิงทรัพย์สมบัติเพียงแต่ รู้สึกหมั่นได้ ก็คบคิดกันทำร้ายนายสุด แต่ คราวนี้ต้องการจะให้ได้อายมากกว่าจึงวาง แผนการ เอาสลอตมาต้ม เก็บน้ำสลอตนั้นไว้ แล้วทำเป็นชวนเชิญให้นายสุดแวะ เมื่อนาย สุดเดินผ่านหน้าบ้านของตน นายสุดคนซื่อ ไม่เคยคิดว่าตนจะมีศัตรูก็แวะเข้าไปสนทนา ด้วย ขณะที่นั่งสนทนาอยู่นั้น เจ้าของบ้าน

ที่เรียกให้แวะก็แอบเอาน้ำสลอตใส่ในถ้วย น้ำชา แล้วเติมน้ำชาเพียงเล็กน้อย ด้วยหวังว่าถ้านายสุดดื่มน้ำสลอตแล้ว เพียง ครู่เดียวก็จะตายท้องอย่างรุนแรง ไม่รู้ว่า ก็ครั้งต่อก็ครั้ง ถึงขนาดหมดแรงทีเดียว ขณะที่นายสุดรับถ้วยน้ำชาจะยกขึ้นดื่ม ก็เผอิญให้เด็กคนหนึ่งหกล้มและร้องส่งเสียง แสดงความเจ็บปวด นายสุดจึงรีบวางถ้วย น้ำชาไปช่วยพุงและช่วยหามาใส่บาดแผล ให้ เจ้าของบ้านที่แกล้ง เมื่อไม่สมหวังก็ได้ แต่รู้สึกเสียตายอยู่ ทันใดนั้นเอง ขณะที่คน ทั้งหลายนั่งไปสนทนาในใจบาดแผลของเด็กบ้าน ใกล้ซึ่งหกล้มนั้น บุตรชายเจ้าของบ้าน ก็ เข้ามาดื่มสลอตนั้นหมดถ้วยโดยไม่มีใคร สังเกตเห็น

รุ่งเช้ามีข่าวโจ่งกันทั่วไปว่า บุตรชาย เจ้าของบ้านที่เรียกนายสุดไปดื่มน้ำชาเป็น โรคท้องร่วงอย่างรุนแรงถึงต้องส่งโรงพยาบาล อาการเป็นตายเท่ากัน แน่ละ เด็กจะมีกำลัง ดำเนินงานเหมือนผู้ใหญ่ได้อย่างไร ในเมื่อ น้ำสลอตนั้นเขาจะจะให้ให้นายสุดดื่ม แต่ผู้ รับเคราะห์แทนกลายเป็นลูกของผู้แกล้งเอง แม้เช่นนั้นนายสุดก็ไม่รู้ว่าเขาคิดจะแกล้งตน

กลุ่มผู้มิชอบนายสุดพากันหวาดกลัว ฤทธิ์เดชของนายสุด และเชื่อกันว่า ถ้าใคร คิดร้ายนายสุดจะต้องมีอันเป็นไปต่าง ๆ แต่ นายสุดก็มีได้รู้เรื่องที่เกิดขึ้นนั้น ๆ เลย

ต่อมาอีกประมาณเดือนหนึ่ง ขณะที่ นายสุดออกไปที่โรงสวนหลังบ้าน อยู่ดี ๆ ก็งมะม่วงก็หักตกลงมาถูกศีรษะนายสุดแตก เลือดไหล นายสุดเห็นดาวระยิบระยับไปหมด ยกมือขึ้นกุมศีรษะ แล้วทันใดนั้น ภาพ ๆ หนึ่งก็แวบปรากฏในความทรงจำของนายสุด ทันที ตรงบริเวณนั้นเอง เมื่อประมาณ ๑๐ ปี มาแล้ว นายสุดได้เคยใช้กิมมะม่วงใหญ่ฟาด สุนัขตัวหนึ่ง ซึ่งเดินหลงเข้ามาในสวนของ นายสุด มันร้องโหยหวน มีเลือดที่ศีรษะ ไหลออกเห็นได้ชัด

นายสุดยิ้ม ยืนขึ้นเอามือเช็ดเลือด ที่ศีรษะ หัวเราะเบา ๆ แล้วพูดว่า “หาย กัน”

การใช้น้ำประปา อย่างประหยัด

การใช้น้ำประปาอย่างประหยัด

ด้วยปรากฏว่าปัจจุบันน้ำประปามีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของผู้บริโภคอย่างยิ่ง เพราะผู้บริโภคต้องใช้น้ำประปาในการบริโภค ชำระล้างสิ่งต่าง ๆ เป็นประจำ หากผู้ใช้น้ำไม่ประหยัดในการใช้น้ำหรือใช้ด้วยความไม่ระมัดระวังก็จะทำให้เกิดการสูญเสียน้ำต่อคนและส่วนรวมเป็นจำนวนมากทีเดียว

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ได้ตระหนักถึงความสำคัญในข้อนี้จึงขอเสนอแนะผู้บริโภคหรือผู้ใช้น้ำให้ใช้น้ำอย่างประหยัดและระมัดระวัง จากเอกสารเผยแพร่ของการประปานครหลวง เรื่อง “การใช้น้ำประปาอย่างประหยัด” ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ผู้ใช้น้ำไม่ต้องใช้จ่ายเงินไปโดยเปล่าประโยชน์และยังเป็นผลดีต่อตนเองและส่วนรวมด้วย เพราะการเปิดน้ำทิ้งไว้เพียง ๕ นาที จะทำให้สูญเสียน้ำประมาณถึง ๔๕-๗๐ ลิตร ข้อควรระวังในการใช้น้ำ ซึ่งหากผู้ใช้น้ำได้ทราบถึงสาเหตุของการสูญเสียน้ำโดยเปล่าประโยชน์ดังกล่าว ผู้ใช้น้ำจะได้แก้ไขปรับปรุงหรือควบคุมการใช้น้ำ ดังนี้-

๑. การใช้น้ำในห้องน้ำ

๑.๑ การอาบน้ำ

การอาบน้ำด้วยฝักบัวจะใช้
น้ำครั้งละ ๒๐ ลิตร ต่อคน

การอาบน้ำในอ่างอาบน้ำจะ
ใช้น้ำ ๑๑๐ ลิตร ต่อคน

การอาบน้ำด้วยฝักบัวให้ปิด
ก๊อกในขณะถูสบู่ และเปิดก๊อกล้างตัวอีก
ครั้ง เพราะการเปิดน้ำฝักบัวทิ้งไว้ ๑๐ นาที
จะสูญเสียน้ำประมาณ ๙๐ ลิตร

๑.๒ การแปรงฟัน

เวลาแปรงฟันน้ำที่ใช้ในการ
บ้วนปาก ควรใช้ภาชนะเช่น ขันหรือแก้ว
น้ำรองน้ำจากก๊อก ไม่ควรปล่อยน้ำจาก
ก๊อกตลอดเวลาในขณะที่แปรงฟันเพราะจะ
ทำให้เสียน้ำโดยเปล่าประโยชน์ถึงประมาณ
๔๕ ลิตร ต่อนาที

๑.๓ การโกนหนวด

การโกนหนวดควรใช้ภาชนะ
รองน้ำที่จะใช้สำหรับโกนหนวดไว้ ซึ่งจะใช้น้ำ
จริงประมาณ ๑/๒ ลิตรเท่านั้น แต่ถ้าเปิด
น้ำก๊อกทิ้งไว้ในขณะโกนหนวดในเวลาเพียง
๒ นาที จะทำให้เสียน้ำประมาณ ๑๘ ลิตร

๑.๔ การล้างมือและล้างหน้า

ไม่ควรเปิดน้ำทิ้งไว้ในขณะ
ฟอกสบู่ล้างมือหรือหน้า ควรกักน้ำไว้ใน
อ่างประมาณครึ่งอ่างแล้วจึงล้าง มิฉะนั้น
จะสูญเสียน้ำเช่นเดียวกับการโกนหนวด

๑.๕ โถชักโครก

การใช้น้ำของโถชักโครกแต่
ละเครื่องต้องใช้น้ำประมาณ ๙ ลิตรถึง ๑๓.๕
ลิตร ซึ่งในแต่ละวันเราใช้ชักโครกให้น้อยลง
ก็จะประหยัดปริมาณการใช้น้ำได้ ฉะนั้น
ควรติดตั้งที่สำหรับปัสสาวะต่างหากอีก ๑
ที่เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้น้ำชักโครกให้น้อยลง

๒. การใช้น้ำในครัว

๒.๑ การล้างผัก

เมื่อจะล้างผักหรืออาหารให้
เปิดน้ำใส่ภาชนะปิดก๊อกขณะที่ล้างและเปิด
น้ำใหม่เมื่อต้องการจะเปลี่ยนน้ำ อย่างล้างผัก
โดยการเปิดน้ำล้างจากก๊อก เพราะจะทำให้
เสียน้ำ ๔๕ ลิตร ใน ๕ นาที

๒.๒ การประกอบอาหาร

เมื่อจะประกอบอาหารให้ใส่
น้ำในอาหารเพียงพอคือพอท่วมอาหารแล้ว
เปิดฝภาชนะหุงต้มให้แน่นไม่ให้ไอน้ำออก
ได้ ซึ่งนอกจากจะประหยัดน้ำแล้วยังช่วยใน
การรักษาคุณค่าของอาหารอีกด้วย

๒.๓ การล้างถ้วยชามภาชนะ

เมื่อจะล้างชามด้วยมือให้เปิด
น้ำลงอ่างแล้วจึงล้าง การล้างควรให้สะอาด
จะใช้น้ำล้าง ๒ ครั้ง ซึ่งจะใช้น้ำประมาณ
๒๕ ลิตร แต่ถ้าล้างด้วยวิธีเปิดน้ำก๊อกตลอด
เวลาที่จะล้างถ้วยชามจะสูญเสียน้ำถึง ๑๓๕
ลิตร ในเวลา ๑๕ นาที ทั้ง ๆ ที่ได้ความสะอาด
เหมือน ๆ กัน

๒.๔ การซักล้าง

การซักผ้าด้วยมือควรแช่ผ้า
ก่อนซัก น้ำสะอาด ๒ ครั้งจะใช้น้ำ ๔๐ ลิตร
นอกจากจะต่อประหยัดน้ำได้แล้วยังทำให้
ผ้าสะอาดขึ้นด้วย หากเปิดน้ำจากก๊อกให้
ลงภาชนะซักผ้าตลอดเวลาขณะที่ซักในเวลา
๒๐ นาที จะเสียน้ำถึง ๑๘๐ ลิตร

๒.๕ การเช็ดถู

การเช็ดถูควรกระทำในภาชนะ
ซึ่งจะใช้น้ำเพียง ๑ ถัง ไม่ควรใช้น้ำจากสาย
ยาวโดยตรง เพราะจะทำให้สูญเสียน้ำถึง
๒๐๐ ลิตรภายใน ๕ นาที

๓. ในบริเวณบ้าน

๓.๑ การรดน้ำต้นไม้ ไม่ควรใช้
สายยาว ควรใช้กระบอกฝักบัว เพราะจะช่วย
ประหยัดน้ำและเป็นการออกกำลังกายไปในตัว

๓.๒ การล้างรถ น้ำที่จะนำมาล้าง
รถควรจะใช้ถัง แล้วใช้ผ้าชุบน้ำในถังขึ้นมา
เช็ดถูซึ่งจะใช้น้ำประมาณ ๒ ถัง ก็จะทำให้
รถสะอาดได้

๔. เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ ตรวจสอบระบบท่อประปา

ผู้ใช้น้ำควรหมั่นตรวจสอบ
ระบบเส้นท่อ ก๊อกน้ำ เครื่องสุขภัณฑ์ อย่า
ให้มีการแตกรั่ว น้ำที่หยดลงมาเป็นหยด ๆ
จะทำให้เสียน้ำโดยเปล่าประโยชน์ได้วันละ
ประมาณ ๔๐๐ ลิตร และถ้าเป็นการหยดลง
มาอย่างรวดเร็ว จะทำให้เสียน้ำได้ถึงวันละ
ประมาณ ๓,๐๐๐ ลิตรต่อวันได้

๔.๒ การตรวจสอบท่อแตก-
รั่ว กระทำได้ดังนี้

๑. ปิดก๊อกน้ำทุกตัวภายใน
บ้าน

๒. ดูตัวเลขในมาตรวัดน้ำ

๓. ฟังเสียงและสังเกตดูการ
เคลื่อนไหวของตัวเลข

๔. หากไม่มีท่อแตกรั่วมาตร
ก็จะไม่มีเสียงเครื่องจะไม่เดินและตัวเลขก็
จะอยู่ที่ไม่เคลื่อนไหว

๔.๓ การตรวจสอบท่อแตก
ได้ผิวดิน สังเกตดังนี้

๑. พื้นดินในบริเวณที่มีท่อ
แตกรั่วจะทรุดต่ำกว่าที่อื่น

๒. น้ำจะไหลอ่อนลง

หากพบจุดแตกรั่วให้ปิดประตูน้ำที่
หน้ามาตรแล้วจดช่อมาตรจุดแตกรั่วนั้นโดยด่วน
เพราะจุดรั่วขนาด ๐.๘ มม. ทำให้สูญเสีย
น้ำ ๙๐๐ ลิตรต่อ ๑ วัน จุดรั่วขนาด ๓.๒ มม.
อาจทำให้สูญเสียน้ำได้วันละมากกว่า
๑๐,๐๐๐ ลิตร

หากมีข้อสังเกตประการใดโปรดสอบ
ถามได้ที่กองประชาสัมพันธ์ การประปา
นครหลวง โทรศัพท์ ๒๒๓๒๒๙๓-๔

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

คุยกับวารสารไทย

๑. ทางครอบครัวของผมถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดอาญาใช่หรือไม่

๒. ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกค่าเสียหายหรือไม่

๓. ถ้าครอบครัวของผมไม่ยินยอมชดใช้ค่าเสียหายโดยอ้างว่าไม่มีการตกปากลงคำ หรือทำสัญญากันจะได้หรือไม่

๔. ถ้าทางครอบครัวของผมกระทำผิดจริง จะต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะเป็นทางออกที่ดีที่สุด

๕. ถ้าทางครอบครัวของผมถูกควบคุมตัว ต้องการประกันตัว จะทำได้หรือไม่ จะใช้หลักทรัพย์ประกันประมาณเท่าไร

๖. ถ้าทางครอบครัวของผมไม่ยินยอมชดใช้ค่าเสียหายจะเกิดปัญหาอะไรบ้าง และจะแก้ปัญหานั้นได้อย่างไรบ้าง

๗. ถ้าครอบครัวของผมเป็นผู้บริสุทธิ์จริง และชนะความ ทางครอบครัวของผมมีสิทธิฟ้องขอรับค่าเสียหาย หรือค่าเสียหายเวลา หรือค่าทำขวัญ หรือไม่อย่างไร

ตอบ

๑. เรื่องนี้เป็นเรื่องสัญญาฝากทรัพย์ทางแพ่ง ไม่มีมูลความผิดทางอาญา แต่คนเรามันอาจจะกลั่นแกล้งหาเรื่องกันได้นะครับ ผู้ฝากอาจจะหาว่าเราลักชิ้นส่วนของรถที่ว่ามัน แต่ก็ยากที่จะเอาผิดได้ เพราะไม่มีพยานรู้เห็น ผมเห็นว่า ทางอาญานั้นเป็นไปได้ยาก อีกข้อหาหนึ่งก็คือยักยอก เขาอาจจะหาว่าเราเบียดบังเอาชิ้นส่วนของรถของเขาที่ว่ามันได้ ถึงแม้เขาจะกล่าวหาข้อหาหนึ่งข้อหาใดใน ๒ ข้อหานี้ ผมก็ยังเห็นว่าเป็นไปได้ยากอยู่นั่นเอง

๒. เนื่องจากมีการฝากทรัพย์ และทรัพย์ที่ฝากบางส่วนสูญหาย ตามหลักผู้รับ

ฝากต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฝาก ถ้าความเสียหายนั้นเกิดจากผู้รับฝากใช้ความระมัดระวังไม่เพียงพอ กรณีตามตัวอย่างนี้ เป็นการฝากทรัพย์มีบำเหน็จ ผู้รับฝากจะต้องใช้ความระมัดระวังในการเก็บรักษาพอสมควร ดังวิญญูชนผู้มีความระมัดระวังรอบคอบทั้งหลายจะพึงทำ เช่น ปิดประตูไม่ให้คนภายนอกเข้ามายุ่งย่าม ข้อเท็จจริงในที่นี้ไม่ได้ความว่าสถานที่จอดรถมีสภาพอย่างไร มีรั้วรอบขอบชิดหรือไม่ คุณพ่อคุณแม่ของคุณได้เอาใจใส่ในการดูแลเพียงใด ผมจึงไม่อาจจะวินิจฉัยว่า ผู้รับฝากจะพึงรับผิดชอบ คิดตัวอย่างนี้ไม่น่ามารับผิด แล้วรถหาย ศาลตัดสินให้เจ้าของรับผิด จะเถียงว่าเป็นเพียงเขาที่เก็บรถไม่ได้

๓. ข้อเท็จจริงฟังได้แล้วว่า คุณแม่คุณพ่อของคุณรับฝากรถ นับว่ามีสัญญาฝากทรัพย์ต่อกันแล้ว ไม่ต้องมีหนังสือก็บังคับกันได้ แต่ปัญหาคือจะรับผิดชอบหรือไม่ขึ้นต้องให้ศาลพิจารณาคำขาด เพราะคุณพ่อคุณแม่ของคุณไม่ยอมรับผิด ผู้ฝากต้องฟ้องคดี ถ้าศาลชี้ขาดว่าเราต้องรับผิด เราต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่เขาพร้อมด้วยค่าใช้จ่ายในการฟ้องร้อง ถ้าเราไม่ใช้ เขาก็จะขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี ยึดทรัพย์สินของเราออกขายทอดตลาด เอาเงินมาชำระหนี้ตามคำพิพากษา แต่ถ้าไม่มีทรัพย์ให้ยึดก็แล้วไป ไม่มี การติดคุกติดตาราง

๔. ครอบครัวของคุณไม่ต้องรับผิดทางอาญา ไม่ต้องตกใจ เว้นแต่เราจะได้ไปขโมยของเขา ซึ่งผมก็ไม่รู้ด้วย หวังว่าเราจะไม่รับสารภาพ แม้ว่าจะได้ทำจริง ๆ ถ้าเขาหาว่าเราทำผิด เช่น ว่าเราลัก หรือยักยอก เราก็ต้องแก้คดีไปตามเรื่อง การแก้คดีอาญานั้นไม่ยาก ปฏิเสธอย่างเดียวก็นพอ หรือถ้าไม่รู้ว่าจะ

ฝากทรัพย์ และความรับผิด

ถาม คุณภัทรารุณ ฤทธิ์เจริญ เขียนถามมาจากตลิ่งชัน ธนบุรีว่า :

“คุณพ่อคุณแม่ของผมมีเรื่องกับผู้เสียหายถึงโรงพัก เนื่องจากว่าคุณพ่อคุณแม่ของผมซึ่งทำหน้าที่การโรงอยู่ที่โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง เห็นที่ของโรงเรียนว่างจึงรับฝากเก็บรถตอนกลางวัน ทั้งรถแท็กซี่ รถกระบะ และรถเก๋งส่วนตัว โดยไม่มีสัญญาเป็นหนังสือต่อกัน เก็บค่าฝากเป็นรายเดือนทำนองคนเกรงใจกัน คราวเกิดเหตุ รถแท็กซี่ที่นำมาฝากเก็บคันหนึ่ง ชิ้นส่วนหาย ราคาไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท ตอนมารับคนขับไม่รู้ว่ามีหาย รู้เอาตอนป้ายจึงกลับมาต่อว่า และบังคับให้คุณพ่อคุณแม่ของผมรับผิดชอบ จึงเกิดโต้เถียงกัน ผู้ฝากจึงไปแจ้งความ

ทำอะไรดี ก็นิ่งเสียไม่พูดจาก็ยังได้ เป็นหน้าที่ของฝ่ายผู้กล่าวหาที่จะหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ ข้อสำคัญก็คือ อย่าตกใจ วิ่งเต้นคดี เอาเงินไปให้ใครต่อใคร ซึ่งมันไม่มีประโยชน์เลย เก็บไว้ซื้อขนมดีกว่า ชั้นแรกตำรวจผู้รับแจ้งจะสอบสวน คือรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะรู้ว่าเพียงพอที่จะสั่งฟ้องหรือไม่ ถ้าเห็นว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอ ก็จะทำให้เห็นว่าควรสั่งฟ้อง ส่งสำนวนให้พนักงานอัยการซึ่งเป็นทนายแผ่นดิน ฟ้องเราเป็นจำเลยต่อศาล แต่ถ้าเห็นว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอก็จะทำให้เห็นว่าไม่ควรสั่งฟ้อง ส่งให้พนักงานอัยการ อำนาจสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องนั้นอยู่ที่พนักงานอัยการแต่ผู้เดียว อย่างไรก็ตามถึงพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง ผู้เสียหายอาจจะตั้งทนายฟ้องเราเป็นคดีอาญาเองได้ แต่อย่าตกใจนะครับ พยานหลักฐานในคดีนี้เท่าที่ผมฟังมาน่าจะหายาก ถึงเขาฟ้อง ผมก็เห็นว่า เราปลอดภัย สำหรับคดีอาญานะครับ

๕. ถ้าเราถูกควบคุมตัว เราต้องประกันออกมา การประกันนั้น ปกติต้องมีหลัก

ประกันเป็นหมื่น หลักประกันนั้น อาจจะเป็นเงินสดที่ดิน น.ส.๓ หรือ ส.ค.๑ ก็ได้ หรือเงินสด หรือพันธบัตรยี่ห้อ ตำรวจเขามีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ที่โรงพักถึง ๗ วัน ถ้าโทษตามความผิดที่กล่าวหาจำคุกกว่า ๓ ปี เช่น ข้อหาลักทรัพย์ในเวลากลางคืน เป็นอาทิ แต่ถ้า เขาหาว่าลักยอก ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ตำรวจก็ควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ไม่เกิน ๗๒ ชั่วโมง หลังจากหมดอำนาจควบคุมแล้ว ตำรวจจะต้องนำตัวผู้ต้องหามาศาล ขออำนาจศาลขังผู้ต้องหาไว้เป็นระยะ ๆ ละ ไม่เกิน ๑๒ วัน สำหรับกรณีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี คราวละไม่เกิน ๖ วัน และจำนวนครั้งไม่เกินที่กฎหมายจำกัดไว้ ในระหว่างที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวหรือขังตามหมายศาลนั้น ผู้ต้องหาหรือผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องอาจขอปล่อยชั่วคราวได้ ถ้าอยู่ในระหว่างการควบคุมของตำรวจ ก็ยื่นต่อตำรวจ ถ้าตำรวจส่งสำนวนมายังพนักงานอัยการ แล้วก็ยื่นต่อพนักงานอัยการ และถ้าอยู่ในระหว่างถูกขังตามหมายของศาลก็ยื่นต่อศาล หลักประกันที่ศาลตกลงให้ราว ๓๐,๐๐๐ บาท แต่ถ้าเป็นเงินสดหรือพันธบัตรอาจจะน้อยกว่านั้น ชั้นตำรวจผม

ไม่ทราบ แล้วแต่ดุลพินิจของพนักงานสอบสวน

๖. ค่าเสียหายเป็นเรื่องทางแพ่ง ถ้าเราไม่ยอมชดใช้ เขาต้องฟ้องศาล ถ้าถูกฟ้อง เราก็ต้องแก้คดี โดยทำคำให้การไปยื่นต่อศาลภายใน ๘ วัน นับแต่วันที่รับหมายเรียกและสำเนาฟ้องคำให้การขอแบบฟอร์มได้ที่ศาล อย่าได้เอากระดาษฟูลสแก๊ปเขียน เขียนแล้วก็อย่าลืมลงชื่อจำเลยและชื่อผู้เรียงผู้เขียนคำให้การนั้นด้วย ทำไม่เป็นให้ถามเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของศาล หรือวานให้เขาเขียนให้ ทางที่ดีควรทนายนะครับ เพราะการดำเนินคดีนั้นยุ่งยากเหลือเกิน

๗. การฟ้องกลับเรียกค่าเสียหายนั้น เราอาจทำได้ แต่ยากที่จะชนะ เพราะของของเขายาจริง ไม่ใช่เขาแกล้งฟ้อง แต่ถ้าเขาแกล้งฟ้องก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ดูให้ดี การแกล้งฟ้องเป็นละเมิด และเขาอาจจะเบิกความต่อศาลเป็นเท็จ ซึ่งเราสามารถที่จะฟ้องเขาฐานเบิกความเท็จได้ เท่าที่ผมพบมา คดีอย่างนี้ยากที่จะชนะ อย่าฟ้องเลยดีกว่า ถือว่าคราวเคราะห์หนีแล้วกัน

สถิตย์ เล็งไธสง

อ่านวารสารไทยจบแล้วกรุณาแบ่งปันให้ผู้อื่นอ่านต่อด้วยนะครับ

พระราชานุสาวรีย์

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

พระราชานุสาวรีย์แห่งนี้ ประดิษฐาน ณ โรงพยาบาลศิริราชท่ามกลางบริเวณตึกบัญชาการของคณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล คณะกรรมการของโรงพยาบาลศิริราชเป็นผู้จัดหาทุนสร้างแล้ว มอบให้กรมศิลปากรเป็นผู้ดำเนินการสร้างทั้งพระรูปหล่อ แท่นฐาน และบริเวณ ตลอดจนแผ่นจารึกพระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินทรงกระทำพิธีเปิดเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๓

พระราชประวัติ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และสมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า พระราชสมภพเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๔ และสวรรคตเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๒ พระองค์มีพระนามเดิมว่า สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิตลอดุลเดชฯ ทรงสถาปนาเป็น สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมขุนสงขลานครินทร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖ เสด็จไปทรงศึกษาในประเทศอังกฤษ แล้วไปศึกษาวิชาทหารเรือในประเทศเยอรมัน ได้เป็นนายพันเอกทหารบกนายนาเวศทหารเรือ และเป็นราชองครักษ์พิเศษ ต่อมาได้เสด็จไปทรงศึกษาวิชาแพทย์ในสหรัฐอเมริกา ในรัชกาลที่ ๗ ทรงสถาปนาพระเกียรติยศเป็น กรมหลวง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ ในรัชกาลที่ ๘ ทรงสถาปนาพระเกียรติยศเป็น สมเด็จพระราชบิดา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ ในรัชกาลปัจจุบัน ทรงสถาปนาเป็น สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยวิกรม พระบรมราชชนก เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๓

พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ปรากฏอยู่ในพระบรมราชโองการประกาศสถาปนาว่า “สมเด็จพระราชบิดา” เมื่อครั้งทรงดำรงพระชนมชีพอยู่นั้น ได้ทรงประกอบพระกรณียกิจเป็นหิตานุหิตประโยชน์แก่ประเทศชาติประชาชนอย่างไพศาล โดยเฉพาะในด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ทรงอุทิศกำลังพระวรกายและพระหฤทัย ตลอดจนทรัพย์สินส่วนพระองค์ เพื่อการแพทย์ไทยอย่างมากมายเกินกว่าที่จะกล่าวได้ ในเบื้องต้นพระองค์ได้ทรงศึกษาวิชาทหารเรือ ณ ประเทศเยอรมัน สำเร็จการศึกษาแล้วเสด็จกลับเข้ามารับราชการในกองทัพเรือ ได้รับพระราชทานยศเป็นเรือโทและเรือเอก ตามลำดับ ทรงรับราชการอยู่ได้ไม่ช้า เกิดอาการประชวรเรื้อรัง ไม่ทรงสามารถรับราชการหนัก เช่นการทหารเรือได้ แต่ด้วยพระหฤทัยมั่นอยู่ในจรรยาแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ซึ่งจำนงในกิจเกื้อกูลแก่บ้านเมืองและประชาชนเป็นสำคัญ ประกอบกับทรงสนพระหฤทัยในกิจการแพทย์และทรงตั้งพระหฤทัยที่จะให้ประชาชนชาวไทยได้รับความสุขปราศจากโรคอันตราย จึงทรงพระอุตสาหะเสด็จไปศึกษาวิชาการสาธารณสุขและวิชาแพทย์ ณ สหรัฐอเมริกา ด้วยพระปรีชาญาณหลักแหลม ประกอบด้วยพระฉันทะวิริยะอันแรงกล้าสามารถ ทรงรอบรู้สอบได้ประกาศนียบัตรการสาธารณสุขและปริญญาแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตเกียรตินิยม จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เมื่อเสด็จกลับมาเมืองไทยแล้ว ได้ทรงปฏิบัติงานร่วมกับกรมสาธารณสุขอย่างใกล้ชิดเข้มแข็ง ทรงเป็นอาจารย์สอนนักศึกษาแพทย์ ทรงช่วยเหลือในการขยายกิจการของโรงพยาบาลศิริราช ประทานเงินส่วนพระองค์จัดสร้างตึกคนไข้และจัดหาที่พักสำหรับพยาบาลได้อยู่อาศัย ทรงบริจาคทรัพย์ส่วนใหญ่มิเป็นทุนไว้ สำหรับส่งนักศึกษาแพทย์และนักเรียนพยาบาลออกไปศึกษาวิชาต่อ ณ ต่างประเทศ ประทานเงินจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับปฏิบัติการให้แก่โรงพยาบาล ทรงเป็นผู้แทนรัฐบาลติดต่อกับมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์สาขาเอเชียบูรพา ให้ดำเนินการช่วยเหลือการแพทย์และพยาบาลไทย โดยปรับปรุงการศึกษาวางมาตรฐานจนสามารถรับรองกิจการแพทย์ของประเทศได้ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนั้นยังได้ทรงปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ทรงอุทิศเวลาส่วนใหญ่ให้แก่การรักษาพยาบาลด้วยพระองค์เอง ทรงห่วงใยในกิจการแพทย์และทรงตั้งพระหฤทัยที่จะทรงทำงานด้านนี้ให้เจริญก้าวหน้าด้วยวิทยาการอันทันสมัยยิ่งขึ้นไป เพื่อความรุ่งเรืองวัฒนาการของบ้านเมืองและเพื่อประโยชน์สุขของอาณาประชาราษฎร์ พระกรณียกิจที่สมเด็จพระราชบิดาได้ทรงปฏิบัติมาด้วยการบริหาร ปรับปรุงส่งเสริม วางมาตรฐานการศึกษา ประทานความรู้ในด้านวิชาการ แพทย์อันทันสมัย ประทานทุนการศึกษา ตลอดจนทั้งจัดหาอาคารสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับปฏิบัติการ ดังได้พรรณนามานี้ เป็นผลทำให้กิจการแพทย์และการสาธารณสุขได้เจริญเป็นปึกแผ่นมาจนถึงกาลปัจจุบัน บรรดาผู้ที่สำนึกในพระกรุณาธิคุณได้พร้อมใจกันเฉลิมพระเกียรติเป็น “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนปัจจุบัน ผู้ทรงสนับสนุนและสนพระทัยในการศึกษาและการวิจัยทางการแพทย์” พระเกียรติคุณนี้แผ่ไพศาลปรากฏตลอดไปในนานาประเทศ บัดนี้ ทรงพระอนุสรณ์คำนึงถึงพระเดชพระคุณสมเด็จพระราชบิดา อันได้มีมาเป็นล้นพ้นและทรงมีพระราชประสงค์จะอนุวัติตามโบราณขัตติยราชประเพณี”

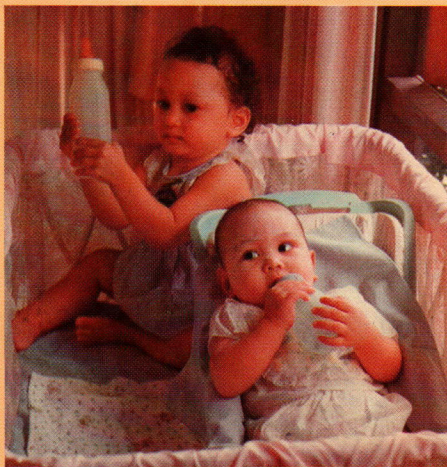
วันที่ ๒๔ กันยายนของทุกปี ซึ่งเป็นวันถวายสักการะ เรียกว่า “วันมหิดล”

ประพัฒน์ ตวีณรงค์

พระราชานุสาวรีย์
สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร
อดุลยเดชวิกรม
พระบรมราชชนก

ส า ร บั ญ

จากข่าววารสารไทย

พระมหากษัตริย์ผู้ทรงงานหนัก

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี

พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต

ร่างรัฐธรรมนูญในรัชสมัยรัชกาลที่ ๕

แนวทางการเมือง

แรงงานเด็ก

แรงงานไทยในตะวันออกกลาง

อุตสาหกรรม :

หลังสู้ปัญหา หน้าสู่ความเสี่ยง

ข้อคิดสำหรับคุณแม่

๒

ช่างบุ

๔๙

๔

“ยาเสพติด” กับวัยรุ่นไทย

๕๒

การสาธารณสุขมูลฐานในประเทศไทย

๕๘

๘

ขาดความสำนึก

๖๔

๒๐

โอกาสทองของถั่วเหลืองไทย

๖๗

๒๔

ละเมิด

๗๖

๒๘

คุยเรื่องประชาธิปไตยกับยายบุญมี

๘๓

๓๒

นายสุดหนังไม่เหนียว

๙๐

๓๗

การใช้น้ำประปาอย่างประหยัด

๙๒

คุยกับวารสารไทย

๙๔

๔๐

พระราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร

๔๖

อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

๙๖